สำหรับรอบปีสิ้นสุด 31 ธันวาคม 2569 เป็นต้นไป

คู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี

แบบ 56-1 One Report

วันที่ 1 เมษายน 2569

หมายเหตุ

แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) เป็นข้อมูลขั้นต่ำที่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ (“บริษัท”) ต้องเปิดเผย โดยขอให้บริษัทพิจารณาข้อแนะนำ คู่มือการจัดทำ หรือแบบสอบทานการเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 One Report ที่จัดไว้บนเว็บไซต์ของสำนักงาน เพื่อประกอบการจัดทำด้วย

เอกสารนี้มิใช่คำแนะนำทางกฎหมาย และมิได้ผูกพันการตีความทางกฎหมายของผู้จัดทำแต่อย่างใด

คำแนะนำในการใช้คู่มือการจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี ("แบบ 56-1 One Report") พร้อมกับคำอธิบาย

คู่มือการจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี ("แบบ 56-1 One Report") พร้อมกับคำอธิบายฉบับนี้ ("คู่มือ") จัดทำขึ้นโดยการรวมแบบ 56-1 One Report คำอธิบาย แนวปฏิบัติ คำแนะนำ และตัวอย่างประกอบไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแนวทางให้บริษัทที่ออกหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียนสามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน เพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน

ในการจัดทำคู่มือฉบับนี้ สำนักงานจะแสดงข้อมูล ดังนี้

ตัวอักษรปกติ และเอกสารแนบ แสดงถึง ข้อกำหนดของแบบ 56-1 One Report ตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

ตัวอักษรเอียง และภาคผนวก แสดงถึง คำอธิบาย แนวปฏิบัติ คำแนะนำ และตัวอย่างประกอบเพิ่มเติม ซึ่งจะมีคำอธิบายเฉพาะหัวข้อที่อาจมีปัญหาในทางปฏิบัติ หรืออาจต้องการแนวปฏิบัติหรือคำแนะนำที่ช่วยในการจัดทำแบบ 56-1 One Report

ทั้งนี้ คำอธิบาย แนวปฏิบัติ คำแนะนำ และตัวอย่างประกอบ เป็นเพียงแนวทางที่ใช้อธิบายเพื่อประกอบความเข้าใจ ส่วนการบังคับใช้ตามกฎหมายเป็นไปตามข้อกำหนดของแบบ 56-1 One Report

อนึ่ง เนื่องจากแบบ 56-1 One Report และแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ ("แบบ 69-1") มีข้อกำหนดส่วนใหญ่เหมือนกัน บริษัทที่ออกหลักทรัพย์และที่ปรึกษาทางการเงินจึงสามารถที่จะนำคู่มือฉบับนี้ไปใช้เป็นคู่มือประกอบการจัดทำแบบ 69-1 ด้วย

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 การประกอบธุรกิจและผลการดำเนินงาน

1. โครงสร้างและการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท พร้อมทั้งเป้าหมายและแผนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มมูลค่ากิจการ 7
2. การบริหารจัดการความเสี่ยง 25
3. การขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืน 27
4. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis: MD&A) 40
5. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น 42

ส่วนที่ 2 การกำกับดูแลกิจการ

6. นโยบายการกำกับดูแลกิจการ 44
7. โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับคณะกรรมการ คณะกรรมการชุดย่อย ผู้บริหาร พนักงานและอื่น ๆ 46
8. รายงานผลการดำเนินงานสำคัญด้านการกำกับดูแลกิจการ 57
9. การควบคุมภายในและรายการระหว่างกัน 72

ส่วนที่ 3 งบการเงิน 77

ส่วนที่ 4 การรับรองความถูกต้องของข้อมูล 78

เอกสารแนบ

เอกสารแนบ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชี เลขานุการบริษัทและตัวแทนติดต่อประสานงานกรณีเป็นบริษัทต่างประเทศ

เอกสารแนบ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย

เอกสารแนบ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานตรวจสอบภายใน และหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance)

เอกสารแนบ 4 ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจและรายละเอียดเกี่ยวกับรายการประเมินราคาทรัพย์สิน

เอกสารแนบ 5 นโยบายและแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการ ฉบับเต็ม และจรรยาบรรณธุรกิจ ฉบับเต็มที่บริษัทได้จัดทำ

เอกสารแนบ 6 รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

การเปิดเผยข้อมูลเอกสารแนบ สามารถเปิดเผยไว้ในเว็บไซต์ของบริษัท ซึ่งในแบบ 56-1 One Report จะต้องระบุเว็บไซต์หรือลิงก์เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเรียกดูข้อมูลได้สะดวก และจะต้องเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงในภายหลัง ทั้งนี้ ขอให้นำส่งข้อมูลเอกสารแนบดังกล่าวให้แก่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้วย

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
ภาคผนวก		*92*
ภาคผนวก 1	*แบบสอบทานความครบถ้วนของข้อมูลที่เปิดเผยในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ("Checklist แบบ 56-1 One Report")*	*93*
ภาคผนวก 2	*ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลธุรกิจเหมืองแร่*	*108*
ภาคผนวก 3	*สรุปเกณฑ์การพิจารณาขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company)*	*109*
ภาคผนวก 4	*ตัวอย่างปัจจัยความเสี่ยง*	*111*
ภาคผนวก 5	*แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ และตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าว*	*126*
ภาคผนวก 6	*ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกัน*	*131*
ภาคผนวก 7	*ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อ MD&A*	*142*
ภาคผนวก 8	*แบบสอบทานข้อมูลที่เปิดเผยใน MD&A ("Checklist MD&A")*	*160*
ภาคผนวก 9	*ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลการกระจายตัวการถือหุ้นของบริษัท*	*162*
ภาคผนวก 10	*แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน*	*163*
ภาคผนวก 11	*ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจในกิจกรรมหลัก*	*176*

หลักการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี ("แบบ 56-1 One Report")

แบบ 56-1 One Report จัดทำขึ้นเพื่อให้แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีและรายงานประจำปี ที่จัดส่งให้แก่ผู้ถือหุ้น เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน ทำให้ลดภาระแก่บริษัทจดทะเบียน และผู้ลงทุนสามารถศึกษา ติดตามข้อมูลที่สำคัญของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือบริษัทจดทะเบียนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนได้ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการประกอบธุรกิจ การบริหารจัดการ ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ นอกเหนือจากข้อมูลในเชิงตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในงบการเงิน ซึ่งการที่ผู้ลงทุนเข้าใจและมีข้อมูลของบริษัทอย่างเพียงพอตามความเป็นจริงนี้ จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์นั้นเอง ทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 One Report ของบริษัทจดทะเบียนไทยในภาพรวม และส่งผลดีต่อตลาดทุนไทยโดยรวม ในการเป็นแหล่งระดมทุนและตลาดทุนของผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วย

ข้อกำหนดในแบบ 56-1 One Report จะเป็นเพียงข้อกำหนดขั้นต่ำที่จะต้องเปิดเผย ซึ่งหากมีข้อมูลอื่นใดที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลนั้นด้วย

นอกจากนี้ ในระหว่างปีหากมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ เช่น มีการควบรวมกิจการ มีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจหลัก ฯลฯ บริษัทต้องจัดทำแบบ 56-1 One Report ระหว่างกาลตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ด้วย เพื่อให้แบบแสดงรายการข้อมูลของบริษัทแสดงข้อมูลธุรกิจที่เป็นปัจจุบัน

อนึ่ง หลักสำคัญในการจัดทำแบบ 56-1 One Report คือ การมีข้อมูลที่มีนัยสำคัญอย่างถูกต้องเพียงพอ ต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน โดยไม่มีข้อมูล หรือ ข้อความหมายใดที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด (misleading) และสะท้อนถึงสถานะและข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

ในการจัดทำแบบ 56-1 One Report บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ควรถือปฏิบัติดังนี้

1. ถ้อยคำและข้อความที่ใช้ต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง เป็นจริง และส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ก็ต้องอยู่บนหลักความสมเหตุผล ระมัดระวัง ทั้งนี้ ต้องไม่มีถ้อยคำหรือข้อความที่เป็นการกล่าวลอย ๆ อวดอ้าง หรือโฆษณาโดยไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยข้อเท็จจริง

2. การอธิบายข้อมูลต้องทำอย่างกระชับ ไม่ซ้ำซ้อน (โดยอาจใช้วิธีอ้างอิงข้อมูลได้โดยไม่ต้องอธิบายซ้ำ) และไม่มีข้อความอันอาจทำให้ผู้ลงทุนสำคัญผิด ควรสื่อด้วยภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย และอาจใช้ตาราง รูปภาพ หรือกราฟ ประกอบการบรรยายตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ข้อมูลที่เปิดเผยไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด จะต้องไม่มีลักษณะเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดข้อความจริง หรือทำให้บุคคลอื่นสำคัญผิด

3. การจัดพิมพ์ การใช้ตัวอักษร และการจัดบรรทัดควรใช้ขนาดที่พอเหมาะซึ่งทำให้อ่านได้สะดวก

4. *การเปิดเผยข้อมูลนี้ ควรผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการบริษัท ก่อนที่จะส่งให้สำนักงาน*

ส่วนที่ 1
การประกอบธุรกิจและผลการดำเนินงาน

1. <u>โครงสร้างและการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท พร้อมทั้งเป้าหมายและแผนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มมูลค่ากิจการ</u>

1.1 นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ

ให้อธิบายภาพรวมที่มาและลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท หรือกลุ่มบริษัท ซึ่งประกอบด้วยบริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วม ที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน หรือกำลังจะดำเนินงาน แล้วแต่กรณี โดยให้อธิบายในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วย

1.1.1 วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานของบริษัท หรือกลุ่มบริษัทในภาพรวม ตามที่คณะกรรมการบริษัทกำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทิศทางและความมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนธุรกิจไปสู่ความยั่งยืน โดยอธิบายเท่าที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจ และใช้เป็นแนวทางในการติดตามทิศทางการดำเนินธุรกิจของบริษัทในอนาคตต่อไป

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

การกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของบริษัท ควรสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะสร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงประเด็นอย่างน้อยดังต่อไปนี้ 1) แข่งขันได้ มีผลประกอบการที่ดี 2) ประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม เคารพสิทธิและมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย 3) เป็นประโยชน์ต่อสังคม ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม และ 4) สามารถปรับตัวได้ภายใต้ปัจจัยการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ กลยุทธ์ในการดำเนินงานควรสอดคล้องและเป็นไปเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของบริษัท ซึ่งการเปิดเผยวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือกลยุทธ์ นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนที่สนใจ รวมทั้งทำให้ผู้ลงทุนเข้าใจทิศทางการดำเนินงานของบริษัทได้

ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายของบริษัทควรเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและศักยภาพของกิจการ โดยอาจเป็นเป้าหมายที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช่ตัวเงินก็ได้ และควรคำนึงถึงความเสี่ยงของการตั้งเป้าหมายที่อาจนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมาย หรือขาดจริยธรรม นอกจากนี้ ในกรณีที่บริษัทจะระบุเป้าหมายที่เป็นตัวเงินหรือตัวเลขการดำเนินงาน บริษัทต้องพิจารณาแล้วว่าอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ โดยควรระบุกลยุทธ์หรือมาตรการดำเนินงานรองรับ ตลอดจนแนวทางที่บริษัทจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวไว้ด้วย

นอกจากนี้ ควรอธิบายความคืบหน้าและสาเหตุของการไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายดังกล่าวในแบบ 56-1 One Report ของปีต่อ ๆ ไปด้วย (บริษัทอาจจะอธิบายความคืบหน้าและสาเหตุไว้ในหัวข้อ "การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ" ก็ได้) ไม่ว่าในกรณีใด บริษัทต้องไม่ใช้การเปิดเผยข้อมูลนี้เพื่อการโฆษณากล่าวอ้างลอย ๆ หรือทำให้สำคัญผิด

1.1.2 การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญ

ให้อธิบายการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอำนาจในการควบคุมบริษัท และลักษณะการประกอบธุรกิจในปีที่ผ่านมาโดยสังเขป ทั้งนี้ หากบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้น การจัดการ หรือการประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีเหตุการณ์สำคัญอื่น (เช่น การควบรวมกิจการ) ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ให้อธิบายการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวด้วย

1.1.3 ให้ระบุว่าบริษัทได้ใช้เงินระดมทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์แล้ว[1]หรือไม่ โดยให้บริษัทเปิดเผยข้อมูล ดังนี้

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้เงินให้อธิบายการดำเนินการของบริษัทตามที่กำหนดในประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้เงินตามแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนหรือที่กำหนดในข้อกำหนดสิทธิ

(1) การใช้เงินที่ได้จากการเสนอขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้แต่ละครั้ง[2]

การใช้เงิน	**จำนวนเงินที่ใช้โดยประมาณ**	**ระยะเวลาที่ใช้เงินโดยประมาณ**	**รายละเอียด /ความคืบหน้าของการใช้เงิน/ เหตุผลและมาตรการดำเนินการกรณีใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์**
1. เพื่อใช้ในการซื้อสินทรัพย์หรือลงทุนในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจปัจจุบัน			- กรณีเป็นการซื้อสินทรัพย์ ให้อธิบายเกี่ยวกับประเภทสินทรัพย์และจำนวนเงินที่ใช้โดยประมาณ - กรณีเป็นการลงทุนในกิจการให้อธิบายลักษณะกิจการที่จะลงทุน สถานะการลงทุน และจำนวนเงินที่ใช้โดยประมาณทั้งนี้ กรณีการซื้อสินทรัพย์หรือลงทุนในกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจปัจจุบัน ให้อธิบายเหตุผลและที่มาของการเข้าไปซื้อสินทรัพย์ หรือลงทุนในกิจการดังกล่าวด้วย
2. เพื่อใช้ในการซื้อสินทรัพย์หรือลงทุนในกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจปัจจุบัน			

[1] ยกเว้นสำหรับกรณีการเสนอขายหุ้นกู้ที่มีอนุพันธ์แฝงซึ่งออกตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 12/2559 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้ออกและเสนอขายหุ้นกู้ที่มีอนุพันธ์แฝง และประกาศที่เกี่ยวข้อง

[2] การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เงินที่ได้จากการเสนอขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้ ให้ใช้สำหรับบริษัทที่เคยเปิดเผยข้อมูลวัตถุประสงค์การใช้เงินในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้ตามตารางนี้แล้ว และยังใช้เงินไม่ครบตามวัตถุประสงค์

การใช้เงิน	จำนวนเงินที่ใช้โดยประมาณ	ระยะเวลาที่ใช้เงินโดยประมาณ	รายละเอียด /ความคืบหน้าของการใช้เงิน/ เหตุผลและมาตรการดำเนินการกรณีใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์
3. เพื่อชำระคืนเงินกู้ หรือหนี้จากการออกตราสารหนี้			- กรณีเป็นการชำระหนี้ที่มีกับกลุ่มที่ปรึกษาทางการเงินหรือกลุ่มตัวกลางในการเสนอขายหลักทรัพย์ ให้เปิดเผย terms and conditions ของหนี้ดังกล่าวเพิ่มเติมด้วย - กรณีอื่น ๆ ให้เปิดเผยอย่างน้อยในเรื่องจำนวนเงินและระยะเวลาการใช้เงิน
4. กรณีอื่น ๆ เช่น เงินทุนที่ใช้หมุนเวียนในกิจการ			

<u>หมายเหตุ</u> :

1. ให้เปิดเผยประมาณการมูลค่าเงินที่ใช้แยกแต่ละวัตถุประสงค์การใช้เงิน โดยอาจเปิดเผยข้อมูลในลักษณะเป็นช่วง (range) ที่เหมาะสมได้ และให้เรียงลำดับการใช้เงินตามความสำคัญของวัตถุประสงค์แต่ละเรื่อง ทั้งนี้ หากเงินระดมทุนที่ได้รับในครั้งนี้ไม่เพียงพอสำหรับวัตถุประสงค์การใช้เงินที่ระบุไว้ ให้เปิดเผยแหล่งเงินทุนที่จะจัดหาเพิ่มเติมด้วย
2. หากเป็นการทำรายการกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง ให้เปิดเผยเป็นรายการระหว่างกันที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย ทั้งนี้ แนวทางการเปิดเผยวัตถุประสงค์การใช้เงินให้เป็นไปตามคู่มือการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ที่กำหนดไว้บนเว็บไซต์ของสำนักงาน

(2) กฎหมายที่ใช้บังคับ[3]

ให้ระบุกฎหมายของประเทศที่ใช้บังคับกับตราสารหนี้ (applicable law)

1.1.4 ให้อธิบายข้อผูกพันที่บริษัทให้คำมั่นไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และ/หรือเงื่อนไขการอนุญาตของสำนักงาน (ถ้ามี) และ/หรือเงื่อนไขการรับหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ (ถ้ามี) รวมทั้งการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อผูกพันหรือเงื่อนไขดังกล่าวในปีต่อ ๆ มา

1.1.5 ให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลตามรายละเอียดที่กำหนดในตารางสำหรับการทำรายการที่มีนัยสำคัญและรายการที่เกี่ยวโยงกันทุกรายการที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ รวมถึงรายการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ หรือรายการที่ไม่สามารถดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติอย่างมีนัยสำคัญหรือรายการที่มีการยกเลิกการทำรายการในระหว่างรอบรายงาน

[3] การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้บังคับ ให้ใช้สำหรับบริษัทที่เคยเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายตราสารหนี้แล้ว

	รายการ	ประเภทรายการ	วันที่ได้รับอนุมัติ	รายละเอียดโดยสรุปของรายการ	สถานะความคืบหน้า
ลำดับรายการ	ระบุรายการที่อยู่ระหว่างดำเนินการรวมถึงรายการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ หรือรายการที่ไม่สามารถดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติอย่างมีนัยสำคัญหรือรายการที่ยกเลิกในระหว่างรอบรายงาน	ระบุว่าเป็นรายการที่มีนัยสำคัญหรือรายการที่เกี่ยวโยงกันหรือเข้าข่ายรายการทั้ง 2 ประเภท	ระบุวันที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น	ระบุรายละเอียดโดยสรุปของรายการตามที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น	- ระบุสถานะความคืบหน้าล่าสุด ณ ปัจจุบัน - หากเป็นรายการที่ดำเนินการแล้วเสร็จหรือมีการยกเลิกการทำรายการในระหว่างรอบระยะเวลารายงาน ให้ระบุด้วยว่าแล้วเสร็จหรือยกเลิกการทำรายการเมื่อใด - ในกรณีที่มีการยกเลิกการทำรายการหรือไม่สามารถดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติอย่างมีนัยสำคัญ ขอให้ระบุรายละเอียดที่มาที่ไป พร้อมความเห็นของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นในการยกเลิกการทำรายการหรือไม่สามารถดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติอย่างมีนัยสำคัญดังกล่าว รวมถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับบริษัท

หมายเหตุ : การเปิดเผยข้อมูลส่วนนี้ให้เริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2569 เป็นต้นไป

1.1.6 ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ เลขทะเบียนบริษัท โทรศัพท์ โทรสาร เว็บไซต์บริษัท (ถ้ามี) จำนวนและชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัท

1.2 ลักษณะการประกอบธุรกิจ

1.2.1 โครงสร้างรายได้[1]

ในกรณีที่บริษัทมีสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจมากกว่า 1 สาย หรือ 1 กลุ่ม ให้ระบุสัดส่วนรายได้จากแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ โดยอย่างน้อยให้แสดงสัดส่วนรายได้ของสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่มีมูลค่าเกินกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวมตามงบกำไรขาดทุนรวมของปีบัญชีล่าสุด โดยให้แสดงตามตารางดังนี้ ทั้งนี้ ในกรณีที่หมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทได้แสดงผลการดำเนินงานของแต่ละสายผลิตภัณฑ์ไว้ครบถ้วนตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยการเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานแล้ว อาจอธิบายโครงสร้างรายได้เฉพาะปีล่าสุดก็ได้ (เช่น บริษัทมีรายได้จากการประกอบธุรกิจ A ร้อยละ 65 และธุรกิจ B ร้อยละ 35 พร้อมทั้งอธิบายอ้างอิงถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวข้อง)

สายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจ	ดำเนินการโดย	% การถือหุ้นของบริษัท	ปี 25.. รายได้[2]	%	ปี 25.. รายได้[2]	%	ปี 25.. รายได้[2]	%
สายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่ 1 สายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่ 2 สายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่ 3 รายได้อื่น[3] (ถ้ามี)								
รวม				100		100		100

[1] กรณีที่บริษัทได้ออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนเป็นการทั่วไป (initial public offering) ในช่วง 1 หรือ 2 ปีที่ผ่านมา และไม่สามารถแสดงโครงสร้างรายได้ 3 ปีย้อนหลังได้ ให้แสดงตารางโครงสร้างรายได้เฉพาะในช่วง 1 หรือ 2 ปีที่ผ่านมา แล้วแต่กรณี

[2] รายได้ ให้รวมถึงส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วมตามวิธีส่วนได้เสียจากการลงทุนด้วย

[3] ให้อธิบายลักษณะและสัดส่วนของรายได้อื่น ซึ่งหากรายได้อื่นใดมีสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ ให้อธิบายแยกออกมาด้วย

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

1. การแบ่งแยกสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจให้เป็นไปตามดุลยพินิจของบริษัท โดยควรคำนึงถึง ลักษณะของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ลักษณะของกระบวนการผลิต ประเภทหรือกลุ่มลูกค้า วิธีการจัดจำหน่ายหรือการให้บริการ สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย ซึ่งในสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจเดียวกัน ควรมีปัจจัยดังกล่าวที่คล้ายคลึงกันหรือเกี่ยวข้องกัน ทั้งนี้ หากสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจใดที่มีปัจจัยบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน แต่มีความเสี่ยงและผลตอบแทนที่แตกต่างกันอย่างเป็นสาระสำคัญ เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง เป็นต้น ก็ควรแยกเป็นคนละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ

2. ในกรณีที่บริษัทมีบริษัทย่อย ให้ใช้รายได้ตามงบการเงินรวมในการแสดงโครงสร้างรายได้

3. ในกรณีที่สายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจใดมีมูลค่ารายได้น้อยกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวมตามงบการเงินรวม บริษัทสามารถเปิดเผยรวมกับรายได้อื่น โดยอธิบายถึงลักษณะรายได้ จำนวน และสัดส่วนของรายได้ของกลุ่มธุรกิจดังกล่าวด้วย

4. การแสดงโครงสร้างรายได้ของธุรกิจเฉพาะ

4.1 <u>สถาบันการเงิน</u> : ควรแสดงโครงสร้างรายได้แยกตามรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ (หลังจากหักค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย) และรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย เช่น รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ กำไรจากธุรกรรมเพื่อค้าและปริวรรตเงินตราต่างประเทศ กำไรจากเงินลงทุน เป็นต้น ทั้งนี้ อาจแสดงโครงสร้างรายได้แยกตามแผนกลยุทธ์ของบริษัท หรือตามกลุ่มลูกค้าธนาคารตามความเหมาะสมประกอบด้วยก็ได้

4.2 <u>บริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์</u> : ควรแสดงโครงสร้างรายได้แยกตามประเภทลักษณะธุรกิจ เช่น อสังหาริมทรัพย์เพื่อขาย อสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เช่า และการรับจ้างก่อสร้าง เป็นต้น ทั้งนี้ กรณีบริษัทที่มีรายได้จากการทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เพื่อขาย บริษัทควรแยกประเภทรายได้ตามลักษณะประเภทของสินค้า (เช่น บ้านเดี่ยว คอนโด เป็นต้น) และหากบริษัทมีรายได้จากการรับจ้างก่อสร้าง บริษัทควรแยกประเภทรายได้ตามลักษณะงานที่รับจ้างก่อสร้าง (เช่น งานภาครัฐ งานภาคเอกชน) ด้วย

5. การแสดงโครงสร้างรายได้กรณีที่บริษัทมีรายได้จากต่างประเทศ : ควรแสดงโครงสร้างรายได้ทั้งในและต่างประเทศ โดยระบุมูลค่าและสัดส่วน ทั้งนี้ บริษัทอาจแสดงข้อมูลตามตัวอย่างดังนี้

ประเภท	ปี 25...		ปี 25...		ปี 25...	
	มูลค่า	% ต่อรายได้รวม	มูลค่า	% ต่อรายได้รวม	มูลค่า	% ต่อรายได้รวม
รายได้จากในประเทศ						
รายได้จากต่างประเทศ						
- จากประเทศในกลุ่ม CLMV						
- จากประเทศอื่น						

6. บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลแยกตามแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจตามแนวทางดังนี้

6.1 ในการอธิบายการประกอบธุรกิจของแต่ละสายผลิตภัณฑ์ ให้อธิบายทีละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ ตามที่มีการแบ่งไว้ในตารางโครงสร้างรายได้ โดยให้อธิบายสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่ 1 ตั้งแต่หัวข้อ (1) ลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการ (2) การตลาดและภาวะการแข่งขัน (3) การจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการ และ (4) งานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ ให้เสร็จสิ้นก่อนแล้ว จึงค่อยอธิบายสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่ 2 ภายใต้หัวข้อ (1)-(4) ต่อไป

6.2 ในกรณีที่บริษัทแบ่งแยกสายผลิตภัณฑ์ เนื่องจากมีความเสี่ยงและผลตอบแทนที่แตกต่างกัน แต่มีปัจจัยอื่นตามหัวข้อ ตามข้อ 6.1(2)-(4) ที่เหมือนกัน (เช่น มีกลุ่มลูกค้า หรือใช้ช่องทางการจำหน่ายของแต่ละสายผลิตภัณฑ์เดียวกันเป็นต้น) ให้อธิบายลักษณะผลิตภัณฑ์ทีละสาย แต่อาจอธิบายหัวข้ออื่นตาม 6.1(2)-(4) ของทุกสายผลิตภัณฑ์รวมกันก็ได้

6.3 หากมีสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจเดียว อาจไม่ต้องแยกหัวข้อนี้ไว้ต่างหาก โดยอาจอธิบายไว้ภายใต้หัวข้อลักษณะการประกอบธุรกิจก็ได้

6.4 หากมียี่ห้อ ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร สัมปทาน หรือใบอนุญาตสำคัญที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ ให้ระบุด้วย

6.5 กรณีบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ : ให้อธิบายลักษณะโครงการที่ดำเนินการอยู่ เช่น ชื่อและที่ตั้งของโครงการ ประเภทโครงการ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย จำนวนหน่วย พื้นที่ขาย/ให้เช่า มูลค่าโครงการ ความคืบหน้าในการขาย/การพัฒนาโครงการ

1.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

ให้อธิบายข้อมูลดังต่อไปนี้แยกตามแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ

(1) ลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการ และการพัฒนานวัตกรรมธุรกิจ

ให้อธิบายลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจลักษณะธุรกิจของบริษัทในปีที่ผ่านมา รวมถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสหรือข้อจำกัดการประกอบธุรกิจ เช่น การได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ สัมปทาน หรือการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น พร้อมทั้งอธิบายลักษณะสิทธิประโยชน์ที่ได้รับด้วย

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

การเปิดเผยการส่งเสริมการลงทุนให้เปิดเผยเฉพาะที่มีนัยสำคัญ เช่น สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล ส่วนการส่งเสริมการลงทุนด้านอื่นสามารถสรุปให้เห็นภาพรวมได้โดยที่ไม่ต้องแจกแจงรายการ

กรณีบริษัทหรือบริษัทย่อยประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเป็นโครงการ เช่น ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ หรือธุรกิจโรงไฟฟ้า เป็นต้น ขอให้อธิบายข้อมูลของแต่ละโครงการที่มีนัยสำคัญ เช่น ที่ตั้งโครงการ ลักษณะลูกค้า กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย มูลค่าโครงการ ความคืบหน้าของการพัฒนาและการขาย เป็นต้น

ให้อธิบายนโยบายการวิจัยและพัฒนาในด้านต่าง ๆ และให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมในกระบวนการ สินค้าและ/หรือบริการ หรือโมเดลธุรกิจ (ถ้ามี) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียและพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มโอกาสและความสามารถในการแข่งขัน โดยบริษัทสามารถอธิบายข้อมูลโดยสังเขปตามที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสม พร้อมทั้งแสดงรายจ่ายในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาสำหรับการทำวิจัยและพัฒนาดังกล่าว กรณีที่ไม่มี ให้ระบุว่าไม่มี พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบด้วย

(2) การตลาดและการแข่งขัน

(ก) ให้อธิบายนโยบายการตลาดของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สำคัญในปีที่ผ่านมาซึ่งอาจอธิบายในเชิงเปรียบเทียบกับคู่แข่งในภาพรวม ลักษณะลูกค้า กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การจำหน่ายและช่องทางการจัดจำหน่ายหากมีการส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ให้ระบุสัดส่วนการจำหน่ายในประเทศต่อการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ชื่อประเทศหรือกลุ่มประเทศที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วย

(ข) ให้อธิบายสภาพการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมในปีที่ผ่านมา และแนวโน้มภาวะอุตสาหกรรมและสภาพการแข่งขันในอนาคต เช่น จำนวนคู่แข่งโดยประมาณ ขนาดของบริษัทเมื่อเทียบกับคู่แข่ง สถานภาพและศักยภาพในการแข่งขันของบริษัท ชื่อคู่แข่ง (โดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องเปิดเผย เว้นแต่ในกรณีที่ในอุตสาหกรรมนี้มีคู่แข่งเพียงรายเดียว หรือน้อยรายที่เป็นผู้นำตลาด) เป็นต้น

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

1. นโยบายการแข่งขัน และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของบริษัท ควรอธิบาย

1.1 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ควรอธิบายตลาดหลัก เช่น บริษัทเน้นการแข่งขันในตลาดสินค้าคุณภาพสูง สำหรับลูกค้าระดับบน ซึ่งมีคู่แข่งน้อยราย ส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศ เป็นต้น ในกรณีเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลูกค้าเฉพาะกลุ่ม ควรอธิบายลักษณะลูกค้า ความสัมพันธ์ และระยะเวลาที่ติดต่อกับลูกค้าด้วย โดยอาจไม่ต้องระบุชื่อ ทั้งนี้ ควรเน้นอธิบายลูกค้ารายใหญ่ (เช่น มากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวม) แต่หากสัดส่วนของลูกค้ารายใดมีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ (เช่น มากกว่าร้อยละ 30 ของรายได้รวมดังกล่าว) ให้เปิดเผยไว้เป็น ปัจจัยความเสี่ยงด้วย

1.2 ในกรณีที่บริษัทแต่งตั้งให้บุคคลใดเป็นผู้จัดจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว ให้ระบุไว้ด้วย พร้อมชื่อบุคคลดังกล่าว และสาระสำคัญของสัญญาแต่งตั้งด้วย เช่น จำนวนปี การกำหนดผลตอบแทน เป็นต้น

2. ภาวะการตลาดและการแข่งขัน

2.1 ให้อธิบายในภาพรวมที่จะทำให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าใจ โดยอาจไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลในเรื่อง ส่วนแบ่งตลาดของคู่แข่ง โอกาสและอุปสรรคในอุตสาหกรรม และปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรม (key success factor) แต่ควรอธิบายภาพกว้างเกี่ยวกับอุปสงค์ อุปทาน การมีสินค้าทดแทน ปัจจัยที่กระทบต่ออัตราการเติบโตของอุตสาหกรรม เป็นต้น (โดยอาจยกตัวเลขประกอบด้วยก็ได้ เช่น การบริโภคหรือการส่งออก เท่ากับ.....ล้านบาท ในปี .....เพิ่มขึ้นเป็น.....ล้านบาท ในปี .....เป็นต้น)

2.2 ควรอธิบายภาวะการตลาดและการแข่งขันข้างต้นของตลาดย่อย (market segment) ที่บริษัทแข่งขันอยู่ โดยอธิบายลักษณะการแบ่งตลาดย่อยนั้นด้วยก็ได้

2.3 การประมาณจำนวนคู่แข่ง หรือการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของบริษัท ควรเลือกเฉพาะคู่แข่งที่อยู่ในตลาดเดียวกันกับบริษัท

(3) การจัดหาผลิตภัณฑ์และบริการ

ให้อธิบายลักษณะการจัดให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในปีที่ผ่านมา เช่น การผลิต (จำนวนโรงงาน กำลังการผลิตรวม) การจัดหาวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย จำนวนผู้จำหน่ายวัตถุดิบ รวมทั้งสัดส่วนการซื้อวัตถุดิบในประเทศและต่างประเทศ (ในกรณีเป็นสถาบันการเงิน ให้อธิบายในเรื่องแหล่งที่มาของเงินทุน และการให้กู้ยืม)

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

1. กรณีบริษัทผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย : ควรระบุจำนวนโรงงาน กำลังการผลิตรวม และนโยบายการผลิตที่สำคัญ (เช่น เป็นไปตามคำสั่งซื้อของลูกค้า เป็นไปตามนโยบายของบริษัทแม่ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดจำหน่ายให้บริษัท เป็นต้น) โดยอาจไม่จำเป็นต้องอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิต แต่ควรแสดงกำลังการผลิต อัตราการใช้กำลังการผลิต

2. การจัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต/การให้บริการ ควรอธิบายข้อมูลดังนี้

(1) อธิบายเฉพาะวัตถุดิบที่สำคัญต่อการผลิต (เช่น มีสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับต้นทุนรวม หรือเป็นวัตถุดิบที่มีความจำเป็นต่อการผลิตมาก และมีผู้ขายน้อยรายหรืออาจมีปัญหาการขาดแคลนในอนาคตได้) โดยให้อธิบายถึงสภาพทั่วไปของวัตถุดิบ เช่น แหล่งที่มาวัตถุดิบ ความยากง่ายในการจัดหาวัตถุดิบ จำนวนผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ประเทศที่สั่งซื้อวัตถุดิบ เป็นต้น

(2) ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ควรอธิบายลักษณะผู้จัดจำหน่ายที่สำคัญ (เช่น มากกว่าร้อยละ 10 ของยอดซื้อรวมตามงบการเงินรวม) ความสัมพันธ์ หรือระยะเวลาที่ติดต่อ โดยไม่จำเป็นต้องระบุชื่อก็ได้ ทั้งนี้ หากบริษัทต้องพึ่งพิงการจัดจำหน่ายจากผู้จำหน่ายรายใด หรือมียอดซื้อมากกว่าร้อยละ 30 ของยอดซื้อรวม) ให้เปิดเผยไว้ในหัวข้อปัจจัยความเสี่ยงด้วย นอกจากนี้ หากบริษัททำสัญญากับผู้จัดจำหน่ายวัตถุดิบสำคัญ ให้สรุปสาระสำคัญของสัญญา เช่น อายุและเงื่อนไขสำคัญที่จะกระทบความเสี่ยงในการได้มาซึ่งวัตถุดิบนั้นด้วย

(3) วัตถุดิบที่มีลักษณะเป็น commodity ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงราคารวดเร็วหรือรุนแรง หรืออาจมีปัญหาจากการขาดแคลนวัตถุดิบ ให้เปิดเผยไว้ในหัวข้อปัจจัยความเสี่ยงด้วย

3. กรณีธุรกิจสถาบันการเงิน :

(1) อาจอธิบายนโยบายการบริหารจัดการเงินทุนไว้ด้วยกัน ทั้งด้านการจัดหาเงินทุน การให้กู้ยืมและการลงทุน ตลอดจนนโยบายการบริหารความเสี่ยง และการดำรงเงินกองทุนไว้ด้วย

(2) หากมีนโยบายเน้นการจัดหาเงินทุน การให้กู้ยืม หรือการลงทุน ในธุรกิจใด หรือลูกค้ากลุ่มใด หรือมีการพึ่งพิงกลุ่มบุคคลใด (เช่น การค้ำประกัน / ฐานลูกค้า / แหล่งเงินทุน จากธนาคารแม่ในต่างประเทศ) ให้อธิบายด้วย

(4) ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ

ให้อธิบายลักษณะสำคัญของทรัพย์สินถาวรหลักและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่สำคัญที่บริษัทและบริษัทย่อยใช้ในการประกอบธุรกิจ โดยบริษัทอาจเปิดเผยราคาประเมินทรัพย์สินด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ให้เปิดเผยนโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมด้วย ทั้งนี้ ให้อธิบายข้อมูลในส่วนนี้โดยสังเขป และรายละเอียดให้เปิดเผยตามเอกสารแนบ

(5) งานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ (เฉพาะกรณีที่การประกอบธุรกิจมีลักษณะเป็นโครงการหรือชิ้นงาน ซึ่งแต่ละโครงการหรือชิ้นงานมีมูลค่าสูง และใช้เวลานานในการส่งมอบงาน เช่น ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจต่อเรือ เป็นต้น)

ให้แสดงมูลค่างานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ ณ วันหลังสุดที่เป็นไปได้ หากเป็นโครงการที่มีมูลค่าตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปของรายได้รวมตามงบการเงินรวมของปีบัญชีล่าสุด ให้ระบุเป็นรายชิ้นที่คาดว่าจะส่งมอบในแต่ละช่วงเวลา

<u>หมายเหตุ</u> หากบริษัทมีการพึ่งพิงลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายรายใดที่มีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดของบริษัท ให้เปิดเผยเป็นปัจจัยความเสี่ยง และหากการพึ่งพิงมีสัดส่วนเกินร้อยละ 30 ของรายได้รวมหรือยอดซื้อรวม ตามแต่กรณี ตามงบการเงินรวม ให้ระบุจำนวนราย ลักษณะความสัมพันธ์และประเภทของสินค้าที่ซื้อขาย อย่างไรก็ดี หากบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชื่อลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายให้แก่บุคคลอื่น เช่น ผู้ลงทุนหรือนักวิเคราะห์ด้านหลักทรัพย์หรือการลงทุน ก็ให้ระบุชื่อดังกล่าวด้วย เพื่อให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลเท่าเทียมกัน

1.3 โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท

1.3.1 โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท

ในกรณีที่บริษัทมีบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม ให้แสดงข้อมูลต่อไปนี้

(1) ให้อธิบายนโยบายการแบ่งการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม

(2) ให้แสดงข้อมูลแผนภาพโครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท โดยให้ระบุสัดส่วนการถือหุ้น และสัดส่วนของสิทธิออกเสียง (ในกรณีที่แตกต่างจากสัดส่วนการถือหุ้น) ไว้ด้วย และในกรณีที่การถือหุ้นในบริษัทย่อยเป็นการตกลงร่วมทุนกับกลุ่มธุรกิจอื่น ให้ระบุชื่อและสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ร่วมทุนนั้นด้วย (หากมีบริษัทย่อย หรือบริษัทร่วมจำนวนมาก อาจจัดรวมกันเป็นกลุ่มธุรกิจก็ได้)

(3) กรณีเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้ระบุขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก และขนาดของบริษัทอื่น โดยเปรียบเทียบกับขนาดของบริษัทตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง[4] ทั้งนี้ หากสัดส่วนดังกล่าวไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้ระบุมาตรการและแนวทางแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ด้วย

(4) ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ โทรศัพท์ โทรสาร จำนวนและชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลที่บริษัทถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

1.3.2 หากบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งถือหุ้นในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงของบริษัทดังกล่าว ให้อธิบายเหตุผลประกอบที่ให้บุคคลที่อาจมีความขัดแย้งถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวแทนการถือหุ้นของบริษัทโดยตรงด้วย

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

บริษัทควรเน้นการอธิบายภาพรวมการประกอบธุรกิจ เพื่อให้ผู้ลงทุนทราบภาพรวมการประกอบธุรกิจของบริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วม ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันได้อย่างรวดเร็ว และหากบริษัทมีธุรกิจที่จะเริ่มดำเนินการในอนาคตอันใกล้ ก็ควรเปิดเผยไว้ด้วย โดยอาจใช้การบรรยายหรือแผนภาพโครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัทประกอบการอธิบายด้วย นอกจากนี้ หากบริษัทมีพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจหรือการตัดสินใจของผู้ลงทุน เช่น การเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นรายใหญ่ การจัดการ หรือผู้บริหาร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้น การเปลี่ยนแปลงการประกอบธุรกิจ การขยายการประกอบธุรกิจ การเพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ ก็ควรอธิบายไว้ด้วย

[4] ตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่

<u>ตัวอย่างการอธิบาย</u>

บริษัทเริ่มประกอบธุรกิจ.....โดยครอบครัว.....เมื่อปี..... ต่อมาในปี ..... ได้มีบริษัท .....ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจ..... ในประเทศ.....เข้าร่วมถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ.....จึงทำให้ปัจจุบัน บริษัทมีผู้ถือหุ้นหลัก 2 กลุ่มคือ .....และได้ขยายธุรกิจมาอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันบริษัทมีการประกอบธุรกิจ ใน.....กลุ่มธุรกิจ คือ กลุ่มธุรกิจ.....กลุ่มธุรกิจ.....และ กลุ่มธุรกิจ..... โดยมีการแบ่งการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม ดังนี้

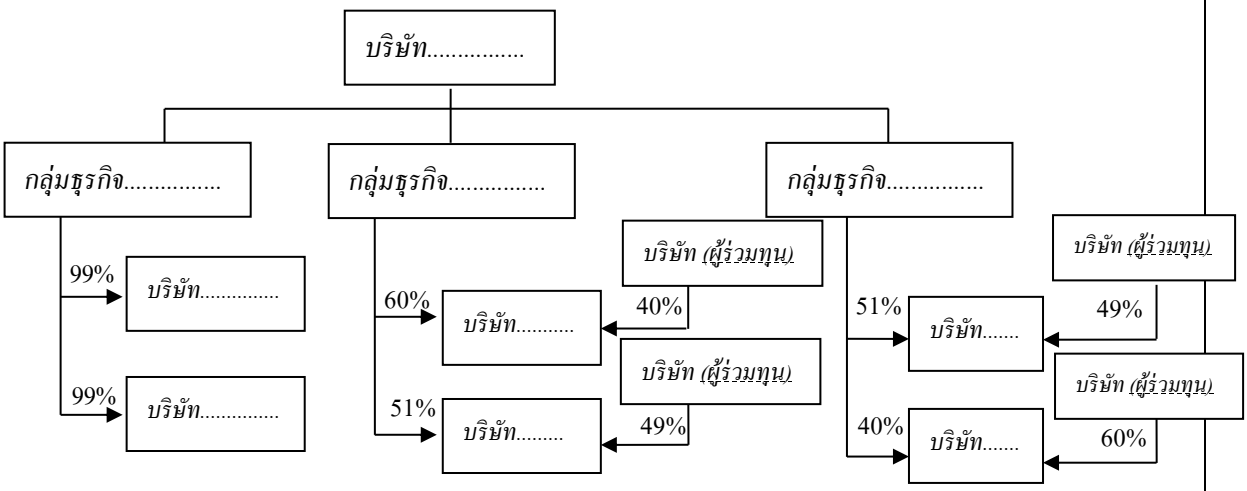

ให้ระบุสัดส่วนการถือหุ้นและสิทธิออกเสียง (กรณีที่แตกต่างกัน) และรายชื่อผู้ถือหุ้นที่ร่วมลงทุนในบริษัทย่อย (และบริษัทร่วม (หากมีข้อมูล)) พร้อมสัดส่วนการถือหุ้นด้วย

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูล (กรณี holding company)</u>

บริษัทเป็น holding company ซึ่งมีการลงทุนหลักในบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจ.....และ ธุรกิจ.....นอกจากนี้ ยังมีการลงทุนในบริษัทร่วมที่ประกอบธุรกิจ..... โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ชื่อบริษัท	*ลักษณะธุรกิจ*	*สัดส่วนการถือหุ้น*
1. ธุรกิจหลัก *(ระบุ)* *บริษัท.....* *บริษัท.....*		
2. ธุรกิจอื่น *(ระบุ)* *บริษัท.....* *บริษัท.....*		

ทั้งนี้ ให้บริษัทเปิดเผยขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก และขนาดของบริษัทอื่น ตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ให้ระบุมาตรการและแนวทางแก้ไขด้วย*

<u>การเปิดเผยข้อมูลกรณี holding company มีบริษัทที่เป็นศูนย์กลางทำหน้าที่บริหารจัดการบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมในแต่ละกลุ่มธุรกิจ</u>

ให้บริษัทเปิดเผยโครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท พร้อมทั้งระบุให้ชัดเจนว่าบริษัทใดเป็น (1) บริษัทที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ ในแต่ละกลุ่มธุรกิจ (2) บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักแต่ไม่อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง และ (3) บริษัทย่อยที่อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งขนาดของบริษัทดังกล่าวมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company เช่น

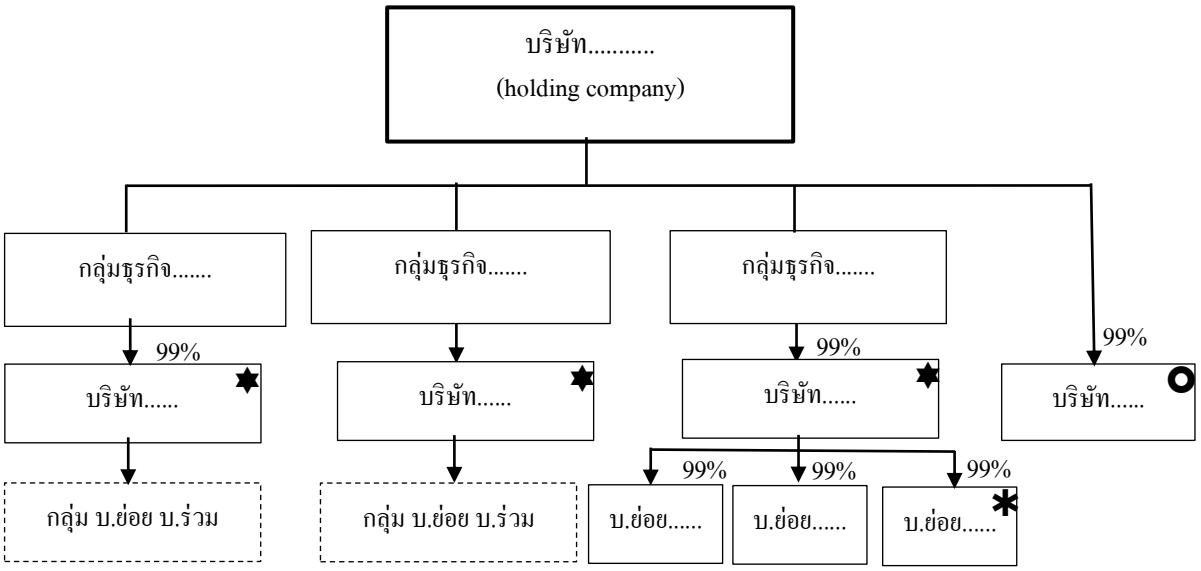

✸ บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง

O บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักแต่ไม่ได้อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง

✱ บริษัทย่อยที่อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งขนาดของบริษัทมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company

<u>หมายเหตุ</u>

**ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ กำหนดให้ต้องมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 25 ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบริษัท holding company ปรากฏตามภาคผนวก 3*

1.3.3 ความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่ [5]

ในกรณีที่บริษัทหรือกลุ่มบริษัทเป็นบริษัทในเครือ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่ และโดยสภาพการดำเนินธุรกิจหลักของบริษัทอาจต้องสัมพันธ์ พึ่งพิง[6] หรือแข่งขันกับธุรกิจอื่นในกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ บริษัทควรอธิบายโครงสร้างหรือสถานภาพนั้น รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกัน โดยควรแสดงแผนภาพโครงสร้างธุรกิจโดยรวมของผู้ถือหุ้นใหญ่เท่าที่ทำได้ด้วย พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลและโอกาสหรือความจำเป็นที่ต้องมีการพึ่งพิงหรือสนับสนุนระหว่างกัน รวมทั้งความสำคัญเชิงกลยุทธ์ (positioning) ของบริษัทหรือกลุ่มบริษัทต่อกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่ ในกรณีที่โครงสร้างธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทในกลุ่มมีการแข่งขันกันอย่างมีนัยสำคัญ ควรอธิบายให้ชัดเจนด้วยว่า บริษัทมีกลไกการรักษาสิทธิของผู้ถือหุ้นให้ได้รับความเป็นธรรม หรือการบริหารจัดการบริษัทจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของกิจการและผู้ถือหุ้นโดยรวมอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจภาพรวมการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท

<u>คำแนะนำหรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

*บริษัท**<u>ควร</u>**เปิดเผยหัวข้อนี้ถ้าบริษัทหรือกลุ่มบริษัทเป็นบริษัทในเครือ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่ **<u>และ</u>**ธุรกิจหลักของบริษัท**มีความสัมพันธ์**กับกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์โอกาส และความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจของบริษัทได้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ ลักษณะความสัมพันธ์ หรือการพึ่งพิงดังกล่าว เช่น*

- *การทำธุรกิจเดียวกันในภูมิภาคอื่น ๆ หรือธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง ใกล้เคียงกัน*
- *การอาศัยบริษัทในกลุ่มของผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นศูนย์กลางในการจัดหาวัตถุดิบ/บริการขนส่งสินค้า/การจัดหาเงิน (financing) หรือลูกค้าให้แก่บริษัทและบริษัทอื่นในกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่*
- *การใช้วัตถุดิบ การตั้งตัวแทนจำหน่ายสินค้าจากบริษัทในเครือของผู้ถือหุ้นใหญ่ เป็นต้น*

ในกรณีเช่นนี้ บริษัทควรเปิดเผย

1. แผนภาพโครงสร้างธุรกิจโดยรวมของธุรกิจในเครือของผู้ถือหุ้นใหญ่ รวมทั้งสถานะ หรือความสำคัญเชิงกลยุทธ์ (positioning) ของบริษัทในภาพรวมของกลุ่มธุรกิจในเครือของผู้ถือหุ้นใหญ่ด้วยเท่าที่บริษัทมีข้อมูล ในกรณีที่โครงสร้างการถือหุ้นภายในกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่มีความซับซ้อนจนไม่สามารถแสดงแผนภาพโครงสร้าง หรือเกินวิสัยที่บริษัทจะเข้าถึงข้อมูลนั้น บริษัทสามารถใช้การอธิบายความสัมพันธ์ในกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่แทนการแสดงแผนภาพดังกล่าวก็ได้

---

[5] <u>ไม่ต้องเปิดเผย</u>ข้อมูลในหัวข้อนี้ก็ได้ หากเป็นกรณีที่การดำเนิน<u>ธุรกิจหลัก</u>ของบริษัท <u>มิได้มีความสัมพันธ์</u>หรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอื่นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ หรือมีความสัมพันธ์กันแต่เพียงครั้งคราวเฉพาะธุรกรรม เช่น ใช้บริการโฆษณา กู้ยืมเงิน เช่าทรัพย์สิน เป็นต้น

[6] ตัวอย่างของความสัมพันธ์หรือพึ่งพิง เช่น การให้หรือรับความช่วยเหลือทางการเงิน ทางเทคนิค หรือการจัดหาวัตถุดิบ การใช้ตราสินค้าร่วมกัน เป็นต้น

2. ลักษณะความสัมพันธ์ เหตุผล ความจำเป็น หรือประโยชน์ของรายการดังกล่าว และหากบริษัทผู้ถือหุ้นเห็นว่า มีการจำกัดขอบเขต/ภูมิภาคในการประกอบธุรกิจของบริษัทไว้ ให้ระบุด้วย ทั้งนี้ บริษัทควรอธิบายนโยบาย หรือกลไกการรักษาสิทธิของผู้ถือหุ้นให้ได้รับความเป็นธรรมหรือการบริหารจัดการไว้ด้วย เพื่อให้มั่นใจว่าการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และการดำเนินงานในบริษัทจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของบริษัทเป็นสำคัญ

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยความสัมพันธ์กับกลุ่มบริษัทของผู้ถือหุ้นใหญ่</u>

ธุรกิจค้าปลีกของบริษัท เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจในเครือ ABC ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารครบวงจร ภายใต้บริษัทที่สำคัญ คือ.....กลุ่มธุรกิจ ABC มีครอบครัว .....เป็นผู้ถือหุ้นหลัก โดยมีโครงสร้างธุรกิจที่สำคัญ ดังนี้

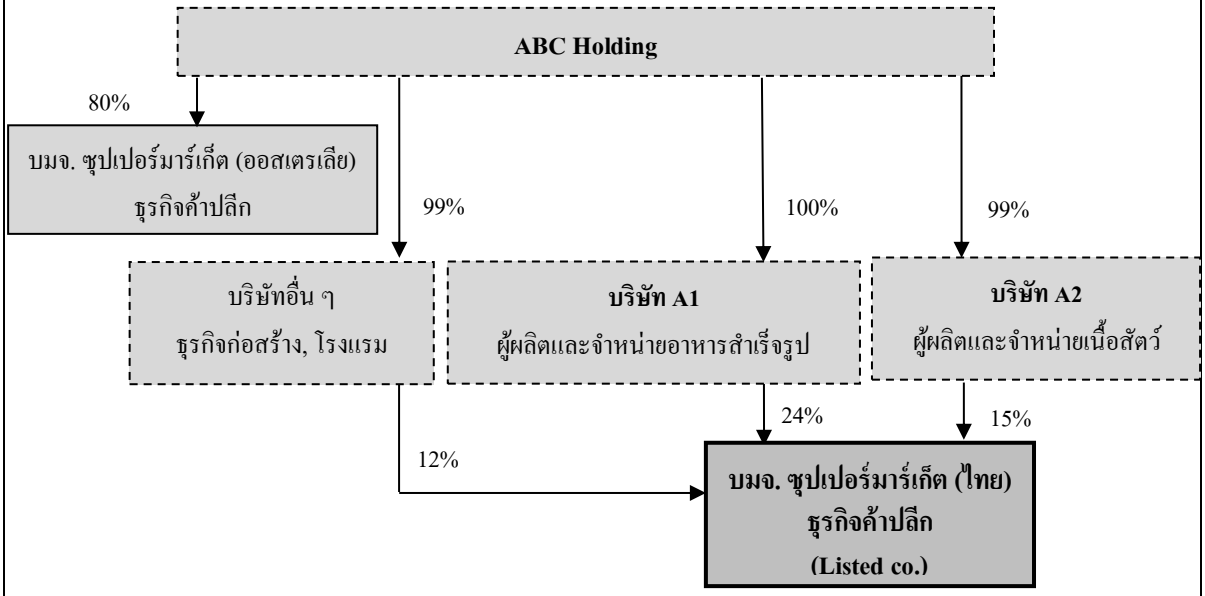

เครือ ABC มีนโยบายให้บริษัทในเครือแต่ละแห่งมีนโยบาย และการบริหารงานของตัวเอง รายได้ของเครือ ABC มาจากรายได้จากการลงทุนในบริษัทประมาณร้อยละ 10 โดยบริษัท A1 และ A2 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านบริษัทประมาณ ร้อยละ 5 และร้อยละ 8 ของรายได้ของ A1 และ A2 ตามลำดับ และยอดขายสินค้าจากบริษัทในเครือ ABC คิดเป็นร้อยละ 10 ของยอดจำหน่ายสินค้าทั้งหมดของบริษัท การจำหน่ายสินค้าให้แก่บริษัทในเครือดังกล่าว มีเงื่อนไขไม่แตกต่างจากการจำหน่ายให้กับลูกค้ารายอื่น ที่มีประเภทสินค้าและปริมาณการขายใกล้เคียงกัน

1.3.4 ผู้ถือหุ้น

(1) รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่

ให้ระบุรายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งจำนวนหุ้นที่ถือและสัดส่วนการถือหุ้นล่าสุด ทั้งนี้ ให้นับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ถือหุ้นที่อยู่ภายใต้ผู้มีอำนาจควบคุมเดียวกันเป็นกลุ่มเดียวกัน

(ก) กลุ่มผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก

(ข) กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ (เช่น มีการส่งบุคคลเข้าเป็นกรรมการที่มีอำนาจจัดการ (authorized director))

ในกรณีที่รายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นที่ปรากฏดังกล่าวข้างต้น ยังไม่แสดงถึงบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง เช่น รายชื่อผู้ถือหุ้นที่แสดงไว้เป็น holding company หรือ nominee account ให้ระบุชื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหลักที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง รวมทั้งธุรกิจหลักของบุคคลดังกล่าวด้วย เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจทราบผู้ถือหุ้นที่แท้จริงได้

(2) ในกรณีที่บริษัทมีการประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้แสดงข้อมูลผู้ถือหุ้นของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน (1) ด้วย ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ holding company มีการประกอบธุรกิจหลากหลายประเภทธุรกิจ โดยมีบริษัทที่เป็นศูนย์กลางทำหน้าที่บริหารจัดการบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ให้แสดงข้อมูลผู้ถือหุ้นของบริษัทที่เป็นศูนย์กลาง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักแต่ไม่ได้อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง และบริษัทย่อยภายในกลุ่มของบริษัทที่เป็นศูนย์กลางซึ่งขนาดของบริษัทดังกล่าวมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company ด้วย

(3) ข้อตกลงระหว่างผู้ถือหุ้นใหญ่ (shareholders' agreement) (ถ้ามี)

ในกรณีที่กลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่มีข้อตกลงระหว่างกัน ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ หรือการบริหารงานของบริษัท โดยข้อตกลงดังกล่าวมีบริษัทร่วมลงนามด้วย ให้ระบุ พร้อมทั้งอธิบายสาระสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัท

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ในการเปิดเผยรายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่ จะต้องจัดกลุ่มผู้ถือหุ้นและเปิดเผยรายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นดังกล่าวที่ถือหุ้นสูงสุด 10 รายการแรก โดยควรพิจารณาดังนี้

1. เปิดเผยรายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้น เพื่อให้สะท้อนผู้มีอำนาจควบคุมในบริษัทที่แท้จริง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการ หรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

2. ในการจัดกลุ่มผู้ถือหุ้นดังกล่าว บริษัทจะต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ของผู้ถือหุ้นว่าอยู่ภายใต้ผู้มีอำนาจควบคุมเดียวกันหรือไม่ เพื่อนำมาเปิดเผยรวมกันในลักษณะของกลุ่มผู้ถือหุ้นตามลำดับดังกล่าวด้วย

3. บริษัทจะต้องเปิดเผยกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการ โดยเฉพาะผู้ถือหุ้นที่มีการจัดส่งตัวแทนเข้าร่วมในการบริหารจัดการ หรือมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางนโยบายของบริษัท

4. หากผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นนิติบุคคล ให้เปิดเผยข้อมูลโดยสรุปของนิติบุคคลดังกล่าวด้วย เช่น รายชื่อผู้ถือหุ้นหลักที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง และธุรกิจหลัก เป็นต้น

5. ให้ใช้รายชื่อผู้ถือหุ้นจากการปิดสมุดทะเบียนล่าสุดซึ่งอาจไม่ใช่รายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นงวดปีบัญชีก็ได้ อย่างไรก็ดี หากมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นใหญ่อย่างมีนัยสำคัญหลังการปิดสมุดทะเบียนล่าสุด ให้ update ข้อมูลรายชื่อผู้ถือหุ้นด้วยและบริษัทควรขอให้มีการปิดสมุดทะเบียนใหม่ด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยรายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่

รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่	*จำนวนหุ้น (หุ้น)*	*สัดส่วนการถือหุ้น*
1. กลุ่มครอบครัว A[1]	*xxx,xxx*	*xx%*
นาย A	*xxx,xxx*	*xx%*
นาย B	*xxx*	*xx%*
บริษัท C จำกัด [2]	*xxx*	*xx%*
……		
2. บมจ. XYZ[3]	*xx,xxx*	*xx%*
3. นางสาว M	*xx,xxx*	*xx%*
.....		
10.		
รวม	*x,xxx,xxx*	*xxx%*

หมายเหตุ

[1] นาย A นาย B บริษัท C และ..... (เป็นกลุ่ม acting in concert ตามประกาศว่าด้วยเรื่อง การกำหนดลักษณะความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมที่เข้าลักษณะเป็นการกระทำร่วมกับบุคคลอื่น และการปฏิบัติการตามมาตรา 246 และมาตรา 247) .....

[2] บริษัท C ประกอบธุรกิจ ..... มีรายชื่อผู้ถือหุ้นตามตารางดังนี้

รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่	*จำนวนหุ้น (หุ้น)*	*สัดส่วนการถือหุ้น*
นาย A	*xxx,xxx*	*xx%*
นาย B	*xxx*	*xx%*
……	*xxx*	*xx%*
รวม	*xxx,xxx*	*xxx%*

หรือใช้หลักการอธิบายดังนี้

บริษัท C ประกอบธุรกิจ ..... มีรายชื่อผู้ถือหุ้น คือ นาย A ถือหุ้นจำนวน xxx,xxx หุ้น (หรือคิดเป็น xx% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด) นาย B จำนวน xxx หุ้น (หรือคิดเป็น xx% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด)

[3] บมจ. XYZ เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบธุรกิจ.....

1.4 จำนวนทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว

1.4.1 บริษัทมีทุนจดทะเบียน _____ ล้านบาท เรียกชำระแล้ว _____ ล้านบาท แบ่งเป็นหุ้นสามัญ _____ หุ้น หุ้นบุริมสิทธิ _____ หุ้น (ถ้ามี) มูลค่าหุ้นละ _____ บาท

ในกรณีที่บริษัทมีหลักทรัพย์ไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อื่น ให้ระบุชื่อตลาดหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนนั้นด้วย

1.4.2 ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นประเภทอื่นที่มีสิทธิหรือเงื่อนไขแตกต่างจากหุ้นสามัญ เช่น หุ้นบุริมสิทธิ ให้อธิบายลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ เช่น จำนวน มูลค่า และสิทธิและเงื่อนไขที่แตกต่างจากหุ้นสามัญ ลักษณะบุคคลที่ถือหุ้นบุริมสิทธิดังกล่าว เป็นต้น ทั้งนี้ หากบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง ให้ระบุรายชื่อและจำนวนที่แต่ละรายถือด้วย

1.4.3 ในกรณีที่มีหุ้นหรือหลักทรัพย์แปลงสภาพของบริษัทเป็นหลักทรัพย์อ้างอิงในการออกหน่วยลงทุนของกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนซึ่งเป็นคนต่างด้าว (Thai Trust Fund) และใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย (NVDR) ให้ระบุจำนวนหุ้นและจำนวนหุ้นรองรับหลักทรัพย์แปลงสภาพที่เป็นหลักทรัพย์อ้างอิงดังกล่าว พร้อมทั้งอธิบายถึงผลกระทบต่อสิทธิในการออกเสียงของผู้ถือหุ้นอันเนื่องมาจากการที่กองทุนรวมหรือผู้ออก NVDR ไม่ใช้สิทธิออกเสียงในการประชุมผู้ถือหุ้น

1.5 การออกหลักทรัพย์อื่น

1.5.1 กรณีที่บริษัทมีหลักทรัพย์แปลงสภาพ เช่น ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น หุ้นกู้แปลงสภาพ ให้อธิบายลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ เช่น ประเภท อายุ อัตราดอกเบี้ย อัตราและราคาแปลงสภาพ จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับการแปลงสภาพ จำนวนและมูลค่าที่เสนอขาย จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิแปลงสภาพ จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ได้ไถ่ถอน วันครบกำหนดไถ่ถอน หลักประกัน และเงื่อนไขอื่นที่เป็นสาระสำคัญ เช่น การให้สิทธิไถ่ถอนหุ้นกู้แปลงสภาพก่อนครบกำหนด (put option และ call option) เป็นต้น

1.5.2 กรณีที่บริษัทมีหลักทรัพย์ที่เป็นตราสารหนี้ เช่น หุ้นกู้ ตั๋วเงิน ให้อธิบายลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ดังกล่าว เช่น ประเภทหุ้นกู้ หรือตั๋วเงิน จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ได้ไถ่ถอน วันครบกำหนดไถ่ถอน หลักประกัน เงื่อนไขอื่นที่เป็นสาระสำคัญ เช่น การให้สิทธิไถ่ถอนหุ้นกู้หรือตั๋วเงินก่อนครบกำหนด (put option และ call option) เงื่อนไขในการกู้ยืมเงิน เป็นต้น และการจัดอันดับความน่าเชื่อถือครั้งหลังสุดของหุ้นกู้หรือตั๋วเงิน ผู้ออกหุ้นกู้หรือตั๋วเงิน หรือผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ตามตราสาร แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ในกรณีที่ตราสารหนี้ที่ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอนเป็นหุ้นกู้ที่มีผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ ให้แนบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นข้อมูลที่อาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน ซึ่งรวมถึงลักษณะการประกอบธุรกิจ ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญที่แสดงถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน อันดับความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกันครั้งหลังสุด (ถ้ามี) ด้วย ทั้งนี้ หากผู้ค้ำประกันดังกล่าวเป็นบริษัทที่มีหน้าที่ยื่นแบบ 56-1 One report ให้อ้างอิงไปยังแบบ 56-1 One report ของผู้ค้ำประกันที่จัดไว้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานได้

1.6 นโยบายการจ่ายเงินปันผล

ให้ระบุนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จะจ่ายให้ผู้ถือหุ้น รวมทั้งนโยบายที่บริษัทย่อยจะจ่ายเงินปันผลให้บริษัทด้วย

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ในกรณีที่บริษัทหรือบริษัทย่อยมีข้อจำกัดการจ่ายเงินปันผล ควรระบุไว้ด้วย เช่น จะจ่ายเงินปันผลได้ต้องผ่านการพิจารณาจากธนาคารผู้ให้กู้ หรือผู้ร่วมทุนที่เป็นชาวต่างชาติก่อน หรือธนาคารกำหนดให้บริษัทหรือบริษัทย่อยจ่ายเงินปันผลได้ไม่เกิน xx% ต่อปี โดยต้องดำรงอัตราส่วน (หนี้สินต่อทุน/ความสามารถในการจ่ายชำระดอกเบี้ย) ให้ไม่เกินกว่า/น้อยกว่า (x เท่า) เป็นต้น ทั้งนี้ บริษัทควรพิจารณานโยบายการจ่ายเงินปันผลจากงบการเงินเฉพาะ เพื่อให้การจ่ายเงินปันผลสอดคล้องกับกระแสเงินสดของบริษัทด้วย

หากเป็น holding company ซึ่งมีรายได้หลักมาจากบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักของบริษัท ก็ควรระบุนโยบายและเงื่อนไขการจ่ายเงินปันผลของบริษัทดังกล่าวให้ชัดเจนด้วย

นอกจากนี้ บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลการจ่ายเงินปันผลย้อนหลัง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนเพิ่มด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลการจ่ายเงินปันผลย้อนหลัง

ปี	***25X1***	***25X2***	***25X3***
อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น			
อัตราเงินปันผลต่อหุ้น			
อัตราการจ่ายเงินปันผลต่อกำไรสุทธิ (%)			

1.7 เป้าหมายและแผนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มมูลค่ากิจการ (ถ้าประสงค์จะเปิดเผย)

ในกรณีที่บริษัทเข้าร่วมโครงการ Corporate Value Up และ/หรือโครงการ JUMP+ ซึ่งมีการเปิดเผยเป้าหมาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มมูลค่ากิจการของบริษัท ผ่านช่องทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถนำข้อมูลที่ได้เปิดเผยดังกล่าวมาเปิดเผยในแบบ 56-1 One Report
ทั้งนี้ การเปิดเผยข้างต้นให้รวมถึงการรายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติตามเป้าหมายหรือแผนดังกล่าวผ่านช่องทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้วย

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

1. ให้บริษัทอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำแผนการเพิ่มมูลค่ากิจการของบริษัทก่อนเผยแพร่บนช่องทางของตลาดหลักทรัพย์ฯ

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยขั้นตอนการจัดทำแผนการเพิ่มมูลค่ากิจการของบริษัท</u>

ในการจัดทำแผนการเพิ่มมูลค่ากิจการของบริษัท บริษัทได้พิจารณาการดำเนินงานตามนโยบายและกลยุทธ์ทางธุรกิจของบริษัทในอนาคต (forward-looking) และได้กำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงาน พร้อมทั้งนำเสนอแผนดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริษัท โดยแผนดังกล่าวได้รับอนุมัติจากประชุมคณะกรรมการครั้งที่.....เมื่อวันที่.....โดยมีกรรมการทั้ง.....ท่าน เข้าร่วมประชุม

2. บริษัทสามารถเปิดเผยรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญของแผนการเพิ่มมูลค่ากิจการของบริษัทโดยสังเขป โดยมีระบุอย่างน้อย ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ที่มาและความสำคัญ

(2) เป้าหมายและแผนการดำเนินงาน และระยะเวลาในการบรรลุเป้าหมาย

(3) เกณฑ์การวัดผล ทั้งในรูปแบบตัวเลขหรือไม่ใช่ตัวเลข (ถ้ามี)

(4) ปัจจัยความเสี่ยงและผลกระทบ พร้อมทั้งมาตรการรองรับความเสี่ยง

3. บริษัทสามารถเปิดเผยรายละเอียดการรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนการเพิ่มมูลค่ากิจการของบริษัท โดยบริษัทควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของเป้าหมายของแผนการดำเนินการดังกล่าว เช่น ความคืบหน้าของโครงการ เป็นต้น พร้อมทั้งระบุปัจจัยความเสี่ยงที่อาจทำให้ไม่เป็นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และมาตรการรองรับความเสี่ยง ทั้งนี้ หากมีการปรับเปลี่ยนที่มีนัยสำคัญที่

อาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจลงทุน เช่น การเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหลัก หรือการนำเสนอแผนใหม่ทดแทนแผนเดิม เป็นต้น บริษัทควรเปิดเผยความคืบหน้าการดำเนินงานตามแผนเดิมและระบุเหตุผลในการเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินการดังกล่าว พร้อมทั้งเปิดเผยแผนการเพิ่มมูลค่ากิจการของบริษัทฉบับใหม่ซึ่งผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทด้วย

ในกรณีที่บริษัทขาดคุณสมบัติหรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับการเข้าร่วมโครงการ Corporate Value Up และ/หรือโครงการ JUMP+ ส่งผลให้บริษัทพ้นสถานะการเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ Corporate Value Up และ/หรือโครงการ JUMP+ บริษัทอาจระบุสาเหตุแห่งการขาดคุณสมบัติหรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยบริษัทยังสามารถรายงานความคืบหน้าของแผนงานที่ได้เปิดเผยไว้แล้วในแบบ 56-1 One Report เพื่อให้นักลงทุนสามารถติดตามพัฒนาการของแผนดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ บริษัทสามารถนำเป้าหมายและแผนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มมูลค่ากิจการทั้งฉบับไปเปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัท หรือเชื่อมโยงข้อมูลไปยังเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้

2. การบริหารจัดการความเสี่ยง

2.1 นโยบายและแผนการบริหารความเสี่ยง

ให้อธิบายนโยบาย กรอบการดำเนินงาน และแผนการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร เพื่อแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานของบริษัท รวมถึงระบุมาตรการรองรับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้อย่างต่อเนื่อง โดยอธิบายความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้ บริษัทสามารถนำนโยบาย กรอบการดำเนินงาน และแผนการบริหารความเสี่ยงทั้งฉบับไปเปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัท

2.2 ปัจจัยความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท

2.2.1 ความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือกลุ่มบริษัททั้งในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นใหม่ (emerging risk) ในอีก 3-5 ปีข้างหน้า ให้ระบุและอธิบายปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อการประกอบธุรกิจ การดำเนินงาน ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน หรือความดำรงอยู่ของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท รวมถึงประเด็นความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ที่ครอบคลุมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน และด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี เช่น ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความเสี่ยงจากกรณีพิพาทกับชุมชน ความเสี่ยงจากการทุจริตคอร์รัปชัน ความเสี่ยงจากโรคระบาดร้ายแรง เป็นต้น

2.2.2 ความเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ถือหลักทรัพย์ ให้ระบุและอธิบายความเสี่ยงที่อาจทำให้ผู้ถือหลักทรัพย์ไม่ได้รับผลตอบแทนหรือสิทธิที่ควรจะได้รับหรือสูญเสียเงินลงทุนทั้งจำนวนหรือบางส่วน

2.2.3 ความเสี่ยงต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ (กรณีผู้ออกหลักทรัพย์เป็นบริษัทต่างประเทศ) ให้ระบุและอธิบายลักษณะความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด[7] รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ

[7] ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการเสนอขายหุ้นที่ออกโดยบริษัทต่างประเทศซึ่งไม่มีหุ้นเป็นหลักทรัพย์ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ

ที่เกี่ยวข้องจากการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ เช่น การฟ้องร้องดำเนินคดีทางกฎหมาย สิทธิความคุ้มครองผู้ลงทุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการบริษัท (corporate matter) ข้อจำกัดเกี่ยวกับการส่งเงินออกนอกประเทศ (ถ้ามี) เป็นต้น

ในการเปิดเผยปัจจัยความเสี่ยงข้างต้น ให้ระบุเฉพาะปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อบริษัท กลุ่มบริษัท หรือผู้ถือหลักทรัพย์โดยตรง ไม่ใช่ความเสี่ยงสำหรับการประกอบธุรกิจหรือการลงทุนทั่วไป โดยให้อธิบายถึงลักษณะความเสี่ยง เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุของความเสี่ยง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (ถ้าประเมินผลกระทบเป็นตัวเลขได้ให้ระบุด้วย) แนวโน้มหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสี่ยงดังกล่าว นอกจากนี้ หากบริษัทมีมาตรการรองรับไว้เป็นการเฉพาะและสามารถลดความเสี่ยงได้อย่างมีนัยสำคัญแล้ว บริษัทอาจอธิบายเพิ่มเติมไว้ด้วยก็ได้

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

การเปิดเผยปัจจัยความเสี่ยงนี้ เป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ลงทุนในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการลงทุน และช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้บริษัทเองด้วย เนื่องจากการดำเนินธุรกิจของทุกบริษัทย่อมมีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน และในความเสี่ยงเดียวกัน แต่ละบริษัทก็ยังได้รับผลกระทบแตกต่างกัน ขึ้นกับข้อเท็จจริง นโยบายและลักษณะการประกอบธุรกิจเฉพาะของแต่ละบริษัท การที่บริษัทสามารถระบุประเด็นที่เป็นความเสี่ยงสำคัญได้ชัดเจน จึงช่วยให้ผู้ลงทุนมั่นใจได้ระดับหนึ่งว่า บริษัทรับทราบความเสี่ยงนั้น และหากมีมาตรการบริหารจัดการที่เพียงพอด้วยก็จะทำให้เชื่อมั่นในการบริหารจัดการมากขึ้น หรือแม้จะเป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถบริหารจัดการได้ การเปิดเผยความเสี่ยงนั้นก็จะทำให้ผู้ลงทุนตัดสินใจโดยรู้และช่วยคุ้มครองฝ่ายบริหารจากการถูกฟ้องร้องได้ด้วย

ในการเปิดเผยปัจจัยความเสี่ยงนี้ บริษัทควรคำนึงถึงแนวทางดังต่อไปนี้ด้วย

1. ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการดำเนินธุรกิจ ควรเป็นการวิเคราะห์โดยคำนึงถึง เป้าหมาย นโยบาย กลยุทธ์ ลักษณะการดำเนินงานของบริษัทเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงดังกล่าว <u>ไม่ควร</u>มีลักษณะเป็นข้อเท็จจริงทั่วไป เช่น ผลการดำเนินธุรกิจของบริษัทอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามภาวะเศรษฐกิจ แต่<u>ควร</u>เปิดเผยในลักษณะการวิเคราะห์ที่ชัดเจนขึ้น เช่น รายได้หลักของบริษัทมาจากการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เพื่อขายแก่ลูกค้าระดับกลางซึ่งกำลังซื้อของลูกค้าส่วนนี้อาจถูกกระทบอย่างมากจากการที่อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและอัตราส่วนสินเชื่อต่อรายได้ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน ดังนั้น อัตราการเติบโตของยอดขายบ้านจึงอาจมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจดังกล่าว อย่างไรก็ดี บริษัทมีนโยบายที่จะลดความเสี่ยงนี้ด้วยการ.....และกระจายธุรกิจไปยัง.....เป็นต้น

2. โดยที่การประกอบธุรกิจที่จะดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง (sustainability) ต้องพึ่งพิงการอยู่รอดของคู่ค้า ลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้อง (stakeholders) อื่น ๆ ใน value chain ของบริษัท นอกจากนี้ ในการผลิตสินค้าหรือบริการของบริษัทก็อาจขึ้นกับสภาพแวดล้อม หรือมีผลกระทบด้านสภาพแวดล้อมได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้น ในการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงจึงควรคำนึงถึง ปัจจัยความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (stakeholders) ของบริษัทใน value chain ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของบริษัทอีกทอดหนึ่งด้วย

3. บริษัทควรเปิดเผยเฉพาะปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญ โดยควรอธิบายเรื่องที่มีความเสี่ยงสูงก่อน (ปัจจัยที่มีโอกาสเป็นไปได้สูง และหากเกิดแล้วมีผลกระทบมาก) หากเป็นไปได้ควรระบุการประเมิน

ผลกระทบที่เป็นตัวเลขไว้ด้วย และหากมีมาตรการบริหารความเสี่ยง หรือมาตรการรองรับที่สามารถลดความเสี่ยงได้ บริษัทควรอธิบายเพิ่มเติมไว้ด้วย

ทั้งนี้ สามารถศึกษาตัวอย่างปัจจัยความเสี่ยงได้เพิ่มเติมในภาคผนวก 4

3. การขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืน

3.1 นโยบายและเป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืน

ให้อธิบายนโยบายการจัดการด้านความยั่งยืนระดับองค์กรที่สอดคล้องกับทิศทางและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ เพื่อสะท้อนถึงเจตนารมณ์และความมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนธุรกิจโดยคำนึงถึงประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ที่ครอบคลุมการเคารพสิทธิมนุษยชน และด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทั้งนี้ ให้อธิบายเฉพาะภาพรวมนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการด้านความยั่งยืนตามที่บริษัทเห็นว่าสำคัญ โดยสามารถนำนโยบายและแนวปฏิบัติทั้งฉบับไปเปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัท เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจและสามารถใช้เป็นแนวทางในการติดตามทิศทางการดำเนินธุรกิจต่อไป

ให้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืนระดับองค์กร (ถ้ามี) ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจทั้งในระยะสั้นและ/หรือระยะยาว เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเปรียบเทียบและติดตามผลการดำเนินงานได้

กรณีที่บริษัทมีการทบทวนนโยบายและ/หรือเป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืน ในรอบปีที่ผ่านมา ให้ระบุสาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยสังเขป เพื่อให้ผู้ลงทุนทราบถึงพัฒนาการในการจัดการความยั่งยืนของบริษัทอย่างต่อเนื่อง

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

การกำหนดนโยบายและเป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืนควรพิจารณาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับการดำเนินธุรกิจหรือกลยุทธ์องค์กร เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ในการพัฒนาธุรกิจที่คำนึงถึงประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล หรือ ESG นอกจากนี้ บริษัทควรกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การสหประชาชาติด้วย

3.2 การจัดการผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ

3.2.1 <u>ห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ</u>

ให้อธิบายลักษณะห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ (value chain) ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญในกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยสะท้อนให้เห็นว่าบริษัทมุ่งมั่นที่จะสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย กรณีเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นบริษัทอื่น (holding company) ให้ระบุกิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มบริษัท โดยพิจารณาตามสายธุรกิจหลักที่บริษัทเห็นว่าสำคัญและเหมาะสม

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

บริษัทสามารถเปิดเผยข้อมูลห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจเฉพาะภาพรวมที่ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้เสียและกิจกรรมต่างๆ ในการประกอบการธุรกิจ โดยสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าที่บริษัทส่งมอบให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในแต่ละกิจกรรม ทั้งนี้ บริษัทสามารถนำเสนอข้อมูลห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจในรูปแบบการบรรยาย ตาราง รูปภาพ หรืออื่นๆ ตามที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่า 2 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมหลัก (Primary activities)

ให้อธิบายลักษณะของกิจกรรมหลัก ประกอบด้วยกิจกรรม 5 กิจกรรมซึ่งเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่องตามบริบทการดำเนินธุรกิจของบริษัทในภาพรวม ดังนี้

(1) <u>การบริหารปัจจัยการผลิต หรือ โลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound logistics)</u>

ให้สรุปข้อมูลที่เกี่ยวกับการจัดหา การนำเข้า และการได้มาซึ่งปัจจัยการผลิตโดยสังเขป เช่น ที่ดิน แรงงาน หรือทุนสำหรับการประกอบกิจการ รวมถึงอธิบายลักษณะความสัมพันธ์ของคู่ค้าหรือผู้ส่งมอบวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือสิ่งที่ใช้เป็นปัจจัยเพื่อการผลิตสินค้าและบริการ กรณีเป็นสถาบันการเงินให้อธิบายแหล่งที่มาเงินทุนและการให้กู้ยืม

(2) <u>การปฏิบัติการ (Operations)</u>

ให้สรุปข้อมูลที่เกี่ยวกับการแปลงสภาพวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาสินค้าที่พร้อมจำหน่าย เช่น การผลิต การบรรจุภัณฑ์ การตรวจสอบคุณภาพ เป็นต้น กรณีที่เป็นธุรกิจบริการให้อธิบายลักษณะการให้บริการ เช่น การให้คำปรึกษา การให้สินเชื่อ เป็นต้น

(3) <u>การกระจายสินค้าและบริการ หรือ โลจิสติกส์ขาออก (Outbound logistics)</u>

ให้สรุปข้อมูลที่เกี่ยวกับกิจกรรมและช่องทางการเคลื่อนย้าย การกระจาย หรือการส่งมอบสินค้าและบริการ เพื่อให้ลูกค้าหรือผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการ เช่น การขนส่ง การจัดจำหน่าย การจัดการคลังสินค้า รวมถึงการจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและกระจายสินค้าและบริการ

(4) <u>การตลาดและการขาย (Marketing and Sales)</u>

ให้สรุปข้อมูลที่เกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อของลูกค้าหรือผู้บริโภค เช่น การกำหนดราคา การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ โปรแกรมการส่งเสริมการตลาด พร้อมระบุช่องทางการสื่อสารข้อมูลสินค้าและบริการไปสู่ลูกค้าหรือผู้บริโภค

(5) <u>การบริการหลังการขาย (Customer services)</u>

อธิบายกิจกรรมที่ช่วยให้บริการลูกค้าหรือผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจภายหลังจากที่ซื้อสินค้าหรือบริการแล้ว โดยทั่วไปมักหมายถึงบริการหลังการขาย

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจในกิจกรรมหลักตามภาคผนวก 11

2. กิจกรรมสนับสนุน (Support activities)

อธิบายลักษณะของกิจกรรมที่สนับสนุนให้กิจกรรมหลักบรรลุเป้าหมาย โดยสามารถอธิบายภาพรวมของกิจกรรมสนับสนุนพอสังเขปตามที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสม ได้แก่ การจัดซื้อจัดหา (Procurement) การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสินค้าและบริการ (Technology development) การบริหารทรัพยากร

บุคคล (Human resource management) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เช่น ระบบบัญชีและการเงิน การบริหารจัดการองค์กร เป็นต้น

3.2.2 <u>การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ</u>

ให้ระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกองค์กรซึ่งมีความสัมพันธ์กับห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ โดยสรุปความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท อีกทั้งควรอธิบายถึงการตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าว

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) คือ บุคคลหรือหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทในทางตรงและ/หรือทางอ้อม โดยแบ่งเป็น 1) ผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร เช่น ผู้ถือหุ้น พนักงาน 2) ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร เช่น ลูกค้า คู่ค้า ชุมชน บริษัทควรระบุผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงอธิบายความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียและแสดงให้เห็นแนวทางการตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้น

บริษัทควรประเมินความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความพึงพอใจ การประชุม หรือช่องทางการมีส่วนร่วมอื่นๆ เพื่อให้ทราบผลกระทบและประเด็นที่เกี่ยวโยงระหว่างบริษัทและผู้มีส่วนได้เสียทั้งด้านบวกและลบ

เมื่อทราบความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มแล้ว ให้ระบุแนวทางการตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม โดยสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือและการสร้างคุณค่าร่วมกันระหว่างธุรกิจกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อลดความเสี่ยงและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจ

<u>ตัวอย่าง ตารางการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียบนห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ</u>

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	*ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย*	*การตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย*
ผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร		
ผู้ถือหุ้น		
พนักงาน		
ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร		
ลูกค้า		
คู่ค้า		
ชุมชน		

3.3 การจัดการด้านความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม

3.3.1 นโยบายและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม

ให้อธิบายนโยบายและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย โดยสะท้อนให้เห็นว่าบริษัทมีความมุ่งมั่นที่จะลดผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมในประเด็นต่าง ๆ เช่น พลังงาน น้ำ ขยะ ของเสีย มลพิษ และการจัดการเพื่อลดปัญหาก๊าซเรือนกระจก (ถ้ามี) ทั้งนี้ ให้อธิบายเฉพาะข้อมูลนโยบายและแนวปฏิบัติในภาพรวมตามที่บริษัทเห็นว่าสำคัญและสอดคล้องกับบริบทของธุรกิจ โดยสามารถนำนโยบายและแนวปฏิบัติทั้งฉบับที่เกี่ยวกับการจัดการในมิติสิ่งแวดล้อมไปเปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัท

ให้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (ถ้ามี) ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจทั้งในระยะสั้นและ/หรือระยะยาว เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเปรียบเทียบและติดตามผลการดำเนินงานได้

กรณีที่บริษัทมีการทบทวนนโยบาย แนวปฏิบัติ และ/หรือเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมในรอบปีที่ผ่านมา ให้ระบุสาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยสังเขปตามที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้ผู้ลงทุนทราบว่าบริษัทมีพัฒนาการในการจัดการความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ให้อธิบายนโยบายและแนวปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์และความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินธุรกิจตั้งแต่การจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การขนส่งสินค้า หรือส่งมอบบริการ การตลาดและการขาย จนถึงการบริการหลังการขาย อีกทั้งควรแสดงข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (ถ้ามี) ในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจ

<u>ตัวอย่างเช่น</u>

บริษัทกำหนดนโยบายและแผนการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินธุรกิจตั้งแต่การจัดซื้อจัดหา การผลิต การส่งมอบสินค้าบริการ และการกำจัดของเสีย อีกทั้งกำหนดเป้าหมายการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการดำเนินธุรกิจลงร้อยละ 5 ภายในระยะเวลา 3 ปี

3.3.2 ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ให้อธิบายข้อมูลผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเฉพาะประเด็นที่สำคัญกับกระบวนการดำเนินธุรกิจ เช่น การจัดการพลังงาน น้ำ ขยะ ของเสีย มลพิษ เป็นต้น อีกทั้ง ควรอธิบายแผนงานที่สะท้อนถึงความสามารถของธุรกิจในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยบริษัทอาจเพิ่มเติมผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์ รวมถึงแผนงาน (ถ้ามี) เกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ตามที่บริษัทพิจารณาแล้วว่าสอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ให้เปิดเผยข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรฐานสากลหรือเทียบเท่า โดยระบุชื่อผู้ทวนสอบการจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรที่ขึ้นทะเบียนกับองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) หรือผู้ทวนสอบที่บริษัทเห็นว่ามีผลงานเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในระดับสากล รวมทั้งเปิดเผยแนวนโยบายในเรื่องนี้ของคณะกรรมการบริษัทที่สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมหรือการจัดการการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และหากเป็นช่วงเริ่มต้นหรืออยู่ระหว่างดำเนินการให้เปิดเผยระยะเวลาการดำเนินการให้ผู้ลงทุนทราบด้วย ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทไม่ได้จัดทำข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ให้ระบุว่า “ไม่มีข้อมูล” พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ

กรณีที่บริษัทและบริษัทย่อยอยู่ระหว่างการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ว่าการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยอาจมีประเด็นละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญหรือมีกรณีที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้สร้างผลกระทบด้านลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะประเด็นที่ปรากฏเป็นข่าวต่อสาธารณชนซึ่งอาจกระทบต่อการประกอบธุรกิจ ภาพลักษณ์ ชื่อเสียง และสินทรัพย์ของบริษัท ให้อธิบายข้อเท็จจริง ความคืบหน้า เหตุผล ผลกระทบ และมาตรการป้องกันด้วย

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ให้อธิบายข้อมูลแผนงาน ผลการดำเนินงาน และผลลัพธ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจตลอดห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ เช่น การลดใช้พลังงาน น้ำ ขยะ ของเสีย มลพิษ และการจัดการเพื่อลดปัญหาก๊าซเรือนกระจกซึ่งสะท้อนถึงความสามารถของธุรกิจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า และช่วยลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม

กรณีที่บริษัทดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยการผลิต เช่น เหมืองแร่ พลังงาน บริษัทควรแสดงข้อมูลที่ทำให้เห็นถึงแผนการบรรเทาความเสี่ยงจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (ถ้ามี)

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม</u>

1. การจัดการพลังงาน

การรายงานข้อมูลการจัดการพลังงานสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ ข้อมูลการจัดการพลังงานช่วยให้บริษัทสามารถพัฒนาและปรับปรุงการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและลดการสูญเสียพลังงาน ซึ่งเป็นต้นทุนในกระบวนการธุรกิจ

ทั้งนี้ ปริมาณการใช้ไฟฟ้ามีหน่วยเป็นกิโลวัตต์-ชั่วโมง (kWh) หรือเมกะวัตต์-ชั่วโมง (MWh) ส่วนปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมีหน่วยเป็นลิตร โดยหน่วยของปริมาณการใช้พลังงานเป็นไปตามขนาดและประเภทของธุรกิจ

<u>ตัวอย่างเช่น</u>

บริษัทบริหารจัดการพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งระบบไฟแสงสว่างและระบบปรับอากาศ โดยติดตั้งและบำรุงรักษาอุปกรณ์ควบคุมการทำงานของระบบไฟฟ้าที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถลดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้ ..... กิโลวัตต์-ชั่วโมง นอกจากนี้ ได้ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Rooftop) ซึ่งผลิตไฟฟ้าได้ ..... กิโลวัตต์-ชั่วโมง โดยในปี.... บริษัทใช้พลังงานไฟฟ้ารวม.....กิโลวัตต์-ชั่วโมง สามารถประหยัดค่าไฟฟ้าลงได้ (หรือใช้พลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้น) จำนวน.....บาท หรือ ร้อยละ.....เมื่อเทียบกับปีก่อน

2. การจัดการน้ำ

การรายงานข้อมูลการใช้น้ำสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต นอกจากนี้ ข้อมูลการใช้น้ำช่วยให้บริษัทสามารถพัฒนาและปรับปรุงการบริหารทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจและลดความเสี่ยงในการขาดแคลนทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพ บริษัทอาจรายงานข้อมูลน้ำที่นำมาใช้ในกิจกรรมของบริษัทตามแหล่งที่มา เช่น น้ำประปา น้ำบาดาล น้ำทะเล หรือแหล่งน้ำธรรมชาติอื่นๆ โดยเก็บข้อมูลการใช้น้ำจากกิจกรรมของธุรกิจ เช่น การใช้น้ำในอาคารสำนักงาน การใช้น้ำในกระบวนการผลิต รวมถึงเก็บข้อมูลปริมาณน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดก่อนทิ้ง

ทั้งนี้ ปริมาณการใช้น้ำมีหน่วยเป็นลิตรหรือลูกบาศก์เมตร โดยหน่วยการใช้น้ำอาจเป็นไปตามขนาดและประเภทของธุรกิจ

<u>ตัวอย่างเช่น</u>

บริษัทมีการใช้น้ำดิบและน้ำประปารวมกันคิดเป็นร้อยละ.....ของปริมาณน้ำที่ใช้ทั้งหมด บริษัทจึงมีการซ่อมบำรุงและตรวจสภาพของระบบการจ่ายน้ำภายในกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง สำหรับอาคารสำนักงานมีการปรับอัตราไหลของน้ำที่อ่างล้างหน้าและสุขภัณฑ์ภายในอาคาร พร้อมทั้งมีการจัดการน้ำทิ้งอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดร้อยละ..... ของปริมาณน้ำทิ้งทั้งหมด ในจำนวนนี้สามารถนำมาใช้ในระบบสุขาภิบาลและสาธารณูปโภคภายในอาคาร โดยในปี.....บริษัทมีปริมาณการใช้น้ำรวม.....ลูกบาศก์เมตร ลดลง(หรือเพิ่มขึ้น) จำนวน.....ลูกบาศก์เมตร หรือ ร้อยละ.....เมื่อเทียบกับปีก่อน

3. การจัดการขยะ ของเสีย และมลพิษ

การรายงานข้อมูลการจัดการขยะ ของเสีย และมลพิษสะท้อนถึงความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและความสามารถในการบริหารต้นทุนในการกำจัดขยะหรือของเสียจากกระบวนการธุรกิจ นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่าธุรกิจสามารถควบคุมและลดผลกระทบเชิงลบจากกระบวนการธุรกิจที่อาจสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชนและสังคมได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ การรายงานข้อมูลการจัดการขยะหรือของเสียควรครอบคลุมกระบวนการธุรกิจ เช่น ขยะหรือของเสียจากการผลิต บรรจุภัณฑ์ ตามประเภทของขยะหรือของเสีย เช่น ขยะอันตราย/ขยะไม่อันตราย ขยะรีไซเคิลได้/ไม่ได้ รวมถึงข้อมูลการจัดการมลพิษควรครอบคลุมกระบวนการธุรกิจเช่นกัน ได้แก่ มลพิษทางอากาศ กลิ่น เสียง สารเคมีและวัตถุอันตราย รวมถึงแหล่งกำเนิดมลพิษ (ไม่รวมมลพิษทางน้ำ) เช่น เครื่องจักรในสายการผลิต มลพิษจากยานพาหนะจากการขนส่ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาวะและความปลอดภัยของพนักงานและชุมชนใกล้เคียง

<u>ตัวอย่างเช่น</u>

บริษัทมีการจัดการขยะและของเสียในกระบวนการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นระบบตามหลักการ 3R (Reduce Reuse Recycle) มีระบบการคัดแยกขยะตามประเภทที่มีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อลดการกำจัดขยะด้วยวิธีการฝังกลบ ในปี..... บริษัทมีปริมาณขยะและของเสียรวม.....กิโลกรัม นอกจากนี้ บริษัทมีการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมในสำนักงานและรอบสถานประกอบการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยในปี.....พบว่าค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศ กลิ่น เสียง แสงสว่าง อยู่ในเกณฑ์ปกติตามที่กฎหมายกำหนด และไม่พบกรณีสารเคมีรั่วไหลจากการดำเนินธุรกิจ

4. การจัดการเพื่อลดปัญหาก๊าซเรือนกระจก

การรายงานข้อมูลการจัดการเพื่อลดปัญหาก๊าซเรือนกระจก สะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงาน ทรัพยากร รวมทั้งการเกิดขยะ ของเสีย และมลพิษจากกระบวนการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาก๊าซเรือนกระจกที่นำไปสู่ภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการลดผลกระทบดังกล่าวในช่วงเวลาที่ผ่านมา รวมถึงเป้าหมายการลดปัญหาก๊าซเรือนกระจกของธุรกิจในอนาคต โดยมีแนวทางการเปิดเผยข้อมูล ดังนี้

- *อธิบายกิจกรรมหลักที่ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เช่น การได้มาซึ่งวัตถุดิบ การผลิต การขนส่ง การจัดการขยะและของเสีย โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่*
  - *การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางตรง เช่น การเผาไหม้ของเครื่องจักร การใช้พาหนะขององค์กร (ที่องค์กรเป็นเจ้าของ) การใช้สารเคมีในการบำบัดน้ำเสีย และระบบทำความเย็น*
  - *การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อม เช่น การซื้อไฟฟ้ามาใช้ในการดำเนินธุรกิจ*
- *ระบุวิธีการบริหารจัดการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งอาจแสดงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา และเปรียบเทียบกับข้อมูลในปีก่อนหน้า*
- *ระบุปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งผลรวมปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของทั้งองค์กร โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลในปีก่อนหน้า (ถ้ามี)*
- *ระบุเป้าหมาย แนวทาง และกลยุทธ์เพื่อลดปัญหาก๊าซเรือนกระจกจากธุรกิจในอนาคต*

เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เปิดเผย ให้บริษัทระบุมาตรฐานที่ใช้ในการคำนวณ และผู้ทวนสอบ/ผู้ที่ให้การรับรองข้อมูลก๊าซเรือนกระจก เช่น บริษัทได้ประเมินตามแนวทางขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) และทวนสอบข้อมูลดังกล่าวโดยระบุชื่อผู้ทวนสอบที่บริษัทเห็นว่ามีผลงานเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในระดับสากลที่บริษัทใช้บริการ

ทั้งนี้ หากเป็นการทวนสอบโดยผู้ที่ไม่ได้อยู่ในรายชื่อที่ขึ้นทะเบียนกับ อบก. จะต้องกระทำโดยผู้ทวนสอบที่บริษัทพิจารณาว่ามีความเหมาะสมและมีความน่าเชื่อถือเพียงพอ เช่น เป็นผู้ทวนสอบซึ่งมีผลงานเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในประเทศอันเป็นที่ตั้งของบริษัทนั้น เป็นผู้ทวนสอบที่มีมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับสากล เป็นผู้ทวนสอบที่มีเครือข่ายกว้างขวางในระดับสากล (international firm)

บริษัทสามารถศึกษาแนวทางการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร และแนวทางการทวนสอบ ตลอดจนรายชื่อผู้ทวนสอบได้จากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) ได้ที่ www.tgo.or.th หรือ http://thaicarbonlabel.tgo.or.th/verifier/organization/organization.pnc

ตัวอย่างเช่น

บริษัทให้ความสำคัญกับการจัดการเพื่อลดปัญหาก๊าซเรือนกระจก โดยพบว่ากิจกรรมของธุรกิจที่มีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด คือ การใช้ไฟฟ้าจากเครื่องปรับอากาศในสำนักงาน และการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงจากยานพาหนะขององค์กร บริษัทจึงมีมาตรการบำรุงรักษาเครื่องปรับอากาศตามแผนอนุรักษ์พลังงานอย่างต่อเนื่องและมีแผนที่จะเปลี่ยนรถยนต์องค์กรเป็นแบบไฮบริดทั้งหมดภายในปี.....

ในปี.....บริษัทมีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางตรง.....ตัน (หรือกิโลกรัม) คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อม..... ตัน (หรือกิโลกรัม) คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า รวม.....ตัน (หรือกิโลกรัม) คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ลดลงจากปีก่อน.....ตัน (หรือกิโลกรัม) คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี หรือลดลงร้อยละ..... โดยผู้ทวนสอบ คือ .....

3.4 การจัดการความยั่งยืนในมิติสังคม

3.4.1 นโยบายและแนวปฏิบัติด้านสังคม

ให้อธิบายนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสังคมในกระบวนการดำเนินธุรกิจ ซึ่งรวมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชนตลอดห่วงโซ่คุณค่า เช่น การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม การผลิตและบริการอย่างมีความรับผิดชอบต่อลูกค้า การมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม ทั้งนี้ ให้อธิบายเฉพาะข้อมูลนโยบายและแนวปฏิบัติในภาพรวมตามที่บริษัทเห็นว่าสำคัญและสอดคล้องกับบริบทของธุรกิจ โดยสามารถนำนโยบายและแนวปฏิบัติทั้งฉบับที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสังคมไปเปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัท

ให้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายการจัดการด้านสังคม (ถ้ามี) ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจทั้งในระยะสั้นและ/หรือระยะยาว เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเปรียบเทียบและติดตามผลการดำเนินงานได้

กรณีที่บริษัทมีการทบทวนนโยบาย แนวปฏิบัติและ/หรือเป้าหมายที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสังคมในรอบปีที่ผ่านมา ให้ระบุสาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยสังเขปตามที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้ผู้ลงทุนทราบว่าบริษัทมีพัฒนาการในการจัดการด้านความยั่งยืนในมิติสังคมอย่างต่อเนื่อง

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

โดยที่เรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐานสำคัญที่แสดงถึงการประกอบธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ดังนั้น นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทที่จัดให้มีเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ควรครอบคลุมในเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชนด้วย ทั้งนี้ บริษัทสามารถพิจารณาจัดทำนโยบายสิทธิมนุษยชน โดยอย่างน้อยควรมีข้อมูลในเรื่องต่อไปนี้

1. ในการพิจารณาจัดทำนโยบาย ได้นำแนวปฏิบัติหรือหลักการด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศหรือระดับสากล เช่น มาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจไทย (มรท. 8001-2553) ของกระทรวงแรงงาน[8] , The UN Guiding Principles on Business and Human Rights[9], The OECD Guidelines for Multinational Enterprises[10], ILO Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy[11] เป็นต้น มาประกอบการจัดทำนโยบาย และ นโยบายดังกล่าวผ่านการพิจารณาอนุมัติโดยกระบวนการภายในของบริษัท

2. หากบริษัทมีนโยบายเน้นการจัดการความเสี่ยงกับ stakeholders กลุ่มใดเป็นพิเศษ หรือไม่ได้จัดการความเสี่ยงกับ stakeholders กลุ่มใด ให้อธิบายเหตุผล

---

[8] จัดทำโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยเป็นมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักสิทธิมนุษยชน เพื่อให้สถานประกอบการทุกประเภท ทุกขนาดนำไปปฏิบัติต่อแรงงานในสถานประกอบการของตนด้วยความสมัครใจ (ภาษาไทย http://tls.labour.go.th/2018/attachments/article/628/Book_Thai.pdf
ภาษาอังกฤษ http://tls.labour.go.th/2018/attachments/article/628/Book_Eng.pdf)

[9] จัดทำโดยองค์การสหประชาชาติ สำหรับให้ธุรกิจทั่วโลกใช้เป็นแนวปฏิบัติในการเคารพสิทธิมนุษยชน
(ภาษาไทย http://library.nhrc.or.th/ulib/document/ebook/E08289/ebook.html#p=1
ภาษาอังกฤษ https://www.ohchr.org/documents/publications/GuidingprinciplesBusinesshr_eN.pdf)

[10] จัดทำโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการประกอบธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม เนื้อหาครอบคลุมประเด็นสำคัญหลายเรื่อง รวมทั้งสิทธิมนุษยชน และการจ้างงานและอุตสาหกรรมสัมพันธ์ (ภาษาอังกฤษ http://www.oecd.org/daf/inv/mne/48004323.pdf)

[11] จัดทำโดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางแก่บรรษัทข้ามชาติ รัฐบาล รวมถึงองค์กรนายจ้างและองค์กรลูกจ้างในด้านต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การฝึกอบรม สภาพการทำงานและการดำรงชีวิต ตลอดจนแรงงานสัมพันธ์
(ภาษาไทย https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_684935.pdf
ภาษาอังกฤษ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---multi/documents/publication/wcms_094386.pdf)

3.บริษัทได้มีการสื่อสารกับพนักงาน คู่ค้า และลูกค้า รวมถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหรือไม่อย่างไร

4. บริษัทสามารถเปิดเผยสาระสำคัญของนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน และเชื่อมโยงข้อมูลไปยังเว็บไซต์ของบริษัทได้

นอกจากนั้น บริษัทควรดำเนินกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD) เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานของบริษัทจะไม่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนตลอดห่วงโซ่คุณค่า กระบวนการ HRDD ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตในการตรวจสอบ การระบุประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ความรุนแรงของผลกระทบและโอกาสที่อาจเกิดขึ้น ขั้นตอนเหล่านี้เป็นการจัดลำดับความสำคัญประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนในองค์กร รวมถึงแนวทางการป้องกันและแก้ไขผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น พร้อมทั้งจัดทำแผนติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นควรมีการจัดเตรียมมาตรการเยียวยาผู้ที่อาจได้รับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน

ทั้งนี้ สามารถศึกษาข้อมูลในเรื่อง HRDD เพิ่มเติมจากคู่มือประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence Handbook) และรายการตรวจสอบ (Checklist) สำหรับภาคธุรกิจ จัดพิมพ์โดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ภาษาไทย http://www.salforest.com/knowledge/hrdd-handbookchecklist)

คู่มือประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence Handbook) และรายการตรวจสอบ Checklist ของธุรกิจการโรงแรม จัดพิมพ์โดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ภาษาไทย http://www.nhrc.or.th/getattachment/6a2f238a-346a-4889-abbb-3480ecadcac2/.aspx)

ตัวอย่างการอธิบายนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน

"บริษัทมีนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน (ดูรายละเอียดที่เว็บไซต์บริษัท www……) โดยยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) และหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (The United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: "UNGPs") โดยให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติด้านแรงงานและการเคารพสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นธรรม เท่าเทียม และไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งในด้านการจ้างงาน การจ่ายค่าตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรมและพัฒนาพนักงาน โดยไม่แบ่งแยกความแตกต่างทางเพศ อายุ สถาบันการศึกษา เชื้อชาติ และศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการจ้างงานแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้พ้นโทษ เพื่อสร้างโอกาส สร้างอาชีพ และรายได้ที่มั่นคง และเป็นส่วนหนึ่งของการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของประเทศและโลก นอกจากนั้น เพื่อให้พนักงานและบุคลากรทุกคนเกิดความรู้สึกผูกพันเป็นครอบครัวเดียวกับองค์กร ในปีที่ผ่านมาคณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีแผนพัฒนาความผูกพันของพนักงาน อีกทั้งกำหนดเป้าหมายคะแนนเฉลี่ยความผูกพันของพนักงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80"

3.4.2 ผลการดำเนินงานด้านสังคม

ให้อธิบายข้อมูลผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสังคม ซึ่งรวมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชนตลอดห่วงโซ่คุณค่า เช่น การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม การผลิตและบริการอย่างมีความรับผิดชอบต่อลูกค้า การมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม ในประเด็นที่สำคัญกับกระบวนการดำเนินธุรกิจ อีกทั้งควรอธิบายแผนงานที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของบริษัทในการจัดการด้านสังคมในกระบวนการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบริษัทอาจเพิ่มเติมผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์ รวมถึงแผนงาน (ถ้ามี) เกี่ยวกับการจัดการด้านสังคมอื่น ๆ ตามที่บริษัทพิจารณาแล้วว่าสอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติด้านสังคม

กรณีที่บริษัทและบริษัทย่อยอยู่ระหว่างการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ว่าการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยอาจมีประเด็นละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับด้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีกรณีที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้สร้างผลกระทบด้านลบต่อประเด็นสังคม โดยเฉพาะประเด็นที่ปรากฏเป็นข่าวต่อสาธารณชนซึ่งอาจกระทบต่อการประกอบธุรกิจ ภาพลักษณ์ ชื่อเสียง และสินทรัพย์ของบริษัทให้อธิบายข้อเท็จจริง ความคืบหน้า เหตุผล ผลกระทบ และมาตรการป้องกันด้วย

ทั้งนี้ หากบริษัทมีข้อพิพาทด้านแรงงานที่สำคัญในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา ให้บริษัทอธิบายเหตุผลและการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและสหภาพแรงงาน (ถ้ามี)

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ให้อธิบายข้อมูลแผนงาน ผลการดำเนินงาน และผลลัพธ์ด้านสังคมและการเคารพสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับพนักงานและแรงงาน ลูกค้า ชุมชนและสังคมในการดำเนินธุรกิจตลอดห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถของธุรกิจในการสร้างความพึงพอใจให้แก่พนักงานและแรงงาน ลูกค้า ชุมชนและสังคม อีกทั้งควรแสดงข้อมูลที่ทำให้เห็นถึงแผนการบรรเทาความเสี่ยงจากข้อพิพาทที่เกี่ยวกับพนักงานและแรงงาน ลูกค้า ชุมชนและสังคม (ถ้ามี)

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม</u>

(1) <u>พนักงานและแรงงาน</u>

การปฏิบัติต่อพนักงานและแรงงานโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน อาจประกอบด้วยการจ้างงานและการจ่ายค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม การฝึกอบรมและพัฒนาพนักงาน การพัฒนาความผูกพันและความพึงพอใจของพนักงาน การจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นต้น รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการลดความเสี่ยงในประเด็นข้อพิพาทที่เกี่ยวกับพนักงานและแรงงาน เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน ดึงดูดให้ผู้มีศักยภาพสนใจมาร่วมงาน พัฒนาความผูกพันของพนักงานที่มีต่อองค์กร

ตัวอย่างเช่น

บริษัทปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนตั้งแต่การจ้างงานจนถึงการดูแลพนักงานและบุคลากร เพื่อให้พนักงานและบุคลากรทุกคนเกิดความรู้สึกผูกพันเป็นครอบครัวเดียวกับองค์กร โดยในปี.....บริษัทมีการดำเนินงานด้านพนักงานที่สำคัญ ดังนี้

การจ้างงาน

รายละเอียด	*จำนวนพนักงาน (คน)*	
	ชาย	*หญิง*
พนักงานประจำ		
พนักงานผู้พิการ		
รวม		

การฝึกอบรมพนักงาน

ในปี.....บริษัทจัดหลักสูตรอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพในการทำงานแก่พนักงานจำนวน.....หลักสูตร โดยมีจำนวนชั่วโมงอบรมหรือกิจกรรมพัฒนาความรู้เฉลี่ยของพนักงาน .....ชั่วโมงต่อคนต่อปีจากเป้าหมาย.....ชั่วโมงต่อคนต่อปี

ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ในปี.....บริษัทพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องเพื่อลดความเสี่ยงจากการเจ็บป่วย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต และดูแลคุณภาพชีวิตของพนักงานหรือลูกจ้างอย่างเหมาะสม โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้.....(โปรดระบุแนวทางการดำเนินงาน) ในปี..... ไม่พบกรณีการบาดเจ็บจากการทำงานถึงขั้นหยุดงาน (กรณีไม่พบเหตุการณ์การบาดเจ็บจากการทำงาน) หรือ พบกรณีการบาดเจ็บจากการทำงานจำนวน.....ครั้ง (กรณีพบเหตุการณ์การบาดเจ็บจากการทำงาน) ทั้งนี้ บริษัทได้มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุดังกล่าวแล้ว คือ.....(โปรดระบุมาตรการ)

ความผูกพันของพนักงาน

ในปี.....บริษัทมีแผนการพัฒนาความผูกพันของพนักงาน ดังนี้.....ในปี..... มีพนักงานลาออกจากงานโดยสมัครใจ (Turn over rate) ร้อยละ..... มีอัตรา(ลดลง/เพิ่มขึ้น)ร้อยละ..... จากปีก่อน และมีผลประเมินความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรเท่ากับ..... จากเป้าหมายเท่ากับ.....

(2) ลูกค้า

การปฏิบัติต่อลูกค้า อาจประกอบด้วยการพัฒนาความพึงพอใจของลูกค้า การสื่อสาร ผลกระทบจากสินค้าหรือบริการต่อลูกค้า และการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการส่งมอบสินค้าและ/หรือบริการที่สามารถยกระดับความพึงพอใจและความไว้วางใจจากลูกค้า

ตัวอย่างเช่น

บริษัทพัฒนาสินค้าและบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้าด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และมีจริยธรรม โดยในปี.....บริษัทได้รับความพึงพอใจจากลูกค้าในระดับ .....และมีข้อร้องเรียนจากลูกค้าในเรื่องสำคัญ จำนวน.....กรณี ได้แก่..... โดยบริษัทได้ดำเนินการจัดการข้อร้องเรียนดังกล่าวแล้ว (กรณีมีข้อร้องเรียนจากลูกค้า)

(3) ชุมชนและสังคม

การปฏิบัติต่อชุมชน/สังคม อาจประกอบด้วยการลดผลกระทบจากการดำเนินงานที่มีต่อชุมชนและสังคม การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน/สังคมอย่างเหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมอย่างยั่งยืน

<u>ตัวอย่างเช่น</u>

บริษัทดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงการดำเนินงานที่อาจสร้างผลกระทบเชิงลบต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนรอบสถานประกอบการ ในปี.....ไม่พบข้อร้องเรียนจากชุมชนในประเด็นด้านสังคมหรือสิ่งแวดล้อม (กรณีไม่มีข้อร้องเรียนจากชุมชน) หรือ พบข้อร้องเรียนจากชุมชน.....กรณี (กรณีมีข้อร้องเรียนจากชุมชน) ในเรื่องดังนี้..... (โปรดสรุปประเด็นจากข้อร้องเรียน) ทั้งนี้ บริษัทได้มีการจัดการประเด็นดังกล่าวพร้อมมาตรการป้องกันเรียบร้อยแล้ว

นอกจากนี้ บริษัทยังมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยในปี.....บริษัทได้มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนดังนี้.....(โปรดระบุกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น การฝึกอาชีพ การให้ทุนการศึกษา เป็นต้น)

<u>รูปแบบการเปิดเผยข้อมูล</u>

บริษัทอาจเปิดเผยหรือจัดทำรายงานการขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืนโดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดในหัวข้อดังกล่าว ด้วยวิธีใดดังต่อไปนี้

(ก) เปิดเผยเฉพาะสาระสำคัญของนโยบายและแนวปฏิบัติ สำหรับนโยบายและแนวปฏิบัติฉบับเต็มให้นำไปเปิดเผยเว็บไซต์

(ข) กรณีบริษัทมีข้อมูลไม่ครบถ้วน เช่น ไม่มีนโยบาย หรือ แนวปฏิบัติ หรือ ผลการดำเนินงานในหัวข้อต่าง ๆ ที่อยู่ในเรื่อง “การขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืน” ให้ระบุว่า “ยังไม่ได้จัดทำ” ทั้งนี้ หากบริษัทมีแผนจะเผยแพร่นโยบายหรือแนวปฏิบัติหรือผลการดำเนินงานดังกล่าวควรระบุปีที่จะเผยแพร่ในรายงานด้วย

(ค) บริษัทสามารถเปิดเผยผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์ หรือแผนงาน (ถ้ามี) เกี่ยวกับการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ ตามที่บริษัทพิจารณาแล้วว่าสอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท โดยศึกษาได้จากแนวทางการรายงานความยั่งยืนของ Global Reporting Initiative (GRI)

(ง) กรณีบริษัทจัดทำรายงานความยั่งยืนแล้ว ให้สรุปเฉพาะสาระสำคัญของเนื้อหาตาม 4 หัวข้อในเรื่องการขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืนตามแบบ 56-1 One Report โดยอ้างอิงรายละเอียดไปรายงานความยั่งยืน

4. <u>การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ</u> (Management Discussion and Analysis: MD&A)

ให้เปิดเผยการวิเคราะห์และอธิบายถึงการดำเนินงานและฐานะทางการเงินในมุมมองของฝ่ายจัดการ โดยระบุสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้วย อย่างน้อยในประเด็นดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ สามารถใช้กราฟหรือภาพประกอบการอธิบายตามความเหมาะสมด้วยก็ได้ และในกรณีที่บริษัทมีสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจมากกว่า 1 สาย/กลุ่ม ให้วิเคราะห์และอธิบายถึงการดำเนินการในแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่มีนัยสำคัญด้วย

4.1 ให้วิเคราะห์การดำเนินงานและฐานะทางการเงิน การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุหรือมีผลต่อฐานะการเงิน การดำเนินงาน หรือการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในช่วงปีที่ผ่านมา โดยให้อธิบายเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (benchmark) ที่สำคัญด้วย

- สำหรับงบการเงินในช่วง 2 ปีก่อนหน้านี้ ให้อธิบายประกอบเฉพาะกรณีที่ฐานะการเงินหรือผลการดำเนินงานดังกล่าวมีผลกระทบต่อฐานะการเงินหรือผลการดำเนินงานปัจจุบันของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

- เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท ขอให้อธิบายอย่างน้อยเกี่ยวกับภาพรวมของการดำเนินงาน ผลกระทบจากเหตุการณ์สำคัญหรือปัจจัยสำคัญที่ผ่านมา เช่น การรวมธุรกิจหรือกิจการ การยกเลิกหรือหยุดการดำเนินธุรกิจ การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ที่มีนัยสำคัญ ผลการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องและแหล่งเงินทุนของบริษัท คุณภาพของสินทรัพย์ การบริหารจัดการธุรกรรมนอกงบดุล การเปลี่ยนแปลงหรือการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่มีนัยสำคัญ ข้อสังเกตของผู้สอบบัญชีหรือความเห็นของผู้สอบบัญชีอย่างมีเงื่อนไขต่อรายการบัญชีที่เป็นสาระสำคัญ (ถ้ามี) รวมถึงผลการปฏิบัติตามแผนการดำเนินธุรกิจและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เชื่อมโยงกับข้อมูลทางการเงิน

- หากบริษัทเคยแจ้งแผนการดำเนินงานหรือประมาณการงบการเงินไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลหรือแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี ให้อธิบายผลการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวด้วย

- ในกรณีบริษัทมีการออกตราสารหนี้ ซึ่งมีข้อกำหนดให้บริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงิน ให้บริษัทเปิดเผยว่า บริษัทสามารถดำรงอัตราส่วนดังกล่าวได้ตามข้อกำหนดหรือไม่ (แสดงข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินตามงบการเงินประจำงวดการบัญชีล่าสุดเปรียบเทียบกับอัตราส่วนที่ต้องดำรงข้างต้น) ในกรณีที่บริษัทไม่สามารถดำรงอัตราส่วนได้ตามข้อกำหนด ให้ระบุผลกระทบและการดำเนินการของบริษัท

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

บริษัทสามารถศึกษาข้อแนะนำและตัวอย่างการเปิดเผยการวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการเพิ่มเติมตามภาคผนวก 7 และ 8

4.2 ให้อธิบายปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่อาจมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญในอนาคต (forward looking) ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอก เช่น แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงของภาวะตลาดหรืออุตสาหกรรม และปัจจัยภายใน เช่น นโยบาย กลยุทธ์ การบริหารงานของบริษัท การเปลี่ยนแปลงข้อตกลงทางธุรกิจที่อาจกระทบต่อการดำเนินงาน รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น แนวโน้มและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ที่ครอบคลุมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน และด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าใจและวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินงานของบริษัทในอนาคตได้

ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทมีโครงการหรือการวิจัยพัฒนาที่จะกระทบต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในอนาคตอันใกล้ (ประมาณ 1 ปี) ให้บริษัทอธิบายรายละเอียดของโครงการหรือการวิจัยและพัฒนาดังกล่าว เช่น ลักษณะโครงการ ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิม ความคืบหน้า ผลกระทบที่อาจมีต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินด้วย

4.3 ให้แสดงข้อมูลจากงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญที่สะท้อนถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในธุรกิจหลักของบริษัทและบริษัทย่อย โดยอย่างน้อยต้องมีข้อมูลเปรียบเทียบ 3 ปีที่ผ่านมา (หรือเท่าที่มีการดำเนินงานจริง)

ทั้งนี้ บริษัทอาจพิจารณาแสดงข้อมูลเปรียบเทียบย้อนหลังเพิ่มเติมได้ หากบริษัทเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน 3 ปีที่ผ่านมา (หรือเท่าที่มีการดำเนินงานจริง) ยังไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในอนาคต และอาจทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทได้

ในกรณีที่งบการเงินของบริษัทแสดงสกุลเงินที่ไม่ใช่สกุลเงินบาท ให้บริษัทแสดงอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดังกล่าวเทียบกับสกุลเงินบาทโดยใช้อัตราอ้างอิงที่เหมาะสม รวมทั้งในการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่สำคัญในหัวข้อนี้ ให้แสดงข้อมูลดังกล่าวทั้งในสกุลเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิงดังกล่าว และสกุลเงินที่แสดงในงบการเงินด้วย

หมายเหตุ

(1) ในกรณีที่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้นหรือโครงสร้างการดำเนินงาน หรือขนาดของธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทย่อยอย่างมีนัยสำคัญ และงบการเงินข้างต้นไม่สะท้อนผลการดำเนินงานหรือฐานะการเงินของบริษัทและบริษัทย่อยตามโครงสร้างใหม่ ให้บริษัทจัดทำงบการเงินรวมเสมือนบริษัทได้จัดโครงสร้างใหม่ในลักษณะที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน โดยหากต้องตั้งสมมติฐานเพิ่มเติมให้ระบุด้วย ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานตรวจสอบและแสดงความเห็นหรือแสดงความเชื่อมั่นต่องบการเงินรวมเสมือนดังกล่าวแล้วแต่กรณี เว้นแต่ไม่สามารถจัดทำได้ ให้ระบุเหตุผลหรือแสดงข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติมด้วย

(2) การจัดทำประมาณการงบการเงินให้เป็นไปตามความสมัครใจของบริษัท และจะจัดทำเป็นระยะเวลาใดก็ได้ แต่หากประสงค์จะจัดทำและเปิดเผย บริษัทต้องจัดทำประมาณการด้วยความระมัดระวังเพื่อให้มั่นใจว่าสมมติฐานที่ใช้จัดทำประมาณการนั้นสมเหตุสมผล โดยต้องแสดงสมมติฐานพร้อมทั้งคำอธิบายไว้อย่างชัดเจนด้วย และในการจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี บริษัทต้องอธิบายว่าผลการดำเนินงานและฐานะการเงินที่เกิดขึ้นจริง แตกต่างจากประมาณการที่ทำไว้อย่างไร ทั้งนี้ หากประมาณการ

ดังกล่าวจัดทำขึ้นโดยมีเหตุอันควรทราบอยู่แล้วว่า สมมติฐานนั้นไม่สมเหตุสมผล อาจเข้าข่ายอันเป็นเท็จหรือทำให้ผู้อื่นสำคัญผิดในข้อเท็จจริง บริษัทอาจเข้าข่ายฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

อนึ่ง หากบริษัทประสงค์จะเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวกับแนวโน้มหรือประมาณการผลการดำเนินงานของบริษัทในเชิงตัวเลขต่อนักวิเคราะห์หรือผู้ลงทุน บริษัทต้องจัดทำและแสดงประมาณการดังกล่าวไว้ในเอกสารฉบับนี้ด้วยด้วย

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ให้บริษัทแสดงข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ตารางสรุปงบการเงิน : ให้แสดงรายการจากงบการเงินปีล่าสุด และแสดงข้อมูลเปรียบเทียบอย่างน้อย 3 ปี ย้อนหลังไว้ในตารางเดียวกัน

2. การแสดงอัตราส่วนทางการเงิน :

2.1 บริษัทควรจัดทำอัตราส่วนทางการเงินเพื่อใช้ประกอบการอธิบายการวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการเพื่อความกระชับ ชัดเจน แทนการแสดงตารางอัตราส่วนทางการเงินแยกจากคำอธิบาย

2.2 อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงควรรวมถึง อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน ทั้งนี้ อัตราส่วนที่แสดงควรเป็นอัตราส่วนที่สำคัญสำหรับธุรกิจของบริษัท อาจจะแตกต่างกันไปสำหรับธุรกิจทั่วไปได้ (อัตราส่วนที่ใช้เฉพาะธุรกิจ) และหากบริษัทเห็นว่า การคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทมีความแตกต่างจากวิธีการคำนวณที่ใช้โดยทั่วไป บริษัทควรเปิดเผยและอธิบายวิธีการคำนวณและข้อมูลทางการเงินที่บริษัทนำมาใช้ในการคำนวณสำหรับอัตราส่วนทางการเงินนั้นด้วย

5. <u>ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น</u>

5.1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ สถานที่ตั้ง โทรศัพท์ โทรสารของบุคคลอ้างอิงอื่น ๆ เช่น นายทะเบียนหลักทรัพย์ ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ผู้สอบบัญชี ที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาหรือผู้จัดการภายใต้สัญญาการจัดการ

5.2 ข้อมูลสำคัญอื่น

5.2.1 ให้ระบุข้อมูลอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ หากบริษัทเห็นว่า มีข้อมูลอื่นที่จำเป็นซึ่งเป็นประโยชน์หรืออาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ หรือเพื่อความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ลงทุนทุกกลุ่ม โดยบริษัทยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลให้ถูกต้อง และไม่ขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งให้ผู้ลงทุนทราบเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน

5.2.2 ให้อธิบายข้อจำกัดของผู้ถือหุ้นในต่างประเทศ ในกรณีที่บริษัทมีนโยบายที่จะขอมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นในการเสนอขายหุ้นเพิ่มทุน หรือออกใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ (Transferable Subscription Right หรือ TSR) ให้แก่ผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนการถือหุ้น โดยไม่ออกและเสนอขายให้แก่ผู้ถือหุ้นที่จะทำให้บริษัทมีหน้าที่ตามกฎหมายต่างประเทศ

5.3 ข้อพิพาททางกฎหมาย

ให้อธิบายโดยสังเขปถึงข้อพิพาททางกฎหมาย ซึ่งบริษัทหรือบริษัทย่อยเป็นคู่ความหรือคู่กรณี โดยที่คดีหรือข้อพิพาทยังไม่สิ้นสุด ทั้งนี้ ให้อธิบายเฉพาะ (1) คดีที่อาจมีผลกระทบด้านลบต่อสินทรัพย์ของบริษัทหรือบริษัทย่อยที่มีจำนวนสูงกว่าร้อยละ 5 ของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นปีบัญชีล่าสุด ทั้งนี้ กรณีที่ส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ ให้อธิบายเฉพาะคดีที่มีจำนวนสูงกว่าร้อยละ 10 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ณ วันสิ้นปีบัญชีล่าสุด (2) คดีที่กระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทย่อยอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่สามารถประเมินผลกระทบเป็นตัวเลขได้ และ (3) คดีที่มิได้เกิดจากการประกอบธุรกิจโดยปกติของบริษัทหรือบริษัทย่อย โดยไม่ต้องอธิบายคดีที่เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบธุรกิจปกติ เช่น การฟ้องบังคับชำระหนี้จากลูกค้าในกรณีที่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์เป็นสถาบันการเงิน เป็นต้น

ในการอธิบายข้อพิจารณาข้างต้น ให้ระบุถึงศาลที่กำลังพิจารณาคดี วันเริ่มคดี คู่ความ และมูลคดี และความคืบหน้าของคดี และให้ระบุกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นคู่ความกับบริษัทด้วย

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคดีหรือข้อพิพาทที่ยังไม่สิ้นสุด ซึ่งบริษัทหรือบริษัทย่อยเป็นคู่ความหรือคู่กรณี ควรพิจารณาดังนี้

1. <u>คดีที่ควรเปิดเผย</u> :

(1) เป็นคดีที่จะมีผลกระทบทางด้านลบ หมายถึงคดีที่บริษัทเป็นจำเลยที่ถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย โดยไม่รวมถึงคดีที่บริษัทเป็นโจทก์

(2) คดีที่มิได้เกิดจากการประกอบธุรกิจโดยปกติของธุรกิจ เช่น บริษัทประกันภัยไม่จำเป็นต้องเปิดเผยในกรณีที่บริษัทถูกเรียกให้ชำระค่าเสียหายตามกรมธรรม์ เนื่องจากเป็นการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจประกันภัยอยู่แล้ว (เว้นแต่เป็นกรณีที่มีผลกระทบต่อธุรกิจมาก และเป็นข้อพิพาทที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ)

(3) คดีหรือข้อพิพาทที่บริษัทถูกฟ้องร้องภายหลังวันสิ้นงวดบัญชี แต่ก่อนส่งแบบ 56-1 One Report ที่เป็นคดีที่มีผลกระทบต่อบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

2. <u>ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย</u> : บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของคดีหรือข้อพิพาทดังกล่าว เช่น ศาลที่กำลังพิจารณาคดี วันเริ่มคดี คู่ความ (หากเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้ระบุด้วย) มูลคดี และความคืบหน้าของคดี ทั้งนี้ บริษัทอาจจะประเมินผลกระทบในด้านลบว่า หากบริษัทแพ้คดี ความเสียหายดังกล่าวจะมีผลต่อผลการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทย่อยอย่างไรด้วย

5.4 ตลาดรอง

หากบริษัทมีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอื่นด้วย ขอให้ระบุชื่อตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอื่น และระบุว่าตลาดหลักทรัพย์อื่นดังกล่าวเป็นตลาดหลักทรัพย์หลัก หรือไม่

5.5 สถาบันการเงินที่ติดต่อประจำ (เฉพาะกรณีที่บริษัทออกตราสารหนี้)

ส่วนที่ 2
การกำกับดูแลกิจการ

ให้บริษัทอธิบายการดำเนินการหรือการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560 (CG Code) อย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้ และในกรณีที่บริษัทมิได้ปฏิบัติในเรื่องใด ให้แสดงเหตุผลประกอบ

6. <u>นโยบายการกำกับดูแลกิจการ</u>

ให้อธิบายภาพรวมนโยบายและแนวปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560 (CG Code) และจรรยาบรรณธุรกิจ (code of conduct) (ถ้ามี) ที่บริษัทกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าทุกหน่วยงานของบริษัทและบริษัทย่อยมีการดำเนินงานตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการบริษัทกำหนดไว้อย่างน้อยในเรื่องต่อไปนี้

6.1 ภาพรวมของนโยบายและแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการ[12]

6.1.1 นโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ ครอบคลุมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร[13] ความเป็นอิสระของคณะกรรมการจากฝ่ายจัดการ การพัฒนากรรมการ และการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ รวมถึงการกำกับดูแลบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

6.1.2 นโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย ครอบคลุมการดูแลผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นโดยเท่าเทียมกัน การส่งเสริมการใช้สิทธิของผู้ถือหุ้น การป้องกันการใช้ข้อมูลภายใน การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย การชดเชยกรณีที่เกิดการละเมิดสิทธิ การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน และมาตรการดำเนินการกับผู้ที่กระทำไม่เป็นไปตามนโยบายและแนวปฏิบัติดังกล่าว

> ***<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>***
>
> *บริษัทควรพิจารณาถึงความพร้อมของบริษัทในเรื่องการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน โดยอาจดำเนินการแบบเต็มรูปแบบ (ไม่เรียก ไม่รับ ไม่จ่าย และไม่ทำธุรกิจกับบุคคลและนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน) หรือกำหนดรูปแบบจำกัด เช่น การไม่จ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งงาน/ธุรกิจ ในลักษณะไม่เป็นธรรม เป็นต้น*

---

[12] ในการกำหนดนโยบายการกำกับดูแลกิจการ บริษัทสามารถเลือกเรื่องที่เหมาะสมมากำหนดเป็นนโยบาย โดยไม่จำเป็นต้องแบ่งหมวดหมู่ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560 (CG Code)

[13] ให้อธิบายนโยบายและวิธีการกำหนดค่าตอบแทน รวมทั้งโครงสร้างค่าตอบแทนแต่ละประเภทของกรรมการและผู้บริหาร เช่น ค่าตอบแทนคงที่ หรือค่าตอบแทนผันแปรตามปัจจัยต่าง ๆ เป็นต้น รวมทั้งความเห็นคณะกรรมการบริษัท หรือคณะอนุกรรมการค่าตอบแทน (ถ้ามี) ว่าโครงสร้างดังกล่าว เหมาะสมกับความรับผิดชอบและสามารถจูงใจให้กรรมการและผู้บริหารนำพาองค์กรให้ดำเนินงานตามเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว และสามารถเปรียบเทียบได้กับระดับที่ปฏิบัติอยู่ในอุตสาหกรรมหรือไม่ อย่างไร

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยนโยบายเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน</u>

บริษัทมีนโยบายต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งได้จัดทำแนวทางการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษร ที่จะไม่เรียก ไม่รับ ไม่จ่าย และไม่ทำธุรกิจกับบุคคลและนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชัน ซึ่งได้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการแล้ว ทั้งนี้ บริษัทได้เข้าร่วมกับโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Thai Private Sector Collective Action Against Corruption: CAC) ด้วย

6.2 จรรยาบรรณธุรกิจ (ถ้ามี)

กรณีที่บริษัทมีการจัดทำจรรยาบรรณธุรกิจให้อธิบายความเชื่อมโยงของแนวปฏิบัติกับวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือกลยุทธ์ที่นำไปสู่การสร้างคุณค่าในองค์กร (values) พร้อมอธิบายกระบวนการที่สนับสนุนให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของบริษัทมีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณธุรกิจ เพื่อสร้างให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลของนโยบาย แนวปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการ และจรรยาบรรณธุรกิจ ทั้งฉบับไปเปิดเผยในเอกสารแนบ เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจและสามารถใช้เป็นแนวทางในการติดตามทิศทางการดำเนินธุรกิจต่อไป

6.3 การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญของนโยบาย แนวปฏิบัติ และระบบการกำกับดูแลกิจการในรอบปีที่ผ่านมา

6.3.1 ให้อธิบายข้อมูลการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญเกี่ยวกับการทบทวนนโยบาย แนวปฏิบัติ และระบบการกำกับดูแลกิจการ หรือกฎบัตรคณะกรรมการในรอบปีที่ผ่านมา เพื่อแสดงว่าบริษัทได้มีการปรับปรุงนโยบาย แนวปฏิบัติ และระบบการกำกับดูแลกิจการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลและแสดงให้เห็นว่ามีการยกระดับมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ที่สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2560 (CG Code) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

6.3.2 ในกรณีที่บริษัทยังมิได้นำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560 (CG Code) ในเรื่องใดมาปฏิบัติ ให้บันทึกเหตุผลไว้เป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาและทบทวนของคณะกรรมการโดยไม่จำเป็นต้องเปิดเผยผลการทบทวนไว้ในแบบรายงานนี้ นอกจากนี้ หากเห็นว่าการปฏิบัติในข้อใดยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ควรมีแผนพัฒนาและติดตามดูแลให้มีการดำเนินการต่อไป โดยอาจจัดลำดับการพัฒนาในเรื่องสำคัญก่อนก็ได้

6.3.3 บริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติในเรื่องอื่น ๆ ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อรองรับการประเมินต่าง ๆ เช่น Corporate Governance Report (CGR), ASEAN CG Scorecard และโครงการประเมินคุณภาพการจัดการประชุมผู้ถือหุ้น โดยบริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติไว้ในข้อนี้ หรือภายใต้หัวข้ออื่นตามความเหมาะสม

7. <u>โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับคณะกรรมการ คณะกรรมการชุดย่อย ผู้บริหาร พนักงานและอื่น ๆ</u>

7.1 โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ

ให้แสดงแผนภาพการบริหารจัดการองค์กรตั้งแต่คณะกรรมการ คณะกรรมการชุดย่อย ฝ่ายจัดการ ไปจนถึงฝ่ายงานต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นกลไกในการกำกับดูแลกิจการ เช่น หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกำกับดูแลองค์กร หน่วยงานบริหารความเสี่ยง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงลำดับขั้นสายการบังคับบัญชา การสนับสนุน การตรวจสอบ ความเป็นอิสระ และการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยแผนภาพโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ</u>

ณ วันที่ <u>(ณ วันสิ้นงวดปีบัญชี)</u> (หากภายหลังวันสิ้นงวดปีบัญชี บริษัทมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างมีนัยสำคัญ ก็ควรจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเพิ่มเติมด้วย)

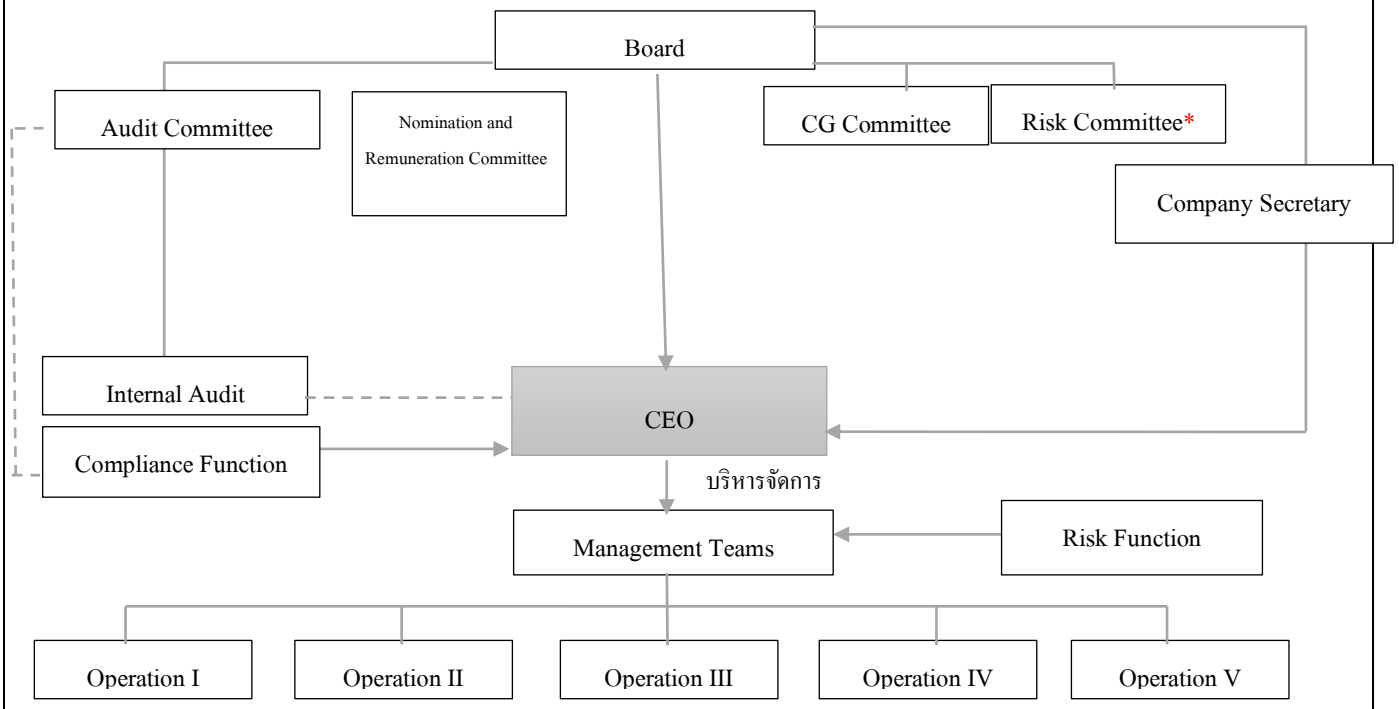

* *บริษัทสามารถจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงในระดับคณะกรรมการชุดย่อยหรือระดับจัดการก็ได้*

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ให้บริษัทเปิดเผยชื่อและตำแหน่งของผู้บริหารซึ่งต้องสอดคล้องกับข้อมูลตามโครงสร้างการบริหารจัดการของบริษัท (organization chart) โดยให้ระบุให้ชัดเจนว่า บุคคลใดคือผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด ทั้งนี้ หากบริษัทต้องการเปิดเผยรายชื่อผู้บริหารเกินกว่านิยามตามประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด บริษัทควรระบุข้อมูลให้ทราบว่า ผู้บริหารรายใดไม่ได้เป็นผู้บริหารตามนิยามดังกล่าวด้วย และหากบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้บริหารหลังวันสิ้นงวดบัญชีประจำปี แต่ก่อนส่งแบบ 56-1 One Report บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้บริหารดังกล่าวเพิ่มเติมในแบบ 56-1 One Report ด้วย

7.2 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการ

ให้อธิบายองค์ประกอบและข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการที่สะท้อนถึงคุณสมบัติ ความสามารถ ความเป็นอิสระ และความหลากหลายด้านทักษะความชำนาญ เพศ และอายุของคณะกรรมการ เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และความเหมาะสมของคณะกรรมการที่สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจทั้งในมิติความโปร่งใส การตรวจสอบและถ่วงดุล และประสิทธิภาพของการกำกับดูแลกิจการ โดยให้บริษัทอธิบายข้อมูลดังนี้

7.2.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท พร้อมแสดงจำนวนกรรมการทั้งหมด สัดส่วนของกรรมการอิสระต่อกรรมการทั้งหมด และสัดส่วนของกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารต่อกรรมการทั้งหมด

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

กรรมการและผู้บริหารของบริษัทควรปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้น โดยมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ถ่วงดุล และสามารถตรวจสอบได้ โดย

1. คณะกรรมการเข้าใจบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่มีต่อผู้ถือหุ้น และแสดงได้ว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

2. โครงสร้างคณะกรรมการและการจัดการ ต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลกันอย่างเพียงพอ โดย

ก. มีกรรมการอิสระอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด แต่ไม่น้อยกว่าสามคน

ข. มีคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ซึ่งประกอบด้วย ***กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 3 คน*** *ที่มีความเป็นอิสระ โดยมีหน้าที่ในลักษณะเดียวกับที่กำหนดในข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์ฯ และ****มีความรู้และประสบการณ์ที่จะสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงินอย่างน้อย 1 คน*** *รวมทั้งทำหน้าที่อื่นในฐานะกรรมการตรวจสอบได้ (สามารถ download หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบได้จาก www.set.or.th)*

ค. มีการมอบอำนาจระหว่างคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการที่ชัดเจน

7.2.2 ข้อมูลคณะกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมบริษัทรายบุคคล โดยให้ระบุชื่อประธานกรรมการ รายชื่อของกรรมการ และผู้มีอำนาจควบคุมบริษัท (ถ้ามี) ทั้งนี้ หากกรรมการรายใดเป็นกรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ หรือกรรมการในชุดอื่นใดของบริษัท ให้ระบุให้ชัดเจน

ในกรณีที่ ประธานกรรมการและผู้จัดการ[14] เป็นบุคคลเดียวกัน[15] หรือประธานกรรมการไม่เป็นกรรมการอิสระ หรือประธานกรรมการและผู้จัดการเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือประธานกรรมการเป็นสมาชิกในคณะกรรมการบริหารหรือคณะทำงาน หรือได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารคณะกรรมการ ให้อธิบายมาตรการถ่วงดุลอำนาจระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ (1) การเพิ่มสัดส่วนกรรมการอิสระมากกว่ากึ่งหนึ่ง หรือ (2) การแต่งตั้งกรรมการอิสระคนหนึ่งร่วมพิจารณากำหนดวาระการประชุมคณะกรรมการ

ในกรณีที่เป็นบริษัทที่ประกอบกิจการโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้ระบุข้อมูลของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามแนวทางข้างต้นด้วย ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ holding company มีการประกอบธุรกิจหลากหลายประเภทธุรกิจโดยมีบริษัทที่เป็นศูนย์กลางทำหน้าที่บริหารจัดการบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ให้ระบุข้อมูลของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทที่เป็นศูนย์กลาง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักแต่ไม่ได้อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง และบริษัทย่อยภายในกลุ่มของบริษัทที่เป็นศูนย์กลางซึ่งขนาดของบริษัทดังกล่าวมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company ด้วย

ทั้งนี้ ให้แนบข้อมูลของกรรมการ และผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทและบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก หรือบริษัทที่เป็นศูนย์กลาง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักแต่ไม่ได้อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง และบริษัทย่อยภายในกลุ่มของบริษัทที่เป็นศูนย์กลางซึ่งขนาดของบริษัทดังกล่าวมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company (แล้วแต่กรณี) ตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบ และแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อยตามเอกสารแนบด้วย ในกรณีบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักอยู่ในต่างประเทศ ให้ระบุด้วยว่า กรรมการรายใดของบริษัทย่อยดังกล่าวเป็นกรรมการที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยซึ่งต้องมีอย่างน้อย 1 คน

ในกรณีที่เป็นบริษัทต่างประเทศ หรือบริษัทไทยที่เป็น holding company ซึ่งมีผู้ถือหุ้นเกินกึ่งหนึ่งเป็นต่างประเทศ และมีบริษัทย่อยประกอบธุรกิจหลักในต่างประเทศ ให้ระบุด้วยว่ากรรมการรายใดเป็นกรรมการที่มีสัญชาติไทยและมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งต้องมีอย่างน้อย 2 คน

7.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ เพื่อให้สามารถควบคุม ดูแล และติดตามการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งระบุบทบาทหน้าที่ของประธานกรรมการและผู้จัดการหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่อเรียกอย่างอื่น

ในกรณีที่บริษัทได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ในกฎบัตรคณะกรรมการ (board charter) ให้สรุปรายละเอียดสำคัญของกฎบัตรคณะกรรมการที่สำคัญ และให้นำข้อมูลทั้งฉบับไปเปิดเผยในเอกสารแนบ

---

[14] ผู้จัดการหมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นด้วย

[15] ประธานกรรมการและผู้จัดการอาจเป็นบุคคลเดียวกันได้จนกว่าข้อกำหนดเกี่ยวกับการแยกบุคคลที่ดำรงตำแหน่งประธานออกจากบุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้จัดการจะมีผลใช้บังคับ

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ</u>

ตามข้อบังคับบริษัท คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจและดูแลการดำเนินงานของบริษัท เว้นแต่เรื่องดังต่อไปนี้ ซึ่งคณะกรรมการต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นก่อนดำเนินการ (1) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ต้องได้มติที่ประชุมผู้ถือหุ้น (2) การทำรายการที่เกี่ยวโยงกันที่มีมูลค่าเกินกว่า ..... และ (3) การซื้อหรือขายสินทรัพย์สำคัญที่มีมูลค่าเกินกว่า..... เป็นต้น

7.3 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการชุดย่อย

ให้อธิบายข้อมูลองค์ประกอบเกี่ยวกับคณะกรรมการชุดย่อยคณะต่าง ๆ โดยแสดงถึงขอบเขตอำนาจ หน้าที่ บทบาทความรับผิดชอบ ความเป็นอิสระ และการมอบหมายงานจากคณะกรรมการ เพื่อกำกับดูแล กลั่นกรองข้อมูล และให้ความเห็นเสนอแก่คณะกรรมการ โดยให้มีรายละเอียดการเปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้

7.3.1 ให้แสดงข้อมูลคณะกรรมการชุดย่อยแต่ละชุดที่ได้รับการแต่งตั้ง เช่น คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและความยั่งยืนของกิจการ พร้อมทั้งอธิบายขอบเขต อำนาจ หน้าที่และบทบาทความรับผิดชอบของคณะกรรมการชุดย่อยแต่ละชุด ทั้งนี้ ให้นำกฎบัตรคณะกรรมการชุดย่อย (sub-committee charter) ทั้งฉบับไปเปิดเผยในเอกสารแนบ

7.3.2 ให้ระบุรายชื่อของคณะกรรมการชุดย่อยแต่ละชุด โดยระบุรายชื่อประธานคณะกรรมการชุดย่อย รายชื่อกรรมการชุดย่อยแต่ละชุด และระบุกรณีที่กรรมการรายดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ กรณีของคณะกรรมการตรวจสอบให้ระบุรายชื่อกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของบริษัท และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของกรรมการรายดังกล่าวด้วย

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

1. โครงสร้างคณะกรรมการและการจัดการ ต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลกันอย่างเพียงพอ โดยนอกจากต้องมีคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) และมีการมอบอำนาจระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการที่ชัดเจน โดย

ก. จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบันทึกเป็นมติคณะกรรมการในรายงานการประชุมอย่างชัดเจน

ข. ระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้รับมอบอย่างชัดเจน

- ขอบเขตดังกล่าวต้องไม่รวมถึง การอนุมัติให้ทำรายการที่ผู้รับมอบอำนาจหรือบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง มีส่วนได้เสียหรือมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์

- ในการระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละชุด โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ควรระบุให้ชัดเจนถึงอำนาจอนุมัติ เช่น ลักษณะรายการที่ได้รับมอบอำนาจและวงเงินที่สามารถอนุมัติของแต่ละรายการด้วย ทั้งนี้ ไม่ควรระบุขอบเขตที่กว้างเกินไป เช่น กรรมการมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับบริษัท และมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ทั้งนี้ ในการอธิบายโครงสร้างคณะกรรมการชุดย่อยของบริษัท อาจจะระบุองค์ประกอบ วาระการดำรงตำแหน่ง จำนวนครั้งการประชุมด้วยก็ได้

รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ : ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้กรรมการตรวจสอบต้องจัดทำรายงานการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบอยู่แล้ว ดังนั้น เพื่อความสะดวกของผู้ลงทุนที่จะสามารถดูข้อมูลของบริษัทได้จากแหล่งเดียว จึงกำหนดเพิ่มให้บริษัทเปิดเผยรายงานดังกล่าวไว้ในเอกสารแนบ

7.4 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหาร

ให้อธิบายข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหาร เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถและทักษะของผู้บริหารและความสอดคล้องของการจ่ายค่าตอบแทน โดยให้มีรายละเอียดการเปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้

7.4.1 ให้ระบุรายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร ประกอบด้วยรายชื่อผู้บริหารสูงสุดและผู้บริหาร 4 รายแรกนับจากผู้บริหารสูงสุด ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ holding company มีการประกอบธุรกิจหลากหลายประเภทธุรกิจ โดยมีบริษัทที่เป็นศูนย์กลางทำหน้าที่บริหารจัดการบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ให้ระบุรายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร รวมถึงแผนภาพโครงสร้างภายในของบริษัทที่เป็นศูนย์กลาง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักแต่ไม่ได้อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง และบริษัทย่อยภายในกลุ่มของบริษัทที่เป็นศูนย์กลางซึ่งขนาดของบริษัทดังกล่าวมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company ด้วย

หากในระหว่างปีหรือภายหลังวันสิ้นงวดปีบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเพื่อแสดงให้ผู้ลงทุนเห็นว่าบริษัทมีการวางบุคคลากรตามตำแหน่งสำคัญได้อย่างเหมาะสมและครบถ้วนตามผังองค์กร ทั้งนี้ ข้อมูลความรู้ความชำนาญ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้บริหารสามารถนำไปเปิดเผยในเอกสารแนบได้

ทั้งนี้ ให้แนบข้อมูลของผู้บริหารของบริษัทและบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักหรือบริษัทที่เป็นศูนย์กลาง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักแต่ไม่ได้อยู่ภายใต้บริษัทย่อยที่เป็นศูนย์กลาง และบริษัทย่อยภายในกลุ่มของบริษัทที่เป็นศูนย์กลางซึ่งขนาดของบริษัทดังกล่าวมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company (แล้วแต่กรณี) ตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบด้วย

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยแผนภาพโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ</u>

ณ วันที่ (ณ วันสิ้นงวดปีบัญชี) (หากภายหลังวันสิ้นงวดปีบัญชี บริษัทมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างมีนัยสำคัญ ก็ควรจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเพิ่มเติมด้วย)

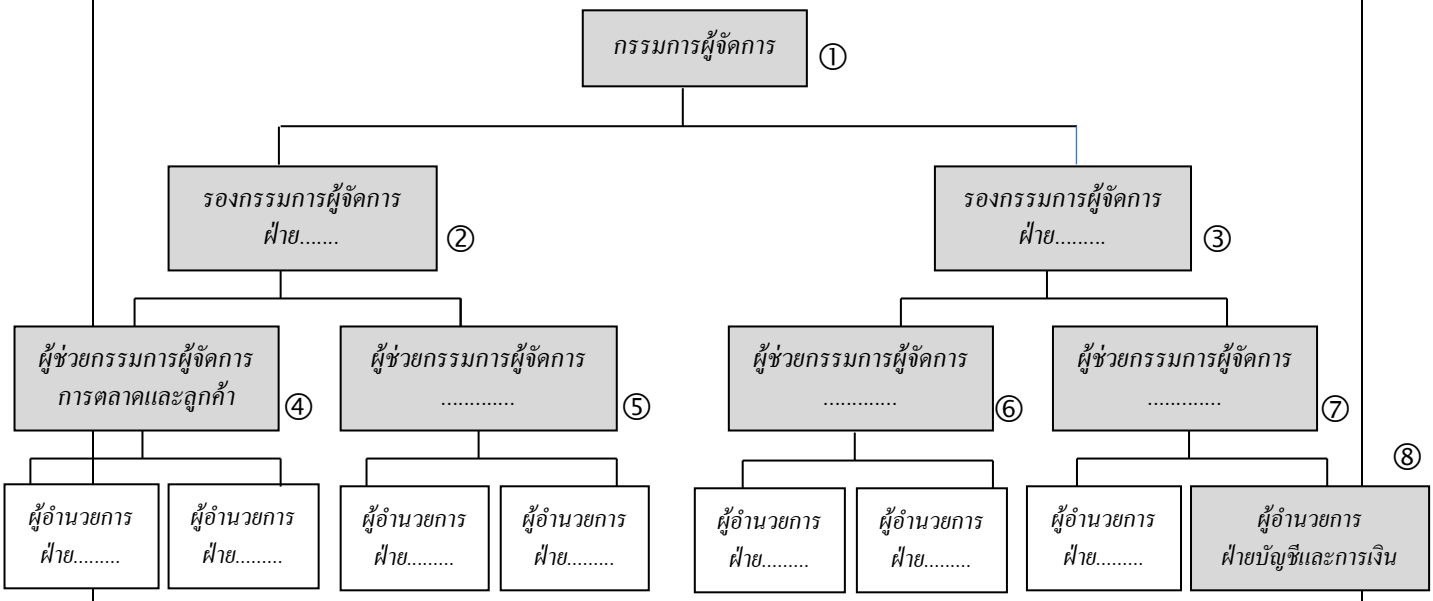

① - ⑧ คือผู้บริหารของบริษัทตามประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต. ว่าด้วยการกำหนดบทนิยามในประกาศเกี่ยวกับการออกและเสนอขายหลักทรัพย์

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ให้บริษัทเปิดเผยชื่อและตำแหน่งของผู้บริหารซึ่งต้องสอดคล้องกับข้อมูลตามโครงสร้างการบริหารจัดการของบริษัท (organization chart) ทั้งนี้ หากบริษัทต้องการเปิดเผยรายชื่อผู้บริหารเกินกว่านิยามตามประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด บริษัทควรระบุข้อมูลให้ทราบว่า ผู้บริหารรายใดไม่ได้เป็นผู้บริหารตามนิยามดังกล่าวด้วย และหากบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้บริหารหลังวันสิ้นงวดบัญชีประจำปี แต่ก่อนส่งแบบ 56-1 One Report บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้บริหารดังกล่าวเพิ่มเติมในแบบ 56-1 One Report ด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยรายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร *ณ วันที่ (วันสิ้นงวดปีบัญชี) บริษัทมีผู้บริหารจำนวน 8 ท่าน ดังนี้*	
รายชื่อผู้บริหาร	***ตำแหน่ง***
1. นาย.....	*กรรมการผู้จัดการ*
2. นาย.....	*รองกรรมการผู้จัดการ - ฝ่าย.....*
3. นาย.....	*รองกรรมการผู้จัดการ - ฝ่าย.....*
4. นาย.....	*ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ*
.....	.....
8. นาง.....	*ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน*
ทั้งนี้ หากภายหลังวันสิ้นงวดปีบัญชี บริษัทมีการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร ก็ควรจะเปิดเผยชื่อผู้บริหารที่เข้าใหม่/ลาออก พร้อมทั้งระบุวันที่ด้วย	

7.4.2 ให้อธิบายนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการบริหารและผู้บริหาร เช่น การกำหนดค่าตอบแทนตามผลการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น พร้อมระบุความเห็นของคณะกรรมการบริษัท หรือคณะกรรมการค่าตอบแทนเกี่ยวกับความสมเหตุสมผลและความเหมาะสมของการจ่ายค่าตอบแทนผู้บริหาร (ถ้ามี)

7.4.3 ให้ระบุจำนวนค่าตอบแทนรวมของกรรมการบริหารและผู้บริหาร ทั้งกรณีได้รับจากบริษัทและบริษัทย่อย โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนรวมทั้งหมดของกิจการเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของการจ่ายค่าตอบแทนและความโปร่งใสในการบริหารงานรวมทั้งให้เปิดเผยค่าตอบแทนอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงิน (ถ้ามี) เช่น สิทธิในการซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์แปลงสภาพแก่กรรมการบริหารและผู้บริหาร หรือ Employee Stock Options (ESOP) (อธิบายหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรหลักทรัพย์ดังกล่าว และสัดส่วนการได้รับหุ้นของกรรมการบริหารและผู้บริหารเมื่อเทียบกับจำนวนหุ้นหรือโครงการทั้งหมด) รวมทั้งเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ อีกทั้ง ให้เปิดเผยค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ค้างจ่ายที่เกิดขึ้นในปีล่าสุดด้วย และกรณีที่ค่าตอบแทนในปีที่ผ่านมาไม่สะท้อนค่าตอบแทนที่แท้จริง (เช่น มีการตั้งผู้บริหารใหม่จำนวนมากในปีปัจจุบัน) ให้ประมาณค่าตอบแทนดังกล่าวสำหรับปีปัจจุบันด้วย

ทั้งนี้ สำหรับบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักในปีที่ผ่านมาตามแนวทางข้างต้นด้วย ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ holding company มีการประกอบธุรกิจหลากหลายประเภทธุรกิจ โดยมีบริษัทที่เป็นศูนย์กลางทำหน้าที่บริหารจัดการบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ให้เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารของบริษัทที่เป็นศูนย์กลาง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักแต่ไม่ได้อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง และบริษัทย่อยภายในกลุ่มของบริษัทที่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งขนาดของบริษัทดังกล่าวมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company ด้วย

หมายเหตุ ในข้อนี้ คำว่า “ผู้บริหาร” ให้หมายความตามประกาศการกำหนดบทนิยามในประกาศเกี่ยวกับการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ โดยไม่รวมถึงผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือการเงินหากตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายไม่ได้อยู่ในระดับเดียวกันกับผู้บริหารรายที่สี่

ตัวอย่างการเปิดเผยค่าตอบแทนผู้บริหาร

บริษัทอาจเปิดเผยนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนผู้บริหารระดับสูงในลักษณะที่เปรียบเทียบได้กับอุตสาหกรรม ประสบการณ์ ภาระหน้าที่ ขอบเขตของบทบาทและความรับผิดชอบ และคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้อนุมัติค่าตอบแทนผู้บริหารระดับสูง

(1) ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

ค่าตอบแทนผู้บริหาร

ในปี XXXX บริษัทได้จ่ายค่าตอบแทนประกอบด้วย เงินเดือนและโบนัส ให้กับผู้บริหารจำนวน ... ราย รวมทั้งสิ้น xx.xx ล้านบาท

(2) ค่าตอบแทนอื่น

ค่าตอบแทนอื่นของผู้บริหาร

- เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund: "PVD")

บริษัทได้จัดให้มี PVD ให้แก่ผู้บริหาร โดยบริษัทได้สมทบในอัตราส่วนร้อยละ xx ของเงินเดือน โดยในปี .....บริษัทได้จ่ายเงินสมทบ PVD สำหรับผู้บริหาร xx ราย รวมทั้งสิ้น x.xx ล้านบาท

- โครงการเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญต่อผู้บริหารและพนักงาน (ESOP)

*ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่.....ได้อนุมัติให้เสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญให้แก่ผู้บริหารและพนักงาน (ESOP) จำนวน.....หน่วย เพื่อ (เช่น ให้ผู้บริหารและพนักงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของบริษัท) โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรร ดังนี้ ----------
---------- ทั้งนี้ ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญดังกล่าวมีอัตราการใช้สิทธิใบสำคัญแสดงสิทธิต่อ------- หุ้นสามัญของบริษัท และมีราคาการใช้สิทธิซื้อหุ้น -------บาท โดยผู้บริหารของบริษัทจำนวน------ ราย ได้รับการจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นบริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ------เมื่อเทียบกับใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นบริษัทของทั้งโครงการ*

- โครงการร่วมลงทุนระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (EJIP)

บริษัทได้จัดให้มีโครงการร่วมลงทุนระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (EJIP) เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและร่วมทำงานกับบริษัทในระยะยาว โดยมีระยะเวลาของโครงการ ------ปี สิ้นสุดวันที่..... ผู้บริหารที่สามารถเข้าร่วมโครงการ EJIP ได้จะต้องมีอายุงานไม่น้อยกว่า------ปี และมีการปฏิบัติงานที่ดี โดยบริษัทจะหักเงินเดือนผู้บริหารร้อยละ xx และบริษัทได้จ่ายเงินสมทบอีกในอัตราร้อยละ -------ของเงินเดือนผู้บริหารเช่นกัน ในปี------มีผู้บริหารเข้าร่วมโครงการจำนวน -------ราย บริษัทได้จ่ายเงินสมทบทั้งสิ้น------ล้านบาท

7.5 ข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน

ให้ระบุจำนวนพนักงานทั้งหมดและจำนวนพนักงานตามแต่ละสายงานหลัก เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของจำนวนแรงงานทั้งหมดที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ ความเสี่ยงในการขาดแคลนแรงงาน และการกระจายของแรงงานในหน่วยงานที่สำคัญ และกรณีที่บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนพนักงานอย่างมีนัยสำคัญในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา ให้อธิบายเหตุผลในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ ให้แสดงผลตอบแทนรวมของพนักงานและอธิบายลักษณะของผลตอบแทน เช่น เงินเดือน โบนัส และเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการควบคุมต้นทุนแรงงาน การจ่ายค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทไม่ได้จัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ให้ระบุว่าไม่มี

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

7.5.1 <u>ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนพนักงานและผลตอบแทน</u>

บริษัทมีพนักงานทั้งหมด _____คน โดยในปี _____ บริษัทได้จ่ายผลตอบแทนให้แก่พนักงาน จำนวนทั้งสิ้น xx ล้านบาท ซึ่งผลตอบแทน ได้แก่ เงินเดือน ค่าล่วงเวลา เงินช่วยเหลือค่าครองชีพ เงินโบนัส เงินช่วยเหลือพิเศษ เงินประกันสังคม และเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund: "PVD") เป็นต้น นอกจากนี้ บริษัทย่อยได้จ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานในลักษณะเดียวกันกับบริษัทรวม _____บาท

<u>จำนวนพนักงานและผลตอบแทน</u>

ปี.....	*บริษัท/สายงาน/ธุรกิจ/บริษัทย่อย.....*	*บริษัท/สายงาน/ธุรกิจ/บริษัทย่อย.....*	*บริษัท/สายงาน/ธุรกิจ/บริษัทย่อย.....*
พนักงานปฏิบัติการ/บริการ (คน)			
พนักงานบริหาร (คน)			
พนักงานในสำนักงานใหญ่ (คน)			
รวม (คน)			
ค่าตอบแทนพนักงาน (ล้านบาท)			

ในกรณีที่บริษัทไม่ได้จัดให้มี PVD ให้ระบุเหตุผลและมาตรการทดแทน (ถ้ามี) เพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของพนักงานหรือลูกจ้าง

7.5.2 <u>ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลการจัด PVD ให้ลูกจ้าง</u>

(1) ข้อมูลการเข้าร่วมเป็นสมาชิก PVD ของลูกจ้าง

ชื่อบริษัท/บริษัทย่อย	*มี/ไม่มี PVD*	*จำนวนลูกจ้างทั้งหมด (คน)*	*จำนวนลูกจ้างที่มีสิทธิเข้าร่วม PVD (คน)*	*จำนวนลูกจ้างที่เข้าร่วม PVD (คน)*	*สัดส่วนลูกจ้างที่เข้าร่วม PVD/ลูกจ้างทั้งหมด (%)*	*สัดส่วนลูกจ้างที่เข้าร่วม PVD/ ลูกจ้างที่มีสิทธิเข้าร่วม PVD (%)*
บริษัท						
บริษัทย่อย 1... (ถ้ามี)						
บริษัทย่อย 2... (ถ้ามี)						
รวม						

(2) อัตราเงินสะสมของลูกจ้างและอัตราเงินสมทบของนายจ้างที่นำส่งเข้า PVD

(2.1) อัตราเงินสะสมของลูกจ้าง เช่น 2-15% ของค่าจ้าง

(2.2) อัตราเงินสมทบของนายจ้าง เช่น 2-15% ของค่าจ้าง ขึ้นอยู่กับอายุงานของลูกจ้าง

(3) ในกรณีที่บริษัทมีลูกจ้างที่มีสิทธิเข้า PVD แต่ยังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิก PVD ในจำนวนที่มีนัยสำคัญ ให้อธิบายนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทและบริษัทย่อย (ถ้ามี) ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการออมเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของลูกจ้าง เช่น การอำนวยความความสะดวกให้ลูกจ้างใหม่สมัครเป็นสมาชิก PVD ได้โดยอัตโนมัติ (automatic enrollment) การจัดกิจกรรมสนับสนุนให้ลูกจ้างสะสมเงินให้เพียงพอเพื่อการเกษียณอายุ การคัดเลือกนโยบายการลงทุนที่เหมาะสม เป็นต้น

(4) การเปิดเผยข้อมูลนโยบายและแนวปฏิบัติเพิ่มเติมในประเด็น ดังนี้

- บริษัทสนับสนุนให้คณะกรรมการกองทุน (fund committee: "FC") เข้าอบรมกับสมาคมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือการอบรมอื่น ๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการคัดเลือกนโยบายการลงทุนและผู้จัดการกองทุน ติดตามการบริหารจัดการการลงทุนใน PVD และบทบาทหน้าที่อื่น ๆ หรือไม่

- FC รับปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลการลงทุนสำหรับผู้ลงทุนสถาบัน ("I Code") และคัดเลือกผู้จัดการกองทุนที่รับปฏิบัติตาม I Code และมีการลงทุนโดยคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social, and Governance: ESG) เพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของสมาชิก PVD ซึ่งก็คือลูกจ้างของบริษัทในระยะยาว รวมทั้ง FC เปิดเผยแนวทางการคัดเลือกผู้จัดการกองทุนให้สมาชิกทราบอันจะนำไปสู่การบริหารการลงทุนที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของสมาชิก PVD ของบริษัทในระยะยาวด้วยหรือไม่

<u>หมายเหตุ</u>

"ลูกจ้าง" หมายถึง ลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งรวมถึงพนักงานของบริษัท

"ลูกจ้างที่มีสิทธิเข้าร่วม" หมายถึง ลูกจ้างที่มีสิทธิเข้าเป็นสมาชิก PVD ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของ PVD

7.6 ข้อมูลสำคัญอื่น ๆ

7.6.1 ให้ระบุรายชื่อผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชี เลขานุการบริษัท หัวหน้างานตรวจสอบภายใน หรือผู้ตรวจสอบภายในที่ว่าจ้างจากภายนอก หัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance) พร้อมทั้งแนบข้อมูลของบุคคลดังกล่าวที่ได้รับมอบหมายในเอกสารแนบด้วย

7.6.2 ให้ระบุรายชื่อหัวหน้างานนักลงทุนสัมพันธ์ และข้อมูลเพื่อการติดต่อ (ถ้ามี)

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลเลขานุการบริษัท</u>

คณะกรรมการบริษัทได้มีมติแต่งตั้งให้.....(ชื่อ นามสกุล)..... ดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการบริษัท ตั้งแต่วันที่..... โดยคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการบริษัทปรากฏในเอกสารแนบ 1

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลหัวหน้างานตรวจสอบภายใน</u>

บริษัทมอบหมายให้....(ชื่อ นามสกุล)....ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน (compliance department) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหน่วยงานทางการที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจของบริษัท โดยมีคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท ปรากฏในเอกสารแนบ 3

7.6.3 ให้แสดงค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด และบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด โดยต่อจากนี้จะเรียกว่า “สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ” ได้รับจากบริษัทและบริษัทย่อย โดยให้ระบุแยกเป็นค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) และค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee) รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลประเภทและขอบเขตงานบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit service) ด้วย

การเปิดเผยค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชีให้แสดงข้อมูลของค่าบริการอื่นที่ได้จ่ายไปแล้วในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา และค่าบริการอื่นที่จะต้องจ่ายในอนาคตอันเกิดจากการตกลงที่ยังให้บริการไม่แล้วเสร็จในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา และประเภทของการให้บริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี

<u>หมายเหตุ</u>

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัดให้รวมถึง

(ก) คู่สมรสและบุตรที่ยังต้องพึ่งพิงหรืออยู่ในอุปการะของผู้สอบบัญชี

(ข) กิจการที่มีอำนาจควบคุมสำนักงานสอบบัญชี กิจการที่ถูกควบคุมโดยสำนักงานสอบบัญชี และกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับสำนักงานสอบบัญชี ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(ค) กิจการที่อยู่ภายใต้อิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญของสำนักงานสอบบัญชี

(ง) หุ้นส่วนหรือเทียบเท่าของสำนักงานสอบบัญชี

(จ) คู่สมรสและบุตรที่ยังต้องพึ่งพิงหรืออยู่ในอุปการะของบุคคลตาม (ง)

(ฉ) กิจการที่ผู้สอบบัญชี บุคคลตาม (ก) (ง) หรือ (จ) มีอำนาจควบคุมหรือมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาลักษณะของการควบคุมหรือการมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญที่จะเข้าข่ายเป็นบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีข้างต้น ให้นำนิยามตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยเรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันมาใช้บังคับ

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

1. ค่าตอบแทนที่บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายให้สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือดังกล่าว โดยแยกเป็นค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) และค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee)

2. ในส่วนของ non-audit fee ให้ระบุประเภทและขอบเขตงานบริการ ค่าตอบแทนที่ได้จ่ายแล้วในปีก่อน และค่าตอบแทนที่จะต้องจ่ายในอนาคตเนื่องจากยังให้บริการไม่แล้วเสร็จ

ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกของบริษัทในการให้ผู้สอบบัญชียืนยันความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่จะนำมาเปิดเผยในหัวข้อนี้ สำนักงานได้จัดทำ "แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ" เพื่อให้บริษัทส่งให้ผู้สอบบัญชียืนยันความถูกต้อง ก่อนนำค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) และค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee) แต่ละประเภทของงานบริการมาเปิดเผย นอกจากนี้ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน สำนักงานได้จัดทำตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางด้วย อย่างไรก็ดี หากบริษัทเห็นว่ามีแบบหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่าก็อาจปรับใช้ตามความเหมาะสมก็ได้ (รายละเอียดตามภาคผนวก 5)

7.6.4 ในกรณีที่เป็นบริษัทต่างประเทศ ให้ระบุชื่อบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนในประเทศไทยและข้อมูลในการติดต่อในประเทศให้ชัดเจนด้วย ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าวต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยและมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

8. <u>รายงานผลการดำเนินงานสำคัญด้านการกำกับดูแลกิจการ</u>

8.1 สรุปผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในรอบปีที่ผ่านมา

ให้อธิบายสรุปผลการปฏิบัติหน้าที่ว่าคณะกรรมการบริษัทมีบทบาทสำคัญอย่างไรต่อการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ที่อาจนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมองค์กรรวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพ การกำกับดูแลความเพียงพอของระบบควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงขององค์กร หรือการให้ความเห็นอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร

8.1.1 การสรรหา พัฒนา และประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

อธิบายผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการสรรหา การพัฒนา การประเมินผลของกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อยในรอบปีที่ผ่านมา เพื่อแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานที่โปร่งใสสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ ในกรณีการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุด ให้อธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้เพิ่มเติม

(1) กรรมการอิสระ

- ให้ระบุหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกรรมการอิสระ ได้แก่ คุณสมบัติ และกระบวนการสรรหา

- หากในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา กรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ หรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอิสระ มีหรือเคยมีความสัมพันธ์

ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ ในมูลค่าเกินกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนด[16] ให้บริษัทเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ ที่ทำให้บุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เหตุผลและความจำเป็นที่ยังคงหรือแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ รวมทั้งความเห็นของคณะกรรมการบริษัทที่เห็นว่า การเป็นกรรมการอิสระของบุคคลดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ

(2) การสรรหากรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุด : ให้ระบุว่าวิธีการคัดเลือกบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุดผ่านคณะกรรมการสรรหา (nomination committee) หรือไม่ จำนวนกรรมการที่มาจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่แต่ละกลุ่ม (ถ้ามี) และให้อธิบายสิทธิของผู้ลงทุนรายย่อยในการแต่งตั้งกรรมการ (ให้ระบุว่า การแต่งตั้งกรรมการใช้วิธีที่ผู้ถือหุ้นสามารถแบ่งคะแนนเสียงของตนในการเลือกตั้งกรรมการเพื่อให้ผู้ใดมากน้อยตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด (cumulative voting) หรือวิธีการแต่งตั้งกรรมการแต่ละรายต้องได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียง)

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน แนะนำให้บริษัทจดทะเบียนมีวิธีการสรรหาบุคคลที่จะเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุดผ่านคณะกรรมการสรรหา (nominating committee) โดยควรอธิบายหลักการที่ใช้ในการพิจารณา เช่น เพศ อายุ คุณวุฒิการศึกษา ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการบริหารธุรกิจของบริษัท เป็นต้น และเหตุผลในการเสนอชื่อบุคคลแต่ละราย

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยการสรรหากรรมการ</u>

ในการแต่งตั้งกรรมการ คณะกรรมการสรรหาซึ่งประกอบด้วยกรรมการอิสระจำนวน X ราย จากจำนวนคณะกรรมการสรรหาทั้งหมด X ราย มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาคัดเลือกและกลั่นกรองบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามข้อบังคับของบริษัท และ เป็นผู้เสนอชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพื่อให้ได้กรรมการมืออาชีพและมีความหลากหลาย โดยพิจารณาจากโครงสร้าง ขนาด และองค์ประกอบของคณะกรรมการ โดยจำนวนที่เสนอจะเท่ากับ X เท่าของจำนวนกรรมการที่ครบวาระ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการบริษัท เพื่อขอความเห็นชอบจากกรรมการ จากนั้นจะนำเสนอรายชื่อกรรมการดังกล่าวต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นเป็นผู้เลือกตั้งกรรมการตามหลักเกณฑ์ต่อไป

ทั้งนี้ คณะกรรมการสรรหาได้พิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจ และแผนในอนาคตจึงได้กำหนดคุณสมบัติของกรรมการ โดยต้องเป็นผู้มีความรู้ในเรื่อง.....และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวอย่างน้อย.....ปี นอกจากนี้ คณะกรรมการสรรหาได้เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อกรรมการที่มีคุณสมบัติเหมาะสมด้วย

<u>การเปิดเผยการเลือกตั้งกรรมการผ่านที่ประชุมผู้ถือหุ้น</u>

***ตัวอย่างที่ 1 กรณีไม่ใช้* cumulative voting (โดยได้กำหนดไว้ในข้อบังคับบริษัทแล้ว)**

[16] ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่

ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกรรมการ บริษัทให้ผู้ถือหุ้นใช้บัตรลงคะแนนเลือกตั้งกรรมการเป็นรายบุคคลโดยให้ผู้ถือหุ้นลงคะแนนเสียงทั้งหมดที่ตนมีอยู่เลือกบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการทีละคน

***ตัวอย่างที่ 2 กรณีใช้* cumulative voting**

ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกรรมการ บริษัทให้ผู้ถือหุ้นใช้บัตรลงคะแนนเลือกตั้งกรรมการ โดยผู้ถือหุ้นหนึ่งคนมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ตนถือคูณด้วยจำนวนกรรมการที่จะเลือกตั้ง และผู้ถือหุ้นจะแบ่งคะแนนไปเลือกกรรมการแต่ละรายในจำนวนเท่าใดก็ได้หรือจะใช้คะแนนเสียงทั้งหมดเลือกกรรมการเพียงรายเดียวก็ได้ ทั้งนี้ บุคคลที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดตามลำดับลงมา เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการเท่าจำนวนกรรมการที่จะพึงเลือกตั้งในครั้งนั้น ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับเลือกตั้งในลำดับถัดลงมามีคะแนนเสียงเท่ากันเกินจำนวนกรรมการที่จะพึงมี ให้ประธานที่ประชุมออกเสียงได้เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

<u>ตัวอย่างการสรรหาผู้บริหารระดับสูงสุด</u>

คณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาและมอบหมายให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงสุด และเสนอชื่อบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมมากกว่าหนึ่งชื่อ พร้อมเหตุผลเพื่อให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาแต่งตั้งต่อไป โดยในการสรรหาได้พิจารณากลั่นกรองสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วน เหมาะสม มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของบริษัท และเข้าใจในธุรกิจของบริษัทเป็นอย่างดี และสามารถบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่คณะกรรมการบริษัทกำหนดไว้ได้

8.1.2 การเข้าร่วมประชุมและการจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการรายบุคคล

ให้ระบุจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการและจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละรายเข้าประชุมคณะกรรมการบริษัทในปีที่ผ่านมา รวมถึงการเข้าร่วมประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีและการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น (ถ้ามี) เพื่อให้ทราบว่าคณะกรรมการมีการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินงานอย่างทั่วถึง ครอบคลุมหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กรและมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นอย่างเหมาะสม

<u>ตัวอย่างการแสดงรายชื่อคณะกรรมการบริษัท</u>

รายชื่อกรรมการ	*ตำแหน่ง*	*การประชุม*		
		การประชุมคณะกรรมการ (การเข้าประชุม/สิทธิในการประชุม)	ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี *(การเข้าประชุม/สิทธิในการประชุม)*	ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น *(การเข้าประชุม/สิทธิในการประชุม)*
นาย.....	*ประธานกรรมการ*	*x/y*	*x/y*	*x/y*
นาย.....	*กรรมการ กรรมการอิสระ และกรรมการตรวจสอบ*	*x/y*	*x/y*	*x/y*
นาย.....	*กรรมการ กรรมการอิสระ และกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน*	*x/y*	*x/y*	*x/y*
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

ทั้งนี้ หากมีกรรมการท่านใดไม่สามารถเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ ให้ระบุสาเหตุด้วย นอกจากนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการในระหว่างงวดหรือหลังวันสิ้นงวดแต่ก่อนส่งแบบ 56-1 One Report เช่น ลาออก ให้ระบุด้วยว่า ชื่อกรรมการที่แต่งตั้งใหม่และกรรมการที่ลาออก พร้อมระบุวันที่ลาออกด้วย

ทั้งนี้ สำหรับบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนของกรรมการของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักในปีที่ผ่านมาตามแนวทางข้างต้นด้วย

ให้แสดงจำนวนค่าตอบแทนของกรรมการแต่ละรายในรอบปีที่ผ่านมาทั้งที่ได้รับจากบริษัทและบริษัทย่อย รวมถึงลักษณะของค่าตอบแทน (ไม่นับรวมค่าตอบแทนในฐานะผู้บริหาร) และค่าตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน (ถ้ามี) เช่น ประกันสุขภาพ ค่าสมาชิกสนามกอล์ฟ สโมสรการกีฬา (sport club) สโมสรเพื่อการพักผ่อนหรือสันทนาการ (member club) สิทธิในการซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์แปลงสภาพแก่กรรมการ หรือ Employee Stock Options (ESOP) (อธิบายหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรหลักทรัพย์ดังกล่าว และสัดส่วนการได้รับหุ้นของกรรมการเมื่อเทียบกับจำนวนหุ้นหรือโครงการทั้งหมด) อีกทั้งให้เปิดเผยค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ค้างจ่ายที่เกิดขึ้นในปีล่าสุดด้วย

กรณีที่กรรมการอิสระของบริษัทเป็นกรรมการอิสระของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกันให้เปิดเผยค่าตอบแทนรวมที่กรรมการอิสระแต่ละรายได้รับจากบริษัทดังกล่าวด้วย

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยค่าตอบแทนกรรมการ</u>

บริษัทอาจเปิดเผยนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนกรรมการ พร้อมทั้งคณะกรรมการย่อยชุดอื่น ในลักษณะที่เปรียบเทียบได้กับอุตสาหกรรม ประสบการณ์ ภาระหน้าที่ ขอบเขตของบทบาทและความรับผิดชอบ รวมถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากกรรมการแต่ละคน โดยกรณีกรรมการควรรวมค่าตอบแทนที่กรรมการแต่ละท่านได้รับจากการเป็นกรรมการบริษัทย่อยด้วย นอกจากนี้ ค่าตอบแทนกรรมการต้องได้รับการอนุมัติจากผู้ถือหุ้น

(1) ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

<u>ค่าตอบแทนกรรมการ</u> ประกอบด้วยเบี้ยประชุม ซึ่งจ่ายตามจำนวนครั้งที่เข้าประชุม ดังนี้

รายชื่อกรรมการ	***ตำแหน่ง***	***ค่าตอบแทนกรรมการ (บาท)***			
		คณะกรรมการบริษัท	*คณะกรรมการตรวจสอบ*	*คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน*	*รวม*
นาย.....	*ประธานกรรมการ*	*xx,xxx*	-	-	*xx,xxx*
นาย.....	*กรรมการ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ*	*xx,xxx*	*xx,xxx*	-	*xx,xxx*
นาย.....	*กรรมการ กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ และกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน*	*xx,xxx*	*xx,xxx*	*xx,xxx*	*xx,xxx*
.....	.....	.....	.....	.....	.....

ในกรณีที่บริษัทมีคณะกรรมการชุดย่อยอื่นนอกเหนือจากตัวอย่างที่แสดงไว้ เช่น คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการบรรษัทภิบาล เป็นต้น ให้บริษัทเปิดเผยค่าตอบแทนที่กรรมการได้รับจากคณะกรรมการชุดย่อยอื่น ๆ เพิ่มเติมไว้ด้วย

(2) ค่าตอบแทนอื่น

<u>ค่าตอบแทนอื่นของกรรมการ</u>

กรรมการได้รับสิทธิในการเบิกค่ารับรองในวงเงิน xx,xxx บาทต่อเดือน และสามารถใช้บริการต่าง ๆ ของบริษัทได้ เช่น บ้านพักผู้บริหารและพนักงานในต่างจังหวัด ห้องอาหารและห้องพักในโรงแรมที่เป็นของบริษัทย่อย มูลค่าประมาณ xx,xxx บาทต่อปี (ถ้ามี)

8.1.3 การกำกับดูแลบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

(1) ให้อธิบายว่าคณะกรรมการบริษัทมีกลไกในการกำกับดูแลที่ทำให้สามารถควบคุมดูแลการจัดการและรับผิดชอบการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์

ในเงินลงทุนของบริษัทอย่างไร โดยอย่างน้อยต้องมีกลไกในเรื่องดังต่อไปนี้

- มีการส่งบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนของบริษัทไปเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุม ในบริษัทดังกล่าวอย่างน้อยตามสัดส่วนการถือหุ้นหรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งให้อธิบายว่าบริษัทมีระเบียบปฏิบัติหรือข้อกำหนดของบริษัทที่ทำให้การส่งตัวแทนดังกล่าวจะต้องได้รับมติเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทหรือไม่ อย่างไร

- การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการและผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของบริษัทในบริษัทดังกล่าวในการควบคุมหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ

- กลไกในการกำกับดูแลที่มีผลให้การเปิดเผยข้อมูลฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน การทำรายการระหว่างบริษัทดังกล่าวกับบุคคลที่เกี่ยวโยง การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ หรือการทำรายการสำคัญอื่นใดของบริษัทดังกล่าว ให้ครบถ้วนถูกต้อง และใช้หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลและการทำรายการในลักษณะดังกล่าวข้างต้นในทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์ของบริษัท

- การกำหนดระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมและรัดกุมเพียงพอในบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก และกลไกอื่นในการกำกับดูแลบริษัทย่อยดังกล่าว เช่น การอนุมัติการเพิ่มทุนหรือลดทุน การเลิกบริษัทย่อย เป็นต้น

ในกรณีที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้อธิบายกลไกการกำกับดูแลข้างต้น พร้อมทั้งระบุว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง[17] หรือไม่ อย่างไรด้วย โดยหากมีข้อจำกัดหรือมีเหตุจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถส่งบุคคลเข้าเป็นกรรมการของบริษัทย่อยตามสัดส่วนการถือหุ้น ให้เปิดเผยมาตรการหรือกลไกที่แสดงได้ว่าสามารถกำกับดูแลการบริหารจัดการหรือสามารถตัดสินใจในเรื่องที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัทย่อยตามสัดส่วนการถือหุ้นได้ รวมทั้งให้เปิดเผยมาตรการหรือกลไกในการพิจารณาหรือคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าเป็นกรรมการ ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งหรืออยู่ในบัญชีรายชื่อตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัท[18]

ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ holding company มีการประกอบธุรกิจหลากหลายประเภทธุรกิจ โดยมีบริษัทที่เป็นศูนย์กลางทำหน้าที่บริหารจัดการบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ให้อธิบายกลไกการกำกับดูแลบริษัทที่เป็นศูนย์กลาง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักแต่ไม่ได้อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง และบริษัทย่อยภายในกลุ่มของบริษัทที่เป็นศูนย์กลางซึ่งขนาดของบริษัทดังกล่าวมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company ตามแนวทางข้างต้น พร้อมทั้งให้อธิบายกลไกที่บริษัทที่เป็นศูนย์กลางใช้ในการกำกับดูแลการบริหารจัดการและการดำเนินงานของบริษัทย่อยที่อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลางนั้น ซึ่งผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการตรวจสอบของ holding company ว่าเพียงพอและเหมาะสม และเป็นไปตามกรอบการกำกับดูแลที่ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการของ holding company แล้ว ทั้งนี้ ในการอธิบายกลไกดังกล่าวขอให้ครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้ด้วย

---

[17] ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่

[18] แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 7/2566 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 24) ลงวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2566

- แนวทางการกำกับดูแลความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของกรรมการ ผู้บริหาร และผู้ถือหุ้นใหญ่

- การกำหนดคุณสมบัติของกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม โดยคำนึงถึงการมีประวัติและคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสม

(2) ให้เปิดเผยข้อตกลงระหว่างบริษัทกับผู้ถือหุ้นอื่นในการบริหารจัดการบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (shareholders' agreement) (ถ้ามี) โดยให้เปิดเผยเฉพาะบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทและเป็นข้อตกลงที่มีผลอย่างมีสาระสำคัญต่อการบริหารงานหรือมีอำนาจควบคุม หรือการแบ่งผลตอบแทนนอกเหนือจากผลตอบแทนตามสัดส่วนการถือหุ้นปกติ

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยการกำกับดูแลบริษัทย่อยและบริษัทร่วม</u> (กรณีบริษัททั่วไป และ holding company)

<u>ตัวอย่างที่ 1</u>

ที่ผ่านมาการเสนอชื่อ และใช้สิทธิออกเสียงแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม ดำเนินการโดยฝ่ายจัดการ ตั้งแต่ปี ----------เป็นต้นไป บริษัทกำหนดระเบียบปฏิบัติให้การเสนอชื่อและใช้สิทธิออกเสียงดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทด้วย โดยบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม มีหน้าที่ดำเนินการเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมนั้น ๆ (ไม่ใช่ต่อบริษัท) และบริษัทได้กำหนดให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งนั้น ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทก่อนที่จะไปลงมติ หรือใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องสำคัญในระดับเดียวกับที่ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท หากเป็นการดำเนินการโดยบริษัทเอง ทั้งนี้ การส่งกรรมการเพื่อเป็นตัวแทนในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมดังกล่าวเป็นไปตามสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัท

นอกจากนี้ ในกรณีเป็นบริษัทย่อย บริษัทกำหนดระเบียบให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากบริษัทนั้นต้องดูแลให้บริษัทย่อยมีข้อบังคับในเรื่องการทำรายการเกี่ยวโยง การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ หรือการทำรายการสำคัญอื่นใดของบริษัทดังกล่าว ให้ครบถ้วนถูกต้อง และใช้หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลและการทำรายการข้างต้นในลักษณะเดียวกับหลักเกณฑ์ของบริษัท รวมถึงต้องกำกับดูแลให้มีการจัดเก็บข้อมูล และการบันทึกบัญชีของบริษัทย่อยให้บริษัทสามารถตรวจสอบ และรวบรวมมาจัดทำงบการเงินรวมได้ทันกำหนดด้วย

<u>ตัวอย่างที่ 2</u>

บริษัทได้พิจารณาส่งกรรมการจำนวน XX คน และผู้บริหารจำนวน XX คน เข้าเป็นกรรมการในบริษัทย่อย 1 แห่ง ได้แก่ บริษัทย่อย ABC โดยกรรมการและผู้บริหารดังกล่าวได้ผ่านการอนุมัติจากการประชุมคณะกรรมการ ทั้งนี้ หากกรรมการและผู้บริหารรายดังกล่าวพ้นสภาพการเป็นกรรมการในบริษัทย่อย ABC คณะกรรมการบริษัทจะพิจารณาการส่งคนเข้าไปดูแลผลประโยชน์เป็นครั้งๆ ไป บริษัทได้กำหนดนโยบายการทำธุรกรรมที่สำคัญ เช่น การทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน การได้มาและจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ และการเปิดเผยข้อมูล โดยได้กำหนดเรื่องดังกล่าวในจรรยาบรณธุรกิจของบริษัทย่อย ABC ด้วย โดยในปีที่ผ่านมา บริษัทย่อย

ABC ได้มีการทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน 3 รายการ และมี 1 รายการที่มีขนาดรายการที่คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบได้ร่วมพิจารณาการทำธุรกรรมดังกล่าวแล้ว

8.1.4 การติดตามให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลกิจการ

ให้แสดงผลการติดตามให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลกิจการที่บริษัทได้กำหนดไว้

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยการปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลกิจการ</u>

บริษัทให้ความสำคัญในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยได้กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องไว้ในนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทและจรรยาบรรณธุรกิจ พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติอย่างแท้จริงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม

ในรอบปีที่ผ่านมา บริษัทได้มีการติดตามเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามการกำกับดูแลกิจการที่ดี ครอบคลุมเรื่อง 1) การดูแลพนักงานและการไม่เลือกปฏิบัติ 2) การต่อต้านการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม 3) การดูแลสิ่งแวดล้อม สุขอนามัยและความปลอดภัยในองค์กร 4) การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งผลการติดตามพบว่าบริษัทได้ดำเนินการตามแนวทางของแต่ละประเด็นได้อย่างครบถ้วนแล้ว

นอกจากนี้ ให้บริษัทติดตามเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามการกำกับดูแลกิจการที่ดีอีก 4 ประเด็น ดังนี้

(1) การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์

ให้สรุปผลการติดตามการปฏิบัติตามนโยบายการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และในกรณีที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแนวทางใดในเรื่องดังกล่าว ก็ให้เปิดเผยข้อมูลการดำเนินการปรับปรุงด้วย

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์</u>

บริษัทได้กำหนดนโยบายว่าคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานจะต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของบริษัท กรณีที่บุคคลใดมีส่วนได้เสียหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในรายการที่พิจารณา บุคคลดังกล่าวจะต้องแจ้งให้หน่วยงาน..... ที่ดูแลในเรื่องดังกล่าวทราบและไม่ร่วมพิจารณาการทำธุรกรรมดังกล่าว

ในปีที่ผ่านมา บริษัทได้ตรวจสอบกรณีที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์โดยมีข้อสรุปดังนี้

1. การดำรงตำแหน่งของกรรมการในธุรกิจเดียวกัน: นาย A ดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทและบริษัท DEF จำกัด ซึ่งมีลักษณะธุรกิจเช่นเดียวกับบริษัท ซึ่งก่อนการเข้าดำรงตำแหน่ง นาย A ได้แจ้งให้ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัททราบ และคณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการดำรงตำแหน่งในบริษัท DEF จำกัดไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์เนื่องจาก..... จึงเสนอให้ผู้ถือหุ้นพิจารณาแต่งตั้งนาย A เป็นกรรมการของบริษัท ซึ่งที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้อนุมัติแล้ว

2. ฝ่ายตรวจสอบภายในได้ตรวจสอบธุรกรรมของบริษัทที่มีกับคู่ค้าและมีขนาดรายการตั้งแต่ XX ล้านบาทขึ้นไปรวมทั้งสิ้น X รายการ พบว่าไม่มีรายการใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของบริษัท

3. เพื่อยกระดับการกำกับดูแลกิจการภายในองค์กร ในปีที่ผ่านมาบริษัทได้ปรับปรุงจรรยาบรรณธุรกิจในส่วนของความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยได้เพิ่มเติมประเด็นป้องกันการนำข้อมูลของลูกค้าไปใช้เพื่อให้ครอบคลุม ป้องกันและลดความเสี่ยงในเรื่องดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณอนุมัติแล้วเมื่อวันที่ XX

(2) การใช้ข้อมูลภายในเพื่อแสวงหาผลประโยชน์

ให้สรุปผลการติดตามการปฏิบัติตามนโยบายและวิธีการดูแลกรรมการและผู้บริหารมิให้นำข้อมูลภายในของบริษัทไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน รวมทั้งเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์โดยเฉพาะในช่วง 1 เดือนก่อนที่งบการเงินเผยแพร่ต่อสาธารณชน (เช่น การติดตามให้กรรมการและผู้บริหารรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นต้น)

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

บริษัทสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากแนวปฏิบัติในการจัดการข้อมูลลับที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์ แนวปฏิบัติในการเปิดเผยและการรักษาข้อมูลที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์จากเวบไซต์ของสำนักงาน

<u>ตัวอย่าง การเปิดเผยการดูแลการใช้ข้อมูลภายใน</u>

<u>ตัวอย่างที่ 1</u>

บริษัทมีการดูแลเรื่องการใช้ข้อมูลภายในให้เป็นไปตามกฎหมายและตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรใน <u>(เช่น จรรยาบรรณทางธุรกิจของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน และคู่มือบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ซึ่งจะมอบให้แก่กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานเมื่อแรกเข้าทำงาน)</u> โดยสรุปนโยบายสำคัญดังนี้

1. บริษัทได้กำหนดให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานลงนามรับทราบถึงประกาศที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่กำหนดให้กรรมการ และผู้บริหาร มีหน้าที่รายงานการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ ต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ภายใน 3 วันทำการนับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ และให้แจ้งให้เลขานุการบริษัทรับทราบเพื่อจัดทำบันทึกการเปลี่ยนแปลงและสรุปจำนวนหลักทรัพย์ของกรรมการและผู้บริหารเป็นรายบุคคล เพื่อนำเสนอให้แก่คณะกรรมการบริษัททราบในการประชุมครั้งถัดไป นอกจากนั้นยังได้แจ้งบทลงโทษหากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวด้วย

2. บริษัทมีข้อกำหนดห้ามนำข้อมูลงบการเงิน หรือข้อมูลอื่นที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่ทราบ เปิดเผยแก่บุคคลภายนอกหรือผู้ที่มิได้มีส่วนเกี่ยวข้อง และห้ามทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วง 1 เดือน ก่อนที่ข้อมูลงบการเงินหรือข้อมูลอื่นที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัท/กลุ่มบริษัทจะเผยแพร่ต่อสาธารณชน และต้องไม่ซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจนกว่าจะพ้นระยะเวลา 24 ชั่วโมง นับแต่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลนั้นสู่สาธารณะทั้งหมดแล้ว การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวถือเป็นการกระทำผิดวินัยของบริษัท หากกรรมการ ผู้บริหารหรือพนักงาน ที่ได้ล่วงรู้ข้อมูลภายในที่สำคัญ คนใดกระทำผิดวินัยจะได้รับโทษตั้งแต่ การตักเตือน การตัดค่าจ้าง การพักงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง จนถึงการเลิกจ้าง

ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวได้ผ่านการให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัทแล้ว

<u>ตัวอย่างที่ 2</u>

บริษัทได้กำหนดนโยบายการป้องกันการใช้ข้อมูลภายในเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ เพื่อป้องกันการนำข้อมูลไปใช้เพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท โดยให้กรรมการและผู้บริหาร รวมถึงฝ่ายงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลสำคัญงดซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท เช่น งดซื้อขาย 30 วันล่วงหน้าก่อนที่งบการเงินจะเผยแพร่ และสามารถซื้อขายได้ภายหลังที่ได้เผยแพร่แล้ว 1 วันทำการ รวมทั้งงดการซื้อขายในช่วงที่ข้อมูลสำคัญอื่นที่กรรมการและผู้บริหารล่วงรู้แต่ข้อมูลนั้นยังไม่เผยแพร่ต่อผู้ลงทุน เป็นต้น

ในปีที่ผ่านมาไม่พบว่ากรรมการและผู้บริหารมีการซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงที่บริษัทกำหนดให้งดการซื้อขาย นอกจากนี้ บริษัทได้เริ่มนำระบบ electronic เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรายงานกับทั้งกรรมการ ผู้บริหารและพนักงานอีกด้วย

(3) การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน

สรุปผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันมิให้การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน เช่น การเข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต[19] การระบุความเสี่ยงของธุรกิจที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน การดำเนินการป้องกันจากความเสี่ยงดังกล่าว การสื่อสารและอบรมภายในองค์กร การสอบทานความครบถ้วนเพียงพอของกระบวนการ เป็นต้น

[19] โครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Thai Private Sector Collective Action Against Corruption: "CAC") เป็นการแสดงความร่วมมือของภาคเอกชนในการร่วมกันดำเนินงานตามกรอบและขั้นตอนสากลว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต เพื่อสร้างมาตรฐานการประกอบธุรกิจที่ใสสะอาด โดยบริษัทที่เข้าเป็นแนวร่วมปฏิบัติจะต้องลงนามในคำประกาศเจตนารมณ์ และยื่นต่อสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย ("IOD") ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการโครงการ ทั้งนี้ บริษัทสามารถดาวน์โหลดข้อมูลและเอกสารได้ที่ www.thai-cac.com

แนวทางการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน

ให้บริษัทเปิดเผยการดำเนินการเพื่อป้องกันมิให้การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยควรเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังต่อไปนี้

นโยบาย ควรเปิดเผยมติคณะกรรมการบริษัท ในเรื่องนโยบายการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยที่จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน ไม่ว่าด้วยการเรียก รับ และจ่ายสินบน โดยอาจจะระบุขอบเขตการดำเนินการด้วยก็ได้ หรือบริษัทอาจอ้างอิงการเปิดเผยข้อมูลนโยบายเรื่องนี้ในหัวข้อ 6.1.2 ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการบริษัทไม่มีมติในเรื่องดังกล่าวหรือยังไม่ดำเนินการ ควรเสนอให้คณะกรรมการบริษัทมีมติรับทราบด้วยว่า คณะกรรมการมีหน้าที่ดูแลให้บริษัทปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยกฎหมายดังกล่าวรวมถึง กฎหมายเกี่ยวกับการห้ามจ่ายสินบน หรือการสนับสนุนการทุจริตคอร์รัปชันและหน้าที่ดูแลข้างต้น รวมถึงการดูแลให้มีการดำเนินการในเรื่องที่ระบุในหัวข้อ “การดำเนินการ” ด้วย โดยควรเสนอให้คณะกรรมการทบทวนการมีความเหมาะสมในการมีนโยบายข้างต้นอย่างน้อยทุกปี

ในกรณีที่บริษัทมีการประกาศเจตนารมณ์ที่จะเข้าร่วมกับองค์กรใด เช่น โครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Thai Private Sector Collective Action Against Corruption: “CAC”) หรือคณะกรรมการบริษัทมีเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการเพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในสังคม อาจระบุไว้ด้วยก็ได้

การดำเนินการ ควรระบุรายละเอียดการดำเนินการของบริษัทเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน (กรณีมีนโยบาย) หรือการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน (กรณียังไม่มีนโยบาย) ในเรื่องต่อไปนี้

(1) การประเมินความเสี่ยงของธุรกิจ เพื่อระบุการดำเนินงานของบริษัทหรือบริษัทย่อยที่มีความเสี่ยงว่าอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน

(2) การกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อควบคุม ป้องกัน และติดตามความเสี่ยงจากการทุจริตคอร์รัปชัน

(3) การสื่อสารและฝึกอบรมแก่พนักงานเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติในการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน

(4) แนวทางในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน

(5) การให้คณะกรรมการตรวจสอบหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานให้ความเห็นชอบสอบทานความครบถ้วนเพียงพอของกระบวนการทั้งหมด

ทั้งนี้ บริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลข้างต้นด้วยการอ้างอิงไปยังข้อมูลหรือเอกสารที่เปิดเผยในเว็บไซต์ของบริษัทก็ได้ และหากบริษัทเข้าร่วมโครงการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันที่กำหนดให้บริษัทต้องมีกระบวนการในทำนองเดียวกันนี้ เช่น โครงการ CAC บริษัทสามารถเปิดเผยการดำเนินการหรือความคืบหน้าด้วยการอ้างอิงการดำเนินการตามโครงการนั้น ๆ ได้

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยผลการดำเนินงานในการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน</u>

ตัวอย่างที่ 1

บริษัทได้แสดงเจตนารมณ์เข้าร่วมกับโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (CAC) เมื่อวันที่..... และได้รับการรับรองเป็นสมาชิกโครงการเมื่อวันที่ .....

บริษัทได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการต่อต้านทุจริตและคอร์รัปชัน ดังนี้

(1) บริษัทได้สื่อสารไปทั้งระดับกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน โดยกำหนดให้การดำเนินการทุกกระบวนการอยู่ในขอบเขตกฎหมายอย่างเคร่งครัด หรือถ้าเกิดข้อผิดผลาดในกระบวนการดำเนินงานเนื่องจากความประมาท รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็ให้รับโทษจากภาครัฐโดยไม่มีการวิ่งเต้นให้พ้นผิด

(2) บริษัทจัดให้มีช่องทางในการรายงานหากมีการพบเห็นการฝ่าฝืนนโยบาย หรือพบเห็นการกระทำทุจริตคอร์รัปชัน และมีมาตรการคุ้มครองให้แก่ผู้รายงาน

ทั้งนี้ บริษัทได้เปิดเผยรายละเอียดของนโยบายและการดำเนินการเพื่อป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันไว้ในเว็บไซต์ของบริษัท ...(เว็บไซต์บริษัท)... ภายใต้หัวข้อการกำกับดูแลกิจการ

ตัวอย่างที่ 2

บริษัทได้กำหนดนโยบายและกระบวนการเพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยคณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบกำกับดูแลระบบควบคุมภายใน และผู้บริหารมีหน้าที่สร้างความตระหนักและสื่อสารการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตกับพนักงานทุกคน

การดำเนินการของบริษัทเพื่อต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน	***การดำเนินการของบริษัทเมื่อพบกรณีทุจริต***
ในปีที่ผ่านมาบริษัทได้ดำเนินการเพื่อต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันดังต่อไปนี้ *1. จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันในวัน CG Day เมื่อวันที่ ..... รวมถึงจัดอบรมพนักงานเรื่องการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อวันที่ .....* *2. พนักงานทุกคนต้องอบรมหรือทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันซึ่งเป็นหัวข้อหนึ่งในจรรยาบรรณพนักงานทุก ... ปี สำหรับพนักงานใหม่จะต้องผ่านการอบรมในเรื่องดังกล่าวก่อนได้รับการบรรจุเป็นพนักงาน หรือในโอกาสแรกที่มีการจัดอบรม โดยในปีที่ผ่านมาพนักงานของบริษัทได้ผ่านการอบรมแล้ว .....%* *3. จัดส่ง E-mail เพื่อสื่อสารให้พนักงานทราบถึงความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งแนวทางป้องกัน เช่น การงดรับของขวัญช่วงเทศกาล และเผยแพร่ผ่าน Intranet ของบริษัทในส่วน "Integrity"*	*ในปีที่ผ่านมา บริษัทได้ตรวจพบกรณีทุจริตภายในองค์กร ....รายการ ได้แก่ เหตุการณ์..... ซึ่งสร้างความเสียหายให้แก่กิจการ ..... ล้านบาท โดยภายหลังการตรวจพบกรณีดังกล่าว คณะกรรมการบริษัทได้ดำเนินการดังต่อไปนี้* *1. จัดตั้งคณะทำงานตรวจสอบและดำเนินการทางวินัย ซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหารระดับสูงและผู้แทนจากฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้* *2. คณะทำงานดังกล่าวได้ดำเนินการ.... (บทบาทตามที่คณะกรรมการมอบหมาย)..... และได้ผลสรุปจากการตรวจสอบว่า.....* *3. บริษัทได้ดำเนินการลงโทษทางวินัยตามกฎข้อบังคับของบริษัทโดยการไล่พนักงาน ... คนออกจากการเป็นพนักงานของบริษัท* *4. บริษัทได้ดำเนินการตามกฎหมายเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายและลงโทษตามกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ .....*

การดำเนินการของบริษัทเพื่อต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน	*การดำเนินการของบริษัทเมื่อพบกรณีทุจริต*
นอกจากนี้ บริษัทยังได้สอบทานความเพียงพอของกระบวนการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยคณะกรรมการตรวจสอบได้มอบหมายให้หน่วยงาน ..... ดำเนินการและมีผลการปฏิบัติในปีที่ผ่านมาดังนี้ *1. ขั้นตอนการจัดเก็บเอกสารยังขาดความพร้อมในกรณีที่ต้องการยืนยันและตรวจสอบความถูกต้อง เนื่องจากไม่ได้รวมศูนย์อยู่ที่หน่วยงานที่ดูแล จึงได้ดำเนินการแก้ไขในเรื่องดังกล่าวแล้ว* *2. การปฏิบัติงานของพนักงานในฝ่าย ..... ยังไม่ได้ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารในฝ่าย ..... ได้ร่วมหารือ แก้ไข และสื่อสารให้พนักงานปฏิบัติแล้ว*	*5. บริษัทได้ว่าจ้างที่ปรึกษา ..... เพื่อทบทวนและสอบทานระบบควบคุมภายในของบริษัท ซึ่งที่ปรึกษาได้ให้ความเห็นในประเด็นการจัดเก็บเอกสารที่จะใช้ยืนยันและตรวจสอบความถูกต้อง รวมถึงประเด็นขอบเขตอำนาจหน้าที่ของบางฝ่ายงาน เพื่อให้การดำเนินกิจการมีขั้นตอนการตรวจสอบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาความเห็นของที่ปรึกษาและมีมติกำหนดเรื่องที่ปรับปรุง รวมทั้งได้ติดตามให้บริษัทดำเนินการปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว*

(4) การแจ้งเบาะแส (Whistleblowing)

สรุปผลการแจ้งเบาะแสและการจัดการข้อร้องเรียน ในกรณีที่เกิดการทุจริต หรือการละเมิดนโยบายและแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการ ให้อธิบายจำนวนกรณี รายละเอียดของการละเมิด พร้อมทั้งความคืบหน้าในการดำเนินการเพื่อแก้ไข ในกรณีที่ไม่มีการละเมิด ให้ระบุว่า “ไม่มี”

<u>ตัวอย่างการแจ้งเบาะแส (Whistleblowing)</u>

บริษัทได้เปิดช่องทางให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถแจ้งเบาะแสและร้องเรียนผ่านช่องทางที่บริษัทจัดไว้ ผ่าน E-mail และโทรศัพท์ โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งมีความเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการเป็นผู้พิจารณาและมีฝ่าย.....ทำหน้าที่กลั่นกรองเบาะแสและข้อร้องเรียนดังกล่าว

<u>ในปีที่ผ่านมา มีเบาะแสและข้อร้องเรียนทั้งสิ้น ..... กรณี พบว่ามี ..... กรณีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือละเมิดนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท</u> ดังรายละเอียดดังนี้

เรื่องที่	*ประเด็น*	*ผลการตรวจสอบ*	*การดำเนินการแนวทางแก้ไข*
1	*ลูกค้าร้องเรียนว่าบริษัทนำข้อมูลและรูปภาพของโรงงานลูกค้าไปใช้อย่างบิดเบือน ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดในผลิตภัณฑ์และบริการของลูกค้า*	*เป็นการละเมิดจรรยาบรรณข้อบังคับ หรือนโยบายบริษัท (แล้วแต่กรณี)*	● *ได้ลงโทษพนักงานที่เกี่ยวข้องกับข้อร้องเรียนดังกล่าว 3 คน ตามระเบียบของบริษัทแล้ว (เช่น ตักเตือน ทำทัณฑ์บน)* ● *ได้เข้าพบลูกค้ารายดังกล่าวเพื่อทำความเข้าใจและให้คำมั่นในการปรับปรุงแก้ไข* ● *ได้ปรับปรุงจรรยาบรรณธุรกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลลูกค้าให้มีความรัดกุมขึ้น*

2	*พนักงานร้องเรียนว่ามีการใช้คำพูดและพฤติกรรมที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคลากรในองค์กรขาดความเคารพและเป็นธรรม*	*เป็นการละเมิดจรรยาบรรณข้อบังคับ หรือนโยบายบริษัท (แล้วแต่กรณี)*	• *ได้ลงโทษผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับข้อร้องเรียนดังกล่าวตามระเบียบของบริษัทแล้ว (เช่น ตักเตือน ทำทัณฑ์บน)* • *ผู้บริหารได้สื่อสารกับพนักงานเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ต่อกัน ส่งเสริมวัฒนธรรมความเคารพและความเป็นธรรมในองค์กร พร้อมปกป้องผู้แจ้งเบาะแสเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับพนักงาน*

8.2 รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในรอบปีที่ผ่านมา

8.2.1 ให้แสดงจำนวนครั้งการประชุมและการเข้าประชุมของกรรมการตรวจสอบรายบุคคล

8.2.2 ให้อธิบายผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ให้บริษัทเปิดเผยรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้

1. การกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน รวมทั้งการสอบทานความเพียงพอและเหมาะสมของระบบการควบคุมภายในของบริษัท

2. การกำกับดูแลการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัท ซึ่งรวมถึงการสอบถามผู้บริหารของกิจการเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจในการจัดทำรายงานทางการเงิน

3. การสื่อสารเรื่องสำคัญระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบและผู้สอบบัญชี

4. การเปิดเผยความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับเหตุผลที่ใช้ในการพิจารณาว่าการให้บริการอื่นที่นอกเหนือจากการสอบบัญชีไม่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินของกิจการ

5. การปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามขอบเขตของคณะกรรมการตรวจสอบ เช่น การสอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การพิจารณารายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การพิจารณารายการที่เกี่ยวโยงกัน เป็นต้น

นอกจากนี้ บริษัทอาจเปิดเผยหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดด้วยได้ (โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมในประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ. 2558 ได้ที่ https://www.set.or.th/dat/content/rule/th/BorJor-Ror01-04_11092017_TH.pdf)

ตัวอย่างการเปิดเผยรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในรอบปีที่ผ่านมา

นอกจากการเปิดเผยรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบตามรายละเอียดข้างต้นแล้ว เพื่อยกระดับด้านการกำกับดูแลกิจการ คณะกรรมการตรวจสอบสามารถอธิบายเพื่อขยายความผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพิ่มเติมได้ ยกตัวอย่างเช่น เรื่องความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี

1. การเปิดเผยความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลที่ใช้ในการพิจารณาว่าการให้บริการอื่นของสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือที่นอกเหนือจากการสอบบัญชีนั้น ไม่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินของกิจการ

ในปีที่ผ่านมาบริษัทได้ว่าจ้างสำนักงานสอบบัญชี..... ทำหน้าที่สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบงบการเงินของบริษัท พร้อมทั้งยังได้ว่าจ้างสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือให้บริการอื่นด้าน Corporate tax compliance เพิ่มเติม ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบได้ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ของผู้สอบบัญชีที่จะต้องมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินของกิจการ จึงได้สอบทานการดำเนินงานภายในของบริษัทว่าต้องเป็นไปตามขั้นตอนที่บริษัทได้กำหนดไว้ ได้แก่

(1) คณะกรรมการตรวจสอบจะเป็นผู้พิจารณาและอนุมัติการว่าจ้างงานบริการด้านอื่นจากสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือทั้งหมด โดยไม่มีการมอบอำนาจให้ฝ่ายจัดการดำเนินการเอง ซึ่งในปีที่ผ่านมาไม่พบการให้บริการด้านอื่นของสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ นอกเหนือจากที่คณะกรรมการตรวจสอบได้อนุมัติไว้

(2) สัดส่วนค่าธรรมเนียมงานบริการด้านอื่นต้องมีสัดส่วนไม่เกิน ....% ของค่าจ้างทั้งหมดที่จ่ายให้กับสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ ซึ่งในปีที่ผ่านมาการให้บริการด้าน Corporate tax compliance มีสัดส่วน .....% ของค่าจ้างทั้งหมดที่จ่ายให้กับสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่บริษัทกำหนดไว้

(3) กำหนดให้ฝ่ายงานที่ได้รับบริการด้านอื่นจากสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือจัดทำรายงานชี้แจงขอบเขตการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และค่าบริการที่จ่ายให้กับสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ ซึ่งในปีที่ผ่านมาฝ่าย.....ของบริษัทซึ่งได้รับบริการจากสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือได้จัดทำรายงานดังกล่าวให้กับคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาแล้วเห็นว่าการดำเนินงานและค่าบริการยังคงสอดคล้องกับที่ได้คณะกรรมการตรวจสอบอนุมัติไว้

2. การปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามขอบเขตของคณะกรรมการตรวจสอบ เช่น การสอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ในปีที่ผ่านมาคณะกรรมการตรวจสอบพบว่า ยังมีบางประเด็นภายในบริษัทที่ยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ร่วมหารือกับผู้ตรวจสอบภายในและฝ่ายจัดการในการร่วมสร้างวัฒนธรรมองค์กรในเรื่องการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน เพื่อลดความเสี่ยงด้านกฎหมาย (legal risk) และผลักดันให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวคิด Three Lines of Defense โดยให้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยเชื่อมโยงการทำงานของทั้งหน่วยงานผู้ปฏิบัติงาน (1st Line of Defense) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล (2nd Line of Defense) และหน่วยงานตรวจสอบ (3rd Line of Defense) ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบจะติดตามผลในเรื่องดังกล่าวเป็นระยะ

8.3 สรุปผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุดย่อยอื่น ๆ

ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและความยั่งยืนของกิจการ และคณะกรรมการชุดย่อยอื่น ๆ (ถ้ามี)

8.3.1 ให้แสดงจำนวนครั้งการประชุมและการเข้าประชุมของคณะกรรมการชุดย่อยรายบุคคล

8.3.2 ให้อธิบายผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุดย่อยดังกล่าว ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท

9. <u>การควบคุมภายในและรายการระหว่างกัน</u>

9.1 การควบคุมภายใน

ให้สรุปความเห็นของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของบริษัทในเรื่องดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการบริษัทใช้แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยง[20] ที่จัดไว้บนเว็บไซต์ของสำนักงาน เพื่อประกอบการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วย

9.1.1 ความเพียงพอและความเหมาะสมของระบบการควบคุมภายในของบริษัทและการจัดให้มีบุคลากรอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยว่า สามารถป้องกันทรัพย์สินของบริษัทและบริษัทย่อย จากการที่กรรมการหรือผู้บริหารนำไปใช้โดยมิชอบหรือโดยไม่มีอำนาจหรือไม่

9.1.2 ให้อธิบายว่าที่ผ่านมาบริษัทมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในเรื่องใดบ้าง ถ้ามี บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ เพราะเหตุใด

9.1.3 ให้ระบุความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบในกรณีที่มีความเห็นแตกต่างไปจากความเห็นของคณะกรรมการบริษัท หรือผู้สอบบัญชีมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการควบคุมภายในประการใด ให้ระบุไว้ด้วย ทั้งนี้ ให้แนบรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ไม่ว่าจะมีความเห็นเป็นเช่นใด) เป็นเอกสารแนบท้ายด้วย

---

[20] กรอบแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission : COSO) กำหนดองค์ประกอบหลักที่จำเป็นในการควบคุมภายในไว้ 5 ด้าน ได้แก่ (1) การควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) (2) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) (3) การควบคุมการปฏิบัติงาน (Control Activities) (4) ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication) และ (5) ระบบการติดตาม (Monitoring Activities) บริษัทอาจปฏิบัติตามมาตรฐานหรือแนวปฏิบัติด้านการควบคุมภายในอื่นที่ได้รับการยอมรับในประเทศหรือในระดับสากล

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

ในการสรุปความเห็นคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับระบบควบคุมภายในของบริษัท ให้อธิบายว่าระบบควบคุมภายในของบริษัทและระบบควบคุมดูแลการบริหารงานของบริษัทย่อยมีความเหมาะสมเพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ หากผู้สอบบัญชีและคณะกรรมการตรวจสอบมีข้อสังเกตเกี่ยวกับระบบควบคุมภายใน ให้ระบุและอธิบายด้วยว่าบริษัทและบริษัทย่อยได้ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องแล้วหรือไม่ อย่างไร

<u>ตัวอย่างการสรุปความเห็นของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน</u>

ในการประชุมคณะกรรมการครั้งที่.....เมื่อวันที่..... โดยมีกรรมการอิสระทั้ง..... ท่าน (และ/หรือกรรมการตรวจสอบทั้ง.....ท่าน) เข้าร่วมประชุมด้วย คณะกรรมการบริษัทได้ประเมินระบบการควบคุมภายในของบริษัทและบริษัทย่อยโดยการซักถามข้อมูลจากฝ่ายบริหาร (หรือตรวจสอบเอกสารหลักฐานจากฝ่ายบริหารหรืออนุมัติแบบประเมินที่ฝ่ายบริหารจัดทำและรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ) แล้วสรุปได้ว่า จากการประเมินระบบการควบคุมภายในของบริษัทและบริษัทย่อยในด้านต่าง ๆ 5 องค์ประกอบ คือ การควบคุมภายในองค์กร การประเมินความเสี่ยง การควบคุมการปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล และระบบการติดตาม คณะกรรมการเห็นว่า ระบบการควบคุมภายในของบริษัทและบริษัทย่อยมีความเพียงพอและเหมาะสม โดยบริษัทและบริษัทย่อยได้จัดให้มีบุคลากรอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งบริษัทมีระบบควบคุมภายในในเรื่องการติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยให้ สามารถป้องกันทรัพย์สินของบริษัทและบริษัทย่อยจากการที่กรรมการหรือผู้บริหารนำไปใช้โดยมิชอบหรือโดยไม่มีอำนาจ รวมถึงการทำธุรกรรมกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งและบุคคลที่เกี่ยวโยงกัน อย่างเพียงพอแล้ว สำหรับการควบคุมภายในในหัวข้ออื่น คณะกรรมการเห็นว่าบริษัทมีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้วเช่นกัน ยกเว้นในเรื่อง.....

การประเมินระบบควบคุมภายในในเรื่องข้างต้น กรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบมีข้อสังเกตเพิ่มเติมจากคณะกรรมการ (ถ้ามี) ว่า.....

นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีของบริษัท คือ.....ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบงบการเงินรายไตรมาสและประจำปี..... ได้ให้ความเห็นในรายงานการสอบบัญชีว่า บริษัทและบริษัทย่อยมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน (ถ้ามี) คือ.....

ทั้งนี้ การที่บริษัทและบริษัทย่อยมิได้มีระบบควบคุมภายในในเรื่องดังกล่าวมีสาเหตุมาจาก .....อย่างไรก็ดี บริษัทและบริษัทย่อยมีแนวทางที่จะแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวโดย..... ให้เสร็จสิ้นภายใน.....

9.1.4 ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบว่า ได้ดูแลให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในมีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การอบรม ที่เหมาะสมเพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้วหรือไม่ อย่างไร

9.1.5 การแต่งตั้ง ถอดถอน และโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบหรือไม่ กรณีที่ไม่ได้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ บริษัทมีแนวปฏิบัติอย่างไร

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลหัวหน้างานตรวจสอบภายใน</u>

(1) กรณีหัวหน้างานตรวจสอบภายในเป็นบุคลากรภายในของบริษัท

ในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อวันที่..... .....ครั้งที่ ..... ได้แต่งตั้ง (ชื่อ นามสกุล) ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทตั้งแต่วันที่..... เนื่องจาก (เช่น มีประสบการณ์ในปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายในในธุรกิจ/อุตสาหกรรมที่มีลักษณะเดียวกับบริษัท มาเป็นระยะ ปี เคยเข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภายใน ได้แก่) และมีความเข้าใจในกิจกรรมและการดำเนินงานของบริษัท จึงเห็นว่า มีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมเพียงพอ

ทั้งนี้ การพิจารณาและอนุมัติ แต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทจะต้องผ่านการอนุมัติ (หรือได้รับความเห็นชอบ) จากคณะกรรมการตรวจสอบ โดยคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในปรากฏในเอกสารแนบ 3

(2) กรณีใช้บริการหน่วยงานภายนอก (outsource)

ในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อวันที่.....ครั้งที่ ..... ได้แต่งตั้ง..... บริษัท.. (outsource)..... ให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทตั้งแต่วันที่.....ซึ่งบริษัท..... .....(outsource)... ได้มอบหมายให้...(ชื่อ นามสกุล)... ตำแหน่ง..... เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายในของบริษัท

คณะกรรมการตรวจสอบ ได้พิจารณาคุณสมบัติของบริษัท……(outsource).....และ ....(ชื่อ นามสกุล)..... แล้วเห็นว่า มีความเหมาะสมเพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เนื่องจาก.....(มีความเป็นอิสระ และมีประสบการณ์ในปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายในในธุรกิจ/อุตสาหกรรมที่มีลักษณะเดียวกับบริษัท มาเป็นระยะ.....ปี เคยเข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภายใน ได้แก่ .....) โดย บริษัทยังได้จัดตั้งฝ่ายตรวจสอบภายในเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับผู้ตรวจสอบที่ว่าจ้างจากภายนอก (outsource) ด้วย

ทั้งนี้ การพิจารณาและอนุมัติ แต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทจะต้องผ่านการอนุมัติ (หรือได้รับความเห็นชอบ) จากคณะกรรมการตรวจสอบ โดยคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในปรากฏในเอกสารแนบ 3

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน</u>

บริษัทมอบหมายให้....(ชื่อ นามสกุล)....ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน (compliance department) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหน่วยงานทางการที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจของบริษัท โดยมีคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท ปรากฏในเอกสารแนบ 3

9.2 รายการระหว่างกัน (ถ้ามี)

ให้เปิดเผยรายการระหว่างกันในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา หรืออาจเลือกเปิดเผยเฉพาะปีล่าสุด โดยระบุข้อความให้ผู้ถือหุ้นและ/หรือผู้ลงทุนสามารถดูข้อมูลย้อนหลังเพื่อเปรียบเทียบข้อมูล 3 ปี ได้จากเว็บไซต์ของบริษัท

การเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกันให้มีรายละเอียดดังนี้

9.2.1 ให้ระบุชื่อกลุ่มบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง ลักษณะความสัมพันธ์ (เช่น เป็นบิดาของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เป็นบริษัทที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ถือหุ้นร้อยละ 30 ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมด) และเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกัน เช่น ลักษณะ ปริมาณ เงื่อนไขของรายการระหว่างกัน อัตราดอกเบี้ย ราคาซื้อราคาขาย มูลค่าของรายการระหว่างกัน หรือค่าเช่าที่เกิดขึ้นจริง พร้อมทั้งแสดงราคาประเมิน หรืออัตราค่าเช่าที่ประเมินโดยบุคคลที่สาม หรือแสดงได้ว่าเป็นราคาที่เป็นธรรม ทั้งนี้ หากเป็นรายการระหว่างกันกับบริษัทร่วมหรือบริษัทย่อยที่มีกรรมการ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดจะไม่เปิดเผยข้อมูลนั้นก็ได้

9.2.2 ให้อธิบายความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของรายการดังกล่าวว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทแล้วหรือไม่ อย่างไร โดยให้จัดให้มีความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบในเรื่องดังกล่าวด้วย

9.2.3 ให้อธิบายนโยบายและแนวโน้มการทำรายการระหว่างกันในอนาคต รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อผูกพันที่บริษัทให้ไว้ในหนังสือชี้ชวน

9.2.4 กรณีที่มีการแสดงราคาประเมินประกอบการทำรายการระหว่างกัน ให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีการประเมินราคาและราคาประเมิน พร้อมทั้งให้แนบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินราคาดังกล่าว โดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

การเปิดเผยรายการระหว่างกันมีเจตนารมณ์เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำรายการระหว่างบริษัทกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และเพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่าการทำรายการเหล่านี้เป็นธรรม สมเหตุสมผล และเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น ดังนั้น ในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทำรายการระหว่างกันอย่างน้อยควรจะครอบคลุมในประเด็น ดังนี้

(1) ชื่อและความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความขัดแย้ง

(2) ลักษณะและปริมาณรายการระหว่างปี (รวมทั้งรายการคงค้าง) เช่น มูลค่าการซื้อ/ขายสินค้าและบริการ การกู้ยืมเงิน/ให้กู้ยืมเงิน การค้ำประกัน การเช่าอาคาร การเช่าเครื่องจักร รวมทั้งให้อธิบายถึงความต่อเนื่องของรายการด้วยว่า เป็นรายการที่กระทำอย่างต่อเนื่องหรือกระทำตามความจำเป็นเป็นครั้งคราว

(3) เหตุผลในการทำรายการควรอธิบายว่า เหตุใดจึงต้องทำรายการดังกล่าวกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง และทำแล้วมีประโยชน์กับผู้ถือหุ้นอย่างไร และมีนโยบายการกำหนดราคาและเงื่อนไขการค้าระหว่างกันอย่างไร มีความเป็นธรรมและสมเหตุสมผลอย่างไร

(4) มาตรการและระบบในการกำกับดูแล คณะกรรมการตรวจสอบได้ตรวจสอบรายการแล้วหรือไม่ว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นอย่างไร และมีความเห็นอย่างไร

ข้อควรระวัง

ที่ผ่านมาบริษัทที่ออกหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียนบางแห่งไม่เปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้ โดยใช้การอ้างอิงให้ไปดูรายละเอียดในหมายเหตุประกอบงบการเงินเท่านั้น ซึ่งข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินจะมีข้อมูลโดยสรุปที่ไม่มีรายละเอียดของรายการ และไม่ได้อธิบายความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของรายการและมาตรการการอนุมัติรายการระหว่างกัน จึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วน นอกจากนี้ ในการเปิดเผยนโยบายการกำหนดราคานั้นมักจะมีการเปิดเผยที่ไม่ชัดเจน เช่น เปิดเผยว่าเป็นราคาที่ตกลงร่วมกัน ซึ่งการเปิดเผยที่ชัดเจนถูกต้อง บริษัทต้องอธิบายว่า เป็นราคาเดียวกับการทำรายการกับบุคคลภายนอกหรือเป็นไปตามราคาตลาดหรือไม่ อย่างไร หากไม่ใช่ ควรอธิบายว่ามีหลักเกณฑ์การกำหนดราคาที่มีความเป็นธรรมและสมเหตุสมผลอย่างไรด้วย

โดยหลักการแล้ว การทำรายการระหว่างกันกับผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องเป็นการทำรายการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท โดยมีราคาและเงื่อนไขที่ไม่ควรแตกต่างกับการทำรายการกับบุคคลภายนอก และเป็นการทำรายการที่ไม่มีผลให้บุคคลที่มีส่วนได้เสียได้รับประโยชน์ทางการเงินอื่นนอกเหนือจากที่พึงได้ตามปกติ หรือเป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหาย หรือกระทำการที่ขัดหรือแย้งกับประโยชน์ของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ในการสอบทานและให้ความเห็นเกี่ยวกับรายการดังกล่าว คณะกรรมการหรือคณะกรรมการตรวจสอบควรให้เหตุผลประกอบให้ชัดเจนด้วยว่า การทำรายการดังกล่าวมีความจำเป็น สมเหตุสมผล และเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท อย่างไร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้ลงทุน

นอกจากนี้ เนื่องจากตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กำหนดให้บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ต้องนำธุรกรรมที่ทำกับบุคคลที่เกี่ยวโยงกันตามมาตรา 89/12(1) เช่น ข้อตกลงทางการค้าปกติ หรือธุรกรรมปกติหรือสนับสนุนธุรกิจที่มีเงื่อนไขการค้าทั่วไป เป็นต้น ขออนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทหรือขออนุมัติหลักการจากคณะกรรมการบริษัทก่อนที่จะทำธุรกรรม ดังนั้น คณะกรรมการบริษัทควรติดตามตรวจสอบว่า เมื่อมีรายการในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้น บริษัทได้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดในมาตรา 89/12(1) แล้วหรือไม่ โดยอาจพิจารณาจากข้อมูลรายการระหว่างกันที่บริษัทเปิดเผยในงบการเงิน หรืออาจให้บริษัทรวบรวมและนำเสนอธุรกรรมให้คณะกรรมการตรวจสอบสอบทานทุกไตรมาส (post audit) ทั้งนี้ บริษัทสามารถศึกษาคำแนะนำในการปฏิบัติตามมาตรา 89/12(1) ได้จากหนังสือเวียน ที่ กลต.จ.(ว) 38/2551 เรื่อง คำแนะนำในการปฏิบัติตามมาตรา 89/12 (1) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551

ทั้งนี้ บริษัทสามารถศึกษาข้อแนะนำและตัวอย่างการเปิดเผยรายการระหว่างกันเพิ่มเติมในภาคผนวก 6

หมายเหตุ

(1) หากหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทได้เปิดเผยรายการระหว่างกันตาม 9.2.1 ครบถ้วนแล้ว ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลใน 9.2.1 ซ้ำในส่วนนี้ แต่ให้อ้างอิงไปถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวข้อง

(2) ในกรณีที่รายการระหว่างกันมีจำนวนมากและแต่ละรายการมีมูลค่าน้อย บริษัทอาจจัดกลุ่มรายการดังกล่าวตามความเหมาะสมของแต่ละธุรกิจ เช่น ธนาคารพาณิชย์สามารถจัดกลุ่มของรายการรับฝากเงินจากบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งไว้ด้วยกัน

ส่วนที่ 3

งบการเงิน

(แนบงบการเงินประจำปีสิ้นสุดวันที่.....)

ส่วนที่ 4

การรับรองความถูกต้องของข้อมูลสำหรับการส่งแบบ 56-1 One Report

ของบริษัทที่มิใช่บริษัทจดทะเบียน

การรับรองความถูกต้องของข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปีนั้น ให้กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท* ลงลายมือชื่อพร้อมทั้งประทับตราบริษัท (ถ้ามี) ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี พร้อมทั้งมอบอำนาจให้บุคคลใดลงนามกำกับเอกสารในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีแทนด้วย โดยให้ใช้ข้อความและรูปแบบ ดังนี้

"บริษัทได้สอบทานข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปีฉบับนี้แล้ว ด้วยความระมัดระวัง บริษัทขอรับรองว่า ข้อมูลดังกล่าวถูกต้องครบถ้วน ไม่เป็นเท็จ ไม่ทำให้ผู้อื่นสำคัญผิด หรือไม่ขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญ นอกจากนี้ บริษัทขอรับรองว่า

(1) งบการเงินและข้อมูลทางการเงินที่สรุปมาในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปีได้แสดงข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของบริษัทและบริษัทย่อยแล้ว

(2) บริษัทได้จัดให้มีระบบการเปิดเผยข้อมูลที่ดี เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทได้เปิดเผยข้อมูลในส่วนที่เป็นสาระสำคัญทั้งของบริษัทและบริษัทย่อยอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว รวมทั้งควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว

(3) บริษัทได้จัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี และควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว และบริษัทได้แจ้งข้อมูลการประเมินระบบการควบคุมภายใน ณ วันที่ล่าสุดที่มี ต่อผู้สอบบัญชีและกรรมการตรวจสอบของบริษัทแล้ว ซึ่งครอบคลุมถึงข้อบกพร่องและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งการกระทำที่มิชอบที่อาจมีผลกระทบต่อการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทและบริษัทย่อย

ในการนี้ เพื่อเป็นหลักฐานว่าเอกสารทั้งหมดเป็นเอกสารชุดเดียวกันกับที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องแล้ว บริษัทได้มอบหมายให้ .....เป็นผู้ลงลายมือชื่อกำกับเอกสารนี้ไว้ทุกหน้าด้วย หากเอกสารใดไม่มีลายมือชื่อของ ..... กำกับไว้ บริษัทจะถือว่าไม่ใช่ข้อมูลที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องของข้อมูลแล้วดังกล่าวข้างต้น

	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ**
1.	.....	.....	.....
2.	.....	.....	.....
3.	.....	.....	.....

* ให้แนบเอกสารหลักฐานประกอบด้วย ทั้งนี้ แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปีนี้เป็นข้อมูลที่สำคัญที่ผู้ลงทุน ใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน บริษัทจึงควรเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาก่อนที่จะส่งให้สำนักงาน

** พร้อมทั้งประทับตราบริษัท (ถ้ามี)

	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
ผู้รับมอบอำนาจ	----------	----------	----------

ทั้งนี้ มาตรา 89/20 *** แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 กำหนดให้กรรมการและผู้บริหารต้องร่วมกันรับผิดต่อบุคคลที่ซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทในความเสียหายใด ๆ อันเกิดขึ้นเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ถือหุ้นหรือประชาชนทั่วไป โดยแสดงข้อความที่เป็นเท็จในสาระสำคัญหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญในกรณีของงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทหรือรายงานอื่นใดที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา 56 โดยมิได้จำกัดความรับผิดไว้เฉพาะกรรมการและผู้บริหารที่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของข้อมูลในเอกสารดังกล่าวเท่านั้น อย่างไรก็ดี กรรมการหรือผู้บริหารซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าโดยตำแหน่งหน้าที่ตนไม่อาจล่วงรู้ถึงความแท้จริงของข้อมูลหรือการขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งนั้น ย่อมไม่มีความรับผิดตามมาตรา 89/20

<u>หมายเหตุ</u> *** ใช้บังคับกับบริษัทที่อยู่ภายใต้บังคับของหมวด 3/1 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 เท่านั้น

เอกสารแนบ 1

รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชี เลขานุการบริษัท และตัวแทนติดต่อประสานงานกรณีเป็นบริษัทต่างประเทศ

1. ข้อมูลของกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม (ถ้ามี) ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชี เลขานุการบริษัท และตัวแทนติดต่อประสานงาน

1.1 ให้แสดงรายละเอียดของกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชีของบริษัท เลขานุการบริษัท และตัวแทนติดต่อประสานงาน ดังนี้

(1) ชื่อ-สกุล / ประวัติการดำรงตำแหน่งในบริษัทและวันที่ได้รับการแต่งตั้ง / อายุ

(2) คุณวุฒิทางการศึกษา / ประวัติอบรม

(3) สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท (%)

(4) ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร

(5) ประสบการณ์ทำงาน

<u>คำแนะนำการเปิดเผย</u>

บริษัทสามารถเปิดเผยรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม เลขานุการบริษัท และตัวแทนติดต่อประสานงาน ให้ครบถ้วนตามที่กำหนดโดยไม่จำกัดรูปแบบของการเปิดเผย รวมทั้งปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุมให้ครอบคลุมถึงการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในปีที่ผ่านมาในกิจการหรือองค์กรอื่นที่มีลักษณะตามหมายเหตุ (5) (ข)

หากกรรมการหรือผู้บริหาร ดำรงตำแหน่งเป็นประธานในคณะกรรมการย่อยชุดใด เช่น เป็นประธานกรรมการตรวจสอบ ให้ระบุด้วย

1.2 ให้อธิบายหน้าที่ความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัท และตัวแทนติดต่อประสานงาน

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยหน้าที่ความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัท</u>

เลขานุการของบริษัทจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา 89/15 และมาตรา 89/16 ของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลใช้บังคับในวันที่ 31 สิงหาคม 2551 ด้วยความรับผิดชอบ ความระมัดระวัง และความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับบริษัท มติคณะกรรมการ ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ หน้าที่ตามกฎหมายของเลขานุการบริษัทมีดังนี้

1. จัดทำและเก็บรักษาเอกสารดังต่อไปนี้

ก. ทะเบียนกรรมการ

ข. หนังสือนัดประชุมคณะกรรมการ รายงานการประชุมคณะกรรมการ และรายงานประจำปีของบริษัท

ค. หนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้น และรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น

2. เก็บรักษารายงานการมีส่วนได้เสียที่รายงานโดยกรรมการหรือผู้บริหาร และจัดส่งสำเนารายงานการมีส่วนได้เสียตามมาตรา 89/14 ให้ประธานคณะกรรมการ และประธานกรรมการตรวจสอบทราบภายใน 7 วันทำการนับแต่วันที่บริษัทได้รับรายงานนั้น

3. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำกับตลาดทุนประกาศกำหนด

นอกจากนี้ เลขานุการบริษัทยังมีหน้าที่อื่นตามที่บริษัท (หรือคณะกรรมการบริษัท) มอบหมาย ดังนี้.....

<u>ตัวอย่างหน้าที่อื่นของเลขานุการบริษัท</u>

- ให้คำแนะนำด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อพึงปฏิบัติด้านการกำกับดูแลในการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามกฎหมาย

- ทำหน้าที่ในการดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการบริษัทและการประชุมผู้ถือหุ้น

- ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายในบริษัทให้ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการบริษัทและมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น

- ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น สำนักงาน ตลาดหลักทรัพย์ฯ และดูแลการเปิดเผยข้อมูลและรายงานสารสนเทศต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลและสาธารณะชน ให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมาย

- จัดให้มีการปฐมนิเทศ ให้คำแนะนำแก่กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่

- หน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากบริษัท

(บริษัทสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัทได้จากคู่มือเลขานุการบริษัทที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ชมรมเลขานุการบริษัทไทย หรือสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย เป็นต้น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณากำหนดหน้าที่ของเลขานุการบริษัทข้างต้น)

1.3 กรณีเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้แสดงรายชื่อกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม ของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก ทั้งนี้ หากเป็น holding company ซึ่งมีการบริหารจัดการแต่ละกลุ่มธุรกิจโดยบริษัทย่อยที่เป็นศูนย์กลาง ให้แสดงรายชื่อกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุมบริษัทที่เป็นศูนย์กลาง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก แต่ไม่ได้อยู่ภายใต้บริษัทที่เป็นศูนย์กลาง และบริษัทย่อยภายในกลุ่มของบริษัทที่เป็นศูนย์กลางซึ่งขนาดของบริษัทดังกล่าวมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับขนาดของ holding company โดยมีรายละเอียดเช่นเดียวกับข้อมูลในข้อ 1.1 ด้วย นอกจากนี้ ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่า กรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อยรายใดเป็นบุคคลที่คณะกรรมการบริษัทมีมติอนุมัติส่งเข้าเป็นกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม ของบริษัทย่อยดังกล่าว

หมายเหตุ

(1) สำหรับตำแหน่งกรรมการ ให้ระบุประเภทของกรรมการด้วย เช่น กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทตามที่กำหนดในหนังสือรับรอง สำหรับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชี ให้ระบุว่าเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชี แล้วแต่กรณีด้วย นอกจากนี้ สำหรับเลขานุการบริษัท และตัวแทนติดต่อประสานงาน หากเป็นการใช้บริการหน่วยงานภายนอกบริษัท (outsource) (อาจเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลก็ได้) ให้ระบุชื่อของนิติบุคคลหรือบุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเลขานุการบริษัท และตัวแทนติดต่อประสานงาน พร้อมกับชื่อบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากนิติบุคคลที่สังกัดนั้นให้ปฏิบัติงานดังกล่าวและตำแหน่งของบุคคลในนิติบุคคลที่สังกัดด้วย

(2) ให้ระบุคุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด โดยระบุวิชาเอก วิชาโท ชื่อคณะและสถาบันการศึกษาของกรรมการ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชี และเลขานุการบริษัท โดยให้ระบุคุณวุฒิทางการศึกษา รวมถึงวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่เกี่ยวข้อง และหากจบการศึกษาสูงกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี ให้เปิดเผยคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป รวมถึงประวัติการพัฒนาความรู้โดยให้เปิดเผยสถาบันที่ให้ความรู้และหลักสูตรการอบรม ดังนี้

- การพัฒนาความรู้ในทักษะของการเป็นกรรมการ และความรู้ในธุรกิจรวมถึงอุตสาหกรรมของบริษัท เช่น การอบรมจากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) และสถาบันอื่น

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

สำนักงานให้ความสำคัญกับการพิจารณาความรู้ ความเข้าใจ บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของกรรมการ และกรรมการตรวจสอบ ดังนั้น เพื่อให้แน่ใจว่ากรรมการทุกท่านเข้าใจ และมีแนวทางในการทำหน้าที่ดังกล่าว แต่ละบริษัทจึงควรดูแลให้กรรมการ<u>ทุกท่าน</u> เข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่จัดขึ้นสำหรับกรรมการและกรรมการตรวจสอบโดยเฉพาะ เช่น หลักสูตร Directors Certification Program (DCP) หรือหลักสูตร Director Accredited Program (DAP) (รายละเอียดหลักสูตรดูเพิ่มเติมได้ที่ website ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) http://www.thai-iod.com) โดยกรรมการของบริษัทจดทะเบียนสามารถติดต่อกับสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย เพื่อสมัครเข้าอบรมหลักสูตร DAP และเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ ในการระบุประวัติการอบรมหรือประสบการณ์ทำงาน ขอให้ระบุระยะเวลาที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ปีที่เข้าอบรม เป็นต้น

- สำหรับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงินให้เปิดเผยประวัติการอบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมทางบัญชีและการเงิน (orientation) และการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องด้านบัญชี และสำหรับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชีให้เปิดเผยประวัติการอบรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องด้านบัญชี โดยให้เปิดเผยจำนวนชั่วโมงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับด้านบัญชีเพิ่มเติมด้วย ในกรณีที่เป็นหลักสูตรที่จัดอบรมเป็นการภายใน (in-house training) ให้ระบุความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อบริษัทและจำนวนชั่วโมงอบรมของหลักสูตรดังกล่าวเป็นไปตามที่สำนักงานกำหนด หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ สำหรับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชีให้เปิดเผยว่าเป็นผู้ทำบัญชีที่มีคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้าด้วย

- สำหรับเลขานุการบริษัทให้เปิดเผยประวัติการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรู้พื้นฐานของเลขานุการบริษัท (เช่น การอบรมจากชมรมเลขานุการบริษัทไทย)

(3) ให้ระบุการถือหุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยนับรวมหุ้นของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุม รวมถึงหุ้นที่มีบุคคลอื่นใดถือหลักทรัพย์ไว้แทนกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุม บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลดังกล่าวด้วย (ลักษณะของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ให้เป็นไปตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการจัดทำรายงานการเปลี่ยนแปลงการถือหลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของกรรมการ ผู้บริหาร ผู้สอบบัญชี ผู้ทำแผน และผู้บริหารแผน) ทั้งนี้ ให้ระบุจำนวนหุ้นทางอ้อม และจำนวนหุ้นที่มีบุคคลอื่นถือหุ้นไว้แทนแยกต่างหากจากกรณีถือหุ้นเองโดยตรงด้วย

(4) ให้ระบุถึงความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหารด้วยกัน โดยความสัมพันธ์ทางครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ความสัมพันธ์โดยการสมรสและความสัมพันธ์โดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ระบุเฉพาะความสัมพันธ์ลำดับ บิดา มารดา คู่สมรส บุตร พี่น้อง ลุง ป้า น้า อา รวมทั้งคู่สมรส และบุตร ของบุคคลดังกล่าว

(5) ให้ระบุประสบการณ์ของกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุม ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชีอย่างน้อยดังนี้

(ก) ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัทและ/หรือบริษัทย่อย แล้วแต่กรณีอย่างน้อยในระยะ 5 ปีย้อนหลัง ทั้งนี้ สำหรับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชีให้เปิดเผยประสบการณ์ทำงานด้านบัญชีหรือการเงิน หรือ ด้านใด ๆ แล้วแต่กรณี โดยประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับด้านบัญชีหรือการเงินภายในระยะ 5 ปีย้อนหลัง หรือประสบการณ์ทำงานใด ๆ ที่มีประโยชน์โดยตรงต่อการดำเนินกิจการภายในระยะ 7 ปีย้อนหลัง ในกรณีที่เป็นประสบการณ์ทำงานของผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงินเป็นประสบการณ์ทำงานด้านใด ๆ ให้ระบุความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบว่าประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประสบการณ์ทำงานที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อการดำเนินกิจการและระยะเวลาการทำงานดังกล่าวเป็นไปตามที่ประกาศกำหนดหรือไม่ อย่างไร

(ข) หากมีการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในปีที่ผ่านมาที่ได้รับค่าตอบแทนในกิจการหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์หลักในการแสวงหากำไร โดยการดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทบกับการอุทิศเวลาอย่างมีนัยสำคัญให้กับบริษัท เช่น การดำรงตำแหน่งที่มีลักษณะประจำหรือต่อเนื่อง เป็นต้น ทั้งนี้ ให้ระบุชื่อกิจการ องค์กร และตำแหน่งไว้ด้วย และให้เปิดเผยตำแหน่งหรืออาชีพหลักด้วย (ถ้ามี) (ในกรณีเป็นการดำรงตำแหน่งในหลายบริษัทที่เป็นบริษัทใหญ่ บริษัทย่อยกันในกลุ่ม อาจเปิดเผยเป็นกลุ่มบริษัท พร้อมทั้งระบุจำนวนไว้ด้วยก็ได้) ในกรณีที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสูงสุดในสายงานบัญชีและการเงิน และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชี ซึ่งไม่ได้เป็นกรรมการ ผู้บริหารไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลข้างต้น

(ค) กรณีที่กรรมการอิสระของบริษัทดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการอิสระของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ให้ระบุไว้ด้วย

2. ในกรณีที่กรรมการ ผู้บริหารและผู้มีอำนาจควบคุมรายใดดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือบริษัทที่เกี่ยวข้องหลายบริษัท ให้แสดงข้อมูลการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม ตามตารางดังนี้

รายชื่อบริษัท / รายชื่อ	บริษัท	บริษัทย่อย			บริษัทร่วม			บริษัทที่เกี่ยวข้อง		
		1	2	3	1	2	3	1	2	3
ตัวอย่าง										
นาย ก.	//	X		/				X		
นาย ข.	/		/		/	/	/			

หมายเหตุ

1. / = กรรมการ X = ประธานกรรมการ // = กรรมการบริหาร
2. บริษัทที่เกี่ยวข้อง ให้หมายถึง นิยามนิติบุคคลของบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งของประกาศนี้

3. ประวัติกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม

ให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลประวัติการถูกลงโทษของกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 หรือพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 ทั้งนี้ เฉพาะความผิดในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การกระทำการโดยไม่สุจริต หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

(2) การเปิดเผย หรือเผยแพร่ข้อมูล หรือข้อความอันเป็นเท็จที่อาจทำให้สำคัญผิด หรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

(3) การกระทำอันไม่เป็นธรรมหรือการเอาเปรียบผู้ลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือมีหรือเคยมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว

เอกสารแนบ 2

รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย

ให้แสดงรายชื่อกรรมการของบริษัทย่อยตามตาราง ดังนี้

รายชื่อบริษัทย่อย / รายชื่อกรรมการ	บริษัท	บริษัท	บริษัท ....
ตัวอย่าง			
นาย ก.	//	/	/
นาย ข.	/	X	

หมายเหตุ

1. / = กรรมการ X = ประธานกรรมการ // = กรรมการบริหาร

2. บริษัทย่อย ให้หมายถึง บริษัทย่อยที่มีนัยสำคัญ เช่น มีรายได้เกินกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวมตามงบกำไรขาดทุนรวมของปีบัญชีล่าสุด

เอกสารแนบ 3

รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานตรวจสอบภายในและหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท

ให้แสดงรายละเอียดของหัวหน้างานตรวจสอบภายใน และหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (ถ้ามี) โดยให้มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้

1. กรณีเป็นพนักงานภายในบริษัท

(1) ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อของบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากบริษัทให้ปฏิบัติงานเป็นหัวหน้างานตรวจสอบภายในหรือหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท และตำแหน่ง

(2) คุณวุฒิทางการศึกษา โดยให้รวมถึงวุฒิบัตร หรือประกาศนียบัตรที่เกี่ยวข้องด้วย หากจบการศึกษาสูงกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี ให้เปิดเผยคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

(3) ประสบการณ์การทำงาน และการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง

(4) สำหรับหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ให้ระบุหน้าที่ความรับผิดชอบด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน

หัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานมีหน้าที่ความรับผิดชอบ (เช่น ในการเป็นศูนย์กลางการกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจของบริษัท/กลุ่มบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และข้อกำหนดของหน่วยงานทางการที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย, สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต., สำนักงานคณะกรรมการ คปภ.,สำนักงาน กกพ.หรือหน่วยงานทางการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท) ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัตินโยบายด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance Policy) โดยกำหนดให้คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ ผู้บริหารระดับสูง ฝ่ายงานหรือหน่วยงาน และพนักงานต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงมีการสื่อสารกับพนักงานได้ตระหนักว่า พนักงานทุกคนมีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการศึกษาและทำความเข้าใจในกฎหมายรวมถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในงานที่รับผิดชอบ และปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน เป็นไปตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด

2. กรณีใช้บริการหน่วยงานภายนอก (outsource)

(1) ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อของนิติบุคคลหรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากบริษัทให้ปฏิบัติงานเป็นหัวหน้างานตรวจสอบภายในหรือหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท แล้วแต่กรณี

(2) ให้ระบุชื่อของบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากนิติบุคคลที่สังกัดให้ปฏิบัติงานเป็นหัวหน้างานตรวจสอบภายในหรือหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท แล้วแต่กรณี และตำแหน่งในนิติบุคคลที่สังกัด พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดของบุคคลดังกล่าวตามแนวทางที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ข้างต้นด้วย

เอกสารแนบ 4

ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ

(1) ให้อธิบายลักษณะสำคัญของทรัพย์สินถาวรหลักที่บริษัทและบริษัทย่อยใช้ในการประกอบธุรกิจไม่ว่าจะมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นหรือไม่ (เช่น ที่ดิน อาคาร โรงงาน เครื่องจักร โดยอาจแสดงยอดรวมของทรัพย์สินประเภทเดียวกันไว้ด้วยกัน โดยไม่ต้องแยกแสดงเป็นเครื่องจักรแต่ละเครื่อง และไม่จำเป็นต้องแยกแสดงเป็นรายบริษัท) ลักษณะกรรมสิทธิ์ และหากมีการทำสัญญาเช่าทรัพย์สินระยะยาว ให้สรุปสาระสำคัญของสัญญาด้วย (เฉพาะในเรื่องระยะเวลาการเช่าที่เหลือ และหน้าที่หรือภาระผูกพันของบริษัทตามสัญญานั้น (ถ้ามี)) ทั้งนี้ หากมีการใช้ทรัพย์สินใดเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงิน ให้ระบุวงเงินของภาระหลักประกันของทรัพย์สินนั้นด้วย

ในกรณีที่บริษัทหรือบริษัทย่อยมีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่สำคัญในการประกอบธุรกิจ เช่น สิทธิบัตร สัมปทาน ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า ให้อธิบายลักษณะสำคัญ เงื่อนไข รวมทั้งผลต่อการดำเนินธุรกิจและอายุสิทธิดังกล่าว

(2) ให้อธิบายนโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (เช่น ธุรกิจที่บริษัทจะลงทุน)

(3) ในกรณีที่บริษัทประสงค์จะเปิดเผยราคาประเมินทรัพย์สิน เช่น บริษัทมีการปรับโครงสร้างการดำเนินธุรกิจ อันเป็นผลให้มีการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สิน หรือมีการตีราคาทรัพย์สินใหม่ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี ให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีการประเมินราคา และราคาประเมิน

ทั้งนี้ หากเป็นการประเมินมูลค่าทรัพย์สินในต่างประเทศ จะต้องกระทำโดยบุคคลที่บริษัทพิจารณาว่า มีความเหมาะสมและสามารถประเมินมูลค่าทรัพย์สินให้สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงได้อย่างน่าเชื่อถือเพียงพอ โดยผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินมูลค่าทรัพย์สินดังกล่าวต้องเข้าลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

(1) เป็นที่ปรึกษาทางการเงินหรือบริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สินในตลาดทุนที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่สำนักงานให้ความเห็นชอบ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สำนักงานให้การยอมรับ

(2) ในกรณีที่ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินมูลค่าทรัพย์สินเป็นบุคคลต่างประเทศ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติมดังนี้

(ก) อยู่ในบัญชีรายชื่อของทางการหรือหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศอันเป็นที่ตั้งของทรัพย์สินกำหนดให้สามารถทำหน้าที่ประเมินมูลค่าทรัพย์สินนั้น ๆ ได้

(ข) ในกรณีที่ไม่ปรากฏบัญชีรายชื่อตาม (ก) ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินมูลค่าทรัพย์สินต้องเข้าลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังนี้

1. เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน ซึ่งมีผลงานเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในประเทศอันเป็นที่ตั้งของทรัพย์สินนั้น

2. เป็นบุคคลที่มีมาตรฐานการปฏิบัติงานและระบบงานในการประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่เป็นสากล

3. เป็นผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่มีเครือข่ายกว้างขวางในระดับสากล (international firm)

รายละเอียดเกี่ยวกับรายการประเมินราคาทรัพย์สิน

กรณีที่บริษัทมีการแสดงหรือประสงค์จะเปิดเผยราคาประเมิน เช่น การแสดงราคาประเมินประกอบการทำรายการระหว่างกัน บริษัทมีการปรับโครงสร้างการดำเนินธุรกิจ อันเป็นผลให้มีการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สินและประสงค์จะเปิดเผยราคาประเมินที่เกี่ยวข้อง บริษัทมีการตีราคาทรัพย์สินใหม่ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี เป็นต้น ให้บริษัทแสดงรายละเอียดของข้อมูลการประเมินราคาดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญในเรื่อง ดังนี้

(1) ทรัพย์สินที่มีการประเมินราคาและราคาประเมิน ซึ่งจัดทำขึ้นล่วงหน้าก่อนการทำรายการนั้นไม่เกิน 6 เดือน

(2) ชื่อผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สิน ซึ่งได้แก่ ที่ปรึกษาทางการเงินหรือบริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สินในตลาดทุนที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่สำนักงานให้ความเห็นชอบ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สำนักงานให้การยอมรับ แล้วแต่กรณี

(3) ชื่อผู้ควบคุมการปฏิบัติงานหรือผู้ประเมินหลัก แล้วแต่กรณีที่เป็นผู้ลงลายมือชื่อในรายงาน ซึ่งต้องอยู่ในบัญชีรายชื่อที่สำนักงานให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สินเป็นที่ปรึกษาทางการเงินหรือเป็นบริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สินในตลาดทุน

(4) วัตถุประสงค์การประเมินราคาทรัพย์สิน ซึ่งต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์สาธารณะ ในกรณีที่เป็นรายงานประเมินราคาทรัพย์สินที่จัดทำโดยบริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สินในตลาดทุน หรือมีคำยินยอมของผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สินให้เผยแพร่ความเห็นนั้นได้ในกรณีที่เป็นรายงานประเมินราคาทรัพย์สินที่จัดทำโดยที่ปรึกษาทางการเงินหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

(5) วันที่ในรายงานประเมินราคาทรัพย์สิน

<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>

*1. **กรณีบริษัทผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย** : ควรอธิบายลักษณะทรัพย์สินที่สำคัญที่ใช้ประกอบธุรกิจหลัก เช่น ที่ดิน อาคาร โรงงาน เครื่องจักร เป็นต้น เช่น*

ประเภท/ลักษณะทรัพย์สิน	*ลักษณะกรรมสิทธิ์*	*มูลค่า (ลบ.)*	*ภาระผูกพัน*
1. ที่ดิน .. แปลง ที่ตั้ง....รวมเนื้อที่.....ไร่	*บริษัทเป็นเจ้าของ*	*xxx*	*ติดจำนองกับสถาบันการเงิน มูลค่า xxx ล้านบาท*
2. อาคารสำนักงาน ... ชั้น ที่ตั้ง.....	*บริษัทเป็นเจ้าของ*	*xxx*	*ไม่มีภาระผูกพัน*
3. โรงงาน .... แห่ง สำหรับธุรกิจ/ผลิต.....ที่ตั้ง.....	*บริษัทย่อย คือ..... เป็นเจ้าของ*	*xxx*	*ไม่มีภาระผูกพัน*
3. โรงงาน ... แห่ง สำหรับธุรกิจ/ผลิต.....ที่ตั้ง.....	*บริษัทย่อย คือ..... เป็นเจ้าของ*	*xxx*	*ไม่มีภาระผูกพัน*
4. เครื่องจักร ประเภท.....จำนวน.....ชุด	*ทำสัญญาเช่า ระยะยาว 5 ปี*	*xxx*	*ไม่มีภาระผูกพัน*

ทั้งนี้ หากบริษัทและบริษัทย่อยอยู่ระหว่างลงทุนเพิ่มเติมในโครงการสำคัญ ก็ควรระบุไว้ด้วย

*2. **กรณีบริษัทประกอบธุรกิจเหมืองแร่** : นอกจากอธิบายสินทรัพย์ตามกรณีแรกแล้ว ให้ระบุจำนวนเหมืองแร่ที่ได้รับสัมปทาน ที่ตั้ง พร้อมทั้งแสดงปริมาณสำรองของเหมืองแร่แต่ละประเภทที่ประเมินโดยหน่วยงานราชการ และให้สรุปลักษณะสำคัญของสัมปทาน เช่น อายุสิทธิของสัมปทาน นอกจากนี้สามารถใช้แนวทางการเปิดเผยข้อมูลธุรกิจเหมืองแร่ในภาคผนวก 2 ประกอบการเปิดเผยข้อมูลให้ครบถ้วนด้วย*

*3. **กรณีบริษัทประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์** : ควรแสดงสินทรัพย์ที่มีไว้เพื่อขายแยกเป็นแต่ละโครงการ โดยระบุถึงกรรมสิทธิ์ และราคาประเมินโดยผู้ประเมินราคาที่อยู่ในบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ส่วนการวิเคราะห์คุณภาพลูกหนี้ และนโยบายการรับรู้รายได้ และการวิเคราะห์ความเพียงพอและเหมาะสมของทรัพย์สินดังกล่าว ให้อธิบายไว้ในหัวข้อการวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ*

***4. กรณีที่บริษัทเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าสำคัญ ลิขสิทธิ์ หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น** ให้เปิดเผยด้วย เช่น*

รูปแบบ เครื่องหมาย/ลิขสิทธิ์	*ชื่อเจ้าของ*	*ประเภทสินค้า/ บริการ*	*เลขทะเบียน/ ประเทศที่จดทะเบียน*	*ระยะเวลาคุ้มครอง*
1. เครื่องหมายการค้า.. (ระบุ).....				
2. ลิขสิทธิ์.. (ระบุ).....				
3.				

ทั้งนี้ หากบริษัทและบริษัทย่อยมีเครื่องหมายการค้าเป็นจำนวนมาก บริษัทสามารถสรุปจำนวนเครื่องหมายการค้าทั้งหมด และลักษณะสำคัญของเครื่องหมายการค้า โดยแสดงเฉพาะเครื่องหมายการค้าที่มีความสำคัญต่อบริษัทและบริษัทย่อยที่ใช้ในการประกอบธุรกิจก็ได้

*5. **ในกรณีที่การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย** พึ่งพิงบนสัญญาสำคัญ เช่น สัญญาสัมปทาน franchise agreement ให้สรุปสาระสำคัญและเปิดเผยเงื่อนไขสำคัญด้วย (เว้นแต่จะได้เปิดเผยไว้ในหัวข้ออื่นแล้ว)*

*6. **สัญญาเช่าทรัพย์สินระยะยาว** หากบริษัทและบริษัทย่อยมีสัญญาเช่าระยะยาวเป็นจำนวนมาก บริษัทสามารถแสดงเฉพาะสัญญาเช่าระยะยาวที่มีความสำคัญที่ใช้ในการประกอบธุรกิจได้*

<u>ตัวอย่าง</u>

โรงงานของบริษัทตั้งอยู่ใกล้ลูกค้า ซึ่งช่วย minimise production lead-times ในการขนส่งสินค้าให้ลูกค้า และประหยัดค่าขนส่งปัจจุบันบริษัทมีโรงงานทั้งหมด ....แห่ง ตั้งอยู่ในภาคเหนือ และจะมีโรงงานอีก .... แห่ง ภายในไตรมาส ... นี้ ที่จังหวัด....รวมทั้งบริษัทมีแผนจะสร้างโรงงานเพิ่มอีก ... แห่งที่ ..... ภาพด้านล่างคือ แผนภาพที่ตั้งโรงงานของบริษัทในประเทศไทย และที่จะสร้างเพิ่มในอนาคตโรงงานทั้ง .... แห่งของบริษัท มีพื้นที่รวมประมาณ ..... ตารางเมตร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ที่ตั้ง	*วันที่ผลิตเชิงพาณิชย์*	*กรรมสิทธิ์/เช่า*	*การใช้ประโยชน์*
จ.	.....	*บริษัทเป็นเจ้าของ*	.....

เอกสารแนบ 5

นโยบายและแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการ ฉบับเต็ม และจรรยาบรรณธุรกิจ ฉบับเต็มที่บริษัทได้จัดทำในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร ความเป็นอิสระของคณะกรรมการจากฝ่ายจัดการ การพัฒนากรรมการ และการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ รวมถึงการกำกับดูแลบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

(2) การดูแลผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นโดยเท่าเทียมกัน การส่งเสริมการใช้สิทธิของผู้ถือหุ้น การป้องกันการใช้ข้อมูลภายใน การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย การชดเชยกรณีที่เกิดการละเมิดสิทธิ การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน และมาตรการการดำเนินการกับผู้ที่ฝ่าฝืนนโยบายและแนวปฏิบัติดังกล่าว

(3) จรรยาบรรณธุรกิจ (ถ้ามี)

ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทได้จัดทำกฎบัตรของคณะกรรมการ และกฎบัตรของคณะกรรมการชุดย่อยแต่ละชุด ให้เปิดเผยข้อมูลกฎบัตรฉบับเต็มด้วย

เอกสารแนบ 6

รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

แบบสอบทานความครบถ้วนของข้อมูลที่เปิดเผย ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ("Checklist แบบ 56-1 One Report")

ข้อควรระวังในการใช้ Checklist

- หัวข้อและประเด็นใน Checklist เป็นเพียงตัวช่วยในการสอบทานว่า บริษัทได้เปิดเผยข้อมูลที่สำคัญในแบบ 56-1 One Report แล้วหรือไม่เท่านั้น
- การเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 One Report ยังต้องเป็นไปตามข้อกำหนดในแบบแนบท้ายประกาศที่เกี่ยวข้อง

วิธีการใช้ Checklist

1. นำแบบ 56-1 One Report ที่จัดทำเสร็จแล้ว มาตรวจเช็คความครบถ้วนตามแต่ละหัวข้อใน Checklist
2. ใส่สัญลักษณ์ในช่อง "เปิดเผย?" เช่น
    - "Y" หรือ "/" กรณีเปิดเผยครบถ้วนแล้ว
    - "N" หรือ "X" กรณียังไม่เปิดเผย หรือยังไม่ชัดเจน
    - "NA" หรือ "-" กรณีเป็นข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัท หรือไม่มีข้อมูลในเรื่องนั้น
3. ปรับปรุงแก้ไขข้อมูลเพิ่มเติมในหัวข้อที่พบว่า ยังเปิดเผยไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจน ก่อนที่จะนำส่งแบบ 56-1 One Report ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ทั้งนี้ บริษัทอาจส่ง Checklist มาพร้อมกับการส่งแบบ 56-1 One Report ด้วยก็ได้

Checklist สำหรับสอบทานแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1 One Report) สำหรับปีบัญชี_____

บริษัท _____**ตัวย่อ**_____

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	สารบัญ			
ส่วนที่ 1	**การประกอบธุรกิจและผลการดำเนินงาน**			
1	**โครงสร้างและการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท**			
	- ภาพรวมที่มาและลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท หรือกลุ่มบริษัท ซึ่งประกอบด้วย บริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วมที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบันหรือกำลังจะดำเนินงาน			
1.1	นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ		กรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายที่ได้เปิดเผยไว้ในปีก่อนหน้านี้ ควรอธิบายความคืบหน้าและสาเหตุด้วย	
1.1.1	วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์			
1.1.2	การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญ			
	- อำนาจในการควบคุมบริษัทในปีที่ผ่านมา			
	- ลักษณะการประกอบธุรกิจในปีที่ผ่านมา			
	- การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้น การจัดการ หรือการประกอบธุรกิจ หรือเหตุการณ์สำคัญอื่น ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา		- หากที่ผ่านมาบริษัทมีการขยายธุรกิจ หรือลงทุนในธุรกิจใหม่ เพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือจำหน่าย/ยกเลิกธุรกิจบางประเภทออกไป บริษัทได้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวและผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินเพิ่มเติมในหัวข้อ MD&A แล้วหรือไม่	
1.1.3	การใช้เงินที่ได้จากการระดมทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่			
(1)	การใช้เงินที่ได้จากการเสนอขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้			
(2)	กฎหมายที่ใช้บังคับกับตราสารหนี้			
1.1.4	ข้อผูกพันที่บริษัทให้คำมั่นไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และ/หรือเงื่อนไขการอนุญาตของสำนักงาน (ถ้ามี) และ/หรือเงื่อนไขการรับหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ (ถ้ามี)			
1.1.5	ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ เลขทะเบียนบริษัท โทรศัพท์ โทรสาร เว็บไซต์บริษัท (ถ้ามี) จำนวนและชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัท			
1.2	ลักษณะการประกอบธุรกิจ			
1.2.1	โครงสร้างรายได้แยกตามสายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจ โดยอย่างน้อยต้องแสดงรายได้ของสายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่มีมูลค่าเกิน 10% ของรายได้รวมตามงบการเงินรวม (ตามตาราง)		- โครงสร้างรายได้เปรียบเทียบย้อนหลัง 3 ปีหรือไม่	
	อธิบายโดยแบ่งตามสายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจตามตารางโครงสร้างรายได้		- แยกอธิบายตามสายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่มีนัยสำคัญแล้วหรือไม่	
1.2.2	ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์			
(1)	ลักษณะของผลิตภัณฑ์และบริการและการพัฒนานวัตกรรม		- สินค้าหรือวัตถุดิบมีปัญหาในเรื่องใดหรือไม่ (เช่น การขาดแคลน, ความผันผวนของราคา, การจัดเก็บ เป็นต้น)	

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- การได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ สัมปทาน หรือการส่งเสริมการลงทุน พร้อมทั้งอธิบายลักษณะสิทธิประโยชน์		- สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ยังมีผลหรือไม่ (ยังไม่หมดอายุ) - การส่งเสริมการลงทุนให้เปิดเผยเฉพาะที่มีนัยสำคัญ เช่น สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล ส่วนการส่งเสริมการลงทุนด้านอื่นสามารถสรุปให้เป็นภาพรวมได้โดยไม่ต้องแจกแจงรายรายการ	
	- กรณีธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ให้อธิบายลักษณะโครงการที่มีนัยสำคัญที่กำลังดำเนินการอยู่ในแต่ละโครงการ เช่น ชื่อที่ตั้ง ประเภทโครงการ ลูกค้าเป้าหมาย จำนวนหน่วย พื้นที่ขาย/เช่า มูลค่าโครงการ ความคืบหน้าการขายและการพัฒนาโครงการ			
	- นโยบายการวิจัยและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และการพัฒนานวัตกรรมในกระบวนการ สินค้าและ/หรือบริการ หรือโมเดลธุรกิจ (ถ้ามี)			
(2)	การตลาดและการแข่งขัน		- บริษัทไม่ต้องเปิดเผยรายชื่อลูกค้า ผู้จัดจำหน่าย หรือ supplier (เว้นแต่มีการพึ่งพิงอย่างมากจนถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อความอยู่รอดของบริษัท หรือได้เคยเปิดเผยชื่อให้บุคคลอื่นทราบ เช่น นักลงทุนหรือนักวิเคราะห์)	
(ก)	การทำการตลาดของผลิตภัณฑ์และบริการที่สำคัญ			
	- นโยบายการตลาดในปีที่ผ่านมา			
	- อธิบายเชิงเปรียบเทียบกับคู่แข่งในภาพรวม			
	- ลักษณะลูกค้า ความสัมพันธ์		- หากแต่งตั้งผู้จัดจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว ให้ระบุพร้อมสรุปสาระสำคัญของสัญญาแต่งตั้งด้วย	
	- กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย			
	- การจำหน่ายและช่องทางการจำหน่าย			
	- สัดส่วนการจำหน่ายในประเทศและต่างประเทศ			
	- ชื่อประเทศหรือกลุ่มประเทศที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์			
	- หากพึ่งพิงลูกค้าหรือตัวแทนจำหน่ายรายใดรายหนึ่งเกิน 30% ของรายได้รวม ใน 3 ปีที่ผ่านมา ให้ระบุจำนวนราย ลักษณะความสัมพันธ์ และประเภทสินค้าที่ขาย		- หากเปิดเผยข้อมูลชื่อลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายให้แก่บุคคลอื่น เช่น ผู้ลงทุนหรือนักวิเคราะห์ด้านหลักทรัพย์หรือการลงทุน ให้ระบุชื่อดังกล่าวไว้ด้วย	
	- หากพึ่งพิงลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายรายใดที่มีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดของบริษัท ให้ระบุเป็นปัจจัยความเสี่ยงด้วย			
(ข)	สภาพการแข่งขัน			
	- สภาพการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมในปีที่ผ่านมา			
	- แนวโน้มภาวะอุตสาหกรรมและสภาพการแข่งขันในอนาคต			
	- จำนวนคู่แข่งขันโดยประมาณ			
	- ขนาดของบริษัทเมื่อเทียบกับคู่แข่งขัน			
	- สถานภาพและศักยภาพในการแข่งขัน			
	- ชื่อคู่แข่งขัน (กรณีมีคู่แข่งขันเพียงรายเดียวหรือน้อยราย)			
(3)	การจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการ			
	- ลักษณะการจัดให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์			
	- การผลิต (จำนวนโรงงาน/กำลังการผลิตรวม)			
	- การจัดหาวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย		- ในกรณีเป็นสถาบันการเงิน ให้อธิบายในเรื่องแหล่งที่มาของเงินทุน และการให้กู้ยืมด้วย	

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- จำนวนผู้จัดจำหน่ายวัตถุดิบ			
	- สัดส่วนการซื้อวัตถุดิบในประเทศและต่างประเทศ			
	- หากพึ่งพิงผู้จัดจำหน่ายรายใดเกิน 30% ของยอดซื้อรวม ให้ระบุจำนวนราย ลักษณะความสัมพันธ์ ประเภทสินค้าที่ซื้อ			
	- หากพึ่งพิงผู้จัดจำหน่ายรายใดที่มีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดของบริษัท ให้ระบุเป็นปัจจัยความเสี่ยงด้วย			
	- หากเปิดเผยข้อมูลชื่อผู้จัดจำหน่ายให้แก่บุคคลอื่น เช่น ผู้ลงทุนหรือนักวิเคราะห์ด้านหลักทรัพย์หรือการลงทุน ให้ระบุชื่อดังกล่าวไว้ด้วย			
(4)	ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ			
	-ลักษณะสำคัญของทรัพย์สินถาวรหลักและทรัพย์สินไม่มีตัวตนที่สำคัญที่บริษัทและบริษัทย่อยใช้ในการประกอบธุรกิจ			
	- นโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยบริษัทร่วม			
	ให้อธิบายข้อมูลโดยสังเขป และรายละเอียดให้เปิดเผยตามเอกสารแนบ ดังนี้			
	- ทรัพย์สินถาวรหลัก		- มูลค่าทรัพย์สินแต่ละประเภทตรงกับงบการเงินหรือไม่	
	- ลักษณะสำคัญ กรรมสิทธิ์		- เปิดเผยภาระผูกพันและวงเงินค้ำประกัน กรณีนำทรัพย์สินไปวางเป็นประกัน แล้วหรือไม่	
	- สรุปสาระสำคัญของสัญญาเช่าระยะยาว (ถ้ามี)			
	- หากนำทรัพย์สินไปเป็นหลักประกัน ให้ระบุวงเงินของภาระหลักประกันของทรัพย์สินนั้นด้วย		- กรณีมีทรัพย์สินไม่ใช้ดำเนินงานเป็นจำนวนมาก มีนโยบายดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าวอย่างไร	
	- ทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตนที่สำคัญ (สิทธิบัตร/สัมปทาน/ลิขสิทธิ์/เครื่องหมายการค้า) ให้อธิบาย			
	- ลักษณะสำคัญ		- สรุปสาระสำคัญของสัญญาที่มีนัยสำคัญต่อการประกอบธุรกิจ เช่น สัญญาเช่า สัญญาการใช้สิทธิประโยชน์ เป็นต้น	
	- เงื่อนไข และอายุของสิทธิ		- มี hidden asset อื่นที่ยังไม่เปิดเผยหรือไม่	
	- ผลต่อการดำเนินธุรกิจ		- ผลกระทบต่อบริษัท หากสิทธิบัตร สัมปทาน ลิขสิทธิ์ ฯลฯ หมดอายุ เป็นอย่างไร	
	- ให้อธิบายนโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (เช่น ธุรกิจที่บริษัทจะลงทุน)		- ได้เปิดเผยข้อมูล เช่น ประเภทอุตสาหกรรม ระยะเวลาการลงทุน รูปแบบการลงทุน/ร่วมทุน เป็นต้น แล้วหรือไม่	
	- ราคาประเมินทรัพย์สิน หากมีการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์หรือมีการตีราคาทรัพย์สินใหม่ (ถ้ามี)			
(5)	งานที่ยังไม่ส่งมอบ เฉพาะงานโครงการ หรือชิ้นงาน ที่มีมูลค่าสูงและใช้เวลาในการส่งมอบงาน			
	- มูลค่างานที่ยังไม่ส่งมอบ ณ วันหลังสุดที่เป็นไปได้			
	- หากเป็นโครงการที่มีมูลค่าตั้งแต่ 10% ของรายได้รวม ให้ระบุเป็นรายชิ้นที่คาดว่าจะส่งมอบในแต่ละช่วงเวลา			
1.3	โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท			
1.3.1	โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท			
	- นโยบายการแบ่งการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม			
	แผนภาพโครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท		ตรวจสอบว่าโครงสร้างการถือหุ้นอาจก่อให้เกิด conflict of interest หรือไม่ ซึ่งได้แก่	

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- สัดส่วนการถือหุ้น และสัดส่วนของสิทธิออกเสียง (ถ้าแตกต่างจากสัดส่วนการถือหุ้น) - ชื่อและสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ร่วมทุน		- กลุ่มผู้ถือหุ้นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทำธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจหลักของบริษัท - มีการถือหุ้นไขว้ระหว่างกันหรือไม่ - มีบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งถือหุ้นในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม >10% หรือไม่ หากมีโครงสร้างลักษณะดังกล่าว ขอให้ตรวจสอบว่าต้องปรับโครงสร้างฯ ให้ไม่มี conflict of interest หรือไม่	
	ขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก และขนาดของบริษัทอื่นที่เปรียบเทียบกับขนาดของบริษัท และตรวจสอบว่าเป็นไปตามเกณฑ์หรือไม่			
	- มาตรการและแนวทางการแก้ไข หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์			
	- ชื่อ ที่ตั้ง สนญ. ประเภทธุรกิจ โทรศัพท์ โทรสาร จำนวนและชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลที่บริษัทถือหุ้นตั้งแต่ 10% ขึ้นไป			
1.3.2	บุคคลที่อาจมีความขัดแย้งถือหุ้นในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม รวมกันเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงของบริษัทดังกล่าว ให้อธิบายเหตุผลประกอบ			
1.3.3	ความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่			
	- โครงสร้างหรือสถานภาพของบริษัท/กลุ่มบริษัท ในกรณีที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่		ไม่ต้องเปิดเผยหัวข้อนี้ หากธุรกิจหลักของบริษัท มิได้มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอื่นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ หรือมีความสัมพันธ์กันแต่เพียงครั้งคราวเฉพาะธุรกรรม	
	- อธิบายเหตุผลและโอกาสหรือความจำเป็นที่ต้องมีการพึ่งพิงหรือสนับสนุนระหว่างกัน รวมทั้งความสำคัญเชิงกลยุทธ์ (positioning) ของบริษัท/กลุ่มบริษัทต่อกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่			
	- กลไกการรักษาสิทธิของผู้ถือหุ้น กรณีที่โครงสร้างธุรกิจของบริษัท/บริษัทในกลุ่มมีการแข่งขันกันอย่างมีนัยสำคัญ		ตรวจสอบว่าโครงสร้างการถือหุ้นอาจก่อให้เกิด conflict of interest หรือไม่ หากมี ต้องระบุมาตรการป้องกัน conflict of interest หรือดำเนินการปรับโครงสร้าง	
1.3.4	ผู้ถือหุ้น			
(1)	รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่			
(ก)	กลุ่มผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก จำนวนและสัดส่วนการถือหุ้น โดยนับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่อยู่ภายใต้ผู้มีอำนาจควบคุมเดียวกันเป็นกลุ่มเดียวกัน		- กรณีผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นนิติบุคคลที่ไม่แสดงถึงบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง holding company หรือ nominee account ได้เปิดเผยรายชื่อบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริงแล้วหรือไม่	
(ข)	กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการ หรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ		- รายชื่อผู้ถือหุ้นมาจากการปิดทะเบียนล่าสุดหรือไม่ (ไม่ควรปรากฏรายชื่อศูนย์รับฝาก (TSD) เป็นผู้ถือหุ้น) - เฉพาะข้อตกลงที่บริษัทเป็นผู้ร่วมลงนาม	
	- ชื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหลักที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง (ultimate shareholder) และธุรกิจหลักของบุคคลดังกล่าว สำหรับกรณีรายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นไม่แสดงถึงบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง เช่น holding company หรือ nominee account			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
(2)	หากเป็น holding company ให้แสดงรายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักด้วย			
(3)	ข้อตกลงระหว่างผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (shareholders' agreement) ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ หรือการบริหารงานของบริษัท และอธิบายสาระสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงาน			
1.4	จำนวนทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว			
1.4.1	- ทุนจดทะเบียน/ทุนชำระแล้ว/จำนวนหุ้น			
	- ชื่อตลาดหลักทรัพย์ที่จดทะเบียน			
1.4.2	หุ้นประเภทอื่นที่มีสิทธิหรือเงื่อนไขแตกต่างจากหุ้นสามัญ เช่น หุ้นบุริมสิทธิ ให้อธิบายจำนวน มูลค่า และสิทธิหรือเงื่อนไขที่แตกต่างจากหุ้นสามัญ			
1.4.3	ในกรณีที่มีหุ้นหรือหลักทรัพย์แปลงสภาพของบริษัทเป็นหลักทรัพย์อ้างอิงในการออกหน่วยลงทุนของกองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุนซึ่งเป็นคนต่างด้าว (Thai Trust Fund) และใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย (NVDR) ให้ระบุจำนวนหุ้นและจำนวนหุ้นรองรับหลักทรัพย์แปลงสภาพที่เป็นหลักทรัพย์อ้างอิงดังกล่าว พร้อมทั้งอธิบายถึงผลกระทบต่อสิทธิในการออกเสียงของผู้ถือหุ้นอันเนื่องมาจากการที่กองทุนรวมหรือผู้ออก NVDR ไม่ใช้สิทธิออกเสียงในการประชุมผู้ถือหุ้น			
1.5	การออกหลักทรัพย์อื่น			
1.5.1	กรณีมีหลักทรัพย์แปลงสภาพ			
	- อธิบายลักษณะสำคัญ ประเภท อายุ อัตราและราคาแปลงสภาพ จำนวนและมูลค่าที่เสนอขาย จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ไถ่ถอน วันครบกำหนดไถ่ถอน หลักประกัน และเงื่อนไขที่สำคัญ (เช่น put-call option เป็นต้น) และ Rating			
1.5.2	กรณีมีตราสารหนี้			
	ให้อธิบายลักษณะสำคัญ ประเภท จำนวน มูลค่าที่ยังไม่ไถ่ถอน วันครบกำหนดไถ่ถอน หลักประกัน และเงื่อนไขที่สำคัญ (เช่น put-call option เป็นต้น) เงื่อนไขการกู้ยืม และ Rating			
1.6	นโยบายการจ่ายเงินปันผล			
	- นโยบายของบริษัท			
	- นโยบายของบริษัทย่อย			
2	การบริหารจัดการความเสี่ยง			
2.1	นโยบายและแผนการบริหารความเสี่ยง			
2.2	ปัจจัยความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท			
2.2.1	ความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท			
2.2.2	ความเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ถือหลักทรัพย์			
2.2.3	ความเสี่ยงต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ			
3	การขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืน			
3.1	นโยบายและเป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืน			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- นโยบายการจัดการด้านความยั่งยืนระดับองค์กร		บริษัทสามารถอธิบายเฉพาะภาพรวมและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการด้านความยั่งยืนที่สำคัญ โดยเปิดเผยนโยบายและแนวปฏิบัติทั้งฉบับบนเว็บไซต์ของบริษัท	
	- เป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืนระดับองค์กร (ถ้ามี)			
	- ระบุสาระสำคัญ กรณีที่บริษัททบทวนนโยบายและ/หรือเป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืนในรอบปีที่ผ่านมา			
3.2	การจัดการผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ (value chain)			
3.2.1	ห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ			
	- ลักษณะห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ (Value Chain) ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญในกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ			
3.2.2	การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ			
	- ระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกองค์กร			
3.3	การจัดการด้านความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม			
3.3.1	นโยบายและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม			
	- นโยบายและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย		บริษัทสามารถอธิบายเฉพาะภาพรวม โดยเปิดเผยนโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจัดการในมิติสิ่งแวดล้อมทั้งฉบับบนเว็บไซต์ของบริษัท	
	- เป้าหมายการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (ถ้ามี)			
	- ระบุสาระสำคัญ กรณีที่บริษัททบทวนนโยบาย แนวปฏิบัติและ/หรือเป้าหมายการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในรอบปีที่ผ่านมา โดยสังเขป			
3.3.2	ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม			
	ผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเฉพาะประเด็นที่สำคัญกับกระบวนการดำเนินธุรกิจ เช่น การจัดการพลังงาน น้ำ ขยะ ของเสีย มลพิษ หรือการจัดการเพื่อลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก			
	ในกรณีบริษัทและบริษัทย่อยอาจมีประเด็นละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ ให้อธิบายข้อเท็จจริง ความคืบหน้า เหตุผล ผลกระทบ และมาตรการป้องกัน			
3.4	การจัดการความยั่งยืนในมิติสังคม			
3.4.1	นโยบายและแนวปฏิบัติด้านสังคม			
	- นโยบายและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับด้านสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยรวมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน		บริษัทสามารถอธิบายเฉพาะภาพรวม โดยเปิดเผยนโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสังคมทั้งฉบับบนเว็บไซต์ของบริษัท	
	- แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายการจัดการด้านสังคม (ถ้ามี)			
	- ระบุสาระสำคัญกรณีที่บริษัททบทวนนโยบาย แนวปฏิบัติและ/หรือเป้าหมายการจัดการด้านสังคมในรอบปีที่ผ่านมา โดยสังเขป			
3.4.2	ผลการดำเนินงานด้านสังคม			
	- ผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสังคม ซึ่งรวมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อแรงงานอย่าง			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	เป็นธรรม การผลิตและบริการอย่างมีความรับผิดชอบต่อลูกค้า การมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม			
	- ในกรณีบริษัทและบริษัทย่อยอาจมีประเด็นละเมิดกฎหมาย หรือข้อบังคับด้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ให้อธิบายข้อเท็จจริง ความคืบหน้า เหตุผล ผลกระทบ และมาตรการป้องกัน			
4	การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (MD&A)			
4.1	วิเคราะห์การดำเนินงานและฐานะการเงิน			
	(ให้จัดทำตาม checklist แบบสอบทานการเปิดเผยข้อมูล MD&A ตามภาคผนวก 8)			
4.2	ปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่อาจมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญในอนาคต (forward looking)			
4.3	ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ			
	ข้อมูลทางการเงินโดยสรุป (เปรียบเทียบ 3 ปีที่ผ่านมา)			
	- ตารางสรุปงบการเงิน/งบการเงินรวม			
	- อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ			
	- การจัดทำประมาณการ (โดยสมัครใจ)			
	- แสดงสมมติฐานและคำอธิบายให้ชัดเจน			
5	ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น			
5.1	ข้อมูลทั่วไป ชื่อ สถานที่ตั้ง โทรศัพท์ โทรสารของบุคคลอ้างอิงอื่น ๆ			
5.2	ข้อมูลสำคัญอื่น			
5.2.1	ข้อมูลอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ		- หากได้เปิดเผยข้อมูลสำคัญอื่นต่อนักวิเคราะห์ หรือกลุ่มนักลงทุนกลุ่มอื่น ขอให้นำมาเปิดเผยในแบบ 56-1 ด้วย เพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับข้อมูลทั่วถึงกัน	
5.2.2	ข้อจำกัดของผู้ถือหุ้นในต่างประเทศ ในกรณีที่บริษัทมีนโยบายที่จะขอมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นในการเสนอขายหุ้นเพิ่มทุน หรือออกใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ (Transferable Subscription Right หรือ TSR) ให้แก่ผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนการถือหุ้นโดยไม่ออกและเสนอขายให้แก่ผู้ถือหุ้นที่จะทำให้บริษัทมีหน้าที่ตามกฎหมายต่างประเทศ			
5.3	ข้อพิพาททางกฎหมาย			
	- ข้อพิพาทที่บริษัทหรือบริษัทย่อยเป็นคู่ความหรือคู่กรณี เฉพาะคดีที่ยังไม่สิ้นสุดและเป็นคดีที่ - มีผลกระทบด้านลบต่อสินทรัพย์ (สูงกว่า 5% ของ equity หรือสูงกว่า 10% ของสินทรัพย์หมุนเวียนหาก equity ติดลบ) - กระทบต่อการดำเนินธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ - ไม่ได้เป็นคดีที่เกิดจากการประกอบธุรกิจโดยปกติ		- เปิดเผยค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัทแล้วหรือไม่	
	- ศาลที่กำลังพิจารณาคดี วันเริ่มคดี คู่ความและมูลคดี ความคืบหน้าของคดี			
	- กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นคู่ความกับบริษัท			
5.4	ตลาดรอง			
5.5	สถาบันการเงินที่ติดต่อประจำ (เฉพาะกรณีตราสารหนี้)			
ส่วนที่ 2	**การกำกับดูแลกิจการ**			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
6	นโยบายการกำกับดูแลกิจการ			
6.1	ภาพรวมของนโยบายและแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการ			
6.1.1	นโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ			
6.1.2	นโยบายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย			
6.2	จรรยาบรรณธุรกิจ (ถ้ามี)			
6.3	การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญของนโยบาย แนวปฏิบัติ และระบบการกำกับดูแลกิจการในรอบปีที่ผ่านมา			
6.3.1	การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญเกี่ยวกับการทบทวนนโยบาย แนวปฏิบัติ และระบบการกำกับดูแลกิจการ หรือกฎบัตรคณะกรรมการในรอบปีที่ผ่านมา			
6.3.2	การปฏิบัติในเรื่องอื่น ๆ ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี			
7	โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับคณะกรรมการ คณะกรรมการชุดย่อย ผู้บริหาร พนักงานและอื่น ๆ			
7.1	โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ			
7.2	ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการ			
7.2.1	องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท			
7.2.2	ข้อมูลคณะกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมบริษัทรายบุคคล			
	- รายชื่อและตำแหน่งของกรรมการ และผู้มีอำนาจควบคุม (ถ้ามี)		- กรณีแต่งตั้งที่ปรึกษาเพื่อให้ความเห็นแก่ board หรือผู้บริหาร รวมถึงเข้าร่วมประชุม board ขอให้ตรวจสอบขอบเขตอำนาจของที่ปรึกษาดังกล่าวว่าเข้าข่ายเป็นผู้มีอำนาจควบคุมหรือบริหารงานในบริษัทหรือไม่ ถ้ามีขอให้เปิดเผยรายชื่อที่ปรึกษาและขอบเขตอำนาจให้ชัดเจน - เปิดเผยรายชื่อผู้มีอำนาจลงนามแทนบริษัท และวิธีการลงนาม เช่น ลงนาม 2 ท่าน เป็นต้น	
	- ระบุกรรมการที่เป็น ID หรือ AC หรือกรรมการชุดอื่น (ถ้ามี)		- คุณสมบัติของกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบเป็นไปตามที่ประกาศที่เกี่ยวข้องกำหนดหรือไม่	
	- กรณีเป็น holding company ได้ระบุข้อมูลกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก - รายชื่อกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุม			
	- เอกสารแนบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทและบริษัทย่อยทีประกอบธุรกิจหลัก (กรณีเป็น holding company)			
7.2.3	บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ			
7.3	ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการชุดย่อย			
7.3.1	โครงสร้างกรรมการบริษัท (มีคณะกรรมการชุดย่อยทั้งหมดกี่ชุด/อะไรบ้าง)			
	- ขอบเขตอำนาจหน้าที่/รายชื่อของกรรมการแต่ละชุด			
7.3.2	รายชื่อของคณะกรรมการชุดย่อยแต่ละชุด			
	- รายชื่อกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินและประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของกรรมการรายดังกล่าว			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
7.4	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหาร			
7.4.1	รายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร			
	- รายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร		- หากจำนวนผู้บริหารที่เปิดเผยมากกว่านิยามที่ประกาศกำหนด (4 ลำดับนับต่อจาก MD) ขอให้ระบุว่าผู้บริหารรายใดบ้างเป็นผู้บริหารภายใต้นิยามดังกล่าว - หากในระหว่างปีหรือภายหลังวันที่ในงบการเงินมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่ม	
	- organization chart		- รายชื่อและตำแหน่งผู้บริหารสอดคล้องกับ organization chart หรือไม่	
	- กรณีเป็น holding company ได้ระบุข้อมูลผู้บริหารของบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก - รายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร - organization chart			
	- เอกสารแนบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของผู้บริหารของบริษัทและบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก (กรณีเป็น holding company)			
7.4.2	นโยบายการจ่ายค่าตอบแทน กรรมการบริหารและผู้บริหาร			
7.4.3	จำนวนค่าตอบแทนรวมของกรรมการบริหารและผู้บริหาร			
	- ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน			
	- ค่าตอบแทนรวมและจำนวนรายของกรรมการบริหารและผู้บริหารทุกคน (ผู้บริหาร 4 รายแรกนับจาก M.D)		- จำนวนผู้บริหารที่เปิดเผยค่าตอบแทนเป็นไปตามนิยามที่ประกาศกำหนดหรือไม่ และมีสอดคล้องกับจำนวนผู้บริหารที่เปิดเผยตาม organization chart และรายชื่อผู้บริหารหรือไม่	
	- ลักษณะค่าตอบแทนของกรรมการบริหารและผู้บริหาร			
	- หากค่าตอบแทนไม่สะท้อนค่าตอบแทนที่แท้จริง (เช่น แต่งตั้งผู้บริหารใหม่จำนวนมากในปีปัจจุบัน) ให้ประมาณค่าตอบแทนสำหรับปีปัจจุบันด้วย			
	- กรณี holding company ให้แสดงค่าตอบแทนและจำนวนรายของกรรมการและผู้บริหารทุกคนของบริษัทย่อยที่เป็นธุรกิจหลัก			
	- ค่าตอบแทนอื่น (ถ้ามี) (เช่น ESOP EJIP หรือ PVD)			
7.5	ข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน			
	- จำนวนพนักงานทั้งหมด			
	- จำนวนพนักงานในแต่ละสายงานหลัก			
	- เหตุผล/นโยบาย กรณีมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนพนักงานอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีข้อพิพาททางด้านแรงงาน (3 ปีที่ผ่านมา)			
	- ผลตอบแทนรวมและลักษณะผลตอบแทนที่ให้กับพนักงาน			
	- กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ			
	- เหตุผลที่บริษัทไม่ได้จัดให้มี PVD/มาตรการทดแทน (ถ้ามี) เพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของพนักงานหรือลูกจ้าง			
	- การจัดให้มี/ไม่มี PVD ของบริษัทและบริษัทย่อย (ถ้ามี)			
	- จำนวนลูกจ้างทั้งหมด (คน)			
	- จำนวนลูกจ้างที่มีสิทธิเข้าร่วม PVD (คน)			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- จำนวนลูกจ้างที่เข้าร่วม PVD (คน)			
	- สัดส่วนลูกจ้างที่เข้าร่วม PVD/พนักงานหรือทั้งหมด (%)			
	- สัดส่วนลูกจ้างที่เข้าร่วม PVD/ ลูกจ้างที่มีสิทธิเข้าร่วม PVD (%)			
	- อัตราเงินสะสมของลูกจ้างและอัตราเงินสมทบของนายจ้างที่นำส่งเข้า PVD			
	- นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทและบริษัทย่อย (ถ้ามี) ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการออมเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของลูกจ้าง			
	- การเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การจัดอบรม FC การลงทุนของผู้จัดการกองทุน เป็นต้น			
7.6	ข้อมูลสำคัญอื่น ๆ			
7.6.1	ระบุรายชื่อบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบต่อไปนี้			
	- เลขานุการบริษัท		- หากในระหว่างปีหรือภายหลังวันที่ในงบการเงิน มีการเปลี่ยนแปลงเลขานุการบริษัท ควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่ม	
	- เอกสารแนบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของเลขานุการบริษัท		- ได้เปิดเผยข้อมูลเลขานุการบริษัท เช่น หน้าที่ความรับผิดชอบ ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และประวัติการอบรมที่เกี่ยวข้อง ในเอกสารแนบแล้วหรือไม่	
	- ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแลการทำบัญชี		- ได้เปิดเผยข้อมูลในเอกสารแนบแล้วหรือไม่	
	- ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในของบริษัท			
	- ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance) (ถ้ามี)			
	- หากบริษัทใช้บริการหน่วยงานภายนอก (outsource) - ระบุชื่อบริษัทหรือชื่อนิติบุคคลที่ outsource			
	- ชื่อบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากกิจการที่สังกัด			
	- แนบประวัติผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในและผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (ถ้ามี)		- เปิดเผยประวัติเกี่ยวกับการศึกษา ประสบการณ์ และการอบรม และหน้าที่ความรับผิดชอบ (สำหรับหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน)	
7.6.2	รายชื่อหัวหน้างานนักลงทุนสัมพันธ์			
	- ข้อมูลเพื่อการติดต่อ (ถ้ามี)			
7.6.3	ค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี			
	- ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee)			
	- ค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee)		- แยกประเภทการให้บริการระหว่างค่าตอบแทนที่จ่ายแล้วและค่าตอบแทนที่ต้องจ่ายในอนาคตแล้วหรือไม่	
	- ประเภทและขอบเขตงานบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit service)			
7.6.4	ในกรณีที่เป็นบริษัทต่างประเทศ หรือบริษัทไทยที่เป็น holding company ให้ระบุรายชื่อตัวแทนและข้อมูลในการติดต่อเพื่อประสานงานในประเทศไทย			
8	รายงานผลการดำเนินงานสำคัญด้านการกำกับดูแลกิจการ			
8.1	สรุปผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในรอบปีที่ผ่านมา			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
8.1.1	การสรรหา พัฒนา และประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ			
(1)	- หลักเกณฑ์การคัดเลือกกรรมการอิสระ(คุณสมบัติ/กระบวนการสรรหา)			
	- หากกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือให้บริการทางวิชาชีพ หรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการอิสระในระหว่างปีมีหรือเคยมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ ในมูลค่าเกินกว่าหลักเกณฑ์กำหนดให้เปิดเผย			
	- ลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจและการให้บริการทางวิชาชีพ			
	- เหตุผลและความจำเป็นที่ยังคงหรือแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ			
	- ความเห็นของคณะกรรมการบริษัท (เหตุใดจึงไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ)			
(2)	การสรรหากรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุด			
	- วิธีการคัดเลือกกรมการ			
	- จำนวนกรรมการที่มาจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่แต่ละกลุ่ม (ถ้ามี)			
	- สิทธิของผู้ลงทุนรายย่อยในการแต่งตั้งกรรมการ			
	- วิธีการคัดเลือกผู้บริหารระดับสูงสุด			
8.1.2	การเข้าร่วมประชุมและการจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการรายบุคคล			
	- จำนวนครั้งของการประชุม และจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละรายเข้าร่วมประชุมในปีที่ผ่านมา		- หากในระหว่างปีหรือภายหลังวันที่ในงบการเงิน มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการ ควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่ม	
	ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน			
	- ค่าตอบแทนของกรรมการบริษัทแต่ละรายในปีที่ผ่านมา (เฉพาะค่าตอบแทนในฐานะกรรมการ)		- เปิดเผยค่าตอบแทนกรรมการเป็นรายบุคคลหรือไม่	
	- ลักษณะค่าตอบแทนของกรรมการบริษัท		- เปิดเผยลักษณะค่าตอบแทนของกรรมการแล้วหรือไม่	
	- กรณีกรรมการอิสระของบริษัทเป็นกรรมการอิสระของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ให้แสดงค่าตอบแทนรวมที่กรรมการอิสระแต่ละรายได้รับ			
	ค่าตอบแทนอื่น			
	- กรณีเป็น holding company ให้เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับค่าตอบแทนของกรรมการของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักในปีที่ผ่านมาตามแนวทางข้างต้น			
8.1.3	การกำกับดูแลบริษัทย่อยและบริษัทร่วม			
(1)	- กลไกในการกำกับดูแลการจัดการและรับผิดชอบการดำเนินงานในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่อนุมัติโดยคณะกรรมการ			
	- การส่งตัวแทนของบริษัทไปเป็นกรรมการ ผู้บริหารตามสัดส่วนการถือหุ้น			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- ระเบียบปฏิบัติหรือข้อกำหนดของบริษัทในการส่งตัวแทนเป็นกรรมการหรือผู้บริหารจะต้องได้รับมติเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท		- การส่งตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมอย่างน้อยเป็นไปตามสัดส่วนการถือหุ้นและได้รับมติจากที่ประชุมคณะกรรมการ	
	- ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการและผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของบริษัทในการกำหนดนโยบายที่สำคัญ - มีขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติในการออกเสียงในวาระสำคัญต่าง ๆ ของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม อย่างไร - ขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัท			
	- กลไกกำกับดูแลบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมในเรื่อง ดังต่อไปนี้			
	- การเปิดเผยข้อมูลฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน			
	- การทำรายการกับบุคคลที่เกี่ยวโยง			
	- การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์			
	- การทำรายการอื่นที่สำคัญ			
	- ระบบการควบคุมภายในของบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักมีความเหมาะสมและรัดกุมเพียงพอใน			
	- กลไกอื่นในการกำกับดูแลอื่น เช่น การเพิ่ม-ลดทุน การเลิกบริษัทย่อย			
	- กรณี holding company ระบุด้วยว่า กลไกในการกำกับดูแลบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมเป็นไปตาม (1) ทุกข้อ			
(2)	เปิดเผยข้อตกลงระหว่างบริษัทกับผู้ถือหุ้นอื่นในการบริหารจัดการบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (shareholders' agreement) (ถ้ามี)		เปิดเผยเฉพาะบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทและเป็นข้อตกลงที่มีผลอย่างมีสาระสำคัญต่อการบริหารงาน หรือมีอำนาจควบคุมหรือการแบ่งผลตอบแทนนอกเหนือจากผลตอบแทนตามสัดส่วนการถือหุ้นปกติ	
8.1.4	การติดตามให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลกิจการ			
(1)	การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์			
(2)	การใช้ข้อมูลภายในเพื่อแสวงหาผลประโยชน์			
	- นโยบายและวิธีการดูแลกรรมการและผู้บริหารในเรื่อง - การนำข้อมูลภายในไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน - การซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วง 1 เดือนก่อนที่งบการเงินจะเผยแพร่ต่อสาธารณชน			
(3)	การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน			
	นโยบายการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน			
	- มติและนโยบายของคณะกรรมการในเรื่องการดำเนินธุรกิจที่จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน และขอบเขตการดำเนินการ			
	- หากคณะกรรมการยังไม่มีมติและนโยบายในเรื่องดังกล่าว ได้เปิดเผยมติคณะกรรมการถึงการรับทราบหน้าที่ดูแลให้บริษัทปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- คณะกรรมการมีการทบทวน ความเหมาะสมของนโยบายอย่างน้อยทุกปี			
	- การประกาศเจตนารมณ์เข้าร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าร่วมโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต ทุจริต (Thai Private Sector Collective Action Against Corruption: “CAC”) หรือคณะกรรมการบริษัทมีเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชันในสังคม			
	การดำเนินการ			
	- ให้ระบุเรื่องที่ได้ดำเนินการไปแล้วตามนโยบายป้องกันการคอร์รัปชัน ในเรื่องดังต่อไปนี้ (1) การประเมินความเสี่ยงธุรกิจ (2) การกำหนดแนวปฏิบัติ (3) การสื่อสารและฝึกอบรมแก่พนักงาน (4) การติดตามประเมินผล (5) มีการสอบทานความครบถ้วนเพียงพอของกระบวนการทั้งหมดจากคณะกรรมการตรวจสอบหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานให้ความเห็นชอบ		- หากเข้าร่วมโครงการต่อต้านคอร์รัปชันที่กำหนดให้ต้องมีกระบวนการในทำนองเดียวกัน บริษัทสามารถเปิดเผยการดำเนินการ หรือ ความคืบหน้าในการดำเนินการ ด้วยการอ้างอิงการดำเนินการตามโครงการนั้นได้	
(4)	การแจ้งเบาะแส (Whistleblowing)			
8.2	รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ			
8.2.1	จำนวนครั้งการประชุมและการเข้าประชุม			
8.2.2	ผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ			
8.3	สรุปผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการชุดย่อยอื่นๆ			
8.3.1	จำนวนครั้งการประชุมและการเข้าประชุม			
8.3.2	ผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุดย่อย			
9	การควบคุมภายในและรายการระหว่างกัน			
9.1	การควบคุมภายใน			
	- สรุปความเห็นของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับความเพียงพอและความเหมาะสมของระบบควบคุมภายในรวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยง			
9.1.1	ความเพียงพอและความเหมาะสมของระบบควบคุมภายใน			
	- การจัดให้มีบุคลากรอย่างเพียงพอ - การติดตามควบคุมการดำเนินงานว่าสามารถป้องกันทรัพย์สินของบริษัทหรือบริษัทย่อยจากการที่กรรมการหรือผู้บริหารนำไปใช้โดยมิชอบหรือโดยไม่มีอำนาจหรือไม่		- กรณีผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบภายในมีข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อบกพร่องของระบบควบคุมภายใน บริษัทได้สรุปข้อสังเกตดังกล่าวและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร - ให้คณะกรรมการบริษัทใช้แบบประเมินของสำนักงานประกอบการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัท	
9.1.2	มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับระบบควบคุมภายในในเรื่องใดบ้าง แก้ไขเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ เพราะเหตุใด			
9.1.3	ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบกรณีต่างจากความเห็นของคณะกรรมการบริษัท			
	- ข้อสังเกตของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการควบคุมภายใน			
	- แนบรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
9.1.4	ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบว่า ได้ดูแลให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในมี วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การอบรม ที่เหมาะสมเพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้วหรือไม่ อย่างไร			
9.1.5	- แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้ง ถอดถอน และโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายใน ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบหรือไม่ - ถ้าไม่ใช่ มีแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของบริษัทในกรณีดังกล่าวอย่างไร			
9.2	รายการระหว่างกัน (ถ้ามี)			
	- อธิบายลักษณะรายการที่ผ่านมา และนโยบายในการทำรายการ			
9.2.1	ข้อมูลรายการระหว่างกันกับบุคคลที่มีอาจความขัดแย้ง			
	- ชื่อกลุ่มบุคคลที่มีความขัดแย้ง		- ระบุรายชื่อบุคคลที่ทำรายการในแต่ละรายการหรือไม่	
	- ลักษณะความสัมพันธ์		- เปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ชัดเจนหรือไม่ เช่น เป็นญาติของใคร เกี่ยวข้องกันอย่างไร ถือหุ้นในบริษัทและบริษัทที่เกี่ยวข้องสัดส่วนเท่าใด เป็นกรรมการในบริษัทหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เป็นต้น	
	- ข้อมูลรายการระหว่างกัน เช่น ลักษณะ ปริมาณ เงื่อนไข มูลค่า		- รายการที่ทำและยอดคงค้างที่เปิดเผยสอดคล้องกับข้อมูลที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือไม่	
	- ราคาประเมิน / อัตราค่าเช่า ที่ประเมินโดยบุคคลที่ 3 หรือแสดงได้ว่าเป็นราคาที่เป็นธรรม		- นโยบายราคาสะท้อนให้เห็นว่าเป็นราคาตลาด หรือเป็นราคาที่ fair กับผู้ถือหุ้นทุกราย หรือไม่	
			- กรณีการให้กู้ยืมหรือกู้ยืมเงิน เปิดเผย movement หรือไม่	
9.2.2	ความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของรายการระหว่างกัน		- กรณีที่อ้างอิงข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงิน ขอให้ตรวจสอบข้อมูลที่เปิดเผยในหมายเหตุฯ ว่าชัดเจนครบถ้วน ตามที่กำหนดในแบบ 56-1 แล้วหรือไม่ เช่น ลักษณะความสัมพันธ์ หรือนโยบายราคาว่าเป็นไปตามราคาตลาดหรือไม่ หรือรายการที่ทำ(เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายประเภทใด) เป็นต้น หากยังไม่ชัดเจนให้เปิดเผยเพิ่มเติมในแบบ 56-1	
	- เป็นประโยชน์สูงสุดของบริษัทหรือไม่ อย่างไร			
	- ความเห็นของกรรมการอิสระที่แตกต่างจากมติคณะกรรมการ (ถ้ามี)			
9.2.3	นโยบายหรือแนวโน้มการทำรายการระหว่างกันในอนาคต และการปฏิบัติตามข้อผูกพันที่บริษัทให้ไว้ในหนังสือชี้ชวน			
9.2.4	เหตุผลที่บุคคลที่อาจมีความขัดแย้งถือหุ้นในบริษัทย่อย บริษัทร่วม เกินกว่า 10% แทนการถือหุ้นของบริษัทโดยตรง			

ภาคผนวก 2

ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลธุรกิจเหมืองแร่

เนื่องจากธุรกิจเหมืองแร่เป็นธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคำศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับธุรกิจการทำเหมืองแร่ และคำศัพท์ทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับธรณีวิทยา รวมทั้งต้องอาศัยการประมาณการปริมาณสำรองแร่โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประกอบการตัดสินใจดำเนินการเหมืองในเชิงพาณิชย์ ดังนั้น เพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจ บริษัทที่ทำธุรกิจเหมืองแร่จึงควรอธิบายข้อมูลอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้ ด้วย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับประทานบัตร และสิทธิ์ในการประกอบธุรกิจเหมืองแร่

1.1 อธิบายความหมายของประทานบัตร อาชญาบัตรพิเศษ

1.2 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสัมปทาน/ประทานบัตร เช่น วันหมดอายุ เงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติเพื่อรักษาสิทธิ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแผนที่ตั้งของเหมือง/พื้นที่ได้รับประทานบัตรซึ่งต้องสอดคล้องกัน

กรณีขอประทานบัตรใหม่หรือต่ออายุ ควรอธิบายขั้นตอนและเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติ ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประทานบัตรใหม่หรือได้รับต่ออายุ (ถ้าสามารถเปิดเผยได้)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของเหมือง

2.1 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับโรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำเหมือง เช่น มูลค่า อายุการใช้งาน เป็นต้น

2.2 กรณีที่มีการชะลอการดำเนินการในพื้นที่ใด ขอให้ระบุสาเหตุที่ชะลอ ระยะเวลาที่ชะลอ และผลกระทบ เช่น ชะลอการขุดเหมืองทองคำเนื่องจากราคาทองตกต่ำจนราคาขายไม่คุ้มกับต้นทุนในการดำเนินการ เป็นต้น

2.2 หากมีการขุดเจาะพื้นที่เพื่อประเมินปริมาณสำรองแร่ตามมาตรฐานต่าง ๆ เช่น JORC ควรเปิดเผยความคืบหน้าในการสำรวจหรือพัฒนาที่ชัดเจน หากมีการชะลอการดำเนินการ ควรระบุข้อมูลเช่นเดียวกับข้อ 2.1 ด้วย

3. ข้อมูลเกี่ยวกับธรณีวิทยาและปริมาณแร่สำรอง

3.1 เปิดเผยข้อมูลการประมาณการปริมาณแร่สำรองที่ตรวจสอบแล้ว (proven หรือ measured) และปริมาณแร่สำรองที่บ่งชี้ (probable หรือ indicated) พร้อมทั้งระบุที่มาของข้อมูล เช่น วันที่ของรายงาน ผู้จัดทำรายงาน (ระบุความสัมพันธ์กับบริษัท เช่น พนักงาน ผู้เชี่ยวชาญอิสระ เป็นต้น)

3.2. อธิบายความหมายของศัพท์สำคัญทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับธรณีวิทยา และคำศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับธุรกิจการทำเหมืองแร่ เช่น cut-off grades, strip ratio เป็นต้น ประกอบการทำความเข้าใจของผู้ลงทุน

ภาคผนวก 3

สรุปเกณฑ์การพิจารณาขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company)

บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (“holding company”) และไม่มีการประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญเป็นของตนเองต้องมีขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ สจ. 20/2555 เรื่อง การพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่) สรุปได้ดังนี้

1. มีขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักทุกบริษัทรวมกัน เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของบริษัทจดทะเบียนมีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า ทั้งนี้ เฉพาะขนาดของบริษัทย่อยต้อง มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของขนาดของบริษัทจดทะเบียน

2. มีการลงทุนในบริษัทอื่นซึ่งไม่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก โดยขนาดของบริษัทอื่นดังกล่าวทุกบริษัทรวมกันมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละยี่สิบห้าของขนาดของบริษัทจดทะเบียน

โดยมีหลักเกณฑ์การคำนวณขนาดดังกล่าวตามตารางด้านล่างนี้

ตารางการพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้ holding company เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่

ข้อกำหนด	สูตรคำนวณ (ใช้ข้อมูลจากงบการเงินรวมของ holding company)	สัดส่วน
ขนาดบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักต้อง ≥ 25% ของขนาด holding company[1]	ขนาดบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก[2] / ขนาดของ holding company = (สินทรัพย์รวมของ holding company – เงินลงทุนในบริษัทอื่น – เงินลงทุนในบริษัทร่วม[3]) / สินทรัพย์รวมของ holding company	≥ 25%
ขนาดบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักต้อง ≥ 75% ของขนาด holding company	ขนาดบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก[4] / ขนาดของ holding company = (สินทรัพย์รวมของ holding company – เงินลงทุนในบริษัทอื่น) / สินทรัพย์รวมของ holding company	≥ 75%
ขนาดบริษัทอื่นต้อง ≤ 25% ของขนาด holding company	ขนาดกลุ่มบริษัทอื่น[5] / ขนาดของ holding company = เงินลงทุนในบริษัทอื่น / สินทรัพย์รวมของ holding company	≤ 25%

ทั้งนี้ กรณีที่ holding company เห็นว่า ตัวชี้วัดดังกล่าวไม่เหมาะสม อาจคำนวณโดยใช้ตัวแปรอื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น รายได้ หรือกำไร เป็นต้น โดยต้องแสดงเหตุผล ความจำเป็น และความสมเหตุสมผลของการใช้ตัวแปรอื่นเป็นตัวชี้วัดด้วย

ธุรกิจหลัก หมายถึง ธุรกิจที่ holding company เปิดเผยต่อสาธารณชนว่าเป็นธุรกิจหลัก โดยอาจมีธุรกิจเดียวหรือหลายธุรกิจก็ได้

[1] ขนาดของ holding company หมายถึง สินทรัพย์รวมของ holding company

[2] บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก หมายถึง (1) บริษัทย่อยของ holding company และ (2) บริษัทที่ holding company ไม่สามารถถือหุ้นถึงสัดส่วนที่จะเป็นบริษัทย่อย เนื่องจากมีข้อจำกัดตามกฎหมายอื่น หรือมีเงื่อนไขการร่วมทุนกับภาครัฐ โดย holding company ถือหุ้น ≥ 40% ของจำนวนสิทธิออกเสียง

[3] บริษัทร่วมที่ประกอบธุรกิจหลัก หมายถึง (1) บริษัทที่ holding company ถือหุ้น > 25% ของจำนวนสิทธิออกเสียง และ (2) บริษัทที่ holding company ถือหุ้น ≥ 20% แต่ ≤ 25% ของจำนวนสิทธิออกเสียง และ holding company แสดงได้ว่ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีนัยสำคัญของบริษัทนั้นได้ไม่แตกต่างจากการเป็นผู้ถือหุ้นในสัดส่วน > 25% ของจำนวนสิทธิออกเสียง

[4] บริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก หมายถึง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักและบริษัทร่วมที่ประกอบธุรกิจหลักตามนิยามข้างต้น

[5] บริษัทอื่น หมายถึง บริษัทที่ไม่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามนิยามข้างต้น

ภาคผนวก 4

ตัวอย่างปัจจัยความเสี่ยง

1. ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ

<u>ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบาล ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทฯ</u>

บริษัทมีการประกอบธุรกิจหลักประเภท……ซึ่งในปีที่ผ่านมามีรายได้.....บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ.....ความสามารถในการเติบของธุรกิจดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับนโยบายและการบริหารงานทางด้าน……ของรัฐบาลในแต่ละสมัย โดยการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้าน…….....รวมถึงการออกกฎระเบียบ และข้อบังคับ เช่น ……อาจจะส่งผลกระทบต่อการลงทุน และการขยายกิจการของบริษัท ซึ่งจะทำให้บริษัทจะมีรายได้และกำไรที่ลดลงได้

ทั้งนี้ บริษัทได้ดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงนี้ โดยวิเคราะห์นโยบายด้าน……ของรัฐบาลและผลกระทบต่อบริษัท และมีการวางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งการให้ความร่วมมือเข้าประชุมและสัมมนาร่วมกับหน่วยงานราชการเพื่อให้ข้อมูลและติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด

<u>ความเสี่ยงจากการที่บริษัทยังไม่มีผลประกอบการในเชิงพาณิชย์</u>

บริษัทเพิ่งเริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อ……..ด้วยทุนชำระแล้ว……..ล้านบาท บริษัทมีแผนการที่จะดำเนินธุรกิจ……..เพื่อจำหน่ายให้กับกลุ่มลูกค้า…….ซึ่งโครงการดังกล่าวจะต้องใช้เงินลงทุนในโครงการประมาณ…….ล้านบาท โดยมีแหล่งที่มาของเงินทุนจาก…….จำนวนประมาณ……ล้านบาท บริษัทได้มีการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการดังกล่าวเมื่อวันที่…… โดย……..ซึ่งจากผลการศึกษาฯ คาดว่าบริษัทจะเริ่มมีรายได้เชิงพาณิชย์ได้ประมาณ……..มีผลตอบแทนจากการลงทุนในโครงการ (IRR) ประมาณร้อยละ ……และเวลาคืนทุนภายใน……..ปี (รายละเอียดการกำหนดสมมติฐานในการศึกษาฯ ดังกล่าวตามหน้า.....) ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันบริษัทยังไม่มีการประกอบธุรกิจในเชิงพาณิชย์ ดังนั้น บริษัท จึงอาจมีความไม่แน่นอนจากการประกอบธุรกิจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านบุคลากรที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ซึ่งบริษัทจะอธิบายความเสี่ยงในรายละเอียดในแต่ละเรื่องไว้ในข้อถัดไป ซึ่งหากมีเหตุการณ์หรือปัจจัยใดที่ทำให้บริษัทไม่สามารถดำเนินการตามแผนการที่กำหนดไว้ในการศึกษาฯ จะทำให้บริษัทไม่ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนหรือมีระยะเวลาคืนทุนตามที่คาดการณ์ไว้ข้างต้นได้ หรืออาจทำให้บริษัทประสบปัญหาการผิดนัดชำระหนี้จากสถาบันการเงิน หรือในแง่ร้ายแรงที่สุด หากมีปัจจัยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากจนทำให้โครงการดังกล่าวไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน ก็อาจมีผลกระทบทำให้บริษัทไม่สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวได้ ทั้งนี้ บริษัทได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญ (sensitivity analysis) ไว้แล้วในหน้า.....
เพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน

ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงลูกค้ารายใหญ่หรือน้อยราย

ในปีที่ผ่านมา บริษัทขายสินค้าประเภท ...(เช่น ธุรกิจรับจ้างผลิต).... ให้กับลูกค้ารายใหญ่จำนวน.....ราย ได้แก่ ...(ระบุชื่อลูกค้า กรณีที่สามารถเปิดเผยได้ หรือเป็นกรณีที่เปิดเผยให้แก่ผู้ลงทุนหรือนักวิเคราะห์หลักทรัพย์หรือการลงทุนให้แล้ว) โดยบริษัทมีรายได้จากการขายให้ลูกค้าดังกล่าวเป็นสัดส่วนที่สูงเป็นจำนวน .....ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของรายได้รวม ในปี..... ทั้งนี้ ที่ผ่านมาบริษัทมีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้ากลุ่มดังกล่าวหรือลูกค้ารายนี้มาโดยตลอด/เป็นลูกค้าของบริษัทตั้งแต่เริ่มดำเนินธุรกิจ และบริษัทมีการทำสัญญาขายสินค้ากับลูกค้ากลุ่มดังกล่าวหรือลูกค้ารายนี้ โดยมีอายุสัญญา .... ปี ซึ่งสัญญาดังกล่าวจะหมดอายุในปี..... อย่างไรก็ดี เนื่องจากธุรกิจนี้ มีผู้ประกอบการรายใหญ่ที่เป็นคู่แข่งขันโดยตรงกับบริษัทอีกหลายราย ดังนั้น จึงมีโอกาสที่ลูกค้าจะไม่ต่อสัญญากับบริษัทหรือหันไปซื้อสินค้าบางส่วนจากคู่แข่งขัน หากบริษัทต้องสูญเสียลูกค้าดังกล่าวไปจะมีผลต่อรายได้บริษัทอย่างมีนัยสำคัญ และหากบริษัทไม่สามารถหาลูกค้ามาทดแทนได้อาจมีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจบริษัทในระยะยาวมีการสั่งซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อย่างไรก็ดี (ระบุมาตรการลดความเสี่ยง (ถ้ามี) เช่น บริษัทมีนโยบายจะลดระดับการพึ่งพิงกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ดังกล่าว โดยกระจายการขายสินค้าไปยังลูกค้ากลุ่มอื่นมากขึ้น และเน้นการสร้างแบรนด์ของบริษัทเองให้มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น)

ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่หรือน้อยราย

บริษัทขายสินค้าในกลุ่ม …(เช่น อุปโภคบริโภค) ....โดยส่วนใหญ่จัดจำหน่ายผ่านผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่จำนวน……ราย ซึ่งในปีที่ผ่านมามียอดขายผ่านกลุ่มผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่ดังกล่าวจำนวน….ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ …….ของรายได้รวมในปี…… บริษัทได้มีการทำสัญญาขายสินค้ากับผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่ดังกล่าวนี้ โดยให้ค่าตอบแทนตามสัดส่วนของยอดขาย มีอายุสัญญา…..ปี และสามารถต่ออายุได้ทุก ๆ ……..ปี ในขณะเดียวกัน ผู้จัดจำหน่ายรายดังกล่าวก็เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าของบริษัทที่เป็นคู่แข่งด้วย ดังนั้น รายได้จากการขายสินค้าของบริษัทจึงมีความไม่แน่นอน โดยขึ้นอยู่กับนโยบายการส่งเสริมการขายสินค้าของผู้จัดจำหน่ายรายนี้เป็นสำคัญ หากผู้จัดจำหน่ายรายดังกล่าวบอกเลิกการเป็นผู้จัดจำหน่ายให้แก่บริษัทหรือหันไปส่งเสริมการขายของสินค้าคู่แข่งมากขึ้น และบริษัทยังไม่สามารถหาผู้จัดจำหน่ายรายใหม่มาทดแทนได้ อาจมีผลทำให้ยอดขายของบริษัทลดลงหรือสูญเสียรายได้ในจำนวนเดียวกัน นอกจากนี้ จะทำให้บริษัทต้องมีภาระต้นทุนในการเก็บสินค้า ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของบริษัทด้วย ทั้งนี้ .....(ระบุมาตรการลดความเสี่ยง (ถ้ามี) เช่น ในปีที่ผ่านมา บริษัทได้ดำเนินการขยายสาขาของตัวเองและจำหน่ายสินค้าผ่านร้านค้าของตัวเองให้มากขึ้นจาก....สาขา เป็น ....สาขา ซึ่งแม้จะยังไม่มากแต่ก็จะช่วยลดระดับการพึ่งพิงผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่ดังกล่าวได้บ้าง)

ความเสี่ยงจากพึ่งพาบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน

โดยที่รายได้ส่วนใหญ่ของบริษัทประมาณร้อยละ …… มาจากการประกอบธุรกิจ……..ของบริษัท ซึ่งเป็นธุรกิจที่บริษัทต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเป็นพิเศษ (หรือผู้ที่ได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียงในวงการ) เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ปัจจุบันธุรกิจดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่าย…….. ที่มี (ระบุตำแหน่ง) จำนวน…….คน เป็นแกนหลักในการทำงาน (หรือการติดต่อลูกค้า) และการปฏิบัติงาน ซึ่งที่ผ่านมาบุคคลเหล่านี้สามารถสร้างรายได้ให้กับบริษัทมากกว่าร้อยละ…… ของรายได้รวม ดังนั้น หากบริษัทสูญเสียบุคลากรเหล่านั้นไปไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม บริษัทประเมินว่าจะทำให้บริษัทมีรายได้ในปีต่อไปลดลงร้อยละ……หรือเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ…….จากปี…… (ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนบุคลากรและปริมาณงานที่จะสูญเสียไป ตลอดจนระยะเวลาที่จะต้องจัดหาพนักงานหรือพัฒนาพนักงานขึ้นมาทดแทน) ทั้งนี้ ปัจจุบันธุรกิจ……ดังกล่าวประสบภาวะขาดแคลนบุคลากรผู้มีความชำนาญพิเศษในด้านดังกล่าว อย่างไรก็ดี บริษัทมีมาตรการในการลดความเสี่ยงจากการสูญเสียบุคลากรดังกล่าวคือ การจูงใจให้บุคคลเหล่านั้นทำงานอยู่กับบริษัทในระยะยาว โดยบริษัทส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในงานและมีการจ่ายค่าตอบแทน รวมทั้งจัดสวัสดิการให้ตามความเหมาะสม ...(โดยเทียบเท่า/สูงกว่าอุตสาหกรรม)... กับพนักงานทุกคน และบริษัทได้จัดสรรหุ้นให้ตามโครงการขายหุ้นให้พนักงานตาม (ESOP) และโครงการร่วมลงทุนระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (EJIP) รายละเอียดในหน้า…… และในปีที่ผ่านมาบริษัทมีพนักงานลาออกจำนวนรวมทั้งสิ้น……คน หรือคิดเป็นร้อยละ……ของจำนวนพนักงานทั้งหมด

ความเสี่ยงจากการต่อสัญญาเช่าพื้นที่/สัญญาเช่าร้านค้า

บริษัทประกอบธุรกิจจำหน่ายสินค้า .....(เช่น อุปโภคบริโภค เสื้อผ้า)....ซึ่งต้องเช่าพื้นที่/ร้านค้าเพื่อจำหน่ายสินค้าเป็นร้านค้าของตนเอง และการมีช่องทางจำหน่ายยิ่งมากจะทำให้สามารถกระจายสินค้าเพื่อเข้าถึงลูกค้าได้มากขึ้น ทำให้สามารถเพิ่มยอดขายได้ โดยในปีที่ผ่านมา บริษัทมียอดขายผ่านช่องทางการจำหน่ายนี้ค่อนข้างสูงจำนวน.....ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของยอดขายรวม อย่างไรก็ดี เนื่องจากสัญญาเช่าพื้นที่/ร้านค้า เกือบทั้งหมดจำนวน.....แห่ง เป็นสัญญาเช่าระยะสั้นโดยมีอายุสัญญาประมาณ...(1-3 ปี)..ปี หากบริษัทไม่ได้รับการต่ออายุสัญญาเช่า หรือมีอัตราเช่าและค่าบริการปรับตัวสูงขึ้นเมื่อมีการต่ออายุสัญญา จะทำให้รายได้และกำไรสุทธิลดลง อย่างไรก็ตาม ..(ระบุมาตรการลดความเสี่ยง (ถ้ามี) เช่น เนื่องจากบริษัทจะได้รับสิทธิการต่อสัญญาก่อนจากผู้ให้เช่า และที่ผ่านมาบริษัทได้ปฏิบัติตามสัญญาเช่าอย่างเคร่งครัดและไม่เคยถูกยกเลิกสัญญาเช่า จึงทำให้เชื่อว่าจะได้รับการต่อสัญญาเช่าต่อไปในอนาคต)

ความเสี่ยงจากการเกิดสินค้าล้าสมัย

บริษัทขายสินค้าประเภท.....ซึ่งเป็นสินค้าแฟชันที่มีการเปลี่ยนแปลงความนิยมในตัวสินค้าอย่างรวดเร็ว โดยในปี.....บริษัทมีสินค้าคงเหลือ.....ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของสินทรัพย์หมุนเวียน และร้อยละ.....ของสินทรัพย์รวม และมีอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ.....วัน การมีสินค้าคงเหลือจำนวนมากอาจส่งผลให้ไม่สามารถจำหน่ายออกไปได้ทันเวลา ทำให้สินค้าล้าสมัยได้ และมีต้นทุนในการบริหารจัดการที่สูง และต้องมีการตั้งค่าเผื่อสินค้าล้าสมัยหรือด้อยค่าที่ทำให้กำไรสุทธิและสภาพคล่อง

ของบริษัทลดลง โดยในปี.....บริษัทมีการตั้งสำรองค่าเผื่อสินค้าล้าสมัยหรือด้อยค่าจำนวน.....ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของกำไรสุทธิ อย่างไรก็ตาม .....(ระบุมาตรการลดความเสี่ยง (ถ้ามี) บริษัทมีนโยบายการบริหารจัดการเพื่อไม่ให้มีสินค้าคงค้างนานโดยหากมีสินค้าที่มีการเคลื่อนไหวช้า บริษัทจะระบายสินค้าดังกล่าวออกไปในราคาที่ใกล้เคียงกับต้นทุนการผลิต หรือเร่งจัดทำรายการส่งเสริมการขาย นอกจากนี้ บริษัทอยู่ระหว่างศึกษาการใช้ระบบสารสนเทศช่วยวิเคราะห์ข้อมูลการขายสินค้าและความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละช่องทางจำหน่ายเพื่อลดปริมาณการสำรองสินค้าและระยะเวลาขายสินค้า ...)

<u>ความเสี่ยงจากการเปิดเสรีการค้าและการก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่อาจมีผลกระทบต่อยอดขายและต้นทุนการผลิต</u>

บริษัทขายสินค้าหรือให้บริการธุรกิจประเภท...(เช่น ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม การท่องเที่ยว เป็นต้น) .ซึ่งมียอดขายรวม.....ล้านบาท หรือหรือคิดเป็นร้อยละ.....ของรายได้รวม ให้แก่ลูกค้ารายย่อยในไทยและลูกค้าที่ต่างประเทศ คือ. .....ที่จ้างบริษัทผลิตสินค้าให้ โดยปี.....บริษัทมีสัดส่วนการขายให้ลูกค้าทั้งสองกลุ่มเป็นจำนวน.....ล้านบาท และ.....ล้านบาท ตามลำดับ หรือสัดส่วนร้อยละ..... และร้อยละ ..... ตามลำดับ นอกจากนี้ บริษัทมีฐานการผลิตหลักและใช้แรงงานในไทย ดังนั้น การก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อย่างเต็มรูปแบบในปี ..... ซึ่งเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคของประเทศในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (ASEAN) จะส่งผลให้มีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร เงินทุน แรงงาน และการค้าขายระหว่างกันในตลาดอาเซียน ซึ่งทำให้มีสินค้า/บริการจากประเทศที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า เช่น ประเทศ.....เข้ามาแข่งขันในไทยมากขึ้น หรือลูกค้าของบริษัทอาจทำการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่นในอาเซียนที่มีต้นทุนวัตถุดิบ หรือต้นทุนที่ถูกกว่า ซึ่งมีผลให้รายได้ของบริษัทจะลดลง

<u>ความเสี่ยงที่สินค้ามีแนวโน้มราคาลดลงอย่างมีนัยสำคัญ</u>

ที่ผ่านมา ธุรกิจ……..ซึ่งก่อให้เกิดรายได้แก่บริษัทประมาณร้อยละ……ของรายได้รวม มีการแข่งขันอย่างรุนแรง โดยผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตแต่ละรายไม่มีความแตกต่างกันมากนัก และในอุตสาหกรรมโดยรวมยังมีกำลังการผลิตเหลืออยู่มาก ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจึงมีแนวโน้มราคาลดลงประมาณร้อยละ…….ในปี…… และโดยที่ธุรกิจนี้มีอัตรากำไรไม่สูงนัก ดังนั้น การที่ราคามีแนวโน้มลดลงดังกล่าวจึงอาจมีผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

<u>ความเสี่ยงจากการพึ่งพาลูกค้ารายใหญ่รายเดียวตั้งแต่ร้อยละ 30 ของยอดขายรวม</u>

บริษัทมีลูกค้ารายใหญ่รายหนึ่งซึ่งมียอดสั่งซื้อสินค้าจากบริษัทประมาณร้อยละ 30 ของรายได้รวม ซึ่งที่ผ่านมาบริษัทมีความสัมพันธ์อันดีกับบริษัทดังกล่าว อย่างไรก็ดี บริษัทมีคู่แข่งหลายราย ดังนั้น หากบริษัทสูญเสียลูกค้ารายดังกล่าวไปเนื่องจากไปซื้อสินค้ากับบริษัทคู่แข่งโดยหากบริษัทไม่สามารถหาลูกค้ารายอื่นมาทดแทนได้ก็จะมีผลกระทบต่อรายได้ของบริษัทในจำนวนเดียวกัน

ความเสี่ยงกรณีวัตถุดิบสำคัญมูลค่าตั้งแต่ร้อยละ 30 ของต้นทุนรวมมีราคาผันแปรมาก

บริษัทดำเนินธุรกิจรับจ้างขนส่งสินค้าซึ่งต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นต้นทุนหลัก (คิดเป็นร้อยละ .....ของต้นทุนรวม) ทั้งนี้ ราคาน้ำมันในปีที่ผ่านมาได้ปรับสูงขึ้นประมาณร้อยละ ..... ซึ่งทำให้บริษัทได้รับผลกระทบจากการปรับราคาของน้ำมันดังกล่าวเป็นอย่างมาก เนื่องจากค่าจ้างขนส่งสินค้าที่บริษัททำสัญญากับลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นค่าจ้างคงที่ตามระยะทางหรือจำนวนการขนส่งสินค้า อย่างไรก็ดี บริษัทได้เริ่มเปลี่ยนแปลงสัญญาว่าจ้างโดยการให้ผู้ว่าจ้างจ่ายค่าน้ำมันตามจริงซึ่งบริษัทคาดว่าจะทยอยเปลี่ยนแปลงสัญญาให้เสร็จทั้งหมดได้ภายในปี.....ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากการผันผวนของราคาน้ำมัน

ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากกระบวนการผลิตของบริษัท อาจทำให้เกิดมลพิษต่อชุมชนใกล้โรงงาน บริษัทจึงได้ป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น โดยจึงได้ตั้งคณะทำงานเพื่อบริหารจัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการและติดตามผลการบริหารจัดการในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงงาน ด้วยแนวคิด 3R คือ การใช้ซ้ำ(Reuse) ลดการใช้ (Reduce) และกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ทำให้สามารถลดปริมาณของเสียในกระบวนการผลิต ลดการทิ้งเศษวัสดุ ออกสู่ภายนอกและลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดของเสีย มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดการใช้น้ำและพลังงาน โดยเฉพาะการใช้กระแสไฟฟ้า บริษัทได้เริ่มพัฒนาโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ โดยติดตั้งหลังคาโซล่าร์เซลล์หลังคาโรงงานและอาคาร เพื่อลดการใช้กระแสไฟฟ้า และปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดฝุ่นละออง และลดกลิ่น ตลอดจนกำหนดให้มีการตรวจวัดผลกระทบอย่างต่อเนื่อง โดยผลการตรวจสอบในปีที่ผ่านมาบริษัท ได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอุตสาหกรรมทุกรายการ ไม่ส่งผลกระทบหรือทำลายสภาพแวดล้อมและทรัพยากรของชุมชน

ความเสี่ยงด้านสังคม

ความเสี่ยงจากโครงสร้างประชากรและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป

จากโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งจากครัวเรือนที่เล็กลง การขยายตัวของเมืองและ lifestyle ผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งการขยายตัวของนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้บริษัทมองเห็นโอกาสในการแข่งขันและสร้างยอดขายให้เติบโต อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการแข่งขันจะรุนแรงมากขึ้น โดยบริษัทต้องปรับตัวรับ trend การเติบโตของร้านอาหารรูปแบบใหม่ที่ดึงดูดใจกลุ่มลูกค้าวัยรุ่นและวัยเริ่มต้นทำงาน รวมถึงต้องให้ความสำคัญกับช่องทาง delivery ที่ได้รับความนิยมมากขึ้นแทนการทานอาหารในร้าน ซึ่งที่ผ่านมามีผู้ให้บริการ application สั่งอาหารเกิดขึ้นหลายราย เป็นผลจากการพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป และเพื่อให้บริษัทแข่งขันได้อย่างยั่งยืนสามารถเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดเพิ่มขึ้นสำหรับร้านอาหารในกลุ่มเดียวกัน บริษัทจึงได้จับมือเป็นพันธมิตรกับ .... เพื่อเปิดช่องทางการค้าและรับส่งอาหาร online สำหรับรองรับกลุ่มลูกค้าวัยรุ่น และวัยเริ่มต้นทำงาน

ความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน

บริษัทได้ประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนภายในกลุ่มบริษัท ตลอดห่วงโซ่คุณค่าตั้งแต่ปี 2560 เพื่อระบุ ป้องกัน และลดผลกระทบจากความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนในการดำเนินงานของบริษัท โดยการประเมินความเสี่ยงนี้ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งมีการประเมินผลกระทบในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ เช่น เด็ก แรงงานต่างชาติ และประเมินโอกาสที่อาจเกิดผลกระทบในระดับประเทศ ระดับปฏิบัติงาน และระดับบุคคล

จากผลการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน บริษัท ได้กำหนดมาตรการในการควบคุมและบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และประเมินความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risks) หลังจากจัดทำแนวทางการป้องกันและแก้ไขด้านสิทธิมนุษยชนในการดำเนินธุรกิจของบริษัท เพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารจัดการด้านสิทธิมนุษยชนของบริษัท มีประสิทธิภาพในการควบคุมผลกระทบตลอดห่วงโซ่คุณค่าบริษัทได้จัดเตรียมมาตรการเยียวยาผู้ที่อาจได้รับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งความช่วยเหลือที่เป็นตัวเงิน และที่ไม่เป็นตัวเงิน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินธุรกิจของบริษัท รวมทั้งมีกระบวนการติดตามและทบทวนผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนเป็นประจำ โดยกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ให้กับองค์กร/หน่วยงานและ/หรือ บุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการตรวจประเมินด้านสิทธิมนุษยชนจากหน่วยงานภายนอก และจัดเตรียมช่องทางรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากพนักงานและบุคคลภายนอก เพื่อนำความคิดเห็นมาทบทวนแก้ไข ส่งผลให้บริษัทสามารถป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจจะนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ บริษัทได้กำหนดให้คู่ค้าตรวจประเมินผลการดำเนินงานของตนเอง ซึ่งครอบคลุมประเด็นด้านแรงงานและด้านสิทธิมนุษยชนรวมทั้งสื่อสารและให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่คู่ค้า เพื่อให้คู่ค้าตระหนัก และเฝ้าระวังภายในองค์กร เช่น สิทธิด้านความปลอดภัยในการทำงาน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงและลดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นจากคู่ค้า

ทั้งนี้ จากการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนโดยรวม พบประเด็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องในกลุ่มคู่ค้าทางธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มผู้จัดหาวัตถุดิบ ซึ่งมีความเสี่ยงในเรื่องแนวทางการจ้างงานในห่วงโซ่อุปทาน และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม สุขภาพและความปลอดภัย ซึ่งบริษัทได้กำหนดเป้าหมายในการจัดการความเสี่ยงโดยจัดทำแนวทางการควบคุมและตรวจประเมินในกลุ่มผู้จัดหาวัตถุดิบที่มีความเสี่ยงสูง คิดเป็นร้อยละ 100 และกำหนดให้กลุ่มคู่ค้าที่มีความเสี่ยงสูงทุกรายต้องดำเนินงานตามระบบการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางของบริษัท

ความเสี่ยงด้านการกำกับดูแลกิจการ

บุคคลที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ และบุคคลที่ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ของบริษัทเป็นครอบครัวเดียวกัน ซึ่งอาจทำให้ดูเหมือนว่า บริษัทยังไม่มีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ อย่างไรก็ตาม บริษัทได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี จึงได้จัดทำกฎบัตรซึ่งระบุหน้าที่ของประธานกรรมการ คณะกรรมการ และกรรมการผู้จัดการใหญ่ ซึ่งทำให้การแบ่งบทบาทหน้าที่

ระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการมีความชัดเจน และเกิดการถ่วงดุลอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ คณะกรรมการของบริษัทยังประกอบด้วยจำนวนกรรมการอิสระมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และได้แต่งตั้งกรรมการอิสระท่านหนึ่งร่วมพิจารณากำหนดวาระการประชุมคณะกรรมการ ซึ่งเป็นไปตามแนวปฏิบัติที่ดีของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนปี 2560

ความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

ความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัท โดยเฉพาะระบบงานต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น ระบบเครือข่าย (Network) ระบบการเงินการบัญชี ระบบการบริหารงานภายในและทรัพยากรบุคคล ซึ่งระบบงานดังกล่าวมีข้อมูลส่วนบุคคลที่บริษัทครอบครองด้วย หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบริษัท การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่บริษัทครอบครองย่อมส่งผลกระทบการดำเนินงานและชื่อเสียงของบริษัท บริษัทจึงได้วางแผนและมีการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบงานเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ และการป้องกันความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ได้แก่ การปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ให้มีความพร้อมใช้งานเพื่อหลีกเลี่ยงการล้มเหลวของระบบเครือข่าย (Network) และเครื่องแม่ข่าย (Server) เพื่อให้ระบบสามารถทางานได้อย่างต่อเนื่อง ป้องกันการเข้ามาทำลาย (Network) และกำหนดมาตรการควบคุมความปลอดภัยอย่างเข้มงวด เช่น ระบบรักษาความปลอดภัยของคอมพิวเตอร์ (Firewall) การกำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูล การวางเครือข่ายตั้งศูนย์สำรองข้อมูลเพื่อรองรับภาวะฉุกเฉินเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง

2. ความเสี่ยงเกี่ยวกับการผลิต

ความเสี่ยงจากบริษัทยังอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงงาน/ความล่าช้าของโครงการในอนาคต

บริษัทอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงงานแห่งที่…….โดยตั้งอยู่ที่……..มูลค่า……..ล้านบาท โดยบริษัทได้มีการทำสัญญาก่อสร้างโรงงานกับบริษัทรับเหมาก่อสร้างแห่งหนึ่ง ซึ่งสัญญาดังกล่าวระบุว่าจะสร้างให้แล้วเสร็จภายใน……..หากเกิดความล่าช้า บริษัทรับเหมาจะชดเชยค่าเสียหายดังกล่าวให้ในอัตราส่วนร้อยละ……..ของมูลค่าก่อสร้างและคูณด้วยจำนวนวันที่ล่าช้า จากการประเมินของวิศวกรที่ปรึกษา ในปัจจุบันบริษัทมีความคืบหน้าในการก่อสร้างแล้วร้อยละ…..สำหรับงานก่อสร้างส่วนที่เหลืออาจเสร็จไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จภายใน……ซึ่งล่าช้ากว่าระยะเวลาเดิมประมาณ……..เดือน ทั้งนี้ ความล่าช้าจากการก่อสร้างดังกล่าว แม้ว่าบริษัทจะได้รับเงินชดเชยจากค่าเสียหายจำนวน……..บาท แต่จำนวนเงินดังกล่าวอาจไม่สามารถคุ้มครองค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากโอกาสที่จะเกิดต้นทุนส่วนเพิ่มจากการเพิ่มขึ้นของราคาวัสดุก่อสร้างที่เกินกว่าประมาณไว้ (cost overrun) ซึ่งบริษัทยังต้องรับความเสี่ยงในส่วนนี้ นอกจากนี้ การก่อสร้างโรงงานล่าช้า ทำให้ไม่สามารถติดตั้งเครื่องจักรได้ จึงทำให้บริษัทสูญเสียโอกาสในการผลิตสินค้าเพื่อสร้างรายได้ไปประมาณ……..บาท คิดเป็นร้อยละ…….ของรายได้ในปีนี้ และร้อยละ……..ของประมาณการรายได้ในปีหน้า

ความเสี่ยงจากบริษัทอยู่ระหว่างจัดซื้อเครื่องจักรที่มีความสำคัญต่อกระบวนการผลิต

บริษัทอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อเครื่องจักรที่มีความสำคัญต่อกระบวนการการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและกำลังการผลิต โดยคาดว่าจะสามารถจัดซื้อ ทดสอบการเดินเครื่อง และเริ่มดำเนินการผลิตจริงได้ภายในเดือน……ทั้งนี้ หากการจัดซื้อดังกล่าวไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาที่วางแผนไว้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเนื่องจากความล่าช้าในการส่งมอบหรือการได้รับเครื่องจักรไม่ตรงตาม specification ที่สั่งซื้อ จะมีผลทำให้บริษัทไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามแผนการผลิตที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น บริษัทได้ทำสัญญากับผู้ขายเครื่องจักรให้ชดเชยค่าเสียหายกรณีไม่สามารถส่งมอบและติดตั้งเครื่องจักรได้ทันตามกำหนดเวลา ซึ่งค่าชดเชยดังกล่าวครอบคลุมค่าเสียหายที่บริษัทประเมินไว้ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ……ของจำนวนเงินค่าเสียโอกาสในการขายสินค้า

ความเสี่ยงเรื่องการขาดแคลนแรงงาน

บริษัทประกอบธุรกิจ…(เช่น ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง)….ซึ่งเป็นธุรกิจที่ใช้แรงงานจำนวนมาก โดยในปี.....รัฐบาลกำหนดให้มีการปรับขึ้นค่าแรงงานเป็น.....บาท มีผลให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ประกอบกับแรงงานบางส่วนได้กลับคืนสู่ภาคเกษตรกรรมตามช่วงฤดูกาลเพาะปลูกและฤดูกาลเก็บเกี่ยว และการขยายตัวของเศรษฐกิจรวมถึงการขยายตลาดอสังหาริมทรัพย์ไปยังตลาดต่างจังหวัด ได้ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคธุรกิจดังกล่าวของไทยอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง บริษัทจึงอาจประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานและมีต้นทุนในการผลิตที่สูงขึ้น

ความเสี่ยงจากวัตถุดิบที่มีความสำคัญต่อการผลิตเป็นวัตถุดิบหายาก

บริษัทเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์……..ซึ่งต้องใช้…(ชื่อวัตถุดิบและชนิด)... เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตในสัดส่วนร้อยละ……..ของต้นทุนการผลิต แต่เนื่องจากวัตถุดิบชนิดนี้เป็นทรัพยากรธรรมชาติซึ่งขณะนี้มีแหล่งที่มาเพียง …(ระบุจำนวนแหล่งที่มา).....เท่านั้น และปริมาณวัตถุดิบเริ่มมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งบริษัทประมาณว่าในระยะ……. ปีข้างหน้า บริษัทอาจประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบดังกล่าวได้ และส่งผลให้ราคาของวัตถุดิบมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น หากบริษัทต้องจัดซื้อวัตถุดิบในราคาสูงมากหรือบริษัทไม่สามารถจัดหาวัตถุดิบมาใช้ในการผลิตได้อย่างเพียงพอ จะทำให้บริษัทต้องปรับราคาขายสินค้าเพิ่มขึ้นตามต้นทุนที่สูงขึ้น ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์นี้ อาจหันไปใช้ผลิตภัณฑ์อื่นที่สามารถทดแทนได้มากขึ้น และจะทำให้มีผลต่อความสามารถในการสร้างรายได้ของบริษัทในอนาคต ซึ่งความรุนแรงและความรวดเร็วของผลกระทบนี้จะขึ้นอยู่กับภาวะขาดแคลนของวัตถุดิบดังกล่าว

ความเสี่ยงจากวัตถุดิบสำคัญมีราคาผันแปรไปตามราคาซื้อขายของตลาดโลก

บริษัทดำเนินธุรกิจสายการบินทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งต้องใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิงหลัก ซึ่งคิดเป็นต้นทุนประมาณร้อยละ……..ของต้นทุนรวมในปี.....ทั้งนี้ ราคาน้ำมันจะมีความผันแปรไปตามราคาซื้อขายในตลาดโลก รวมทั้งอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในขณะที่บริษัทอาจจะไม่สามารถผลักภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ผู้ใช้บริการ โดยกำหนดราคาตั๋วให้สูงขึ้นได้ตามต้นทุนที่เพิ่มขึ้นทั้งจำนวน (เนื่องจากการปรับอัตราค่าโดยสารในประเทศต้องได้รับอนุมัติจาก .....ก่อน/บริษัทมีการจำหน่ายตั๋วเครื่องบินล่วงหน้าไปจำนวนมาก) ดังนั้น หากราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น บริษัทอาจไม่สามารถปรับราคา

ตั๋วโดยสารเพิ่มขึ้นได้อย่างเพียงพอ) และบริษัทจึงอาจได้รับผลกระทบจากจากความผันผวนของราคาน้ำมัน ดังกล่าวเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจมีผลให้อัตรากำไรลดต่ำลงอย่างมีนัยสำคัญ หรือประสบภาวะขาดทุนได้

อย่างไรก็ดี บริษัทได้ดำเนินการป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว โดย ..... (เช่น มีนโยบายจะทำสัญญาซื้อน้ำมันในตลาดล่วงหน้า/ทำสัญญาป้องกันความเสี่ยงของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ไว้เป็นระยะเวลาประมาณ .....เดือน ในปริมาณตามความต้องการใช้น้ำมันของบริษัท การทำสัญญาดังกล่าวสามารถช่วยให้บริษัทสามารถบริหารต้นทุนมิให้มีความผันผวนมากนักและทราบต้นทุนล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ในการวางแผนด้านรายได้ต่อไป อย่างไรก็ดี การทำสัญญาล่วงหน้าดังกล่าวมิได้ประกันว่าบริษัทจะสามารถจัดการน้ำมันได้ในราคาต่ำกว่าตลาด ซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำในขณะที่ทำสัญญาล่วงหน้า และบริษัทมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการทำกำไรจากความผันผวนของราคาน้ำมัน) .....

<u>ความเสี่ยงจากการที่บริษัทต้องใช้เทคโนโลยีสูงหรือมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีบ่อยในการผลิต</u>

บริษัทได้ร่วมลงทุนกับบริษัทต่างประเทศคือ …….. เพื่อผลิตสินค้า……..เนื่องจากต้องใช้เงินลงทุนและเทคโนโลยี อย่างไรก็ดี บริษัทร่วมทุนดังกล่าวมีประสบการณ์ในธุรกิจนี้มานานและเป็นผู้สนับสนุนในเรื่องเทคโนโลยีการผลิตโดยส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการผลิต ปัจจุบันบริษัทมีความคืบหน้าในการก่อสร้างโรงงาน และติดตั้งเครื่องจักรเสร็จสิ้นแล้ว และกำลังอยู่ในช่วงทดลองเครื่องจักรดังกล่าว ทั้งนี้บริษัทจะต้องผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพสูงตามความต้องการของลูกค้า โดยเครื่องจักรจะมีความแม่นยำสูงมาก คือ จะมีค่าความผิดพลาดได้เพียงร้อยละ…….ในขณะที่การทดลองเครื่องจักรของบริษัทปัจจุบันยังผลิตสินค้าที่มีค่าความผิดพลาดสูงในระดับ …….หากบริษัทไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขเครื่องจักรให้มีคุณภาพตามที่กำหนดและเสร็จทันตามคำสั่งของลูกค้าได้ จะทำให้บริษัทมีโอกาสสูญเสียลูกค้าดังกล่าว นอกจากนี้บริษัท อาจจะต้องมีการลงทุนเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตด้วย

<u>ความเสี่ยงกรณีต้นทุนการผลิตของบริษัทสูงกว่าคู่แข่ง/เครื่องจักรล้าสมัย</u>

บริษัทผลิตสินค้าประเภท…(เช่น กระดาษ).... มาเป็นระยะเวลา 10 ปี โดยเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่ติดตั้งตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโรงงานและเป็นเครื่องจักรประเภทที่ต้องใช้แรงงานในการควบคุม (semi-automatic) อย่างไรก็ดี ในปีที่ผ่านมา คู่แข่งสำคัญของบริษัทฯ หลายแห่งได้ปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิตเป็นระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมการผลิต (fully automatic) บริษัทคาดว่าการปรับปรุงเทคโนโลยีของคู่แข่งขันจะทำให้บริษัทเสียเปรียบในแง่ต้นทุนการผลิต โดยต้นทุนการผลิตของบริษัทในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเดินเครื่องจักรและค่าแรงงานของคนควบคุมเครื่องจะสูงกว่าต้นทุนการผลิตของคู่แข่งขัน ซึ่งจากการสอบถามจากผู้จัดจำหน่ายเครื่องจักรและประมาณจากความสามารถของเครื่องจักรรุ่นที่คู่แข่งใช้ในการผลิต บริษัทคาดว่าต้นทุนในส่วนดังกล่าวของบริษัทจะสูงกว่าคู่แข่งประมาณร้อยละ……..บริษัทเห็นว่า หากบริษัทไม่สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตให้อยู่ในระดับที่ต่ำลงได้ จะมีผลต่อการดำเนินงานของบริษัท และความสามารถในเชิงการแข่งขันของบริษัทในระยะยาว

อย่างไรก็ดี บริษัทได้เตรียมแผนงานในการปรับปรุงเทคโนโลยีของบริษัทให้ทันสมัย โดยได้ติดต่อบริษัท ……. เป็นที่ยอมรับในประเทศ……..เป็นผู้วางระบบการผลิตสมัยใหม่ ซึ่งตามแผนงานบริษัทจะเริ่มทยอยติดตั้งเครื่องจักรใหม่เพื่อทดแทนเครื่องจักรเก่าในเดือน ……. และสิ้นสุดในเดือน …….โดยภายหลังการติดตั้งเครื่องจักรดังกล่าว ผู้จัดจำหน่ายเครื่องจักรประมาณว่าบริษัทจะสามารถ

ลดการใช้แรงงานคนได้ร้อยละ…….. และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งผลให้สามารถลดต้นทุนการผลิตโดยรวมได้ประมาณร้อยละ…….. จากตัวเลขประมาณการดังกล่าว บริษัทคาดว่าจะทำให้ต้นทุนการผลิตของบริษัทใกล้เคียงกับคู่แข่ง

ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงผู้รับจ้างผลิตสินค้ารายใหญ่น้อยราย

บริษัทมีการจ้างผลิตสินค้าประเภท……..จากผู้รับจ้างผลิตสินค้ารายใหญ่ จำนวน…..ราย มีมูลค่ารวม……..ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ……..ของต้นทุนรวมในปี……. โดยบริษัทมีกระบวนการสรรหาผู้รับจ้างผลิตที่มีคุณภาพและกระบวนการจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ และยังมีการสรรหาผู้รับจ้างผลิตสินค้ารายใหม่ ๆ อยู่เสมอ นอกจากนี้ ผู้รับจ้างผลิตสินค้าสำเร็จรูปสามารถสรรหาได้ทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยลดการพึ่งพิงผู้รับจ้างผลิตสินค้ารายใหญ่ดังกล่าวได้

3. ความเสี่ยงด้านการเงิน

ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงกฎหมายการค้าเสรี

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ A ของบริษัทซึ่งคิดเป็นรายได้ร้อยละ ....ของบริษัทได้รับความคุ้มครองจากกำแพงภาษี โดยผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีอัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 20 ซึ่งขณะนี้รัฐบาลกำลังเจรจา FTA กับประเทศคู่แข่งที่ผลิตสินค้าดังกล่าว ซึ่งมีเงื่อนไขว่าประเทศไทยจะต้องยกเลิกกำแพงภาษีสำหรับสินค้านี้ในปี..... หากการเจรจาเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวบริษัทจะมีคู่แข่งเพิ่มขึ้นและอาจทำให้รายได้รวมและอัตรากำไรของบริษัทลดลง

ความเสี่ยงจากการที่บริษัทมีเงินกู้ยืมต่างประเทศที่ไม่ได้มีการป้องกันความเสี่ยงหรือมีการป้องกันความเสี่ยงแล้วแต่มี mismach ของสัญญา

ณ วันที่ .....บริษัทมีภาระหนี้สินที่เป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน……..หรือคิดเป็นเงินบาทประมาณ…….. (ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ……USD ต่อ 1 บาท) หรือร้อยละ…….ของเงินกู้ยืมทั้งหมด ซึ่งมีระยะเวลาที่ต้องชำระคืนเงินต้นภายใน 5 ปี ๆ ละเท่า ๆกัน ของทุกวันที่……..ปัจจุบันบริษัทไม่ได้มีการทำสัญญาซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนจากเงินกู้ยืมข้างต้นแต่อย่างใด เนื่องจากบริษัทเห็นว่าการทำสัญญาซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าเป็นระยะเวลานานถึง .... ปี อาจทำให้บริษัทมีค่าใช้จ่ายสูงมาก ประกอบกับในการดำเนินธุรกิจของบริษัท บริษัทจะได้รับชำระค่าสินค้าจากการส่งออกเป็นเงินเหรียญสหรัฐด้วย โดยที่ผ่านมาบริษัทสามารถส่งออกได้ประมาณปีละ……. ซึ่งเพียงพอที่จะชำระคืนหนี้ในสกุลเหรียญสหรัฐในแต่ละปีได้ในอัตราประมาณ ..... เท่า อย่างไรก็ดี บริษัทยังมีความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน หากระยะเวลาที่ได้รับชำระค่าสินค้าล่าช้ากว่ากำหนดเวลาชำระหนี้ และหากรายได้จากการส่งออกสินค้าข้างต้นสะดุดลง ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีเหตุผลที่จะทำให้บริษัทเชื่อว่ารายได้ดังกล่าวจะหายไปหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ความเสี่ยงจากการที่บริษัทผิดสัญญากู้ยืมเงิน

บริษัทมีการกู้ยืมจาก…(ชื่อสถาบันการเงิน)…ในจำนวนถึง……..ล้านบาท เพื่อมาปรับปรุงโรงงานและซื้อเครื่องจักรเพื่อขยายกำลังการผลิต โดยสัญญามีระยะเวลาการปลอดจ่ายคืนเงินต้น 3 ปี และจะต้องจ่ายคืนชำระเงินต้นตั้งแต่ปี……..เป็นต้นไป เป็นระยะเวลา 10 ปี นอกจากนี้ บริษัทต้องรักษาอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไว้ไม่ต่ำกว่า 2 เท่า โดยมีโรงงานและเครื่องจักรดังกล่าวเป็นหลักประกัน แต่จากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้ความต้องการและกำลังซื้อของลูกค้าลดลง ยอดขายของบริษัทลดลงเกือบ 50% เมื่อเทียบกับยอดขายในปีที่ผ่านมา จนทำให้บริษัทขาดเงินทุนหมุนเวียนและบริษัทได้กู้ยืมเงินระยะสั้นจากสถาบันการเงินแห่งอื่นเพิ่มเติม จนทำให้บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 1.9 เท่า ดังนั้น หากบริษัทยังไม่สามารถปรับปรุงฐานะทางการเงินของบริษัทให้ดีขึ้นได้ บริษัทก็มีแนวโน้มจะผิดสัญญาเงินกู้กับสถาบันการเงินดังกล่าว ซึ่งสถาบันการเงินอาจจะฟ้องบังคับหลักประกันขายทอดตลาดและทำให้บริษัทไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้

อย่างไรก็ดี ในขณะนี้บริษัทได้เจรจาขอประนอมหนี้กับสถาบันการเงินดังกล่าวแล้ว โดยขอขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปอีก……..ปี เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถชำระหนี้ของบริษัท

4. ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือการลงทุนของผู้ถือหลักทรัพย์

ความเสี่ยงจากบริษัทมีผู้ถือหุ้นรายใดหนึ่งถือหุ้น >= 75%

บริษัทมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่รายหนึ่งคือ……..ถือหุ้นในบริษัทจำนวน …….หุ้น คิดเป็นร้อยละ .....(ตั้งแต่ 75%)…….ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัท ซึ่งสัดส่วนการถือหุ้นที่มากกว่า 3 ใน 4 ดังกล่าวทำให้ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ดังกล่าวมีอำนาจในการควบคุมบริษัทและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบริษัทในทุกเรื่องที่ต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น ดังนั้น ผู้ถือหุ้นรายอื่นของบริษัทจึงมีความเสี่ยงจากการไม่สามารถรวบรวมคะแนนเสียงเพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลเรื่องที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่นี้เสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นพิจารณา นอกจากนี้ การถือหุ้นในลักษณะกระจุกตัวโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่นี้ ยังทำให้โอกาสที่บริษัทจะถูกครอบงำกิจการ (takeover) โดยบุคคลอื่นไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการยินยอมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่นี้ แม้ว่าผู้ถือหุ้นกลุ่มอื่นจะเห็นโอกาสที่จะทำให้มูลค่าของกิจการเพิ่มขึ้น

ความเสี่ยงจากบริษัทมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ >50%

ณ วันที่ …….. กลุ่มนาย/ตระกูล……..ถือหุ้นในบริษัทจำนวน …….หุ้น คิดเป็นร้อยละ……(มากกว่า 50%)……ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทจึงทำให้กลุ่ม…….. สามารถควบคุมมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้เกือบทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งตั้งกรรมการ หรือการขอมติในเรื่องอื่นที่ต้องใช้เสียงส่วนใหญ่ของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ยกเว้นเรื่องกฎหมายหรือข้อบังคับบริษัทกำหนดต้องให้ได้รับเสียง 3 ใน 4 ของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ดังนั้น ผู้ถือหุ้นรายอื่นจึงอาจไม่สามารถรวบรวมคะแนนเสียงเพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลเรื่องที่ผู้ถือหุ้นใหญ่เสนอได้

ความเสี่ยงจากบริษัทมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ >25%

บริษัทมีกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่คือ กลุ่ม……เป็นผู้ถือหุ้นร้อยละ……ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด จึงอาจทำให้กลุ่มผู้ถือหุ้นดังกล่าวสามารถใช้สิทธิคัดค้านหรือไม่อนุมัติการลงมติในการประชุมผู้ถือหุ้นในเรื่องต่าง ๆ ที่ข้อบังคับบริษัทหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้

ความเสี่ยงจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้บริหารมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์เนื่องจากมีกิจการที่แข่งขันกับบริษัท

บริษัทมี…… เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ซึ่งถือหุ้นร้อยละ……..ของทุนชำระแล้ว และเป็นกรรมการบริหารที่มีอำนาจผูกพันพันบริษัท และกรรมการผู้จัดการ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ....(นิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง) …… ในสัดส่วนร้อยละ……. ของทุนชำระแล้วของนิติบุคคลดังกล่าว และมีอำนาจในการลงนามผูกพันนิติบุคคลดังกล่าวด้วย ซึ่งนิติบุคคล……..ดำเนินธุรกิจ……ซึ่งปันธุรกิจเดียวกันกับบริษัทที่บริษัทดำเนินการอยู่ และมีความคล้ายคลึงกับหรือแข่งขันกับธุรกิจของบริษัท แม้ว่าที่ผ่านมาบริษัทจะไม่มีรายการระหว่างกันกับบริษัทดังกล่าว แต่เนื่องจาก……..เป็นผู้มีส่วนได้เสียและมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานทั้ง 2 บริษัท……..จึงอาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ในการบริหารงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท แต่ทั้งนี้บริษัทและ……มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ กลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่แตกต่างกัน จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัท

ความเสี่ยงจากการซื้อขายสินค้าผ่านผู้ถือหุ้นรายใหญ่

บริษัทดำเนินธุรกิจ……..โดยมีการซื้อ/ขายสินค้าทั้งหมดจาก/ผ่าน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ซึ่งถือหุ้นในบริษัทร้อยละ…….ที่ผ่านมา บริษัทไม่มีการซื้อ/ขาย/การทำตลาด/จัดจำหน่าย ด้วยตัวเองโดยต้องพึ่งพาผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ทำให้บริษัทมีความเสี่ยงด้านการดำรงอยู่หากมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เนื่องจากกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ดังกล่าวอาจไม่ให้ความสำคัญกับการซื้อ/ขาย สินค้าของบริษัทเท่าที่ควร ซึ่งจะทำให้ส่วนแบ่งการตลาดของบริษัทลดลงไป และกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในอนาคตได้ หรือในอีกด้านหนึ่ง อาจทำให้ผู้ถือหุ้นใหญ่รายอื่นไม่สามารถเข้ามาครอบงำกิจการเพื่อเปลี่ยนแปลงการจัดการ ในกรณีที่ฝ่ายจัดการปัจจุบันไม่สามารถทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ถือหุ้น อย่างไรก็ดี ปัจจุบันมีแผนที่จะดำเนินการสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายที่เป็นของตัวเอง แต่อาจต้องใช้เงินลงทุนและระยะเวลาในการพัฒนาประมาณ 2-5 ปี ซึ่งจะช่วยให้บริษัทสามารถลดการพึ่งพิงช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านผู้ถือหุ้นรายใหญ่ได้ในอนาคต

ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือบริษัทในเครือของผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้บริหาร

บริษัทเป็นบริษัทในเครือของบริษัท/กลุ่มบริษัท……..ซึ่งถือหุ้นในบริษัทร้อยละ……. บริษัทแม่เป็นบริษัทตั้งอยู่ที่ประเทศ……..ซึ่งมีบริษัทในเครือหลายแห่งทั่วโลกดำเนินธุรกิจผลิตและขายสินค้า……..ยี่ห้อ……มาเป็นระยะเวลานาน ทั้งนี้ เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพได้มาตรฐานเดียวกัน บริษัทจะต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตและวัตถุดิบจากบริษัทแม่เท่านั้น นอกจากนี้ กลุ่มลูกค้าของบริษัทส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าเดิมที่นำเข้าสินค้าจากบริษัทแม่ การดำเนินธุรกิจของบริษัทแม่จึงต้องพึ่งพิงบริษัทแม่เป็นผู้กำหนด

นโยบายการบริหารงานทั้งหมด บริษัทจึงเป็นเพียงฐานการผลิตให้กับบริษัทแม่เท่านั้น ซึ่งบริษัทแม่มีนโยบายในการจัดตั้งบริษัทในเครือเพิ่มอีก 1 แห่งที่....(ประเทศจีน/ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้)..... เพื่อใช้ประโยชน์จาก ต้นทุนค่าแรงที่ต่ำมาก บริษัทจึงอาจมีความเสี่ยงจากการที่บริษัทแม่จะย้ายฐานผลิตจากบริษัทไปยัง ....(เช่น ประเทศจีน/ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้)....แทน หากต้นทุนค่าแรงที่ประหยัดได้คุ้มกับค่าขนส่งในการนำเข้าสินค้า และช่วยลดต้นทุนการผลิต ซึ่งจะกระทบต่อความอยู่รอดในการประกอบธุรกิจในระยะยาวได้

นอกจากนี้ การพึ่งพาบริษัทแม่ในลักษณะข้างต้นทำให้บริษัทมีความเสี่ยงด้านความอยู่รอดในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือในอีกด้านหนึ่งอาจทำให้ผู้ถือหุ้นใหญ่รายอื่นไม่สามารถเข้ามาครอบงำกิจการเพื่อเปลี่ยนแปลงการจัดการ ในกรณีที่ฝ่ายจัดการปัจจุบันไม่สามารถทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ถือหุ้น

<u>ความเสี่ยงจากการบริหารงานที่พึ่งพิงผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่</u>

สินค้าของบริษัทมีภาพลักษณ์ที่ติดกับผู้บริหารสำคัญของบริษัทราย……..ซึ่งถือหุ้นในบริษัท ร้อยละ .....โดย...(ชื่อผู้บริหาร) ..... มีส่วนสำคัญในการบริหารงานบริษัทจนมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมและทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานที่ดีอย่างต่อเนื่อง โดยในปี .....บริษัทมีรายได้จำนวน ..... คิดเป็นร้อยละ .....หรือมีอัตราการเติบโตในระยะเวลา .....ปี เป็นร้อยละ .....(สามารถเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดจากร้อยละ ..... เป็นร้อยละ ..... หากบริษัทสูญเสียผู้บริหารดังกล่าวไป อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการของบริษัทและผลการดำเนินงานของบริษัทได้ อย่างไรก็ดี บริษัทอยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างการจัดการของบริษัทให้มีการกระจายอำนาจการจัดการ ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ผู้บริหารในสายงานต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพิงผู้บริหารรายดังกล่าว

<u>ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการในบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักจากการถือหุ้นไม่ถึงร้อยละ 75</u>

บริษัทไม่มีการประกอบธุรกิจหลักอย่างมีนัยสำคัญเป็นของตนเอง (บริษัทมีลักษณะเป็น holding company) รายได้หลักของบริษัทจึงมาจากบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักซึ่งมี ..... แห่ง โดยบริษัทถือหุ้นในบริษัทย่อยดังกล่าวในสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 51 แต่ไม่ถึงร้อยละ 75 แม้จะมีสิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเกินกึ่งหนึ่ง แต่บริษัทไม่สามารถควบคุมมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้เกือบทั้งหมด เนื่องจากการทำรายการบางประเภทจะต้องได้รับเสียงสนับสนุนจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 เช่น การเพิ่มทุน การลดทุน การซื้อหรือขายกิจการ เป็นต้น

<u>ความเสี่ยงจากเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ที่มีข้อจำกัดในการจ่ายเงินปันผล</u>

ณ วันที่..... บริษัทมีการกู้เงินยืมจากสถาบันการเงิน 1 แห่ง จำนวน ..... ล้านบาท ซึ่งสัญญาเงินกู้มีอายุ ..... ปี โดยมีกำหนดชำระคืนในวันที่ ..... และกำหนดเงื่อนไขให้บริษัทต้องจ่ายเงินปันผลไม่เกิน 50% ของกำไรสุทธิของปีนั้น ๆ และบริษัทจะไม่สามารถจ่ายเงินปันผลได้ หากบริษัท

ไม่สามารถดำรงอัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ (debt service coverage ratio : DSCR) ให้ไม่ต่ำกว่า ..... เท่า ในปี .....บริษัทมี DSCR เป็น .....เท่า และมีอัตรากำไรสุทธิในระดับต่ำ เนื่องจากมีภาระดอกเบี้ยจ่ายสูง เป็นจำนวน ..... ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ..... ของรายได้รวม บริษัทจึงอาจจะไม่สามารถจ่ายเงินปันผลได้

<u>ความเสี่ยงจากการที่บริษัทมีขาดทุนสะสมจำนวนมาก อาจไม่สามารถจ่ายเงินปันผลได้ในอนาคตอันใกล้</u>

ในงวดบัญชีปี……..บริษัทมีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิจำนวน……ล้านบาท ซึ่งเป็นการดำเนินงานขาดทุนสุทธิต่อเนื่องเป็นปีที่……..ของบริษัท และมีผลให้บริษัท มีผลการดำเนินงานขาดทุนสะสม ณ สิ้นปี……..เป็นจำนวน……..ล้านบาท ทั้งนี้ การที่บริษัทมีขาดทุนสะสมจำนวนมากในช่วง……ปีที่ผ่านมานั้น เนื่องจากบริษัทมีภาระดอกเบี้ยจ่ายสูงจากการกู้ยืมเงินและขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์จำนวน……..ล้านบาท และจำนวน……..ล้านบาท ตามลำดับ ในขณะที่บริษัทประสบภาวะการแข่งขันค่อนข้างสูง ทำให้ยอดขายของบริษัทและอัตราส่วนกำไรสุทธิลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี……..จาก……..เป็น……..ตามลำดับ การที่บริษัทมีขาดทุนสะสมจำนวนมากดังกล่าว ทำให้บริษัทไม่สามารถจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นได้ตามกฎหมาย และผู้ถือหุ้นมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับเงินปันผลตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลที่กำหนดไว้อีกประมาณ…….ปี

อย่างไรก็ดี ในขณะนี้บริษัทกำลังอยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การตลาด ซึ่งบริษัทคาดว่าการดำเนินการตามแผนดังกล่าวจะสามารถลดภาระหนี้ดังกล่าวได้ และการดำเนินการดังกล่าวจะมีผลให้บริษัทสามารถเริ่มมีกำไรสุทธิสำหรับผลประกอบการปี……..และคาดว่าจะสามารถลดการขาดทุนสะสมได้หมดภายในปี……..ซึ่งจะทำให้บริษัทสามารถจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นได้ตั้งแต่ผลประกอบการปี…….เป็นต้นไป

<u>ความเสี่ยงจากที่บริษัทมีมติให้เสนอขายหุ้นหรือหลักทรัพย์แปลงสภาพในสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ (dilution effect)</u>

เมื่อวันที่……..ที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทได้มีมติให้ออกเสนอขายหุ้นเพิ่มทุน/หลักทรัพย์แปลงสภาพจำนวน…….โดยเป็นการเสนอขายแบบ…(เช่น ให้ผู้ลงทุนแบบเฉพาะเจาะจง ESOP)…..(คิดเป็นร้อยละ……ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด) โดยมีรายละเอียดดังนี้…….. ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการบริษัทยังมิได้มีมติให้เสนอขาย ทั้งนี้ หากบริษัทเสนอขายหุ้น/หลักทรัพย์แปลงสภาพดังกล่าวทั้งจำนวน จะทำให้สิทธิออกเสียงและสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นปัจจุบัน (control dilution) ลดลงร้อยละ……..ปัจจุบันมีแผนที่จะเสนอขายหุ้นจำนวนดังกล่าวให้แก่……..เพื่อ…….. ในประมาณเดือน……..

<u>ความเสี่ยงจากการที่ส่วนของผู้ถือหุ้นอาจต่ำกว่าศูนย์ (ติดลบ) ส่งผลให้หลักทรัพย์ไม่สามารถซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้</u>

ณ วันที่……..บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ……..ล้านบาท และในปีที่ผ่านมาบริษัทมีผลดำเนินการขาดทุนจำนวน ……..ล้านบาท ซึ่งหากในปีหน้า บริษัทยังคงมีผลดำเนินการขาดทุนจำนวนเท่ากับในปีที่ผ่านมา อาจทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ ณ วันสิ้นงวดปี ……อีก ซึ่งจะส่งผลให้

หลักทรัพย์ของบริษัทเข้าข่ายอาจถูกเพิกถอนจากการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ อย่างไรก็ดี บริษัทอยู่ระหว่างการจัดหามาตรการปรับปรุงแก้ไขโดย .... (เช่น จะจัดหาผู้ลงทุนรายใหม่ จะเพิ่มทุนเสนอขายให้ผู้ลงทุนกลุ่มเฉพาะเจาะจง ดำเนินการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการ เป็นต้น) .....

<u>ความเสี่ยงจากการที่หุ้นมี free float น้อยส่งผลให้สภาพคล่องในการซื้อขายน้อย</u>

ณ วันที่ .....หุ้นของบริษัทส่วนใหญ่เป็นจำนวน ..... หรือร้อยละ..... ถือโดยผู้ถือหุ้น(กลุ่ม strategic partner และไม่ได้เป็นหุ้นซื้อคืนตามเกณฑ์ free float) ..... เพียง .....ราย และเป็นการถือโดยผู้ถือหุ้นรายย่อย (ซึ่งถือหุ้นน้อยกว่า .....หุ้น หรือร้อยละ .....).เพียงจำนวน ..... หรือร้อยละ..... จึงทำให้มีหุ้นของบริษัทที่ซื้อขายหมุนเวียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ (free float) ค่อนข้างน้อย หรือเพียงร้อยละ..... จึงมีผลให้การซื้อขายเปลี่ยนมือของหุ้นในตลาดรองอาจมีไม่มากนัก และผู้ลงทุนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงเพื่อการซื้อขายได้ปกติ ดังนั้น ผู้ถือหุ้นจึงอาจจะมีความเสี่ยงที่จะไม่สามารถขายหุ้นได้ทันทีในราคาที่ต้องการ

<u>หมายเหตุ</u> ในกรณีที่หุ้นของบริษัทจดทะเบียนมีสัดส่วนการกระจายหุ้นให้ผู้ถือหุ้นรายย่อย (หุ้น free float) ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดเกี่ยวกับเรื่องการกระจายรายย่อย บริษัทควรเปิดเผยถึงความเสี่ยงในเรื่องดังกล่าว ซึ่งรวมถึงผลกระทบต่อการเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และแนวทางการแก้ไขด้วย

ภาคผนวก 5

แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ และตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าว

เพื่อความสะดวกของบริษัทในการให้ผู้สอบบัญชียืนยันความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่จะนำมาเปิดเผยในหัวข้อนี้ สำนักงานได้จัดทำ “แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ” เพื่อให้บริษัทส่งให้ผู้สอบบัญชียืนยันความถูกต้องก่อนนำค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) และค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee) แต่ละประเภทของงานบริการมาเปิดเผย นอกจากนี้ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน สำนักงานได้จัดทำตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางด้วย อย่างไรก็ดี หากบริษัทเห็นว่ามีแบบหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่าก็อาจปรับใช้ตามความเหมาะสมก็ได้

แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ

รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่.....

<u>คำแนะนำในการใช้แบบ</u>

ให้บริษัทระบุค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) และค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee)[26] ที่บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายให้สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือดังกล่าว ในแบบนี้ก่อนแล้วจึงส่งให้ผู้สอบบัญชียืนยันและรับรองความถูกต้อง

<u>ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee)</u>

รายการที่	**ชื่อบริษัทผู้จ่าย**	**ชื่อผู้สอบบัญชี**	**ค่าสอบบัญชี**
1	บมจ. ตัวอย่าง	นาย ก	100,000
2	บริษัทย่อย 1	นาย ก	50,000
3	บริษัทย่อย 2	นาย ข	50,000
4	บริษัทย่อย 3	นาย ค	30,000
รวมค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี			**230,000**

[26] ตัวอย่างงานบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit service) ปรากฏตามหมายเหตุข้อ 1 ท้ายแบบฟอร์มนี้

ค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee)

รายการที่	ชื่อบริษัทผู้จ่าย	ประเภทของงานบริการอื่น (non-audit service)	ผู้ให้บริการ	ค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี	
				ส่วนที่จ่ายไปในระหว่างปีบัญชี	ส่วนที่จะต้องจ่ายในอนาคต
5	บมจ. ตัวอย่าง	การตรวจสอบตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน	สำนักงาน ABC	100,000	50,000
6	บมจ. ตัวอย่าง	การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ	ABC Advisory Service Co., Ltd.	60,000	
7	บริษัทย่อย 1	การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ	ABC Advisory Service Co., Ltd.	50,000	
8	บริษัทย่อย 2	การตรวจสอบการปฏิบัติตามสัญญา	นาง ง		200,000
รวมค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee)				**210,000**	**250,000**

ข้อมูลข้างต้น

- ❑ ถูกต้องครบถ้วนแล้ว ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอยืนยันว่า**ไม่มี**ข้อมูลงานบริการอื่นที่บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายให้สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ ที่ข้าพเจ้าทราบและไม่มีการเปิดเผยไว้ข้างต้น
- ❑ ไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน กล่าวคือ----------

  เมื่อปรับปรุงข้อมูลข้างต้น (ถ้ามี) แล้ว ข้าพเจ้าขอยืนยันว่าข้อมูลทั้งหมดในแบบฟอร์มนี้แสดงค่าตอบแทนจากการสอบบัญชีและค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชีที่บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายให้สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ ที่ถูกต้องครบถ้วน

ลงชื่อ----------ก----------

(----------นาย ก----------)

สังกัด ----------สำนักงาน ABC----------

ผู้สอบบัญชีของ บมจ.ตัวอย่าง

<u>หมายเหตุ</u> แนบท้ายแบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ

ข้อ 1 ตัวอย่างงานบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit service)

ก. การวิเคราะห์สถานะเงินสดของกิจการ (Cash monitoring)

ข. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study)

ค. การตรวจสอบตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน (Engagement to Perform Agree-upon Procedures) เช่น การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหนี้การค้า ลูกหนี้การค้า การซื้อสินค้าจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ยอดขายและกำไรตามส่วนงาน เป็นต้น

ง. การตรวจสอบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Special Purpose Audit Engagement) เช่น การตรวจสอบงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีอื่นนอกเหนือจากหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป การตรวจสอบส่วนประกอบของงบการเงิน การตรวจสอบการปฏิบัติตามสัญญา การตรวจสอบงบการเงินแบบย่อ เป็นต้น

จ. การให้บริการด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Management Functions or Human Resource Services)

ฉ. การเป็นที่ปรึกษาธุรกิจในด้านต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับงานสอบบัญชี

ช. การให้บริการด้านกฎหมายและภาษี

ซ. การเป็นนายหน้า ตัวแทน การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน และวาณิชธนกิจ

ฌ. การออกแบบระบบบัญชีและการเงิน

ญ. การประเมินราคาทรัพย์สิน

ฎ. การประเมินมูลค่าของกิจการ (Valuation)

ฏ. การประเมินค่าสถิติประกันภัย (Actuarial Service)

ฐ. การออกแบบระบบการควบคุมภายใน

ฑ. การให้คำปรึกษาหรือให้บริการด้านการตรวจสอบภายใน

ฒ. การบริหารจัดการทรัพย์สิน (Asset Management)

ณ. การตรวจสอบสถานะของกิจการ (Due Diligence)

ด. การเป็นผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการ

ต. การให้บริการยกร่างและเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ

ถ. การตรวจสอบหรือจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวกับอนาคต เช่น การสอบทานหรือจัดทำประมาณการงบการเงิน

ท. การรับทำบัญชี

ข้อ 2 นิยามของบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด พร้อมตัวอย่าง

ก. คู่สมรสและบุตรที่ยังต้องพึ่งพิงหรืออยู่ในอุปการะของผู้สอบบัญชี เช่น บุตรที่อยู่อาศัยในบ้านของบิดามารดา บุตรที่ยังต้องพึ่งพิงเงินได้บางส่วนจากบิดามารดา เป็นต้น

ข. กิจการที่มีอำนาจควบคุมสำนักงานสอบบัญชี กิจการที่ถูกควบคุมโดยสำนักงานสอบบัญชี และกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับสำนักงานสอบบัญชี ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น บริษัทแม่ บริษัทย่อย บริษัทในเครือ เป็นต้น

ค. กิจการที่อยู่ภายใต้อิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญของสำนักงานสอบบัญชี เช่น บริษัทร่วม เป็นต้น

ง. หุ้นส่วนหรือเทียบเท่าของสำนักงานสอบบัญชี

จ. คู่สมรสและบุตรที่ยังต้องพึ่งพิงหรืออยู่ในอุปการะของบุคคลตาม (ง)

ฉ. กิจการที่ผู้สอบบัญชี บุคคลตาม (ก) (ง) หรือ (จ) มีอำนาจควบคุมหรือมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น กรณีที่บุคคลตาม (ก) (ง) หรือ (จ) ไปเปิดกิจการส่วนตัว หรือไปมีหุ้นส่วนในธุรกิจต่าง ๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการพิจารณาลักษณะของการควบคุมหรือการมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญที่จะเข้าข่ายเป็นบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีข้างต้น ให้นำนิยามตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยเรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันมาใช้บังคับ

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนของสำนักงานสอบบัญชี และบริษัทในเครือ

ค่าตอบแทนของสำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ

1. ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee)

บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายค่าตอบแทนการสอบบัญชี ให้แก่

- ผู้สอบบัญชีของบริษัท ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมามีจำนวนเงินรวม 150,000 บาท
- สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมามีจำนวนเงินรวม 80,000 บาท

2. ค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee)

บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชีให้แก่**สำนักงานสอบบัญชีและบริษัทในเครือ**ดังกล่าวโดยมีรายละเอียดดังนี้

รายการที่	**ชื่อบริษัทผู้จ่าย**	**ประเภทของงานบริการอื่น (non-audit service)**	**ผู้ให้บริการ**	**ค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี**	
				ส่วนที่จ่ายไปในระหว่างปีบัญชี	**ส่วนที่จะต้องจ่ายในอนาคต**
1	บมจ. ตัวอย่าง	การตรวจสอบตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน	สำนักงาน ABC	100,000	50,000

รายการที่	**ชื่อบริษัทผู้จ่าย**	**ประเภทของงานบริการอื่น (non-audit service)**	**ผู้ให้บริการ**	**ค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี**	
				ส่วนที่จ่ายไปในระหว่างปีบัญชี	**ส่วนที่จะต้องจ่ายในอนาคต**
2	บมจ. ตัวอย่าง	การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ	ABC Advisory Service Co., Ltd.	60,000	
3	บริษัทย่อย 1	การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ	ABC Advisory Service Co., Ltd.	50,000	
4	บริษัทย่อย 2	การตรวจสอบการปฏิบัติตามสัญญา	นาง ง		200,000
รวมค่าบริการอื่นที่นอกเหนือจากงานสอบบัญชี (non-audit fee)				**210,000**	**250,000**

ภาคผนวก 6

ข้อแนะนำการเปิดเผยหัวข้อรายการระหว่างกัน

1. รายการระหว่างกัน หมายถึง ธุรกรรมหรือรายการทางธุรกิจ หรือธุรกิจที่คล้ายคลึงหรือแข่งขันกัน หรือมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกันอื่นใด ที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างบริษัท (บริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือบริษัทย่อย) กับ**บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง**

ตัวอย่างรายการระหว่างกันที่ต้องเปิดเผยรายละเอียด

(1) การซื้อหรือขาย วัตถุดิบ หรือ สินค้า
(2) การให้หรือรับบริการ เช่น ขนส่งสินค้า
(3) การเช่าหรือให้เช่า (รวมการทำสัญญาเช่าระยะยาว) เช่น ที่ดิน สำนักงาน คลังสินค้า
(4) การซื้อขายสินทรัพย์ หรือการให้สิทธิ์การใช้สินทรัพย์
(5) การเป็นตัวแทน
(6) การมีสัญญาการจัดการ
(7) การจัดหาเงินทุน การรับหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เช่น กู้ยืมเงิน ค้ำประกัน
(8) การให้หรือได้รับข้อมูลจากการวิจัยและพัฒนา
(9) การให้หรือรับบริการเป็นที่ปรึกษา หรือความช่วยเหลือทางเทคนิค

2. นิยามที่เกี่ยวข้อง

2.1 บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง

สรุปนิยามบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งและบุคคลที่เกี่ยวโยงกันได้ดังนี้

เปรียบเทียบนิยามบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งกับบุคคลที่เกี่ยวโยงกัน

บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง	บุคคลที่เกี่ยวโยงกัน	
ใช้ในการเปิดเผยรายการระหว่างกันในแบบ 56-1	ใช้ประกอบการพิจารณาการทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน	
	ประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน [1]	**พรบ. หลักทรัพย์ฯ มาตรา 89/1**
(ก) กรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ก) กรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ก) กรรมการหรือผู้บริหาร
(ข) ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ข) ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	
(ค) ผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ค) **ผู้มีอำนาจควบคุม**ของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ข) บุคคลที่มี**อำนาจควบคุมกิจการ**บริษัท และในกรณีบุคคลนั้นเป็นนิติบุคคลให้หมายรวมถึงกรรมการของนิติบุคคลนั้นด้วย
	(ง) บุคคลที่จะได้รับการเสนอให้เป็นผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	
	(จ) **ผู้ที่เกี่ยวข้อง**ของ (ก)-(ง)	
(ง) บุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ทางการสมรส หรือ โดยการจดทะเบียนตามกฎหมายกับบุคคลตาม (ก) (ข) หรือ (ค) ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา คู่สมรส พี่น้อง บุตร หรือคู่สมรสของบุตร	(ฉ) ญาติสนิทของ (ก)-(ง) ญาติสนิท ได้แก่ บุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต หรือโดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย ดังนี้ บิดา มารดา คู่สมรส พี่น้อง และบุตร รวมทั้งคู่สมรสของบุตร	(ค) คู่สมรส บุตรหรือบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ของกรรมการ ผู้บริหาร หรือบุคคลตาม (ข)
(จ) นิติบุคคลใด ๆ ที่บุคคลตาม (ก) (ข) หรือ (ค) ถือหุ้น หรือมีอำนาจควบคุมหรือมีส่วนได้เสียอื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญ	(ช) นิติบุคคลใด ๆ ที่มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุม เป็น - บุคคลตาม (ก)-(ง) - ผู้ที่เกี่ยวข้องและญาติสนิทของบุคคลตาม (ก)-(ง)	(ง) นิติบุคคลที่บุคคลตาม (ข) หรือ (ค) มีอำนาจควบคุมกิจการ
	(ซ) บุคคลที่โดยพฤติการณ์บ่งชี้ได้ว่า เป็นผู้ทำการแทน หรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลตาม (ก)–(ซ) ตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การจัดการ หรือการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ หรือบุคคลอื่นที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ เห็นว่ามีพฤติการณ์ในทำนองเดียวกัน	(จ) บุคคลใดที่กระทำด้วยความเข้าใจหรือตกลงว่า หากบริษัททำธุรกรรมที่ให้ประโยชน์ทางการเงินแก่บุคคลดังกล่าว บุคคลดังต่อไปนี้ จะได้ประโยชน์ทางการเงินด้วย ทั้งนี้ เฉพาะการทำธุรกรรมดังกล่าว บุคคลดังกล่าวได้แก่ (1) กรรมการหรือผู้บริหาร (2) บุคคลที่มีอำนาจควบคุมกิจการบริษัท และกรรมการของนิติบุคคลที่มีอำนาจควบคุมกิจการบริษัท

บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง	บุคคลที่เกี่ยวโยงกัน	
		(3) คู่สมรส บุตร หรือบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลตาม (1)-(3)
	อำนาจควบคุมกิจการ หมายความว่า (1) การถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในนิติบุคคลหนึ่งเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น (2) การมีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือไม่ว่าเพราะเหตุอื่นใด (3) การมีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม	**หมายเหตุ** **- อำนาจควบคุมกิจการ** หมายความว่า (1) การถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในนิติบุคคลหนึ่งเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น (2) การมีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือไม่ว่าเพราะเหตุอื่นใด (3) การมีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม **-บุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง ตามที่กำหนดใน พรบ.หลักทรัพย์ฯ** หมายถึง บุคคลตาม (ข) ถึง (ง)

หมายเหตุ [1] ได้แก่ ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 21/2551 เรื่อง หลักเกณฑ์ในการทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน และประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลและการปฏิบัติการของบริษัทจดทะเบียนในรายการที่เกี่ยวโยงกัน พ.ศ. 2546 (รวมเรียก “ประกาศ ที่ ทจ. 21/2551”) ทั้งนี้ ประกาศ ที่ ทจ. 21/2551 กำหนดนิยามรายการที่เกี่ยวโยงกันให้หมายถึง รายการระหว่างบริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวโยงกันของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

2.2 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้จัดการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารสี่รายแรกนับต่อจากผู้จัดการลงมา ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ากับผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารรายที่สี่ทุกราย และให้หมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารในสายงานบัญชีหรือการเงินที่เป็นระดับผู้จัดการฝ่ายขึ้นไปหรือเทียบเท่า

ตัวอย่างของการพิจารณาผู้บริหารตามนิยามข้างต้น

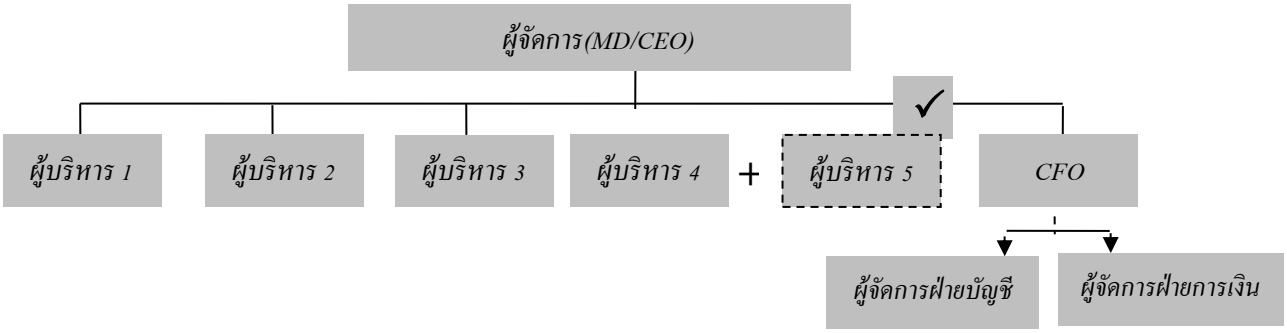

2.3 ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หมายถึง ผู้ถือหุ้นในผู้ออกหลักทรัพย์เกินกว่าร้อยละสิบของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ออกหลักทรัพย์ การถือหุ้นดังกล่าวให้นับรวมหุ้นที่ถือโดย**ผู้ที่เกี่ยวข้อง**ด้วย

ตัวอย่างการนับรวมการถือหุ้น

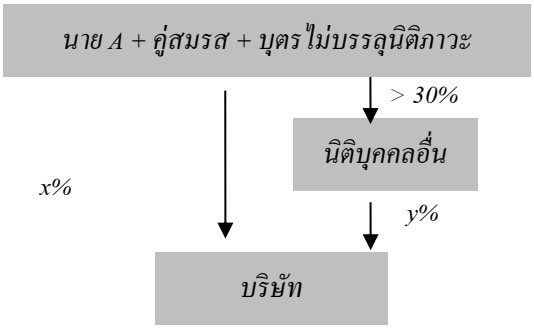

หาก x% + y% > 10% นาย A จะเข้าข่ายเป็นหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

2.4 ผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลหรือห้างหุ้นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลใดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังนี้

(ก) คู่สมรสของบุคคลดังกล่าว

(ข) บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว

(ค) ห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งบุคคลดังกล่าวหรือบุคคลตาม (ก) หรือ (ข) เป็นหุ้นส่วน

(ง) ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลตาม (ก) หรือ (ข) เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด หรือเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดที่มีหุ้นรวมกันเกินกว่าร้อยละสามสิบของหุ้นทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนจำกัด

(จ) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลตาม (ก) หรือ (ข) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (ค) หรือ (ง) ถือหุ้นรวมกันเกินกว่าร้อยละสามสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น หรือ

(ฉ) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลตาม (ก) หรือ (ข) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (ค) หรือ (ง) หรือบริษัทตาม (จ) ถือหุ้นรวมกันเกินกว่าร้อยละสามสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

(ช) นิติบุคคลที่บุคคลดังกล่าวสามารถมีอำนาจในการจัดการในฐานะเป็นผู้แทนของนิติบุคคล

2.5 ผู้มีอำนาจควบคุม หมายถึง ผู้ถือหุ้นหรือบุคคลอื่นซึ่งโดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการ หรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าอิทธิพลดังกล่าวจะสืบเนื่องจากการเป็นผู้ถือหุ้นหรือได้รับมอบอำนาจตามสัญญา หรือการอื่นใดก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือบุคคลที่เข้าลักษณะข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

(ก) บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท

(ข) บุคคลที่ตามพฤติการณ์สามารถควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการของบริษัทนั้นได้

(ค) บุคคลที่ตามพฤติการณ์สามารถควบคุมผู้ซึ่งรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย การจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัทให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการกำหนดนโยบาย การจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัท

(ง) บุคคลที่ตามพฤติการณ์มีการดำเนินงานในบริษัทหรือมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทเยี่ยงกรรมการหรือผู้บริหาร รวมทั้งบุคคลที่มีตำแหน่งซึ่งมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลดังกล่าวของบริษัทนั้น

3. ตัวอย่างลักษณะความสัมพันธ์ที่เข้าข่ายเป็นบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งในรายการระหว่างกัน

กรณีที่ 1 ผู้มีอำนาจควบคุมที่มีสิทธิออกเสียงทั้งทางตรงหรือทางอ้อมเกินกว่า 25% ของจำนวนหุ้น*ที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท*

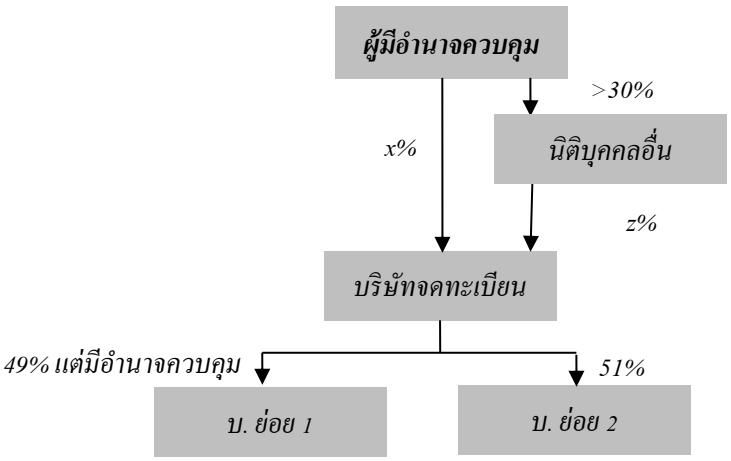

โดยผลรวมของ X% + Z% มากกว่า 25%

กรณีที่ 2 ผู้มีอำนาจควบคุม กรณีเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญเนื่องจากมีอำนาจออกเสียงในบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของบุคคลในเชิงบริหารไม่ว่าอยู่ในตำแหน่งทางบริหารหรือไม่ แต่มีอำนาจในการสั่งการ โดยอาจรวมถึงการมีสัญญาการจัดการ) โดยรวมถึงสมาชิกในครอบครัว (เช่น บิดา มารดา คู่สมรส บุตร บุตรบุญธรรม หรือคู่สมรสของบุตร) และ nominee ด้วย โดยมีตัวอย่างเช่น

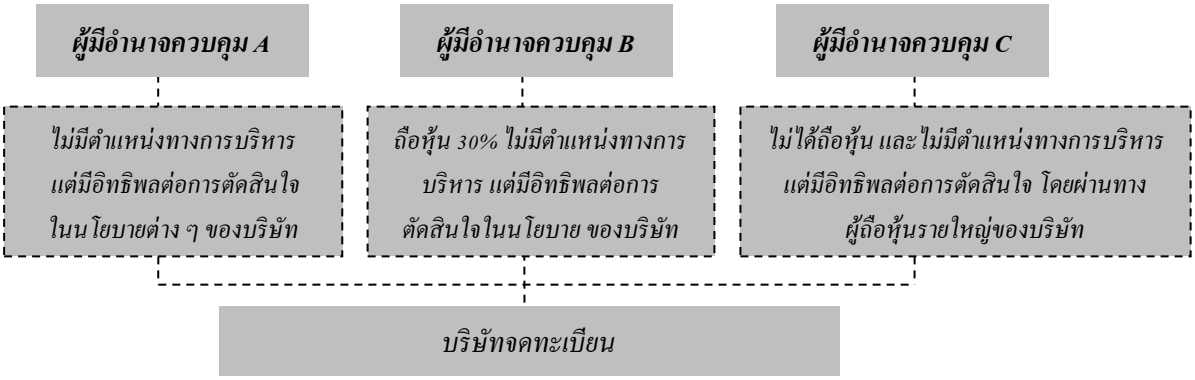

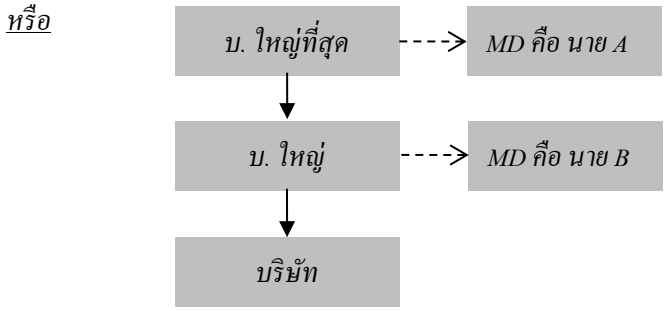

กรณีที่ 3 นิติบุคคลใด ๆ ที่ กรรมการ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้มีอำนาจควบคุม ถือหุ้น หรือมีอำนาจควบคุมหรือมีส่วนได้เสียอื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญ

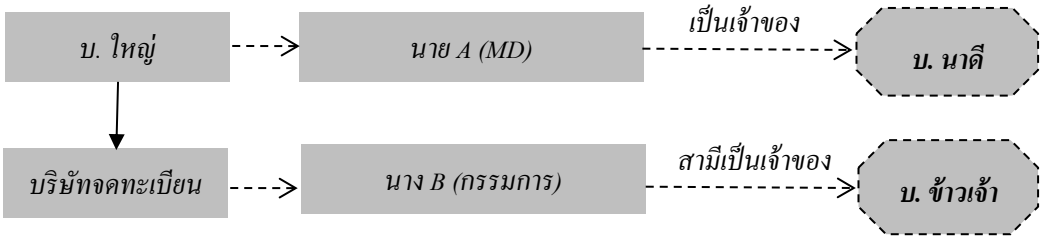

กรณีที่ 4 กิจการที่มีเจ้าของเป็นกรรมการหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

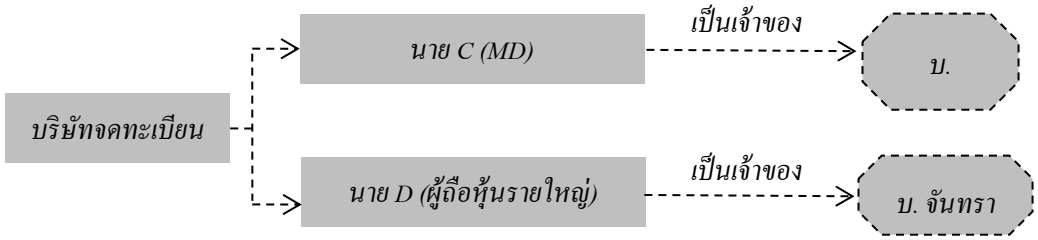

กรณีที่ 5 *กิจการที่มีผู้บริหารสำคัญเป็นคนเดียวกันกับบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์*

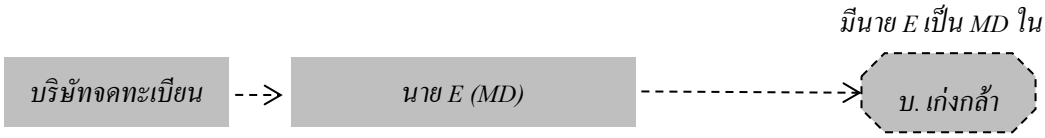

4. มาตรการคุ้มครองผู้ลงทุน

กรณีมีรายการระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ควรมีมาตรการคุ้มครองผู้ลงทุนเพื่อป้องกันมิให้มีการถ่ายเทผลประโยชน์หรือป้องกันผู้มีส่วนได้เสียมิให้ได้รับประโยชน์ทางการเงินอื่นนอกจากประโยชน์ที่พึงได้ตามปกติ โดยมาตรการดังกล่าวต้องสามารถตรวจสอบได้ในภายหลัง ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินการที่จะถือว่าสามารถป้องกันการถ่ายเทผลประโยชน์ เช่น

(1) การทำสัญญา เพื่อกำหนดผลตอบแทนของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน โดยสัญญาดังกล่าวควรมีลักษณะดังนี้

- เป็นสัญญาระยะยาวไม่น้อยกว่า 3 ปี ถ้าอายุสั้นกว่านี้ต้องกำหนดวิธีการต่อสัญญาอย่างชัดเจนและยุติธรรม มีเงื่อนไขที่ไม่แตกต่างกับการทำกับบุคคลภายนอก

- มีการกำหนดผลตอบแทนระหว่างกันเป็นจำนวนที่แน่นอน หรือสารมารถอ้างอิงกับราคาตลาด (benchmark) ได้ โดยผู้สอบบัญชีต้องสามารถตรวจสอบและเปิดเผยรายการดังกล่าวได้ในภายหลังด้วย

- มีการกำหนดผลตอบแทนหรือเงื่อนไขอื่นๆที่ชัดเจนและเป็นธรรมแก่บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

ทั้งนี้ ให้ระบุสาระสำคัญดังกล่าวในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีด้วย

(2) การรับรองโดยกรรมการที่ไม่มีส่วนได้เสีย มีข้อกำหนดที่ชัดเจนให้กรรมการที่ไม่มีส่วนได้เสียหรือมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องรายการระหว่างกัน โดยกรรมการจะต้องรับรองในแบบ 56-1 และเปิดเผย ชื่อ ความสัมพันธ์ ลักษณะรายการ ชนิด และมูลค่าของรายการดังกล่าว พร้อมทั้งความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของการทำรายการ และความเห็นของกรรมการอิสระที่แตกต่าง (ถ้ามี) ในแบบ 56-1

(3) การรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นบุคคลที่ 3 ที่เป็นอิสระ กรณีที่กรรมการที่ไม่มีส่วนได้เสียไม่มีความชำนาญในการพิจารณารายการระหว่างกันที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากการพิจารณารายการดังกล่าวต้องใช้ความรู้หรือความเชี่ยวชาญพิเศษ บริษัทจดทะเบียนบริษัท/ที่ออกหลักทรัพย์ต้องจัดให้มีบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญพิเศษ เป็นผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายการระหว่างกันนั้น เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจของคณะกรรมการหรือผู้ที่ถือหุ้นตามแต่กรณี ทั้งนี้ บุคคลที่ 3 ดังกล่าวต้องเป็นอิสระจากบริษัทจดทะเบียนบริษัท/บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ และบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง โดยมีคุณสมบัติและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ผู้สอบบัญชี หมายถึง ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องทางด้านบัญชี
- ผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน เป็นผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับราคาที่เหมาะสมของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินราคาทรัพย์สินตามข้อ 4
- วิศวกรอิสระ ในกรณีที่รายการระหว่างกันเกี่ยวข้องกับเรื่องการก่อสร้างหรืองานด้านวิศวกรรม ผู้ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายการนั้น ต้องเป็นวิศวกรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาด้านวิศวกรรมที่เกี่ยวกับรายการระหว่างกันนั้น และจะต้องเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณซึ่งไม่เคยมีประวัติการกระทำผิดทางกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับวิชาชีพทางวิศวกรรม
- สำนักงานกฎหมาย ในกรณีที่รายการระหว่างกันมีประเด็นเกี่ยวข้องกับด้านกฎหมาย ผู้ที่ให้ความเห็นหรือตรวจสอบสัญญาต้องเป็นสำนักงานกฎหมายที่เชื่อถือได้ ซึ่งไม่เคยมีประวัติการให้ความเห็นต่อประชาชนโดยขาดความรับผิดชอบหรือความรอบคอบ

ทั้งนี้ จะต้องเปิดเผยความเห็นของบุคคลที่ 3 ดังกล่าวไว้ในแบบ 56-1 ด้วย

5. การประเมินราคาทรัพย์สิน

การประเมินราคาทรัพย์สินที่แสดงไว้ในแบบ 56-1 ให้ประเมินราคาโดยบุคคลที่ 3 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

(1) ในกรณีที่ทรัพย์สินที่แสดงราคาประเมินที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักรหรือสัญญาเช่าระยะยาว ต้องประเมินราคาโดยผู้ประเมินราคาทรัพย์สินที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน และให้ใช้แนวทางการประเมินตามที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบ 4 ด้วย

(2) ในกรณีทรัพย์สินที่แสดงราคาประเมินเป็นหลักทรัพย์ ต้องประเมินราคาโดยที่ปรึกษาทางการเงินที่ได้รับการเห็นชอบจากสำนักงาน

(3) ในกรณีทรัพย์สินที่แสดงราคาประเมินเป็นเครื่องจักรที่มีลักษณะเฉพาะ สัมปทานสำหรับทรัพยากรธรรมชาติที่มีการหมดเปลือง หรือทรัพย์สินอื่นที่ไม่เข้าลักษณะตาม (1) และ (2) ต้องประเมินโดยหน่วยงานราชการ หรือผู้ชำนาญการในด้านนั้นที่เป็นอิสระ

ทั้งนี้ บริษัทอาจแสดงราคาอ้างอิงจากแหล่งอื่นหรือเหตุผลของการกำหนดราคาดังกล่าวสามารถแสดงได้ว่า ราคาของทรัพย์สินเป็นธรรมและเหมาะสมแทนการประเมินราคาข้างต้นได้

6. ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกัน

(1) ตัวอย่างการขายสินค้าและบริการที่มีรายการคล้ายคลึงกัน

บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง	ลักษณะรายการและลักษณะความสัมพันธ์	มูลค่ารายการ (ล้านบาท)	
		ปี	ปี .....
บริษัท ศรีสุข จำกัด เป็นบริษัทของนายมั่งมี ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัท ใหญ่ จำกัด โดยนายมั่งมี ภรรยาและบุตร ซึ่งได้แก่ .....ถือหุ้นในบริษัทศรีสุข รวมร้อยละ	บริษัทขายสินค้าให้บริษัทศรีสุขฯ มูลค่า ลูกหนี้ค้างชำระต้นงวด ลูกหนี้ค้างชำระปลายงวด <u>ลักษณะความสัมพันธ์</u> บริษัทถูกควบคุมโดย บริษัท ใหญ่ จำกัด ซึ่งถือหุ้นในบริษัทร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว โดยบริษัทที่มีอำนาจสูงสุดที่ควบคุมบริษัทในกลุ่มทั้งหมด คือ บริษัท ใหญ่ที่สุด จำกัด ซึ่งมีรายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัทใหญ่ที่สุดฯ ดังนี้ <u>(ระบุรายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่หรืออาจแสดงเป็นหมายเหตุท้ายตารางก็ได้)</u>	**xx** **xx** **xx**	**xx** **xx** **xx**
บริษัท เจริญ จำกัดเป็นบริษัทของนายโชค ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัท โดยนายโชคถือหุ้นในบริษัทร้อยละ .... และถือหุ้นในบริษัทเจริญฯ ร้อยละ	บริษัทขายสินค้าให้บริษัทศรีสุขฯ มูลค่า ลูกหนี้ค้างชำระต้นงวด ลูกหนี้ค้างชำระปลายงวด	**xx** **xx** **xx**	**xx** **xx** **xx**
บริษัท ใหญ่ จำกัด	บริษัทใช้บริการที่ปรึกษาทางกฎหมายจาก บริษัท ใหญ่ จำกัด	**xx**	**xx**
บริษัท ใหญ่ที่สุด จำกัด	บริษัทใช้บริการที่ปรึกษาจากบริษัท ใหญ่ที่สุด จำกัด	**xx**	**xx**
บริษัท พี่น้อง จำกัด	บริษัทซื้อสินค้าประเภท.....จากบริษัท พี่น้อง จำกัด โดยบริษัท พี่น้อง จำกัด เป็นบริษัทย่อยของ บริษัท ใหญ่ จำกัด จึงถือเป็นบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งเนื่องจากถูกควบคุมโดยบริษัท ใหญ่ จำกัด เช่นเดียวกัน	**xx**	**xx**

นโยบายการกำหนดราคาและเงื่อนไขระหว่างกัน

- บริษัทขายสินค้าให้บริษัท ศรีสุข จำกัด โดยมีราคาและเงื่อนไขที่เป็นปกติเช่นเดียวกับที่ขายให้กับกิจการอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกัน และเป็นไปตามราคาตลาด

- บริษัทขายสินค้าให้บริษัท เจริญ จำกัด ภายใต้ข้อตกลงระยะยาว ซึ่งทำให้ บริษัท เจริญ จำกัด สามารถซื้อสินค้าได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคาขายตามปกติโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 5 ของราคาขายปกติ

- รายการซื้อสินค้าและรับบริการข้างต้นเป็นไปตามเงื่อนไขทางธุรกิจปกติ และเป็นไปตามราคาตลาด

ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัท (ระบุ)

(2) ตัวอย่างการขายสินค้าและบริการทั่วไป

ชื่อและลักษณะความสัมพันธ์	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการ (ล้านบาท)	ความจำเป็นและสมเหตุสมผล
บริษัท A (มีนาย ก ซึ่งถือหุ้นในบริษัทจดทะเบียน 15% และถือหุ้นในบริษัท A 51%	บริษัทจดทะเบียนว่าจ้างให้บริษัท A ขนส่งสินค้าให้	xx.xx	คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นว่า เนื่องจากบริษัท A (ระบุเหตุผล เช่น มีความเชี่ยวชาญ ให้บริการได้ตรงต่อเวลา และมีความสะดวกในการใช้บริการได้รวดเร็วในกรณีที่ต้องการความเร่งด่วน) โดยราคาและเงื่อนไขที่บริษัทว่าจ้างบริษัท A (ระบุราคาและเงื่อนไข เช่น ไม่แตกต่างจากการว่าจ้างผู้ให้บริการรายอื่น/ เป็นราคาตลาดเสมือนทำรายการกับผู้ให้บริการรายอื่น) นอกจากนี้ บริษัทไม่ได้เป็นลูกค้ารายเดียวของบริษัท A โดยบริษัท A ยังได้ให้บริการแก่ลูกค้ารายอื่น ๆ ด้วย

(3) ตัวอย่างเงินกู้ยืมจากบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง

ชื่อและลักษณะความสัมพันธ์	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการ (ล้านบาท)	ความจำเป็นและสมเหตุสมผล
นาย.....เป็นกรรมการ และถือหุ้นในบริษัท ร้อยละ.....	บริษัทจดทะเบียนกู้ยืมเงินจากกรรมการบริษัท	เงินกู้ยืม ยอดยกมาต้นงวด xx เงินกู้ยืมที่จ่ายคืนในระหว่างงวด xx กู้ยืมเพิ่มในระหว่างปี xx ยอดคงค้างยกไปปลายงวด xx ดอกเบี้ยจ่าย ยอดยกมาต้นงวด xx ดอกเบี้ยจ่ายในระหว่างงวด xx จ่ายชำระในระหว่างปี xx ยอดคงเหลือยกไปปลายงวด xx	บริษัทกู้ยืมเงินเพื่อใช้ (ระบุวัตถุประสงค์การใช้เงิน) โดยเงินกู้ยืมดังกล่าวมีกำหนดชำระคืนในวันที่ ...../ไม่มีกำหนดวันที่ต้องจ่ายชำระคืนแน่นอน มีอัตราดอกเบี้ย X% ซึ่งต่ำกว่าต้นทุนเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินของบริษัทในปัจจุบัน /ไม่มีการคิดอัตราดอกเบี้ย

(3) ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

นาย ..... ซึ่งเป็นกรรมการบริษัท ได้ค้ำประกันเงินกู้ยืมที่บริษัทจดทะเบียนกู้ยืมมาจากธนาคารแห่งหนึ่งในจำนวนรวมทั้งสิ้น xx ล้านบาท (ในปี 25x2 จำนวน xx ล้านบาท) ซึ่งจะครบกำหนดชำระคืนในปี 25xx โดยนาย .....ได้ค้ำประกันโดยไม่ได้คิดค่าธรรมเนียม

ภาคผนวก 7

ข้อแนะนำในการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อ MD&A

โดยที่ MD&A เป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน นอกเหนือจากข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงิน สำนักงานจึงนโยบายให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อดังกล่าว และได้จัดทำข้อแนะนำในการเปิดเผยในหัวข้อ MD&A ดังต่อไปนี้

1. **การวิเคราะห์ผ่านมุมมองของผู้บริหาร** : ควรวิเคราะห์ให้เห็นภาพการดำเนิน**ธุรกิจ** ในมุมมองของผู้บริหารผ่านตัวเลขจากงบการเงิน (มิใช่เพียงการวิเคราะห์งบการเงิน) โดยอธิบายเชื่อมโยงตัวเลขทางการเงิน**ที่สำคัญ** กับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัท ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะเศรษฐกิจ สภาพอุตสาหกรรม และปัจจัยภายใน เช่น นโยบาย กลยุทธ์ และการบริหารงานของบริษัท รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าใจและวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินงานของบริษัทในอนาคตได้

2. **วิเคราะห์เทียบกับตัวชี้วัด** : แสดงความสามารถในการดำเนินงาน ฐานะการเงิน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ โดยวิเคราะห์อ้างอิงกับตัวชี้วัด (benchmark) ที่เหมาะสม เช่น ข้อมูลในอดีต ข้อมูลการประมาณการ ข้อมูลอุตสาหกรรมที่มีอยู่ หรือข้อมูลอื่น ๆ ทั้งนี้ การเลือก benchmark เพื่ออธิบายอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

3. **วิธีการอธิบาย** ควรทำให้สามารถเข้าใจได้ง่าย โดยสามารถใช้รูปแบบการนำเสนอได้ตามความเหมาะสม เช่น มีการจัดแบ่งการวิเคราะห์เป็นหัวข้อย่อยที่เหมาะสม (เช่น (ก) มีภาพรวมและแยกตามสายผลิตภัณฑ์หลัก หรือ (ข) แยกอธิบายตามประเด็นสำคัญ เช่น ความสามารถในการทำกำไรในภาพรวมและของแต่ละสายผลิตภัณฑ์หลัก ความเพียงพอของสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ การจัดหาและจัดการเงินทุน เป็นต้น) โดยอาจใช้ ตารางย่อย แผนภาพ หรือกราฟ ประกอบการอธิบายได้

4. **ประเด็นที่อธิบาย** ต้องเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญ ทั้งด้านบวก และด้านลบ หากเป็นปัจจัยบวกแต่มิได้เกิดขึ้นเป็นประจำ (non-recurring items) ควรอธิบายให้ทราบสาเหตุ หรือหากเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบในด้านลบ ควรอธิบายแนวทางแก้ไข รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยงของบริษัทประกอบด้วย

5. ควรอธิบายปัจจัยสำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัทในอนาคต (forward looking) ประกอบด้วย

6. ใช้แบบสอบทานข้อมูลที่เปิดเผยใน MD&A สำหรับแบบ 56-1 (ภาคผนวก 8) เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการสอบทานความครบถ้วนของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท

นอกจากนี้ MD&A เป็นข้อมูลประกอบและข้อมูลเสริมเพิ่มเติมของงบการเงิน ผู้บริหารจึงควรให้ MD&A มีข้อมูลที่ครบถ้วน เพียงพอ และชัดเจน ซึ่งจะสามารถใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารให้ผู้ถือหลักทรัพย์เข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทในปีที่ผ่านมา ซึ่งรวมถึงเหตุการณ์สำคัญที่บริษัทได้ประสบในระหว่างปี การปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินธุรกิจ และปัจจัยหรือเหตุการณ์สำคัญที่จะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานในอนาคต

การเปิดเผยการวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ ("MD&A")

1. ส่วนประกอบของ MD&A

ให้เปิดเผยข้อมูล MD&A 2 ส่วน ดังนี้

(1) การวิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในช่วงปีที่ผ่านมา และ/หรือ ข้อมูลทางการเงินในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาในกรณีที่ข้อมูลปีที่ผ่านมาไม่สามารถหรือเพียงพอที่จะอธิบายการดำเนินงานที่ผ่านมาได้อย่างมีนัยสำคัญ

(2) การอธิบายปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานหรือกระแสเงินสดในอนาคต (forward looking)

บริษัทควรวิเคราะห์และอธิบายข้อมูลทั้งสองส่วน เพื่อให้ข้อมูล MD&A สมบูรณ์และเป็นประโยชน์

2. ข้อมูลที่เปิดเผย

2.1 ผู้บริหารของบริษัทควรวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน โดยอธิบายความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงกับนโยบาย กลยุทธ์ หรือการเลือกตัดสินใจทางธุรกิจ ปัจจัยหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลง ที่เป็นสาเหตุหรือกระทบต่อการดำเนินงาน ฐานะการเงินผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดของบริษัท/กลุ่มบริษัท ไม่ว่าจะเป็นเชิงบวก หรือเชิงลบ โดยไม่เป็นเพียงการคำนวณตัวเลขหรืออัตราการเปลี่ยนแปลงของแต่ละรายการของงบการเงิน และให้อธิบายอัตราส่วนเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดสำคัญ

นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์และเปิดเผย MD&A ควรอธิบายแยกตามแต่ละกลุ่มธุรกิจ/สายผลิตภัณฑ์ โดยรวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อบริษัท/กลุ่มบริษัทและกลุ่มธุรกิจ/สายผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ บริษัทสามารถรวมกลุ่มการอธิบายเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันในหัวข้อเดียวกันได้ และสลับหัวข้อให้เหมาะสมตามประเภทธุรกิจและอุตสาหกรรมเพื่อให้ข้อมูลกระชับและทำความเข้าใจได้ง่าย โดยใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์จากงบการเงินรวม (ถ้ามี)

2.2 การวิเคราะห์ให้มีสาระสำคัญ**อย่างน้อย**ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ภาพรวมของการดำเนินธุรกิจและการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ (Overview)

ให้อธิบายเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับภาพรวมการดำเนินธุรกิจหรือการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญในปีที่ผ่านมา และปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่จะมีผลกระทบต่อเนื่องไปในอนาคต ต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย กลุ่มธุรกิจ หรือสายผลิตภัณฑ์ของบริษัท ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจภาพรวมการดำเนินงานของบริษัท/กลุ่มบริษัทก่อนที่จะวิเคราะห์ในรายละเอียดส่วนอื่น ๆ ต่อไป

ในการวิเคราะห์ดังกล่าวให้คำนึงถึงทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่สำคัญในด้านต่าง ๆ โดยควรอธิบายในลักษณะ ดังนี้

- วิเคราะห์ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินให้เชื่อมโยงกับแผนกลยุทธ์ของบริษัท
- อธิบายนโยบายการบัญชีและประมาณการทางบัญชีที่สำคัญสำหรับแต่ละอุตสาหกรรมที่บริษัทดำเนินอยู่ (Critical Accounting policies and Estimates) เช่น นโยบายการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

นโยบายการตั้งค่าเผื่อการด้อยค่าของสินค้าคงเหลือและสินทรัพย์ถาวร ประมาณการค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นจากการรับประกันคุณภาพของสินค้า เป็นต้น

- ในกรณีที่มาตรฐานการรายงานทางการเงินเปิดให้เลือกใช้ได้หลายวิธีให้อธิบายความเหมาะสมของวิธีการที่เลือกใช้

<u>ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกที่สำคัญ</u>

(1) การเพิ่ม/ลดสินค้าและบริการ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การขยายธุรกิจทั้งแนวนอน และแนวตั้ง การยกเลิกผลิตภัณฑ์หรือธุรกิจบางส่วน ที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของบริษัท โดยวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับคู่แข่ง การวิจัยและพัฒนารูปแบบและคุณภาพสินค้า

(2) การรวมธุรกิจ/กิจการ การยกเลิก/หยุดการดำเนินธุรกิจ/กิจการ การขยายส่วนงาน การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ที่มีความสำคัญ การเปลี่ยนแปลงลักษณะการประกอบธุรกิจ หรือการมีพันธมิตรที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจโดยรวมของบริษัท ทั้งนี้ ในกรณีการรวมกิจการ ทำให้บริษัทมีอำนาจควบคุมการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด มีปัญหาจากความแตกต่างของวัฒนธรรมองค์กรหรือการจัดสายการบังคับบัญชาที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานหรือไม่ เป็นต้น

(3) การตลาดและการแข่งขัน เช่น การขยายฐานการตลาด ความรุนแรงของการแข่งขันและการมีคู่แข่งขันรายใหม่ ที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราส่วนแบ่งตลาดของบริษัท โดยให้วิเคราะห์ควบคู่ไปกับกลยุทธ์ทางการตลาดที่บริษัทเลือกใช้

(4) การเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือนโยบายของหน่วยงานรัฐ เช่น การเปิดเสรีทางการค้า การจำกัดการนำเข้าหรือส่งออก การกำหนดโควต้า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอัตราภาษี การควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ในการแข่งขัน การกำหนดราคา และต้นทุนการดำเนินงาน

(5) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ และอัตราเงินเฟ้อ ที่มีผลต่อระดับราคารายได้ ต้นทุนขาย ค่าใช้จ่าย และกำไรจากการดำเนิน โดยอธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือภาวะเงินเฟ้อดังกล่าว

(6) แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของภาวะอุตสาหกรรม

(7) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ราคาวัตถุดิบที่สำคัญ ราคาสินค้าและบริการที่สำคัญของบริษัท

(8) การสูญเสียลูกค้ารายใหญ่หรือ suppliers

(9) คดีความที่มีกับลูกค้าหรือ suppliers ที่สำคัญ

(10) การถูก sanction จากประเทศที่ตั้งของคู่ค้าหรือบริษัทคู่ค้า เป็นต้น

(11) การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทซึ่งอาจมีผลต่อการถูกสั่งพักการประกอบธุรกิจเป็นการชั่วคราวหรืออาจถูกเพิกถอนการประกอบธุรกิจ

(2) ผลการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร (Results of Operations)

ให้อธิบายถึงผลการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไร ("ผลการดำเนินงานฯ") แยกแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจตารางโครงสร้างรายได้ของบริษัท/กลุ่มบริษัท/กลุ่มผลิตภัณฑ์ หรือวิเคราะห์ข้อมูลตามส่วนงาน (segment disclosure) (กรณีที่ข้อมูลตามส่วนงานมีการแยกเป็นกลุ่มบริษัท/ผลิตภัณฑ์) และใช้ตัวเลขที่แสดงการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานฯ สำคัญ (key performance indicators) ได้แก่ อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ (net profit growth rate) อัตราการเปลี่ยนแปลงของกำไรในขั้นตอนต่างๆ [1] (อัตรากำไรขั้นต้น (gross profit margin) อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (operating profit margin) อัตรากำไรสุทธิ (net profit margin) อัตรากำไรกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)) เชื่อมโยงกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุและมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานฯ และ/หรือการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานฯ จากงวดก่อนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานฯ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ รายได้จากการขายหรือบริการ ต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ดอกเบี้ย รายได้อื่น รายการพิเศษหรือเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดเป็นปกติ

ทั้งนี้ ให้วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญประกอบด้วย ซึ่งรวมถึงอัตราส่วนดังต่อไปนี้ ได้แก่ อัตราการเติบโตของยอดขาย (revenue growth rate) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (return on assets) ประกอบการอธิบายเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (benchmark) ที่เหมาะสม เช่น ค่าเฉลี่ยในอุตสาหกรรม ข้อมูลในอดีตของบริษัท หรือเป้าหมายของบริษัท นอกจากนี้ ควรอธิบายให้เชื่อมโยงกับแผนกลยุทธ์ของบริษัทก็จะเป็นประโยชน์ให้ผู้ลงทุนเข้าใจมากขึ้น

<u>ตัวอย่างของการวิเคราะห์ปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อ ผลการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร</u>

(1) รายได้จากการขายหรือบริการ ให้วิเคราะห์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง โดยแยกแสดงทั้งด้านราคาขายและปริมาณการขาย เช่น การเปลี่ยนแปลงของราคาขายเกิดจากการปรับขึ้นหรือการลดลงของราคาสินค้า หรือผลของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ <u>และ/หรือ</u>การเปลี่ยนแปลงของปริมาณขายเกิดจากการที่บริษัทมีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นและสามารถขยายฐานลูกค้าหรือมีส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้น หรือยอดขายเพิ่มขึ้นเกิดจาก product mix ที่เปลี่ยนไป โดยเพิ่มสัดส่วนการขายสินค้า A ที่มีราคาขายสูงกว่า หรือมีผลิตภัณฑ์ใหม่

(2) รายได้อื่น ให้วิเคราะห์และอธิบายประเภทหรือลักษณะของรายได้อื่นที่สำคัญ ซึ่งไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ เช่น กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ กำไรจากการขายหลักทรัพย์ รวมทั้งโอกาสที่จะเกิดรายได้อื่นดังกล่าวในอนาคต

---

[1] **อัตรากำไรขั้นต้น** ควรอธิบายความสามารถในการควบคุมต้นทุนการผลิต หรือต้นทุนการจัดซื้อวัตถุดิบเพิ่มเติมด้วย
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน - อธิบายความสามารถในการควบคุมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการผลิต การตลาด และการจัดการ
อัตรากำไรสุทธิ - อธิบายความสามารถของในการดำเนินงานหลังหักต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม ทั้งดอกเบี้ยและภาษีแล้ว
อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) – อธิบายความสามารถในการทำกำไรจากเงินทุนของผู้ถือหุ้น

(3) ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ ให้วิเคราะห์และอธิบายรายการที่มีสัดส่วนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนและะค่าใช้จ่ายรวม เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าเชื้อเพลิงและไฟฟ้า ค่าแรงงาน หรือดอกเบี้ยจ่าย โดยระบุให้ชัดเจนว่ามูลค่าของรายการดังกล่าวจะแปรผันตามรายได้จากการขายหรือหรือบริการมากน้อยเพียงใด

(4) อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) ควรใช้ DuPont Analysis ประกอบการวิเคราะห์

(5) ในการวิเคราะห์ให้คำนึงถึง seasonality ด้วย

(3) ความสามารถในการบริหารทรัพย์สิน

ให้อธิบายโครงสร้างของทรัพย์สินซึ่งจะสะท้อนถึงลักษณะของธุรกิจและการดำเนินงานของบริษัท โดยรวมถึงการวิเคราะห์

-ส่วนประกอบของสินทรัพย์สำคัญที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ และสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนสินทรัพย์แต่ละประเภทดังกล่าว โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินประกอบการอธิบายด้วย เช่น อัตราการหมุนของสินทรัพย์ถาวร (fixed asset turnover) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (total asset turnover) รวมถึงการวิเคราะห์ คุณภาพของสินทรัพย์หมุนเวียน โดยใช้อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า (receivables turnover) ประกอบการอธิบายด้วย

- ความเหมาะสมของสัดส่วนของ non-operating assets
- สัดส่วนและผลกระทบของสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน เช่น ค่าความนิยม
- การด้อยค่าของทรัพย์สิน ความเพียงพอของการตั้งสำรองหรือค่าเผื่อการด้อยค่าของทรัพย์สิน เช่น

- ความเพียงพอของการตั้งสำรองของเงินลงทุนในบริษัทที่มีปัญหาฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

- ในกรณีของลูกหนี้ ให้วิเคราะห์อายุของลูกหนี้เปรียบเทียบกับนโยบายการให้สินเชื่อของบริษัท หากมีลูกหนี้คงค้างชำระเกินระยะเวลาที่กำหนดเป็นจำนวนมากหรือมีลูกหนี้รายใหญ่ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ ให้อธิบายความคืบหน้าในการติดตามหนี้ การตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และความเพียงพอของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญดังกล่าว โดยแยกตามการครบกำหนดของลูกหนี้ (aging ลูกหนี้)

- ในกรณีสินค้าคงเหลือ หากมีสินค้าคงเหลือที่เสื่อมสภาพหรือล้าสมัยจำนวนมาก ให้อธิบายแผนในการบริหารสินค้าคงเหลือดังกล่าว

(4) สภาพคล่องและความเพียงพอของเงินทุนของบริษัท

ให้วิเคราะห์ถึงสถานะและความเพียงพอของสภาพคล่อง แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน นโยบายการจัดหาเงิน ความเหมาะสมของโครงสร้างเงินทุนและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุน (ถ้ามี) ความสามารถในการชำระหนี้และการปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมที่สำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจถึงความสามารถในการดำเนินงานให้มีกระแสเงินสดและจัดหาเงินทุนเพื่อรองรับความต้องการใช้เงินในปัจจุบัน

หรือในอนาคต และเป็นข้อมูลให้ประเมินถึงสถานะการเงินและผลการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องด้วย นอกจากนี้ หากจะมีเหตุการณ์หรือความไม่แน่นอนที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องและแหล่งเงินทุนของบริษัท ให้อธิบายไปพร้อมกันด้วยก็ได้

สาระสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลสรุปได้ดังนี้

(4.1) <u>แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน</u>

- วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของแหล่งเงินทุนที่มาและใช้ไปจากการดำเนินงาน (เช่น ลูกหนี้ เจ้าหนี้) และปัจจัยที่จะมีผลกระทบแหล่งเงินทุนในอนาคต นอกจากนี้ กรณีที่มีความแตกต่างระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและกำไรจากการดำเนินงานอย่างมีสาระสำคัญ ให้วิเคราะห์สาเหตุของความแตกต่างด้วย และสาเหตุของการมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานติดลบ (ถ้ามี)

- วิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างเงินทุน โดยแสดงอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ เช่น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) อัตราส่วนความสามารถชำระหนี้ (debt service coverage ratio) และอธิบายแหล่งเงินทุนนอกงบดุล โดยเปรียบเทียบกับ benchmark รวมถึงวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุนในระหว่างงวด (ถ้ามี)

- วิเคราะห์องค์ประกอบและการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบของส่วนของผู้ถือหุ้น เช่น การขายหุ้นเพิ่มทุน การเปลี่ยนแปลงของกำไรสะสม ซึ่งจะไม่รวมรายการที่ไม่กระทบ กระแสเงินสด (เช่น การตีราคาที่ดินเพิ่ม)

(4.2) <u>รายจ่ายลงทุน (capital expenditure)</u> ให้อธิบายรายจ่ายลงทุนที่ผ่านมาว่าเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ใด เช่น การขยายกิจการ การซ่อมบำรุงครั้งใหญ่ เป็นต้น โดยอธิบายแผนรายจ่ายลงทุนด้วย เช่น วัตถุประสงค์ของแผน จำนวนเงิน และช่วงเวลาที่คาดว่าจะจ่ายเงินลงทุน และผลตอบแทนที่คาดหวัง ซึ่งให้อธิบายโดยเรียงลำดับตามระดับความสำคัญของแผนดังกล่าว รวมถึงการระบุแหล่งเงินทุนที่จะใช้และผลกระทบต่อสภาพคล่องด้วย เช่น ใช้เงินทุนจากกระแสเงินสดจากลูกหนี้ เป็นต้น

(4.3) <u>ความเพียงพอของสภาพคล่อง</u> รวมถึงการประมาณการช่วงเวลาที่จะต้องใช้เงิน ผลกระทบจากกระแสรายได้ที่เป็นฤดูกาล (ถ้ามี) ความสามารถในการจัดหาเงินทุนในระยะสั้นหรือเมื่อจำเป็น โดยให้อธิบายลักษณะและประเภทของเงินกู้ยืม ระยะเวลาครบกำหนด วงเงินกู้ยืมคงเหลือ และวิเคราะห์อัตราส่วนสำคัญ เช่น อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนสภาพคล่อง (current ratio) อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว (quick ratio) หากมีปัญหาสภาพคล่องให้อธิบายแนวทางแก้ไขด้วย

(4.4) <u>ความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติม</u> โดยให้อธิบายลักษณะและประเภทของเงินกู้ยืม ระยะเวลาครบกำหนด วงเงินกู้ยืมคงเหลือด้วย

(4.5) <u>ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อ credit rating</u> และอธิบายกรณีที่มีการปรับอันดับตราสารหนี้ ผู้ออกตราสารหนี้ หรือผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ตามตราสาร แล้วแต่กรณี (ถ้ามี) ด้วย

(4.6) <u>ความสามารถในการชำระหนี้และการปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืม (covenant) และภาระผูกพันที่สำคัญ</u> และอธิบายปัจจัยที่จะทำให้หรือคาดว่าจะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมเงินได้ ในกรณีที่บริษัทหรือบริษัทย่อยไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมเงินดังกล่าว ให้ระบุผลกระทบและการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว หากเงื่อนไขการกู้ยืมมีผลกระทบต่อการจ่ายเงินปันผล ให้ระบุด้วย

(5) ภาระผูกพันด้านหนี้สิน (Contractual Obligations) และการบริหารจัดการภาระนอกงบดุล (Off-Balance Sheet Arrangements)

เป็นการอธิบายเพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจภาระผูกพันหรือหนี้สินที่เกิดขึ้นแล้วและจะครบกำหนดในแต่ละช่วงเวลาในอนาคต โดยอาจแสดงกลุ่มภาระผูกพันด้านหนี้สิน (Contractual Obligations) ในรูปตารางและอธิบายลักษณะภาระผูกพันต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละธุรกิจ

ภาระข้อผูกพัน*	รวม	ระยะเวลาการชำระ			
		น้อยกว่า 1 ปี	1-3 ปี	3-5 ปี	มากกว่า 5 ปี
ภาระผูกพันด้านหนี้สินระยะยาว					
ภาระผูกพันด้านสัญญาเช่าทางการเงิน					
ภาระผูกพันด้านสัญญาเช่าดำเนินการ					
ภาระผูกพันด้านการซื้อ					
ภาระผูกพันด้านหนี้สินอื่น ๆ					
รวม					

* ในการเปิดเผยอาจจัดกลุ่มและแยกตามประเภทและระยะเวลา และหากงบการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยครบถ้วนแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในส่วนนี้อีก

(6) ปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่จะมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานในอนาคต (forward looking)

- ให้อธิบายปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายใน และเหตุการณ์ที่จะมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานในอนาคต (forward looking)

- ในกรณีที่บริษัทมีโครงการหรือการวิจัยพัฒนาที่จะกระทบต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในอนาคตอันใกล้ (ประมาณ 1 ปี) ให้บริษัทอธิบายรายละเอียดของโครงการหรือการวิจัยและพัฒนาดังกล่าว เช่น ลักษณะโครงการ ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิม ความคืบหน้า ผลกระทบที่อาจมีต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน อัตราผลตอบแทนที่บริษัทคาดว่าจะได้รับจากการลงทุนในโครงการ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความสับสนของผู้ลงทุน โครงการที่จะเปิดเผยควรมีความแน่นอนในระดับหนึ่งก่อน ไม่ใช่เป็นโครงการที่กล่าวอ้างลอย ๆ (เช่น มีการตกลงทำบันทึกความเข้าใจในการร่วมลงทุนกับผู้ร่วมทุน)

2.3 ให้วิเคราะห์และเปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้ด้วย

(1) กรณีเคยเปิดเผยเป้าหมายการดำเนินธุรกิจ

ในกรณีที่บริษัทเคยเปิดเผยเป้าหมายการดำเนินธุรกิจภายในระยะเวลา 3-5 ปีข้างหน้าไว้กับผู้ถือหุ้น หรือในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ให้วิเคราะห์ผลการดำเนินธุรกิจว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติตามแผน และระยะเวลาที่ใช้ ในกรณีที่ผลการดำเนินธุรกิจแตกต่างจากแผนที่กำหนดไม่ว่าเป็นเชิงบวกหรือ

เชิงลบ ให้อธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างดังกล่าว และแนวทางแก้ไข ทั้งนี้ หากสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างนั้นไม่อาจแก้ไขให้หมดไปได้ภายในระยะเวลาของแผน ให้อธิบายแนวทางการปรับแผนการดำเนินธุรกิจในอนาคต

(2) กรณีเปิดเผยผลการดำเนินงานและฐานะการเงินเปรียบเทียบกับประมาณการ

ในกรณีที่บริษัทเคยแสดงประมาณการผลการดำเนินงานและฐานะการเงินไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ให้อธิบายผลการปฏิบัติตามประมาณการดังกล่าวด้วย และหากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างจากประมาณการเกินกว่าร้อยละ 20 ของตัวเลขตามประมาณการในเรื่องรายได้หรือกำไรสุทธิที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ ให้บริษัทอธิบายสาเหตุของความแตกต่างดังกล่าว และกรณีเป็นบริษัทที่เปิดเผยในแบบแสดงรายการข้อมูลเสนอขายหลักทรัพย์ในปีที่ผ่านมา ให้ระบุคำชี้แจงของบริษัทและที่ปรึกษาทางการเงินในการเสนอขายหลักทรัพย์ดังกล่าวต่อเหตุการณ์นี้ตามที่เคยแจ้งต่อสำนักงานและประชาชนด้วย

(3) กรณีมีโครงการใหม่ขนาดใหญ่ที่ยังไม่ก่อให้เกิดรายได้ภายในงวดปี

หากมีโครงการใหม่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการและยังไม่ก่อให้เกิดรายได้ ควรอธิบายข้อมูลโครงการ เช่น ระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จ ความคืบหน้าของการดำเนินโครงการ ต้นทุนโครงการ cost overrun (ถ้ามี) ผลการปฏิบัติตามแผนงาน หากการดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือมี cost overrun เกิดขึ้น ควรเปิดเผยถึงผลกระทบต่อการดำเนินงานและมาตรการในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุแผนงาน/เป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย

(4) กรณีมีการจัดทำงบการเงินโดยใช้สกุลเงินต่างประเทศ ควรเปิดเผยอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ในการแปลงค่าเงินในงบการเงิน ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยน ณ สิ้นงวดปีบัญชี ย้อนหลัง 3 ปี

(5) หากมีรายการที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำ (non-recurring items) ควรอธิบายลักษณะและผลจากการเกิดรายการดังกล่าวด้วย เช่น รายการขายสินทรัพย์สำคัญของบริษัทเพื่อจัดตั้งกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ หรือกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

(6) สาเหตุหรือการดำเนินการกรณีผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบ มีเงื่อนไข/ไม่แสดงความเห็น/มีข้อสังเกตที่สำคัญ

3. ข้อมูลที่เปิดเผยสำหรับบริษัทที่ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ

3.1 กรณีเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ

กรณีบริษัทประกอบธุรกิจเฉพาะ เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ ลีสซิ่ง แฟคตอริ่ง เช่าซื้อ ขายสินค้าชำระ บริษัทประกันภัยหรือประกันชีวิต ให้วิเคราะห์เพิ่มเติมอย่างน้อย ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) <u>คุณภาพของสินทรัพย์</u>

ก. การให้กู้ยืม วิเคราะห์การกระจุกตัวของการให้กู้ยืมว่าอยู่ที่อุตสาหกรรมใดหรือลูกค้ารายใด สอดคล้องกับนโยบายของบริษัทหรือไม่ รวมทั้งแสดงรายละเอียดของมูลหนี้ที่หยุดรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนด เงื่อนไขในการหยุดรับรู้รายได้ การบังคับหลักประกันอายุลูกหนี้ การตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเปรียบเทียบระหว่างนโยบายของบริษัทกับเกณฑ์ที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนด และวิเคราะห์ความเพียงพอของค่าเผื่อดังกล่าว

ข. เงินลงทุนในหลักทรัพย์ วิเคราะห์การกระจุกตัวเองของการลงทุนในบริษัทใดบริษัทหนึ่งและผลตอบแทนจากการลงทุนอยู่ในระดับที่คาดหวังหรือไม่ ถ้าไม่ เป็นเพราะสาเหตุใด รวมทั้งแสดงมูลค่าเงินลงทุนแยกตามหลักทรัพย์แต่ละประเภท (เช่น หลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกัน หลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และหลักทรัพย์อื่น) การตั้งสำรองค่าเผื่อการลดค่าของเงินลงทุน และวิเคราะห์ความเพียงพอของค่าเผื่อดังกล่าว

(2) <u>ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาของเงินทุนกับแหล่งใช้ไปของเงินทุน</u>

ก. ให้แสดงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนในแต่ละช่วงเวลา โดยแยกตามประเภทของแหล่งที่มาหรือใช้ไปของเงินทุน

ข. วิเคราะห์โอกาสที่บริษัทเกิดปัญหาจากความไม่สัมพันธ์กันของแหล่งที่มาผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท

ค. วิเคราะห์ผลต่างของดอกเบี้ยหรืออัตราดอกเบี้ย (interest spread) ในกรณีที่ผลต่างดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง ให้อธิบายสาเหตุและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

(3) <u>การดำรงอัตราส่วนต่างๆตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล และอัตราส่วนที่สำคัญซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรม</u>

ให้แสดงอัตราส่วนต่างๆที่บริษัทต้องดำรงไว้ตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลหรือมีมาตรฐานสากลกำหนดไว้ เช่น อัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (สถาบันการเงิน) อัตราส่วนเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ (ธุรกิจหลักทรัพย์) อัตราเงินกองทุนต่อดอกเบี้ยประกันภัย (ประกันชีวิต) สุทธิ (ธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต) ในกรณีที่อัตราส่วนดังกล่าวเท่ากับหรือต่ำกว่าหรือคาดว่าจะเท่ากับหรือต่ำกว่าอัตราส่วนที่หน่วยงานกำกับดูแลหรือมาตรฐานสากลกำหนด ให้อธิบายแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นอกจากนี้ ให้อธิบายและอธิบายและวิเคราะห์อัตราส่วนหรือข้อมูลบางประเภทซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรม และมีความสำคัญต่อการประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินธุรกิจ เช่น อัตราความเสียหาย (Loss ratio) ของธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต เป็นต้น

3.2 กรณีบริษัทประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

ให้วิเคราะห์รายละเอียดการชำระเงินโครงการอย่างน้อยตามตารางต่อไปนี้

(1) รายละเอียดของการชำระเงินของโครงการที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ณ วันที่ .....

ชื่อโครงการ	มูลค่าที่ขายแล้ว (ล้านบาท) (1)	เงินที่กำหนดชำระสะสม (2)		เงินที่ชำระแล้วสะสม (3)		เงินที่ค้างชำระ (2) - (3)		คงเหลือจำนวนที่ยังไม่ถึงกำหนชำระ (1) - (2)	
		ล้านบาท	ร้อยละของมูลค่าที่ขายแล้ว	ล้านบาท	ร้อยละของเงินที่กำหนดชำระสะสม	ล้านบาท	ร้อยละของเงินที่กำหนดชำระสะสม	ล้านบาท	ร้อยละของมูลค่าที่ขายแล้ว

(2) รายละเอียดค้างชำระสะสม ณ วันที่ .....

ชื่อโครงการ	เงินค้างชำระสะสม		ค้างชำระ 1-3 เดือน		ค้างชำระ 3-6 เดือน		ค้างชำระ 6 เดือนขึ้นไป	
	จำนวนราย	บาท	จำนวนราย	บาท	จำนวนราย	บาท	จำนวนราย	บาท

<u>หมายเหตุ</u> ในกรณีที่ตัวเลขแสดงมูลค่าการลงทุน การขาย หรือการชำระเงิน ตามตารางต่าง ๆข้างต้น เป็นตัวเลข ณ วันที่ภายหลังวันสิ้นสุดตามงบการเงินตรวจสอบล่าสุด บริษัทต้องจัดให้มีบุคคลที่สาม (ผู้ตรวจสอบบัญชีหรือที่ปรึกษาทางการเงิน) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เกิดขึ้นภายหลังงบตรวจสอบล่าสุด ในลักษณะ special audit เพื่อยืนยันมูลค่าการลงทุน การขาย หรือการชำระเงินของแต่ละโครงการ และยืนยันว่าคู่สัญญาที่เกิดจากการลงทุน หรือการขายข้างต้นมีตัวตน ในกรณีที่มีการขายให้แก่บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง บริษัทต้องจัดให้มีบุคคลที่สามตรวจสอบทุกรายการที่เกิดขึ้นภายหลังวันสิ้นสุดตามงบการเงินตรวจสอบล่าสุด และให้ระบุชื่อผู้ซื้อ ความเกี่ยวข้อง ชื่อโครงการ จำนวนหน่วย ราคาขาย (เปรียบเทียบกับราคาที่บริษัทขายให้แก่ลูกค้าทั่วไป) ระยะเวลาที่ซื้อและเงื่อนไขพิเศษอื่น ๆ ที่แตกต่างจากลูกค้าทั่วไป (ถ้ามี)

ทั้งนี้ ให้ระบุถึงวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบให้ชัดเจน โดยในกรณีที่ที่ปรึกษาทางการเงินเป็นผู้ตรวจสอบ ให้วิธีการตรวจสอบเป็นไปตามที่กำหนดโดยสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ (ถ้ามี) และในกรณีที่ผู้สอบบัญชีเป็นผู้ตรวจสอบ ให้แนบหนังสือยืนยันการตรวจสอบ

อัตราส่วนทางการเงิน

กลุ่มอุตสาหกรรมและบริการ

<u>อัตราส่วนสภาพคล่อง (LIQUIDITY RATIO)</u>		
อัตราส่วนสภาพคล่อง	= สินทรัพย์หมุนเวียนรวม / หนี้หมุนเวียนรวม	(เท่า)
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว	= (เงินสดและเงินฝากธนาคาร + หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด + ลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับ) / หนี้สินหมุนเวียนรวม	(เท่า)
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / หนี้สินหมุนเวียน (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า	= รายได้จากการขายสุทธิ / (ลูกหนี้การค้าก่อนหนี้สงสัยจะสูญ + ตั๋วเงินรับ การค้า) (เฉลี่ย)	(เท่า)
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย	= 365 / อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า	(วัน)
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าสำเร็จรูป	= ต้นทุนขาย / สินค้าสำเร็จรูป (เฉลี่ย)	(เท่า)
ระยะเวลาขายสินค้าสำเร็จรูปเฉลี่ย	= 365 / อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าสำเร็จรูป	(วัน)
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ	= ต้นทุนขาย / สินค้าคงเหลือ (เฉลี่ย)	(เท่า)
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย	= 365 / อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ	(วัน)
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้	= ซื้อหรือต้นทุนขาย / (เจ้าหนี้การค้า + ตั๋วเงินจ่ายการค้า) (เฉลี่ย)	(เท่า)
ระยะเวลาชำระหนี้	= 365 / อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้	(วัน)
วงจรเงินสด (Cash Cycle)	= ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย + ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย - ระยะเวลาชำระหนี้	(วัน)
<u>อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (PROFITABILITY RATIO)</u>		
อัตรากำไรขั้นต้น	= กำไรขั้นต้น / รายได้จากการขายสุทธิ	(%)
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน	= กำไรจากการดำเนินงาน / รายได้จากการขายสุทธิ	(%)
อัตราส่วนรายได้อื่นต่อรายได้รวม	= กำไรที่ไม่ได้จากการดำเนินงาน / รายได้รวม	(%)
อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / กำไรจากการดำเนินงาน	(%)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)

ทั้งนี้ บริษัทอาจพิจารณาเปิดเผยอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ เพิ่มเติม รวมถึงในกรณีที่บริษัทต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาการกู้ยืมเงินหรือการออกหุ้นกู้ในเรื่องการดำรงอัตราส่วนทางการเงิน บริษัทอาจพิจารณาเปิดเผยอัตราส่วนทางการเงินดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ลงทุนทั่วไปและผู้ถือหลักทรัพย์ของบริษัทด้วยก็ได้ โดยให้ระบุที่มาและวิธีการคำนวณประกอบด้วย

<u>อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)</u>		
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร	= (กำไรสุทธิ + ค่าเสื่อมราคา) / สินทรัพย์ถาวรสุทธิ (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
<u>อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL POLICY RATIO)</u>		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย	= กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย / ดอกเบี้ยจ่าย	(เท่า)
หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยต่อกำไรก่อนดอกเบี้ยจ่าย ภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย (interest bearing debt to EBITDA ratio)	หนี้สินทั้งหมดที่มีภาระดอกเบี้ย / กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย	(เท่า)
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน	= กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย/ หนี้สินระยะสั้นที่มีภาระดอกเบี้ย + หนี้สินระยะยาวที่มีภาระดอกเบี้ยที่ครบกำหนด ภายใน 1 ปี	(เท่า)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)

กลุ่มธนาคาร บริษัทเงินทุน ธุรกิจให้สินเชื่อที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และกลุ่มบริษัทบริหารสินทรัพย์

อัตราส่วนสภาพคล่อง (LIQUIDITY RATIO)		
อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง	= (เงินสด+การให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร+การลงทุนในหลักทรัพย์) / (เงินฝากรวม(รวมตั๋วแลกเงิน)+การกู้ยืมระหว่างธนาคาร)	(%)
อัตราส่วนสภาพคล่อง	= สินทรัพย์หมุนเวียนรวม / หนี้หมุนเวียนรวม	(เท่า)
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / หนี้สินหมุนเวียน (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (PROFITABILITY RATIO)		
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	= ดอกเบี้ยและเงินปันผลจากหลักทรัพย์ + กำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ / เงินลงทุนในหลักทรัพย์ (เฉลี่ย)	(%)
ผลตอบแทนของสินทรัพย์ก่อรายได้	= รายได้ดอกเบี้ย / สินทรัพย์ก่อรายได้ (เฉลี่ย) สินทรัพย์ก่อรายได้ = เงินให้สินเชื่อ + หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน + การให้กู้ในตลาดกู้ยืมระหว่างธนาคารและในตลาดการเงิน	(%)
ต้นทุนทางการเงิน	= รายจ่ายดอกเบี้ย / เงินฝาก+เงินกู้รวม (เฉลี่ย)	(%)
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย	= ผลตอบแทนของสินทรัพย์ก่อรายได้ – ต้นทุนทางการเงิน	(%)
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)		
อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์	= รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนรายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ยต่อสินทรัพย์รวม	= รายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ยสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)		
อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินกู้ยืม	= เงินให้กู้ยืม / เงินฝาก + หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม + เงินกู้ยืม	(%)
อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก (เฉพาะกรณีที่มีการรับฝากเงิน)	= เงินให้กู้ยืม / เงินฝาก	(%)
อัตราส่วนเงินฝากต่อหนี้สินรวม	= เงินฝาก / หนี้สินรวม	(%)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)
อัตราส่วนคุณภาพสินทรัพย์ (ASSET QUALITY RATIO)		
อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อไม่ก่อให้เกิดรายได้	= ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ / สินเชื่อไม่ก่อให้เกิดรายได้	(%)
อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม	= ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)

อัตราส่วนหนี้สูญต่อสินเชื่อรวม	= หนี้สูญ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)
อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อที่หยุดรับรู้รายได้ต่อสินเชื่อรวม	= สินเชื่อที่จัดชั้นที่หยุดรับรู้รายได้ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)
อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อสินเชื่อรวม	= ดอกเบี้ยค้างรับ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)
* เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (คำนวณตามเกณฑ์ ธปท. เฉพาะกรณีสถาบันการเงิน)		(%)

กลุ่มบริษัทหลักทรัพย์

<u>อัตราส่วนสภาพคล่อง (LIQUIDITY RATIO)</u>		
อัตราส่วนสภาพคล่อง	= (สินทรัพย์หมุนเวียนรวม / หนี้สินหมุนเวียนรวม	(%)
<u>อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (PROFITABILITY RATIO)</u>		
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	= ดอกเบี้ยและเงินปันผลจากหลักทรัพย์ + กำไรจากการค้าหลักทรัพย์ / เงินลงทุนในหลักทรัพย์ (เฉลี่ย)	(%)
<u>อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)</u>		
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
<u>อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)</u>		
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย	= กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย / ดอกเบี้ยจ่าย	(เท่า)
หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยต่อกำไรก่อนดอกเบี้ยจ่าย ภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (interest bearing debt to EBITDA ratio)	หนี้สินทั้งหมดที่มีภาระดอกเบี้ย / กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย	(เท่า)
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน	= กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย/ หนี้สินระยะสั้นที่มีภาระดอกเบี้ย + หนี้สินระยะยาวที่มีภาระดอกเบี้ยที่ครบกำหนด ภายใน 1 ปี	(เท่า)
อัตราส่วนสินทรัพย์ก่อรายได้ต่อเงินกู้	= เงินให้กู้ยืมเมื่อทวงถาม + เงินลงทุนในหลักทรัพย์ + ลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ / เงินกู้ยืม	(เท่า)
อัตราส่วนสินทรัพย์ก่อรายได้ต่อสินทรัพย์รวม	= เงินให้กู้ยืมเมื่อทวงถาม + เงินลงทุนในหลักทรัพย์ + ลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ / สินทรัพย์รวม	(%)
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้น	= หนี้สิน / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)
<u>อัตราส่วนคุณภาพสินทรัพย์ (ASSET QUALITY RATIO)</u>		
อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อไม่ก่อให้เกิดรายได้	= ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ / สินเชื่อไม่ก่อให้เกิดรายได้	(%)

อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม	= ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)
อัตราส่วนหนี้สูญต่อสินเชื่อรวม	= หนี้สูญ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)
อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อที่หยุดรับรู้รายได้ต่อสินเชื่อรวม	= สินเชื่อที่จัดชั้นที่หยุดรับรู้รายได้ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)
<u>อัตราส่วนอื่น ๆ</u>		
อัตราส่วนเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่อสินทรัพย์	= เงินลงทุนในหลักทรัพย์ / สินทรัพย์รวม	(%)
* เงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ (คำนวณตามเกณฑ์สำนักงาน)		(%)

กลุ่มประกันภัย

<u>อัตราส่วนสภาพคล่อง (LIQUIDITY RATIO)</u>		
อัตราส่วนสภาพคล่อง	= (เงินสด + เงินฝาก + เงินลงทุนที่ไม่ติดภาระจำนอง) / หนี้สินจากสัญญาประกันภัย	(เท่า)
อัตราหมุนเวียนเบี้ยประกันค้างรับ	= 365 x เบี้ยประกันค้างรับ (เฉลี่ย) / เบี้ยประกันภัยรับ	(วัน)
<u>อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (PROFITABILITY RATIO)</u>		
อัตรากำไรขั้นต้น	= กำไรจากการรับประกันภัย / เบี้ยประกันภัยรับสุทธิ	(%)
RETENTION RATE	= เบี้ยประกันภัยรับสุทธิ / เบี้ยประกันภัยรับที่ถือเป็นรายได้	(%)
อัตราการจ่ายค่าสินไหมทดแทน	= ค่าสินไหมทดแทน / เบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้	(%)
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการรับประกัน	= ค่าจ้างและบำเหน็จ + ค่าใช้จ่ายอื่นในการรับประกันภัย + ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน / เบี้ยประกันภัยรับที่ถือเป็นรายได้	(%)
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	= รายได้จากการลงทุน / เงินสดและเงินฝากธนาคาร + เงินทุนระยะสั้น + เงินทุนและเงินให้กู้ยืม	(%)
อัตราเบี้ยประกันรับสุทธิ	= เบี้ยประกันภัยรับสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
<u>อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)</u>		
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
<u>อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)</u>		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
POLICY LIABILITY TO CAPITAL FUND	= ค่าสินไหมทดแทนค้างจ่าย + เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยหรือประกันชีวิต / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อสินทรัพย์	= เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย / สินทรัพย์รวม	(%)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)
* อัตราส่วนเงินกองทุนต่อเงินทุนที่ต้องดำรงตามกฎหมาย (CAR Ratio)		(%)

กลุ่มประกันชีวิต

<u>อัตราส่วนสภาพคล่อง (LIQUIDITY RATIO)</u>		
อัตราส่วนสภาพคล่อง	= (เงินสด + เงินฝาก + เงินลงทุนที่ไม่ติดภาระจำนอง) / หนี้สินจากสัญญาประกันภัย	(เท่า)
อัตราหมุนเวียนเบี้ยประกันค้างรับ	= 365 x เบี้ยประกันค้างรับ (เฉลี่ย) / เบี้ยประกันรับ	(วัน)
<u>อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (PROFITABILITY RATIO)</u>		
อัตรากำไรขั้นต้น	= กำไรจากการรับประกัน / เบี้ยประกันรับสุทธิ	(%)
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการรับประกัน	= ค่าจ้างและบำเหน็จ + ค่าใช้จ่ายอื่นในการรับประกัน + ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน / เบี้ยประกันรับ	(%)
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	= รายได้จากการลงทุน / เงินสดและเงินฝากธนาคาร + เงินลงทุนระยะสั้น + เงินลงทุนและเงินให้กู้ยืม	(%)
อัตราเบี้ยประกันรับสุทธิ	= เบี้ยประกันรับสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้สุทธิ	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
<u>อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)</u>		
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนสินทรัพย์ลงทุนต่อสำรองประกันภัย	สินทรัพย์ลงทุน * 100 / เงินสำรองประกันภัย	(%)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
<u>อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)</u>		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= สำรองเงินประกันชีวิต / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อสินทรัพย์	= สำรองเงินประกันชีวิต / สินทรัพย์รวม	(เท่า)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)
* อัตราส่วนเงินกองทุนต่อเงินทุนที่ต้องดำรงตามกฎหมาย (CAR Ratio)		(%)

ภาคผนวก 8

แบบสอบทานข้อมูลที่เปิดเผยใน MD&A (“Checklist MD&A”)

แบบสอบทานข้อมูลที่เปิดเผยใน MD&A สำหรับแบบ 56-1 ประจำปี.....

บริษัท..... ตัวย่อ.....

หัวข้อ	การเปิดเผยของบริษัท		อธิบายสาเหตุ/การแก้ไข	
	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. ภาพรวม *(1) สรุปภาพรวมการดำเนินงานและปัจจัยที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญ* *(2) อธิบายภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่มีผลต่อการดำเนินงาน* *(3) เชื่อมโยงกับนโยบาย กลยุทธ์ หรือการเลือกตัดสินใจทางธุรกิจ และวิเคราะห์ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และอธิบายสาเหตุที่เกิดความแตกต่าง (ถ้ามี)* *(4) อธิบายแยกตามสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจสำคัญ (ถ้ามีหลายกลุ่ม)* *(5) อธิบายเทียบกับประมาณการ หรือที่เคยเปิดผยไว้ (ถ้ามี)* *(6) อธิบายสาเหตุหรือการดำเนินการ กรณีผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข /ไม่แสดงความเห็น /มีข้อสังเกตที่สำคัญ* *(7) อธิบายการเลือกหรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่สำคัญ* *(8) อธิบายถึงรายการที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำ* (non-recurring items)				
2. ผลการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร *(1) อธิบายสถานะและการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ โดยใช้ตัวเลขที่แสดงผลการดำเนินงานสำคัญ (key performance indicator เช่น ROE อัตรากำไรขั้นต้น เป็นต้น) มาประกอบการอธิบาย เทียบกับตัวเลขอ้างอิง (benchmark เช่นข้อมูลอดีต หรือค่าเฉลี่ยในอุตสาหกรรม) ที่เหมาะสม* *(2) อธิบายปัจจัยหรือสาเหตุที่ชัดเจน (เช่น กำไรเพิ่มมาจากรายได้ในผลิตภัณฑ์ A เพิ่มขึ้นเกิดจากการเพิ่มราคาขาย ส่วนแบ่งตลาด อัตราแลกเปลี่ยน ปริมาณการขาย เป็นต้น)*				
4. ความสามารถในการบริหารทรัพย์สิน *(1) คุณภาพของลูกหนี้ การวิเคราะห์อายุของลูกหนี้ การตั้งสำรองและความเพียงพอของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ* *(2) สินค้าคงเหลือ และการเสื่อมสภาพหรือล้าสมัย (ถ้ามี)* *(3) เงินลงทุน ค่าความนิยม และการด้อยค่า (ถ้ามี)* *(4) ส่วนประกอบสำคัญของทรัพย์สินอื่นและสาเหตุการเปลี่ยนแปลง*				
5. สภาพคล่องและความเพียงพอของเงินทุน *(1) แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน ความเหมาะสมของโครงสร้างเงินทุน* (2) *รายจ่ายลงทุน อธิบายวัตถุประสงค์ และแหล่งเงินทุน*				

หัวข้อ	การเปิดเผยของบริษัท		อธิบายสาเหตุ/การแก้ไข	
	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
(3) ความเพียงพอของสภาพคล่อง *(4) ความสามารถในการชำระหนี้ และการปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมที่สำคัญ ความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติม*				
6. ภาระผูกพันด้านหนี้สินและการบริหารจัดการภาระนอกงบดุล *อธิบายการบริหารจัดการภาระผูกพันและภาระนอกงบดุล*				
7. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในอนาคต *ให้อธิบายเหตุการณ์และปัจจัยที่อาจมีผลต่อการดำเนินงานหรือฐานะการเงินในอนาคตของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ (forward looking) รวมทั้งการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)*				

หมายเหตุ แบบประเมินตนเองนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการจัดทำ MD&A ให้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน และเป็นไปตาข้อแนะนำ โดยส่วนที่เป็นตัวอักษรปกติเป็นส่วนที่ต้องอธิบายตามข้อกำหนดขั้นต่ำของแบบ 56-1 และส่วนที่เป็นตัวอักษรเอียงเป็นคำอธิบาย แนวปฏิบัติ และคำแนะนำ ในการจัดทำ MD&A ทั้งนี้ บริษัทสามารถแบ่งหัวข้อย่อยเป็นประการอื่นได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก 9

ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลการกระจายตัวการถือหุ้นของบริษัท

บริษัทอาจจะแสดงข้อมูลการกระจายตัวการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น เพื่อให้ผู้ลงทุนใช้พิจารณาประกอบการลงทุน ทั้งนี้ บริษัทอาจใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น เพื่อประโยชน์และความสะดวกในการจัดทำข้อมูล

<u>ตัวอย่างการแสดงข้อมูลการกระจายตัวการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น</u>

จำนวนหุ้นที่ถือครอง	*จำนวนผู้ถือหุ้น*		*จำนวนหุ้น*	
	จำนวนผู้ถือหุ้น	*สัดส่วนผู้ถือหุ้น (%)*	*จำนวนหุ้น*	*สัดส่วนจำนวนหุ้น (%)*
1-999				
1,000-10,000				
10,000-100,000				
100,000 - น้อยกว่า 5% ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายแล้ว				
5% ขึ้นไปของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายแล้ว				
รวม		*100%*		*100%*

<u>หมายเหตุ</u> บริษัทสามารถพิจารณากำหนดช่วงของจำนวนหุ้นที่ถือครองได้ตามความเหมาะสม ตามลักษณะของแต่ละบริษัท

ภาคผนวก 10

แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน

<u>แนวคิดและวัตถุประสงค์</u>

การมีระบบการควบคุมภายในที่ดีมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่มีประชาชนเป็นผู้ถือหุ้น โดยระบบที่ดีจะสามารถช่วยป้องกัน บริหาร จัดการความเสี่ยงหรือความเสียหายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัทและผู้ที่มีส่วนได้เสียได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทที่จะต้องดำเนินการให้มั่นใจว่า บริษัทมีระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม และเพียงพอในการดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กฎหมาย ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันทรัพย์สิน จากการทุจริต เสียหาย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชี รายงานที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากไพร้ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส ประเทศไทย (PwC Thailand) ในการพัฒนาแบบประเมินความเพียงพอของระบบควบคุมภายใน (“แบบประเมิน”) ฉบับนี้ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้บริษัทใช้เป็นแนวทางในการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วยตนเอง

แบบประเมินนี้ ได้จัดทำตามแนวคิดของ COSO[28] (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ที่ได้ปรับปรุง framework ใหม่ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2556 และนำมาปรับให้เข้าใจง่ายขึ้น รวมทั้งเหมาะสมกับบริษัทจดทะเบียนไทย ซึ่งคำถามหลักยังแบ่งออกเป็น 5 ส่วนเช่นเดียวกับแนวทางของ COSO เดิม แต่ได้ขยายความแต่ละส่วนออกเป็นหลักการย่อยรวม 17 หลักการ เพื่อให้เข้าใจและเห็นภาพของแต่ละส่วนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

<u>การนำไปใช้</u>

บริษัทควรใช้แบบประเมินนี้เป็นแนวทางในการประเมินหรือทบทวนความเพียงพอของระบบควบคุมภายในอย่างน้อยทุกปี และอาจมีการทบทวนเพิ่มเติมหากเกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ การประเมินดังกล่าวควรผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัทด้วย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเห็น มีความเข้าใจตรงกัน และสามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริษัทได้

---

[28] เป็นคณะกรรมการร่วมของสถาบันวิชาชีพ 5 แห่ง ได้แก่ สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา (AICPA) สถาบันผู้ตรวจสอบภายในสากล (Institute of Internal Auditors หรือ IIA) สถาบันผู้บริหารการเงิน (Financial Executives Institute หรือ FEI) สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา (American Accounting Association หรือ AAA) และสถาบันนักบัญชีเพื่อการบริหาร (Institute of Management Accountants หรือ IMA)

การตอบแบบประเมินในแต่ละข้อ ควรอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติจริง หากประเมินแล้วพบว่าบริษัทยังขาดการควบคุมภายในที่เพียงพอในข้อใด (ไม่ว่าจะเป็นการไม่มีระบบในเรื่องนั้น หรือมีแล้วแต่ยังไม่เหมาะสม) บริษัทควรอธิบายเหตุผลและแนวทางแก้ไขประกอบไว้ด้วย

สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

1. องค์กรแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรง (integrity) และจริยธรรม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1.1 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดแนวทาง และมีการปฏิบัติที่อยู่บนหลักความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณในการดำเนินงาน ที่ครอบคลุมถึง 1.1.1 การปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ 1.1.2 การปฏิบัติต่อคู่ค้า ลูกค้า และบุคคลภายนอก		
1.2 มีข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรงและรักษาจรรยาบรรณ ที่ครอบคลุมถึง 1.2.1 มีข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรม (code of conduct) สำหรับผู้บริหารและพนักงาน ที่เหมาะสม 1.2.2 มีข้อกำหนดห้ามผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับกิจการ ซึ่งรวมถึงการห้ามคอร์รัปชันอันทำให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร[29] 1.2.3 มีบทลงโทษที่เหมาะสมหากมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดข้างต้น 1.2.4 มีการสื่อสารข้อกำหนดและบทลงโทษข้างต้นให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบ เช่น รวมอยู่ในการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ ให้พนักงานลงนามรับทราบข้อกำหนดและบทลงโทษเป็นประจำทุกปี รวมทั้งมีการเผยแพร่ code of conduct ให้แก่พนักงานและบุคคลภายนอกได้รับทราบ		
1.3 มีกระบวนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตาม Code of Conduct 1.3.1 การติดตามและประเมินผลโดยหน่วยงานตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติ (compliance unit) 1.3.2 การประเมินตนเองโดยผู้บริหารและพนักงาน 1.3.3 การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอิสระจากภายนอกองค์กร		

[29] บริษัทควรกำหนดการควบคุมภายในตามมาตรการต่อต้านคอร์รัปชันให้เหมาะสมกับความเสี่ยงของบริษัท

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1.4 มีการจัดการอย่างทันเวลา หากพบการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณ 1.4.1 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถตรวจพบการฝ่าฝืนได้ภายในเวลาที่เหมาะสม 1.4.2 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถลงโทษหรือจัดการกับการฝ่าฝืนได้อย่างเหมาะสม และภายในเวลาอันควร 1.4.3 มีการแก้ไขการกระทำที่ขัดต่อหลักความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณอย่างเหมาะสม และภายในเวลาอันควร		

2. คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
2.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแยกจากฝ่ายบริหาร โดยได้สงวนสิทธิ์อำนาจเฉพาะของคณะกรรมการบริษัทไว้อย่างชัดเจน		
2.2 คณะกรรมการบริษัทกำกับดูแลให้มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและวัดผลได้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน		
2.3 คณะกรรมการบริษัทกำกับดูแลให้บริษัทกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและผู้บริหารให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎบัตร ซึ่งครอบคลุมบทบาทที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้รับผิดชอบต่อรายงานทางการเงิน		
2.4 คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท และมีความเชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท หรือสามารถขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆได้		
2.5 คณะกรรมการของบริษัทประกอบด้วยกรรมการอิสระที่มีความรู้ ความสามารถน่าเชื่อถือ และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง เช่น ไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท ไม่มีความสัมพันธ์อื่นใด อันอาจมีอิทธิพลต่อการใช้ดุลยพินิจและปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ ในจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอ		
2.6 คณะกรรมการบริษัทกำกับดูแลการพัฒนาและปฏิบัติเรื่องการควบคุมภายในในองค์กร ซึ่งครอบคลุมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลและการสื่อสาร และการติดตาม		

3. ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแล (oversight) ของคณะกรรมการ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
3.1 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางธุรกิจและกฎหมาย รวมถึงการจัดให้มีการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แบ่งแยกหน้าที่ในส่วนงานที่สำคัญ ซึ่งทำให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างกัน มีงานตรวจสอบภายในที่ขึ้นตรงกับกรรมการตรวจสอบ และมีสายการรายงานที่ชัดเจน เป็นต้น		
3.2 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดสายการรายงานในบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการสื่อสารข้อมูล		
3.3 มีการกำหนด มอบหมาย และจำกัดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมระหว่างคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงาน		

4. องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
4.1 บริษัทมีนโยบายและวิธีการปฏิบัติเพื่อจัดหา พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสม และมีกระบวนการสอบทานนโยบายและวิธีการปฏิบัตินั้นอย่างสม่ำเสมอ		
4.2 บริษัทมีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้แรงจูงใจหรือรางวัลต่อบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดี และการจัดการต่อบุคลากรที่มีผลงานไม่บรรลุเป้าหมาย รวมถึง การสื่อสารกระบวนการเหล่านี้ให้ผู้บริหารและพนักงานทราบ		
4.3 บริษัทมีกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือเตรียมพร้อมสำหรับการขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมอย่างทันเวลา		
4.4 บริษัทมีกระบวนการสรรหา พัฒนา และรักษาผู้บริหารและพนักงานทุกคน เช่น การจัดระบบที่ปรึกษา (mentoring) และการฝึกอบรม		
4.5 บริษัทมีแผนและกระบวนการสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่ง (succession plan) ที่สำคัญ		

5. องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
5.1 คณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารมีกระบวนการและการสื่อสารเชิงบังคับให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน และจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติ ในกรณีที่จำเป็น		
5.2 คณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจ และการให้รางวัล ที่เหมาะสม โดยพิจารณาทั้งเรื่องการปฏิบัติตาม Code of Conduct และวัตถุประสงค์ในระยะสั้นและระยะยาวของบริษัท		
5.3 คณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารประเมินแรงจูงใจและการให้รางวัลอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นให้สามารถเชื่อมโยงกับความสำเร็จของหน้าที่ในการปฏิบัติตามการควบคุมภายในด้วย		
5.4 คณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารได้พิจารณาไม่ให้มีการสร้างแรงกดดันที่มากเกินไปในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน		

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

6. องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
6.1 บริษัทสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และเหมาะสมกับธุรกิจในขณะนั้น โดยแสดงได้ว่ารายการในรายงานทางการเงินมีตัวตนจริง ครบถ้วน แสดงถึงสิทธิหรือภาระผูกพันของบริษัทได้ถูกต้อง มีมูลค่าเหมาะสม และเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง		
6.2 บริษัทกำหนดสาระสำคัญของรายการทางการเงิน โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่สำคัญ เช่น ผู้ใช้รายงานทางการเงิน ขนาดของรายการ แนวโน้มของธุรกิจ		
6.3 รายงานทางการเงินของบริษัทสะท้อนถึงกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัทอย่างแท้จริง		
6.4 คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง อนุมัติและสื่อสารนโยบายการบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ จนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมขององค์กร		

7. องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
7.1 บริษัทระบุความเสี่ยงทุกประเภทซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจทั้งระดับองค์กร หน่วยธุรกิจ ฝ่ายงาน และหน้าที่งานต่าง ๆ		
7.2 บริษัทวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงาน การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ		
7.3 ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยง		
7.4 บริษัทได้ประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยพิจารณาทั้งโอกาสเกิดเหตุการณ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น		
7.5 บริษัทมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการความเสี่ยง โดยอาจเป็นการยอมรับความเสี่ยงนั้น (acceptance) การลดความเสี่ยง (reduction) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (avoidance) หรือการร่วมรับความเสี่ยง (sharing)		

8. องค์กรได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
8.1 บริษัทประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตขึ้น โดยครอบคลุมการทุจริตแบบต่างๆ เช่น การจัดทำรายงานทางการเงินเท็จ การทำให้สูญเสียทรัพย์สิน การคอร์รัปชัน การที่ผู้บริหารสามารถฝ่าฝืนระบบควบคุมภายใน (management override of internal controls) การเปลี่ยนแปลงข้อมูลในรายงานที่สำคัญ การได้มาหรือใช้ไปซึ่งทรัพย์สินโดยไม่ถูกต้อง เป็นต้น		
8.2 บริษัทได้ทบทวนเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่กำหนดแล้ว รวมทั้งได้พิจารณาความสมเหตุสมผลของการให้สิ่งจูงใจหรือผลตอบแทนแก่พนักงานแล้วด้วยว่า ไม่มีลักษณะส่งเสริมให้พนักงานกระทำไม่เหมาะสม เช่น ไม่ตั้งเป้าหมายยอดขายของบริษัทไว้สูงเกินความเป็นจริงจนทำให้เกิดแรงจูงใจในการตกแต่งตัวเลขยอดขาย เป็นต้น		

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
8.3 คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาสในการเกิดทุจริต และมาตรการที่บริษัทดำเนินการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขการทุจริต		
8.4 บริษัทได้สื่อสารให้พนักงานทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้		

9. องค์กรสามารถระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
9.1 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว		
9.2 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจ ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว		
9.3 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว		

มาตการควบคุม (Control Activities)

10. องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
10.1 มาตรการควบคุมของบริษัทมีความเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะขององค์กร เช่น สภาพแวดล้อม ความซับซ้อนของงาน ลักษณะงาน ขอบเขตการดำเนินงาน รวมถึงลักษณะเฉพาะอื่น ๆ		
10.2 บริษัทมีมาตรการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร และครอบคลุมกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น มีนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับ		

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
ธุรกรรมด้านการเงิน การจัดซื้อ และการบริหารทั่วไป ตลอดจนกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ และลำดับชั้นการอนุมัติของผู้บริหารในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน รัดกุม เพื่อให้สามารถป้องกันการทุจริตได้ เช่น มีการกำหนดขนาดวงเงินและอำนาจอนุมัติของผู้บริหารแต่ละระดับ ขั้นตอนในการอนุมัติโครงการลงทุน ขั้นตอนการจัดซื้อและวิธีการคัดเลือกผู้ขาย การบันทึกข้อมูลรายละเอียดการตัดสินใจจัดซื้อ ขั้นตอนการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ หรือ การเบิกใช้เครื่องมือต่างๆ เป็นต้น โดยได้จัดให้มีกระบวนการสำหรับกรณีต่าง ๆ ดังนี้ 10.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวโยงกัน เพื่อประโยชน์ในการติดตามและสอบทานการทำรายการระหว่างกัน หรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ รวมทั้งมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ 10.2.2 กรณีที่บริษัทอนุมัติธุรกรรมหรือทำสัญญากับผู้ที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่มีผลผูกพันบริษัทในระยะยาวไปแล้ว เช่น การทำสัญญาซื้อขายสินค้า การให้กู้ยืม การค้ำประกัน บริษัทได้ติดตามให้มั่นใจแล้วว่า มีการปฏิบัติเป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ตลอดระยะเวลาที่มีผลผูกพันบริษัท เช่น ติดตามการชำระคืนหนี้ตามกำหนด หรือมีการทบทวนความเหมาะสมของสัญญา เป็นต้น		
10.3 บริษัทกำหนดให้การควบคุมภายในมีความหลากหลายอย่างเหมาะสม เช่น การควบคุมแบบ manual และ automated หรือการควบคุมแบบป้องกันและติดตาม		
10.4 บริษัทกำหนดให้มีการควบคุมภายในในทุกระดับขององค์กร เช่น ทั้งระดับกลุ่มบริษัท หน่วยธุรกิจ สายงาน ฝ่ายงาน แผนก หรือกระบวนการ		
10.5 บริษัทมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน 3 ด้านต่อไปนี้ ออกจากกันโดยเด็ดขาด เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน กล่าวคือ (1) หน้าที่อนุมัติ (2) หน้าที่บันทึกรายการบัญชีและข้อมูลสารสนเทศ และ (3) หน้าที่ในการดูแลจัดเก็บทรัพย์สิน		

11. องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
11.1 บริษัทควรกำหนดความเกี่ยวข้องกันระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการปฏิบัติงานและการควบคุมทั่วไปของระบบสารสนเทศ		
11.2 บริษัทควรกำหนดการควบคุมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม		
11.3 บริษัทควรกำหนดการควบคุมด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม		
11.4 บริษัทควรกำหนดการควบคุมกระบวนการได้มา การพัฒนา และการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม		

12. องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
12.1 บริษัทมีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามให้การทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติที่กำหนด เช่น ข้อบังคับของบริษัท เกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกณฑ์ของสำนักงาน ฯลฯ เพื่อป้องกันการหาโอกาสหรือนำผลประโยชน์ของบริษัทไปใช้ส่วนตัว		
12.2 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียในธุรกรรมนั้น		
12.3 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ และพิจารณาโดยถือเสมือนเป็นรายการที่กระทำกับบุคคลภายนอก (at arms' length basis)		
12.4 บริษัทมีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม รวมทั้งกำหนดแนวทางให้บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทย่อยหรือร่วมนั้น ถือปฏิบัติ *(หากบริษัทไม่มีเงินลงทุนในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมไม่ต้องตอบข้อนี้)*		

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
12.5 บริษัทกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำนโยบายและกระบวนการไปปฏิบัติโดยผู้บริหารและพนักงาน		
12.6 นโยบายและกระบวนการปฏิบัติของบริษัทได้รับการนำไปใช้ในเวลาที่เหมาะสมโดยบุคลากรที่มีความสามารถ รวมถึงการครอบคลุมกระบวนการแก้ไขข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน		
12.7 บริษัททบทวนนโยบายและกระบวนการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ		

ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication)

13. องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
13.1 บริษัทกำหนดข้อมูลที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน ทั้งข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กร ที่มีคุณภาพและเกี่ยวข้องต่องาน		
13.2 บริษัทพิจารณาทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล		
13.3 บริษัทดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการมีข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ ตัวอย่างข้อมูลที่สำคัญ เช่น รายละเอียดของเรื่องที่เสนอให้พิจารณา เหตุผล ผลกระทบต่อบริษัท ทางเลือกต่าง ๆ		
13.4 บริษัทดำเนินการเพื่อให้กรรมการบริษัทได้รับหนังสือนัดประชุมหรือเอกสารประกอบการประชุมที่ระบุข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอต่อการพิจารณาก่อนการประชุมล่วงหน้าอย่างน้อยภายในระยะเวลาขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด		
13.5 บริษัทดำเนินการเพื่อให้รายงานการประชุมคณะกรรมการมีรายละเอียดตามควรเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการแต่ละราย เช่น การบันทึกข้อซักถามของกรรมการ ความเห็นหรือข้อสังเกตของกรรมการในเรื่องที่พิจารณา ความเห็นของกรรมการรายที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่เสนอพร้อมเหตุผล เป็นต้น		

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
13.6 บริษัทมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ 13.6.1 มีการจัดเก็บเอกสารสำคัญ ไว้อย่างครบถ้วนเป็นหมวดหมู่ 13.6.2 กรณีที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบภายในว่ามีข้อบกพร่องในการควบคุมภายใน บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่องนั้นอย่างครบถ้วนแล้ว		

14. องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
14.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลภายในอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน		
14.2 บริษัทมีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงคณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอ และคณะกรรมการบริษัทสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน หรือสอบทานรายการต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เช่น การกำหนดบุคคลที่เป็นศูนย์ติดต่อเพื่อให้สามารถติดต่อขอข้อมูลอื่นนอกจากที่ได้รับจากผู้บริหาร รวมทั้งการติดต่อสอบถามข้อมูลจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน การจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารตามที่คณะกรรมการร้องขอ การจัดกิจกรรมพบปะหารือระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารนอกเหนือจากการประชุมคณะกรรมการ เป็นต้น		
14.3 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ภายในบริษัทสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริตภายในบริษัท (whistleblower hotline) ได้อย่างปลอดภัย		

15. องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
15.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน เช่น จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน เป็นต้น		

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
15.2 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริต (whistleblower hotline) แก่บริษัทได้อย่างปลอดภัย		

ระบบการติดตาม (Monitoring Activities)

16. องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
16.1 บริษัทจัดให้มีกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนดห้ามฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น กำหนดให้แต่ละส่วนงานติดตามการปฏิบัติ และรายงานผู้บังคับบัญชา หรือมอบหมายให้หน่วยงานตรวจสอบภายในติดตามการปฏิบัติ และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นต้น		
16.2 บริษัทจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้โดยการประเมินตนเอง และ/หรือการประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน		
16.3 ความถี่ในการติดตามและประเมินผลมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัท		
16.4 ดำเนินการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายใน โดยผู้ที่มีความรู้และความสามารถ		
16.5 บริษัทกำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ		
16.6 บริษัทส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing, IIA)		

17. องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
17.1 บริษัทประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการเพื่อติดตามแก้ไขอย่างทันท่วงที หากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแตกต่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ		
17.2 บริษัทมีนโยบายการรายงาน ดังนี้ 17.2.1 ฝ่ายบริหารต้องรายงานต่อคณะกรรมการบริษัทโดยพลัน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือสงสัยว่ามีเหตุการณ์ทุจริตอย่างร้ายแรง มีการปฏิบัติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีการกระทำที่ผิดปกติอื่น ซึ่งอาจกระทบต่อชื่อเสียงและฐานะการเงินของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ 17.2.2 รายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา (แม้ว่าจะได้เริ่มดำเนินการจัดการแล้ว) ต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาภายในระยะเวลาอันควร 17.2.3 รายงานความคืบหน้าในการปรับปรุงข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบ		

ภาคผนวก 11

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจในกิจกรรมหลัก

อุตสาหกรรม	ห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ				
	การบริหารปัจจัยการผลิต	การปฏิบัติการ	การกระจายสินค้าและบริการ	การตลาดและการขาย	การบริการหลังการขาย
เกษตรและอาหาร					
ธุรกิจการเกษตร ธุรกิจอาหาร และเครื่องดื่ม	- การจัดหาและซื้อวัตถุดิบที่มีคุณภาพและปลอดภัย - การใช้วัตถุดิบท้องถิ่น - กระบวนการจัดซื้อจัดหาที่เป็นธรรม	- การผลิต แปรรูป วัตถุดิบ และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - การควบคุมคุณภาพสินค้าตามมาตรฐานกำหนด - ความปลอดภัยในกระบวนการผลิต	- ร้าน/ตลาด/คลัง/ศูนย์กระจายสินค้าและจำหน่ายที่ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย - บริการการขนส่งที่รวดเร็ว	- การกำหนดราคาสินค้าและบริการอย่างเหมาะสม - การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคอย่างถูกต้องและครบถ้วน	- การรับประกันสินค้าและความพึงพอใจ - ศูนย์หรือหน่วยบริการรับความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริโภค
สินค้าอุปโภคบริโภค					
ธุรกิจของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน	- การออกแบบสินค้าที่ทันสมัย - การจัดหาวัสดุและส่วนประกอบที่มีคุณภาพ คงทน ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	- การผลิต แปรรูป วัตถุดิบ และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - การควบคุมคุณภาพสินค้าตามมาตรฐานกำหนด - ความปลอดภัยในกระบวนการผลิต	- ร้าน/ตลาด/คลัง/ศูนย์กระจายสินค้าและจำหน่ายที่ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย - บริการขนส่ง ขนย้าย และติดตั้งที่มีประสิทธิภาพ	- การกำหนดราคาสินค้าและบริการอย่างเหมาะสม - การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานอย่างถูกต้องและครบถ้วน - สินค้าฉลากเขียว	- การรับประกันสินค้าและความพึงพอใจ - ศูนย์หรือหน่วยบริการรับความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้งาน
ธุรกิจการเงิน					
ธุรกิจธนาคาร	- การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินและประกันที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	- การบริการทางการเงิน สินเชื่อ เช่าซื้อ และการลงทุนที่สะดวกรวดเร็ว - การพัฒนาระบบและเทคโนโลยีเพื่อให้บริการทางการเงินที่ปลอดภัย	- ศูนย์/สำนักงาน/สาขาที่ให้บริการทางการเงินและประกัน - การให้บริการและทำธุรกรรมทางการเงินและ	- การให้บริการและความรู้ทางการเงินและประกันที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย - การให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการทางการเงินและ	- ระบบการบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้า - ศูนย์หรือหน่วยให้บริการและรับความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการทาง

ธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต	- การบริหารสินทรัพย์และจัดการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส	- การพิจารณารับประกันภัย การรับเคลมสินไหม การชำระเบี้ยประกันและค่าบริการที่สะดวกรวดเร็ว	ประกันผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล	ประกันอย่างถูกต้องและครบถ้วน	การเงิน ประกันภัยและประกันชีวิต
สินค้าอุตสาหกรรม					
ธุรกิจยานยนต์	- การวิจัย พัฒนาและออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - การจัดการวัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพ	- การผลิตและประกอบชิ้นส่วนที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - การทดสอบและควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด	- คลัง/ศูนย์กระจายสินค้าที่สะดวกต่อการขนส่ง - การขนส่ง/ส่งมอบสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและตรงเวลา	- การสื่อสารและให้ข้อมูลเกี่ยวกับใช้สินค้าและบริการอย่างถูกต้องและครบถ้วน - การกำหนดราคาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม	- การรับประกันสินค้าและความพึงพอใจ - บริการตรวจเช็คสภาพหลังการซื้อสินค้า
ธุรกิจเหล็ก	- การจัดหาสินแร่และวัตถุดิบสำหรับผลิตเหล็ก - การควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบ - การวิจัยและพัฒนาวัสดุทดแทน	- การผลิตที่มีประสิทธิภาพและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม - การแปรรูปด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย - การทดสอบและควบคุมคุณภาพตามมาตรฐาน			ศูนย์หรือหน่วยบริการรับความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สินค้า
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง					
ธุรกิจวัสดุก่อสร้าง	- การวิจัย พัฒนาและออกแบบเพื่อสร้างนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ - การจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	- การผลิตและแปรรูปวัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ - การลดของเสียและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิต - การควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด	- ร้าน/คลัง/ศูนย์กระจายสินค้าและจำหน่ายที่ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย - บริการขนส่ง ขนย้าย และติดตั้งที่รวดเร็ว	- การกำหนดราคาสินค้าและบริการอย่างเหมาะสม - การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานอย่างถูกต้องและครบถ้วน	ศูนย์หรือหน่วยบริการให้คำปรึกษา รับความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สินค้า

ธุรกิจบริการรับเหมาก่อสร้าง	- การออกแบบโครงการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - การสรรหาที่ดินโดยคำนึงถึงผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม - การจัดซื้อจัดหาวัสดุก่อสร้างที่มีคุณภาพ	- การพัฒนาโครงการและสาธารณูปโภคด้วยนวัตกรรม - การคำนึงถึงความปลอดภัยและผลกระทบต่อชุมชน - การลดของเสียและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในกระบวนการก่อสร้าง	สำนักงานขาย	- การกำหนดราคาอย่างเหมาะสม - การสื่อสารและให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างครบถ้วน	- บริการหลังการขาย เช่น การโอนกรรมสิทธิ์ การรับประกัน - การบริหารโครงการ / นิติบุคคลประจำโครงการ
ทรัพยากร					
ธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค	- การสำรวจแหล่งพลังงานและทรัพยากร - การจัดหาทรัพยากรและพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	- การผลิตและแปรรูปทรัพยากรและพลังงาน - การคำนึงถึงความปลอดภัยและผลกระทบต่อชุมชน - การบำรุงรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์	คลัง/ศูนย์กระจาย/ระบบส่งพลังงานและสาธารณูปโภคที่ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงง่าย	การกำหนดราคาและจำหน่ายพลังงานและสาธารณูปโภคอย่างเหมาะสม	ศูนย์หรือหน่วยบริการรับความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้พลังงานและสาธารณูปโภค
บริการ					
ธุรกิจการแพทย์	การจัดหายาเวชภัณฑ์ และอุปกรณ์การแพทย์ที่มีคุณภาพทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการ	- การให้คำปรึกษาและตรวจรักษาที่มีประสิทธิภาพ - กระบวนการหัตถการและการรักษาโรคที่ทันสมัย - กระบวนการจ่ายยาและเวชภัณฑ์ที่ถูกต้องและรวดเร็ว - การจัดการสารเคมีและขยะอันตราย	ศูนย์สุขภาพหรือโรงพยาบาลที่ให้บริการทางการแพทย์ที่ทันสมัย	การกำหนดค่าบริการและรักษาพยาบาลที่เหมาะสมและคุ้มค่า	การติดตามและดูแลผู้ป่วยหลังการรักษาอย่างใกล้ชิด

ธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์	การจัดหาพาหนะและอุปกรณ์สำหรับขนส่งที่มีคุณภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	- การบริการลงทะเบียนขนส่งที่ทันสมัย - การขนส่งที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	สถานีขนส่งหรือศูนย์รับส่งและกระจายสินค้าที่ปลอดภัยและเข้าถึงง่าย	การกำหนดค่าบริการอย่างเหมาะสม	ศูนย์หรือหน่วยให้บริการรับความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการติดตามการขนส่ง
เทคโนโลยี					
ธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	- การออกแบบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย - การจัดหาวัตถุดิบและอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า	- การผลิตและประกอบชิ้นส่วนที่ทันสมัย - การทดสอบและควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด - การลดของเสียและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	การขนส่ง/ส่งมอบสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและตรงเวลา	- การสื่อสารและให้ข้อมูลเกี่ยวกับใช้สินค้าและบริการอย่างถูกต้องและครบถ้วน - การกำหนดราคาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม	- การรับประกันสินค้าและความพึงพอใจ - บริการตรวจเช็คสภาพหลังการซื้อสินค้า
ธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	- การจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - การออกแบบและพัฒนาเครือข่ายและซอฟต์แวร์ที่ทันสมัย	- การบริการอุปกรณ์ระบบเครือข่าย และซอฟต์แวร์ที่ทันสมัย - การบำรุงรักษาระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เครือข่าย - การควบคุมและทดสอบระบบให้มีเสถียรภาพ	- ศูนย์คอมพิวเตอร์หรือศูนย์ข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ร้านค้า/ศูนย์ให้บริการที่ทันสมัยและเข้าถึงได้ง่าย	- การกำหนดค่าบริการอย่างเหมาะสม - การสื่อสารการตลาดและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริการอย่างถูกต้อง	ศูนย์หรือหน่วยให้บริการรับความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร